

P. Ľubomír STANČEK, CM.

DUCHOVNÉ CVIČENIA

pre DKL

(pre všetkých členov Vincentskej rodiny)

Prvá prednáška

Začať metanoiou u seba.

„Stvoril si *nás pre seba, Pane, a nespokojné je naše srdce, kým nespočini v Tebe.* Sv. Augustín z Hippa

Drahí! Milosť a pokoj nášho Pána Ježiša Krista nech naplní vaše srdcia teraz a navždy!

Žijeme vo veľmi pohnutom svete. Nároky života dopadajú na nás v rýchlom a rušnom tempe. Pre skutočnosti akými je vojna, chudoba, terorizmus, politické zmätky, ekonomické a ekologické pohromy, sa stávame ľuďmi unavenými zo života. Máme podobné pocity ako žalmista, ktorý hovorí: ***„Dokedy, Pane? Dokedy budeš predom mnou skrývať svoju***

Uprostred týchto výziev nám Cirkev ponúka vzácny dar. Je to posvätný čas, ktorý nám dáva znamenie, aby sme sa zastavili, odložili rutinu všednosti a aby sme hlbšie načreli do dejín našej spásy v Ježišovi Kristovi: v jeho živote, v jeho umučení a zmŕtvychvstaní. Jednoducho povedané, pôstne obdobie je pre dušu sabatickým časom.

Ako ľuďom uchváteným Kristom a zaangažovaným v duchu charizmy svätého Vincenta de Paul nám pôst môže pomôcť lepšie prežívať našu katolícku vieru vincentským spôsobom. Podobne ako tomu bolo u sv. Vincenta, aj naša identita má svoje korene v Ježišovi Kristovi. Písmo nám chce pripomenúť že Ježiš ***„raz navždy trpel za hriechy, spravodlivý za nespravodlivých, aby nás priviedol k Bohu“ (1 Pt 3,18).*** Tento čas nie je len časom na modlitbu, pokánie a almužnu, ale aj časom na reflexiu, na vzťahy a na konanie.

Čas na reflexiu

Evanjeliá nám dávajú dostatok podnetov na zamyslenie sa, pretože nám predkladajú osobu Ježiša Krista a jeho moc. Ježiša tu možno vidieť ako mystika vracajúceho sa z púšte, ako Mesiáša, ktorý sa premení pred učeníkmi, ako proroka horiaceho proti bezprávii v chráme, ako učiteľa plného múdrosti, ktorý túži po dialógu s farizejom a ako trpiaceho služobníka, ktorý je pripravený osláviť Boha prijatím svojho utrpenia. V evanjeliách i v liturgických čítaniach sa nachádzajú príbehy o Božej láske a Božom milosrdenstve voči Izraelskému ľudu a tiež slová i skutky Ježiša Krista, ktorý ohlasuje Božie kráľovstvo.

Uvažovaním nad textami a účasťou na Eucharistii sa otvárame veľkému Božiemu milosrdenstvu, ktoré sa prejavuje v Ježišovom živote, v jeho smrti a vzkriesení. Aj Vincent de Paul sa usiloval rozjímať o živote i učení Ježiša Krista a jeho zanietená snaha pripodobniť sa mu, z neho urobila «mystika kresťanskej lásky». Vincent bol preniknutý túžbou slúžiť chudobným, povzbudzoval a viedol k tomu aj iných. No to, čo sýtilo jeho rozrušenú dušu, neboli vznešené myšlienky ani úspechy, ale ponorenie mysle a srdca do rozjímania a kontemplácie:

«Svoje večné šťastie si môžeme najlepšie zaistiť tak, že budeme žiť a umierať v službe chudobným, odovzdaním sa do rúk Božej prozreteľnosti a v zriekaní sa seba samých pre Ježiša Krista» (Sv. Vincent, Coste III, s. 392, List 1078 Jánovi Barreau zo 4. decembra 1648).

Vincentovo osobné obrátenie v úsilí o osvojenie si Ježišovej náuky a založenie spoločnosti i organizácií pre službu chudobným boli ovocím jeho života venovaného modlitbe a rozjímaniu. Keď si nájdeme čas na uvažovanie, budeme ako starí Gréci, ktorí prosili apoštola Filipa: **„Pane, chceli by sme vidieť Ježiša“ (Jn 12,21).** Život svätého Vincenta nás učí, že Boh nikdy neodmietne, keď ho pozývame do svojho života. Pôstny čas je nám daný na to, aby sme to mohli uskutočniť.

Čas na vzťahy

Ovocím času, ktorý strávime v rozjímaní a v modlitbe, bude náš hlbší vzťah k Bohu, k sebe samému, k blíznym a k chudobným. V dnešnom nepokojnom svete, ktorý sa vyznačuje nesvornosťou a rozdelením, nám tento čas pomáha skvalitniť náš život učeníkov s Kristom a lepšie prežívať našu vincentскую charizmu. Od svätého Vincenta, ktorý majstrovsky dokázal spájať ľudí pre spoločné dobro až dodnes, sa môžeme veľa naučiť. Evanjelιά nám predstavujú Ježiša, ktorý vždy horlivo plnil Božiu vôľu. Ježiš svojou modlitbou a utrpením zostal stále spojený s Otcom.

Pred niekoľkými rokmi jedna známa reklama v Spojených štátoch amerických použila takýto slogan «všetci sme spojení».

V dnešnej digitálnej dobe je tento refrén ešte výrečnejší. Naša viera a charizma nás pobádajú, aby sme opravdivejšie praktizovali Ježišove prikázania - milovať Boha a slúžiť blížnemu. Čas, ktorý prežívame nás vyzýva, aby sme jasnejšie spoznávali prítomnosť trpiaceho Krista v dnešnom svete a mohli tak viac pochopiť biedu chudobných a stať sa pre nich Kristom.

Máme všetci svedčiť o tom, ako naša charizma spája chudobných v Kristovi. Dovoľte mi, aby som sa s vami podelil o dve stretnutia. Obidve sú zo služby dcér kresťanskej lásky deťom, ktoré sú opustené a v stálom ohrození chudoby.

Najprv poďme na Haity.

Vojdime do školy, ktorú otvorili dcéry kresťanskej lásky ako odpoveď na biedu *detí Restavek*. Ide o naozaj tragickú situáciu: niečo medzi 175 000 až 300 000 detí sú z rodín, ktoré sa o nich nemôžu starať, a tak ich posielajú pracovať na «*pracovnú formačnú zmluvu*» ako sluhov do rodín svojich príbuzných, známych alebo iných haitských rodín, nazývané «*Restavek*» (čo v kreolskom jazyku znamená «zostať s»), ich život nie je vôbec odpočinkom a nepatria k členom rodiny, v ktorej slúžia. Častokrát sú týrané a zneužívané. Tieto deti nemôžu ísť do školy, chýba im jedlo, oblečenie i starostlivosť. V škole, ktorú vedú dcéry kresťanskej lásky, sa deti *Restavek* učia čítať a písať, môžu sa najesť a zaobchádza sa s nimi s takou pozornosťou, úctou a dôstojnosťou, s akou sa nikdy nestretli. Viac informácií o *deťoch Restavek*, nájdete na internete.¹

POĎME NA Iní KONTINENT. V Ghane, podobne ako v mnohých rozvojových krajinách, sa ešte stále vyskytuje zneužívanie detí. V Kumasi, ktoré je druhým najväčším mestom v krajine, žije na uliciach množstvo detí bez domova. Môžu prežiť len vďaka žobaniu a práci počas dňa. Často sú bité a týrané, mnohé z nich sa stávajú obeťami obchodovania. Dcéry kresťanskej lásky v spolupráci s arcibiskupstvom v Kumasi vytvorili „*Projekt detí ulice*“. Ide o prijímacie stredisko, kde môžu deti stráviť deň a tak sa vyhnúť nástrahám ulice. Majú tu možnosť odpočinúť si (aj keď je to len na zemi), vykúpať alebo osprchovať sa, vyprať si veci, učiť sa čítať a písať, využiť služby v blízkosti centra i ďalšie iné možnosti. Je to jedno pokojné miesto v trpkom živote vykorisťovaných.² Viac informácií o tomto diele nájdete na internetovej stránke:

Určite uznáte, že tieto dve vinčenské diela by boli drahé a blízke srdcu sv. Vincenta i sv. Lujzy. Predstavujú úžasný príklad úsilia pracovať v teréne a odpovedať Ježišovou radostnou zvesťou na volanie chudobných a zabudnutých. Pôst nie je len časom na rozjímanie nad Ježišovým životom, ale i časom na udržiavanie kontaktu s božími chudobnými a na konanie v ich mene.

Čas na konanie

Je tu otázka: „*Čo máme robiť?*“ Túto otázku položila pani Gondiová Vincentovi v roku 1617, keď boli obidvaja svedkami duchovnej biedy sedliakov na rozsiahlom rodinnom panstve. Vincentova odpoveď znie v dnešnom svete prostredníctvom kňazov, bratov, sestier a laikov, ktorí sú živým srdcom a základom vinčenskej rodiny. Realita nášho dnešného sveta má oveľa väčší rozsah, než si sv. Vincent a sv. Lujza mohli vôbec predstaviť.

¹ <http://www.restavekfreedom.org>.

² <http://www.streetchildrenprojectksi.org>

Čas čo prežívame nám pripomína, že trpiaci Kristus je vo svojom utrpení prítomný v nespočetných podobách. Úlohou nás, Ježišových učeníkov, je konať v ich mene: *„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich maličkých, mne ste urobili“ (Mt 25,40.)* Odpovedať láskou a službou, to je úloha, ktorú sme dostali ako nositelia vinčentskej charizmy nielen každý jednotlivcovo, ale aj spoločne. A aj keď sme neustále zaneprázdnení množstvom práce, dovoľte mi navrhnúť vám ešte jeden druh konania.

Jedná sa o strategický plán s ročnými cieľmi so zámerom lepšie prežívať naše povolanie a charizmu vinčentskej rodiny. Cieľ, na ktorý sme zamerali pozornosť tento rok, sú „systémové zmeny“. Definujeme ho ako úsilie pracovať nielen na zlepšení životných podmienok chudobných, ale i na zmenách spoločenských štruktúr, ktoré zapríčiňujú chudobu. Počas celého roku máme možnosť rásť vo viere meditovaním Božieho slova a účasťou na Eucharistii, čo nám pomáha prehľbiť zväzky, ktoré nás spájajú so službou chudobným. Je to úloha, ktorej by sme sa mohli obávať, avšak ako členovia vinčentskej rodiny sme inšpirovaní „mystikou milosrdnej lásky“, aby sme si pripomenuli, komu slúžime a prečo:

„Dôstojný otče, prosím nášho Pána, aby sme mohli umrieť sebe samým a tak mohli byť s ním vzkriesení. Nech je on radosťou vášho srdca, cieľom i dušou vašich skutkov a vašou slávou v nebi. Stane sa tak, ak sa odteraz budeme pokorovať ako sa pokoroval on, ak ho budeme nasledovať zriekaním sa vlastného uspokojenia, ak budeme nieť naše malé kríže a ak aj my ochotne obetujeme svoj život, ako on obetoval svoj, pre nášho blížneho, ktorého tak veľmi miluje a chce, aby sme ho i my milovali ako seba samých.“ (Sv. Vincent, Coste III, s. 629, list 1202 kňazovi Misijnej Spoločnosti zo Saintes, 27. marca 1650).

Náš nepokojný svet a bieda detí Restavek i z Kumasi na nás niekedy môžu pôsobiť zdrvivúco. Avšak naša viera v Ježiša Krista a vinčentská charizma nám dodávajú novú chuť, silu a dôveru s nádejou čeliť budúcnosti. Na príhovor Panny Márie Zázračnej medaily prosím, aby tento čas bol časom, kedy sa Božia milosť a dobrota prejaví vo svojej plnosti vo vašich životoch i v životoch tých, ktorým slúžite.

Ako vieme, tento náš čas je časom dôkladného preskúmania našich osobných vzťahov s uvedomením si svojich ohraničení a nedostatkov. Je to zvlášť čas, kedy sa máme obrátiť k druhým, a hlavne k Bohu, aby uzdravil naše vzťahy a aby naše srdcia znova naplnil a prekypovali jeho súcitom.

Spomína otec Gregory Gay, že sa zúčastnil na zasadaní pracovnej skupiny Komunity svätého Egídia, organizovanej pre biskupov a priateľov tejto komunity. Zakladateľ tohto mimoriadneho laického

hnutia, Andrea Riccardi, zahájil stretnutie príhovorom k všetkým účastníkom, ale zvlášť k biskupom ako pastierom Cirkvi. Za vzor biskupov si vzal pápeža Jána Pavla II. Hlavným bodom jeho príhovoru bol príklad, ktorý dal Ján Pavol II. ako človek stretnutí, zvlášť stretnutí s Bohom a chudobnými. Bolo zaujímavé všímať si na komentároch prítomných biskupov, ako boli povzbudení touto jednoduchou, ale hlbokou úvahou. Aj ja som bol povzbudený, a uvažoval som nad tým, že vlastne nebolo povedané nič nové, všetko sme už počuli. Poučil nás o tom už sám Ježiš Kristus. Ako jeho učeníci sme povolani nasledovať ho v jeho jedinečnom vzťahu s Otcom a tiež podobne ako on ísť v ústrety osobám žijúcim na okraji spoločnosti.

Aj náš zakladateľ, svätý Vincent de Paul, nás povoláva k tomuto stretnutiu s Bohom, keď hovorí: *«Dajte mi muža modlitby a bude schopný vykonať všetko» (Coste XI, 83)*. Pozýva nás k takému hlbokému vzťahu s Otcom, aký prežíval sám Ježiš. Svätý Vincent nám tiež hovorí: *„Pravé náboženstvo, pravú vieru nachádzame medzi chudobnými“ (Coste XII, 172)*. Inými slovami, toto hlboké stretnutie s Bohom zakúšame tiež pri stretaní sa s chudobnými. A ako nám jasne hovorí svätý Vincent, uprostred nich nachádzame svoju spásu. Chceme ako členovia vinčentskej rodiny, počas tohto obdobia preskúmali dvojité aspekty vzťahu s Bohom a s chudobnými.

Môžete poznať pieseň, ktorá je veľmi dobre známa dnešným mladým, a ktorá vyjadruje naliehavú potrebu utiekať sa k modlitbe, zvlášť, keď sa rozhlídneme okolo seba a vidíme množstvo trpiacich ľudí. Vystihuje to aj ďalšia pieseň s názvom: po slovensky «Taká som sa narodila». Ide o posledný hit Lady Gaga /pozn. americká speváčka/, ktorý je ódou na ľudí vysunutých na okraj spoločnosti. V jednom odseku sa spieva: „Či si zdravotne postihnutá, či si vydedenec, šikanovaná alebo si robia z teba posmech, raduj sa a miluj samu seba dnes, pretože taká si sa narodila...“.

Zaujalo ma, koľko mladých zameriava svoju pozornosť nie na seba, ale na potreby tých, ktorí sú chudobní a ako aj my pozorne sledujeme súčasný svet a všetky možné druhy utrpenia.

Nájdime si čas na prehĺbenie vzťahu s chudobnými. Chcel by som spomenúť rôzne situácie, kde vinčentská rodina vykonáva službu a dielo evanjelizácie.

Čítal som ako v Etiópii, miestny biskup a náš spolubrat, Mons. Markos, rozprával o skupine osôb, ktorí sú etiópskou spoločnosťou považovaní za vylúčených. Im práve slúžia lazariisti a dcéry kresťanskej lásky. Táto skupina ľudí už dlhé roky znáša opovrhnutie a diskrimináciu nielen od tých, s ktorými denno-denne žijú, ale často aj od vlády tejto krajiny. Podobné som čítal o Vietname, i Indii, v Kongu a dokonca aj v rozvinutých krajinách, ako napríklad tu, v Taliansku. Nedávno, celá talianska spoločnosť otvorila oči nad hroznou situáciou Rómov, ktorí žijú v Ríme veľmi početní a v neľudských podmienkach. Štyri deti zhoreli pri požiari zapríčinenom biednymi podmienkami, v ktorých musia žiť.

Dnes opätovne stojíme pred výzvou všimnúť si týchto chudobných a dať im odpoveď. Často sú to : bezdomovci, deti ulice, väzni, imigranti, osoby, ktoré trpia pre svoje pohlavie, ženy znášajúce diskrimináciu, ženy a deti - obeť obchodovania s ľuďmi pre sex alebo prácu, deti – vojaci, čo je téma, o ktorej by som sa v budúcnosti rád zmienil obšírnejšie. Zdá sa mi až neuveriteľné, že súčasná spoločnosť zneužíva deti na nosenie zbraní, na vedenie vojny v mene ľudí, ktorí hľadajú len svoje politické záujmy a idú za vlastnými túžbami. Čo robíme na ochranu života týchto nevinných detí? Je hrozné dívať sa na nich, keď vlečú zbraň ťažkú ako oni samé a zabíjajú iných ľudí, rovnako nevinných ako oni. Kardinál vo svojej homílii dodal, že tvárou v tvár voči všetkým druhom chudoby v našich mestách, či už ide o staré alebo nové formy, si musíme kľaknúť na kolená a prosiť Boha o odpustenie; a nielen Boha, ale aj všetkých chudobných za to, čo sme neboli schopní pre nich urobiť. V tejto dobe si teda musíme položiť otázku: Robíme všetko, čo môžeme, pre tých, ktorí sú vylúčení na okraj spoločnosti?

Chcel by som tiež, aby sme sústredili svoju pozornosť na chudobných, ktorí sa nachádzajú v zúfalých situáciách, na obeť násilia i u nás. Nedávno sme boli toho svedkami, žwe prepadli obchody, Boh hovorí cez „toto nepotlačiteľné volanie chudobných“. Ako naň odpovedáme? Ako naň môžeme odpovedať?

Chudobných nachádzame často aj inde: v konfliktoch vznikajúcich medzi náboženskými vyznaniami, zvlášť keď prejav týchto náboženstiev naberá fundamentalistickú formu. Myslím na takzvané „náboženské“ vojny a na všetky okolnosti, kedy sa v mene Boha pácha násilie a pustošenie. Toto sa často deje kvôli neschopnosti osôb spoločne si sadnúť a viesť otvorený dialóg pre hľadanie riešenia pokojnou cestou, a nie uchylovanie sa ku konfliktom, násiliu a vojne.

Dôležité je žiť nielen vo vzájomnej tolerancii, ale ísť ešte ďalej a usilovať sa o vytvorenie kultúry prijímania sa na základe vzájomného rešpektovania sa v tom, čo sme, čo vyznávame a zároveň správneho chápania svojho vierovyznania i vierovyznania iných. Toto si treba z času na čas pripomenúť v konfliktných situáciách.

Ide o budovanie autentických vzťahov založených na dôvere, ktoré sa môžu rozvinúť v dialógu. Ako nasledovníci Ježiša Krista sme v tomto čase pozvaní starostlivo preskúmať postoje, ktoré nás často rozdeľujú. Nevedomosť je jednou z prvých príčin týchto fundamentalistických postojov, pri ktorých ide mnohokrát viac o vyhľadávanie vlastných záujmov než o spoločné dobro pre všetkých. Voči tejto nevedomosti môže kresťanstvo ponúknuť isté riešenie: výchovu. Spomínaný mohamedánsky účastník debaty veľmi jasne vyjadril, že tam, kde kresťania poskytnú dobrú ľudskú výchovu a vzdelávanie založené na hodnotách, existujú omnoho lepšie vzťahy medzi národmi, či už mohamedánskymi alebo

kresťanskými. Výchova je kľúčom a všetci tí, ktorí sú v rámci vinčentskej rodiny zapojení do výchovy a vzdelávania, by mali najmä v tomto pôstnom období hlbšie pouvažovať o službe, ktorú poskytujeme, aby tak preskúmali, či je výchova naozaj zameraná na celistvú formáciu, ktorá umožňuje osobám vytvárať také hodnoty, ktoré ľudí navzájom spájajú vzťahmi porozumenia a pozornosti.

K nevedomosti treba pridať a zdôrazniť ešte jednu dôležitú vec, a to strach, ktorý veľmi často ochromuje osoby, zabraňuje im vyjsť zo seba samých a ísť v ústrety iným, a tým vytvárať dobré, zdravé a harmonické ľudské vzťahy. Dar smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista tvorí podstatu pôstu a je pre nás nielen znamením, ale dáva nám i milosť a odvahu k prekonaniu akéhokoľvek strachu. Láska Boha k svojmu vlastnému Synovi bola schopná prekonať smrť, odstrániť ochromujúci strach a umožniť Mu vstať z mŕtvych pre nový život skrze vzkriesenie. Tento istý dar zmŕtvychvstania, dar Božej lásky vyliaty na Syna, ktorý ho odovzdal celému svetu, nám dodáva odvahu ísť vpred a budovať pravdivé a správne vzťahy.

Dovoľte mi, aby som všetky tieto slová zhrnul nasledovne: Pán k nám dôrazne hovorí vo volaní chudobných. Môžeme teda robiť viac? Preskúmajme svoje skutky solidárnosti voči tým, ktorí žijú v chudobe. Nechajme sa obnoviť a budme tvorivými, aby sa naše vzťahy s chudobnými prehĺbili. Kráčajme s nimi a bráňme, čo je spravodlivé a dobré. Tak ako sme pozvaní byť jedno s chudobnými a žiť v solidarite s celým ľudstvom budovaním pokoja vo svete, tak isto sme povolaní byť jedno s Bohom, ktorý je prameňom každého života a každej lásky. Budme si vedomí toho, že sme povolaní konať spravodlivo pre pokoj a dobro celého tvorstva, a že sme k tomu pobádaní tým, čo tvorí podstatu nášho vinčentského povolania: láskou ukrižovaného Krista. Nech tento dar, ktorý sme dostali naším vinčentským povolaním, dar, ktorý je konkrétnym prejavom Božej lásky ku každému z nás, tvorí jadro toho, čo nás očisťuje, zmieruje a obnovuje v tomto požehnanom pôstnom období, ktoré dosiahne vrchol v nesmiernom dare nového života, a to v Zmŕtvychvstaní Ježiša Krista. Nech v nás neustále zaznieva spev Aleluja.

Druhá prednáška

Naše miesto...

Memento nám pripomína sv. Lukáš.

„... náš Boh mu z hĺbky svojho milosrdenstva odpustí hriechy. Tak nás Vychádzajúci z výsosti navštívi a zažiarí tým, čo sedia vo tme a v tóni smrti, a naše kroky upriami na cestu pokoja“ (Lukáš 1,78-79).

Tiene a svetlo, noc a deň, beznádej a nádej, smrť a život, peklo a raj, to sú obrazy, ktoré nám často prichádzajú na um. Tieto kontrastné obrazy sú vždy prítomné a neprestávajú nás obklopovať vo svete, v ktorom žijeme. Jedného dňa prorok Habakuk zvolal: **„Prečo mi dáš vidieť hriech a pozeráš na nešťastie? Útlak a násilie je pred o mnou, rodí sa spor a vzniká zvada“ (Hab 1,3).** Keď som počul čítať tento text pred niekoľkými týždňami na svätej omši, zachytila ma jeho aktuálnosť. Aj v súčasnosti sme obklopení tým istým násilím a dokonca i ničením, či už pochádzajú z prírody, alebo od človeka.

Toľko ľudských životov bolo zničených prírodnými katastrofami. Myslím na epidémiu cholery napríklad na Haiti; zomreli stovky osôb, ktoré prežili zemetrasenie. Naďalej trpia, neprestávajú prechádzať skutočným peklom. V Pakistane stovky tisíc ľudí nedávno zmizli počas tajfúnov, ktoré zasiahli ázijské oblasti. Koľko ľudí stratilo život, zdravie, dom? Spomedzi katastrof ľudského pôvodu myslíme na násilie, ktoré sa deje na hranici medzi Mexikom a Spojenými štátmi americkými, kde od roku 2006 bolo zabitých viac ako 30 000 osôb v konfliktoch spojených s drogami. Toľko násilia pred našimi očami. Povie niekto, to je ďaleko. Nie! Čo teraz prežívame je časom pre premenu toho, čo je tieň, temna na svetlo, tohto prežívaného pekla na raj, beznádeje na nádej, že dôstojný život môže byť uskutočniteľným cieľom.

Keď prechádzame rôznymi časťami Svätého písma, ktoré nám Cirkev podáva na meditáciu nachádzame tému Boha, ktorý je pre všetkých, Boha všetkých národov. V istom zmysle je to ironické, pretože Ježiš, keď sa narodil pre tento svet, narodil sa v jednom kúte, na jednom mieste, kde by nikto nechcel ísť, v útulku pre zvieratá. A predsa, kontrast pochádza z faktu, že hoci bol umiestnený na toto miesto prežitia, stal sa pre nás Bohom života pre všetkých, Bohom, ktorý nepozná hranice, Bohom, ktorý prišiel medzi nás zrušiť hranice, ktoré nedovoľujú priblížiť sa navzájom ľuďom, ktorí prichádzajú z inej krajiny, akou bola hranica medzi Samaritánmi a Židmi, alebo pretože bohatší

a vzdelanejší ľudia sa nikdy nemiešajú s tými, ktorí sú považovaní za opovrhovaných ľudí spoločnosti. Ježiš prišiel zrušiť túto hranicu všetkých týchto takzvaných nežiaducich ľudí: malomocných, žobrákov, slepých, neduživých.

Pripomeňme si Vianoce. Ježiš svojím narodením v chudobe naplnil slovami a činmi život ľudí bohatstvom, pokojom, dobrotou, zdravím, zmierením a uzdravením a vedie ich z temnoty na svetlo, zo zúfalstva k nádeji, zo smrti k novému životu.

Vnímajme to cez svedectvo jedného muža veku, ktorý sa doslovne odrezal od sveta, žil izolovaný vo svojej izbičke, odmietal dokonca i vychádzať na svoj dvor, aby sa ani nestretol s ostatnými ľuďmi, ktorí by mohli prechádzať okolo neho. Po sprevádzaní a blízkosti naplnenej láskavosťou, ale i rýznosťou, sa tento muž dal spoznať, kým vlastne bol v skutočnosti. Po tom, ako mal po prvýkrát možnosť naplno žiť svoj život, žil odvtedy s nadšením a túžbou vychádzať z ohraničenia svojho domu a stretávať sa s druhými, povzbudzovať ich, aby žili svoj život novým spôsobom, ktorý on sám objavil. Svedectvo tohto muža je len jedným z mnohých príkladov životných príbehov ľudí, ktorí prijali nový život, len čo boli schopní prekonať limity, ktoré si sami vnútili. Napokon spoznali dar života, ktorým je Boh pre každého z nás a pre všetkých ľudí. Tento dar bol vložený do nás a tvorí neoddeliteľnú súčasť toho, čo znamenajú pre nás tieto dni? Nie dar samého Boha, vteleného Ježiša, ktorý vstupuje do nášho života, ktorý nám pomáha spoznávať naše vlastné dary, povzbudzuje nás a privádza, aby sme sa premohli a obetovali tento dar, a tak druhým pomáhali spoznať ho v nich samých.

Každý vidíme jasne to, čo nám Boh hovorí v Zachariášovom chválospeve: „... ***naš Boh mu z hĺbky svojho milosrdenstva odpustí hriechy. Tak nás Vychádzajúci z výsosti navštívi a zažiarí tým, čo sedia vo tme a v tône smrti, a naše kroky upriami na cestu pokoja***“ (Lukáš 1,78-79). Táto hĺbka milosrdenstva nášho Boha sa nám dáva cez samotného Ježiša, vychádzajúceho z výsosti, ktorý nás navštívil. Boh sa nám dáva cez Ježiša v jeho narodení v Betleheme. Svojím životom, smrťou a zmŕtvychvstaním naďalej žiarí tým, čo sedia vo tme a v tône beznádeje, smrti a hrozných útrap. A jeho nástrojmi lásky sú upriamení na cestu pokoja.

Drahí, ako príslušníci vinčentskej rodiny sme v tomto čase nášho života povolaní byť blízko tým, ktorých voláme svojimi pánmi a učiteľmi a ktorí žijú v situáciách tmy a tône zúfalstva, a byť pre nich nástrojmi nádeje a života. Spoločne ako vinčentská rodina a spolu s našimi pánmi a učiteľmi sme povolaní byť staviteľmi, budovateľmi solidarity, ktorej základom je láska, a nie budovateľmi múrov, ktoré rozdeľujú ľudstvo. Sme povolaní žiť Ježišovým životom, tým životom, ktorý prišiel až k nám v deň svojho narodenia. Pozýva nás, aby sme išli až za múry, za limity, za hranice, ktoré sme tak

často sami postavili, alebo tie, ktoré boli postavené spoločnosťou, v ktorej žijeme. Veľmi často ide o naučené tradície alebo predsudky, ktoré sme si jednoducho osvojili.

Chcel by som sa s vami podeliť o modlitbu, ktorú som čítal pri jednej našej slávnosti.

Táto modlitba nazvaná Blahoslavenstvá pre sociálny záväzok bola prispôbená na našu situáciu vinčentskej rodiny.

Blahoslavení, ktorí zostávate pripravení a delíte sa jednoducho o to, čo máte.

Blahoslavení, čo oplakávate chýbajúcu radosť okolo seba a vo svete.

Blahoslavení, ktorí si volíte láskavosť a dialóg, hoci sa zdá, že bude dlhý a ťažký.

Blahoslavení, ktorí viete nachádzať nové formy ako obetovať svoj čas, rozdávať lásku a rozsievať nádej.

Blahoslavení, ktorí viete počúvať srdcom, aby ste uhádli dar, ktorým sú druhí.

Blahoslavení, čo sa namáhate, aby ste urobili prvý krok, ktorý je potrebný pre budovanie pokoja s našimi bratmi a sestrami vo svete.

Blahoslavení, ktorých srdce zostáva otvorené pre úžas, prijatie a otázky.

Blahoslavení, ktorí beriete vážne svoju vieru vo vteleného Krista.

Počas celého tohto času uvažujte nad touto modlitbou osobne ako i s osobami, s ktorými zdieľate svoj život. V našom živote potrebujeme mnoho životných skúseností bez hraníc. Sú to skúsenosti z Ježišovej prítomnosti medzi nami. Nech je vo svete naše vlastné svedectvo znamením, ktoré pomáha ľuďom vyjsť z tmy do dňa, oddialiť temnotu a vstúpiť do nového svetla, pozdvihnúť ich z beznádeje, zúfalstva a naplniť ich nádejou, pomôcť im prejsť zo smrti k novému životu, vytiahnuť ich z pekelných múk a viesť ich do raja. Môžeme tak robiť, ak žijeme pravdivo dar vteleného Krista, dar jeho života, dar jeho lásky, jeho pokoja. Potom môžeme takto konať nielen voči ľuďom, ktorí sú blízko nás, ale i voči tým, ktorí sú od nás ďaleko a s ktorými sa nemôžeme stretnúť.

Sme teda pozvané, aby sme si každý deň našli čas na úvahu o našom živote a živote chudobných a spoznávali Ježišovu prítomnosť medzi nami.

Zastavme sa preto najskôr pri spôsobe, akým Ježiš stretol dvoch emauzských učeníkov. Vo svetle tohto evanjelia sa zhladáme na spôsob, akým Boh pôsobil v srdci a živote Lujzy de Marillac a Kataríny Labouré, aby sme sa aj my nechali viesť do kontemplácie Božieho pôsobenia v našom živote a v živote chudobných.

Evanjelista sv. Lukáš opisuje skúsenosť týchto dvoch učeníkov znepokojených násilnou smrťou ich priateľa, ktorý im svojim učením a láskou prinášal svetlo do života. Všade, kade chodil, robil dobre.

Ich myšlienky a slová boli ešte pod dojmom prežitých dramatických dní. V ich srdci si nielenže kladú tisíce otázok, ale sú i celí zmätení.

Ježiš sa k nim diskkrétne pridá a s nimi putuje. V jeho prítomnosti a za jeho pomoci učeníci prejdú dlhú cestu, ktorá spočíva v prechode z beznádeje k viere. Po tom, ako im Ježiš dal možnosť vyjadriť ich znepokojenie a zatemnený pohľad na udalosti, pripomenul im, aby si spomenuli a uvažovali o týchto udalostiach. Opierajúc sa o Sv. písmo im pomohol pochopiť udalosti a úplne im ich priblížil vo svetle jeho zmŕtvychvstania. Cesty umučenia a smrti sa pred nimi otvorili a spoznali vernosť Boha života a lásky. On sám toto zakúsil a on sám môže o tom hovoriť. Len on sám môže dať nový zmysel Písmam.

Postupne ako kráčali, v srdci učeníkov rástla dôvera k Ježišovým slovám a osvietila ich úvahu. Ich srdce sa začínalo utišovať a dokonca zapalovať. V tej chvíli sa zdalo, že Ježiš chce pokračovať v ceste, hoci obaja učeníci si priali, aby s nimi zostal dlhšie: «Zostaň s nami». Toto pozvanie na večeru vyjadruje, že učeníci sa už vzdali svojho smútku.

Bude potrebné gesto lámania chleba pri stole, aby učeníci plne pochopili a spoznali ho očami viery: «... a spoznali ho». Ich srdce horelo a pohľad na udalosti bol premenený. Zrazu malo všetko pre nich nový význam. Pán im zmizol z očí, ale vedeli, že je živý. Ponáhľali sa odovzdať jedenástim život Zmŕtvychvstaleho a radostnú zvesť o spáse.

Táto úvaha nad udalosťami vo svetle Zmŕtvychvstaleho dovolila obom emauzským učeníkom spoznať Pána a zakoreniť svoju vieru v neho. Tak isto i my dnes môžeme urobiť v našom živote, podobne ako to nastalo u Lujzy de Marillac a Kataríny Labouré.

Lujza de Marillac a Katarína Labouré kráčali cestou...

Podobne ako emauzskí učeníci a ďalšie postavy z Písma, je nepopierateľné, že i v dejinách Spoločnosti Boh sa mimoriadne priblížil k sv. Lujze de Marillac a sv. Kataríne Labouré. Obe boli obdarené, prijali výnimočné milosti, aby svedčili o Božej láske k Spoločnosti, Cirkvi a svetu. Boh vykonal veľké veci v ich živote a cez ich život. Prečo práve Lujza? Prečo práve Katarína? Je to Božie tajomstvo.

Je zaujímavé pozorovať spôsob, akým Boh stretol a viedol tieto ženy pri realizácii poslania, ktoré im zveril v časovom intervale dvesto rokov. Uvažujúc o Turičnom svetle sv. Lujzy a sne sv. Kataríny vo Fain môžeme tiež spoznať, že «išlo o niečo nebeské», ktoré zbližuje tieto dve ženy, hoci sú navonok odlišné.

V kaplnke na ulici du Bac sa schránky s relikviami sv. Lujzy de Marillac a sv. Kataríny Labouré nachádzajú bokom od Svätostánku a sôch Nepoškvrnenej Panny Márie. Socha sv. Vincenta umiestnená bokom sa zdá, ako by bdela nad obomi schránkami, čo bolo aj v skutočnosti v živote každej z nich. Poznáme miesto, aké mal sv. Vincent v živote sv. Lujzy a tiež v živote sv. Kataríny.

Pýtajme sa sami seba: Čo nám hovorí duchovná plodnosť Lujzy de Marillac a Kataríny Labouré?

Lujza de Marillac mala veľké organizačné a animátorské dary, bola však zároveň zdravotne slabšia, bola veľmi úzkostlivá a mala isté obmedzenie v nervovej vytrvalosti. Avšak jej viera v Boha a túžba plniť jeho vôľu z nej urobili ženu «silnú». S Božou milosťou sa jej postupne darilo vidieť osoby v Božom svetle. Všetci chudobní sa stali jej bratmi a sestrami, videla v nich trpiaceho Krista. Stala sa ideálnou spolupracovníčkou Vincenta de Paul, bola k službám spolkov kresťanskej lásky. Vďaka tomu vedela neskôr zhromaždiť stovky dedinských diev a pozývať ich k úplnému obetovaniu sa Bohu pre službu chudobným. S týmito sestrami čelila mnohým činnostiam, ktoré sa stali úžasne plodnými, bez neusporiadanej prílišnej aktivity, ani vyhľadávania osobného úspechu, ale jednoducho s túžbou konať Božiu vôľu. Zostávame stáť s úžasom pred obrovskou prácou a zodpovednosťou, ktorá sa postupne kopila na Lujzine krehké plec.

V deň jej blahorečenia, 9. mája 1920 pápež Pius XI. povedal: „Môžeme s istotou povedať: počet a rozmanitosť diel, pre ktoré pripravila Božia ruka blahoslavenú Lujzu de Marillac, je zázrakom“. „Z ľudskej stránky je nepochopiteľné, ako táto Božia služobnica mohla vykonať toľko skutkov lásky; konať, ba ešte viac, vyhľadávať toľko diel kresťanskej lásky.

V určitej miere možno povedať, že Kristovo srdce postupne zaberalo miesto Lujzinho srdca. Láska ukrižovaného Krista nás podnecuje. Lujza zomrela v pondelok Veľkého týždňa roku 1660, akoby jej smrťou na začiatku tohto času, kedy Cirkev viac zameriava svoj pohľad na vykupiteľský križ, Boh chcel potvrdiť jej životné heslo.

Katarína Labouré mala vrodenný zmysel pre realitu, silnú fyzickú odolnosť, dobré psychologické zdravie a pevnú vôľu. Bola len jednoduchou dedinskou devou, bez vyššieho vzdelania; nezaložila žiadnu kongregáciu, ale zato vzbudila (alebo Panna Mária cez ňu, čo je to isté) dôležité mariánske hnutie posledných dvoch storočí a katolícku obnovu, ktorá z veľkej časti pochádzala z tohto hnutia. Pred r. 1830 učenie o tajomstvách Panny Márie bolo skoro úplne zanedbané, čo evidentne ochromilo tajomstvo Vtelenia. Napomohla tiež obnove oboch duchovných rodín sv. Vincenta. Revolučné nepokoje a mnohé prenasledovania oslabili Spoločnosť a chýbal jej duchovný elán. Je nám jasné, že

Boh pripravil cez Katarínu Labouré «nový typ Margity Naseau», aby oživil horlivosť, ducha a veľké misionárske nadšenie, aké boli na počiatku Spoločnosti.

Pán Ježiš si vybral Katarínu, túto svetu neznámu devu z bezvýznamnej dediny, čím opäť dokázal, že je to jeho dielo a nie ľudské. Slová svätého Pavla možno nádherne použiť: **„Ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdрых, a čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh...“** (1 Kor 1,27). Panna Mária si mohla vybrať nejakého biskupa alebo inú dôležitú osobu, ale vybrala si jednoduchú dedinskú devu, bez vzdelania.

Život Kataríny nám pomáha lepšie rozlišovať svätosť od génia. Zaiste, oba dary súvisia, ako nám to dosvedčuje život svätej Lujzy. Ale nie je to vždy tak. Všetci geniálni ľudia nie sú automaticky svätcami. A všetci svätí nie sú automaticky géniovia a nie sú kvôli tomu menej svätí. V kresťanskej literatúre a homíliách kňazov, t. j. intelektuálov, sme zvyknutí označovať za „veľkých svätých“ jedine tých, ktorí ako svätý Augustín, sv. Ján z Kríža, sv. František Saleský, sv. Vincent de Paul, obe sväte Terézie, vedeli sa vyjadriť dôrazne a s umením písať alebo tých, ktorí založili veľké rády. V tomto zmysle je jasné, že Katarína nie je „veľkou svätou“: «Nevedela som nič, ani dobre písať a preto si ma Panna Mária vybrala...».

Čistá svätosť je v skutočnosti istým druhom génia, ale čisto «vnútorným» a nadprirodzeným, ktorý sa neukazuje navonok, iba ak to, že necháva presvitať Božie svetlo. V najvyššom stupni je to prípad Panny Márie. Katarína Labouré neurobila nič mimoriadne, robila to, čo robia tisícky iných dcér kresťanskej lásky: veľmi poníženú službu chudobným. Robila ju jednoducho tak isto, ako iná deva, ktorá žila tiež veľmi jednoducho v Nazaretskej dedine.

Katarína Labouré sa objavila ako prvý svedok nového typu svätosti, bez slávy a ľudských pôct, nový typ, ktorý Svätý Duch začal vzbudzovať pre modernú dobu. Žila predovšetkým charizmy každodenného života. Pre ňu bola dôležitá služba chudobným.

Tretia prednáška

Nebo nám dáva vzory

U Lujzy de Marillac a Kataríny Labouré zasiahol Boh osobne – a to v živote každej z nich – aby im zveril osobitné poslanie. U jednej to bolo počas «Turičného svetla» v kostole sv. Mikuláša des Champs, u druhej počas sna so sv. Vincentom v kostole vo Fain /fě/. Ani jedna z nich neopísala svoj život, ale ich duchovní vodcovia (Vincent de Paul a Otec Aladel) nám dali spoznať ich duchovné skúsenosti. V priebehu týchto božích zásahov bol prítomný sv. Vincent. Jeho miesto je veľmi dôležité, či už v misii zverenej Lujze, alebo v misii zverenej Kataríne. A predsa obe prejavili pohyb cúvnutia pred Božím rozhodnutím.

U Lujzy bol Vincent de Paul prezentovaný ako duchovný vodca, ktorý mal zohrávať rozhodujúcu úlohu v poslaní, ktoré jej malo byť zverené ohľadom založenia Spoločnosti. Napriek Božej voľbe Lujza cíti nechúť prijať Pána Vincenta za duchovného vodcu.

U Kataríny sv. Vincent prišiel osvetliť jej rozhodnutie v povolání a pripraviť ju na prijatie poslania, ktoré jej chcel zveriť Boh: «Boh má s vami svoje úmysly, nezabudnite na to». Aj Katarína v určitej chvíli sa chcela vzdialiť spred tohto staršieho kňaza, dokonca utiecť!

Nemôžeme banalizovať alebo umenšovať tieto božie zásahy. Aby sme sa mohli k nim priblížiť, je treba veľa pokory a úcty a pamätať na to, že ich hlboký zmysel nás presahuje. Sme na prahu Božieho tajomstva zjaveného obom dušiam. Tieto dve „zvestovania“, «Turičné svetlo» a «vizia sv. Vincenta v kostole vo Fain » sú podstatné udalosti pre Spoločnosť a pre Cirkev.

Pripomeňme si teraz dve zvestovania

4. jún 1623, «Zvestovanie» Lujze de Marillac: Turičné svetlo v kostole sv. Mikuláša des Champs.

Rok 1623 je pre Lujzu mimoriadne bolestným rokom. Zdravie jej manžela stále viac slabne, jeho bolesti sú stále silnejšie. Lujza trpí už len pohľadom na trpiaceho manžela a vyčerpáva sa. K tejto ľudskej skúške sa pridáva aj bolestná vnútorná kríza: tri «neistoty» ju vnútorne trápia:

- stála vnútorná výčitka, týkajúca sa nevykonania svojho sľubu, že sa stane reholníčkou, a následne váhanie, či má zostať pri svojom manželovi;
- pochybnosť vo viere o nesmrteľnosti duše a dokonca i o existencii Boha;
- zmena duchovného vodcu, ktorého bude musieť prijať.

Na Turíce roku 1623 Lujza prežívala v duchu takého hrozného trápenie v kostole sv. Mikuláša des Champs.

Podobne ako emauzskí učenici, aj jej myšlienky boli ponorené do hlbokého zmätku a priepasti otázok. Jej srdce bolo zmietané vnútornou búrkou a v myšlienkach mala zmätok.

Lujza ako 32-ročná zakúsila náhlu, hlbokú duchovnú skúsenosť – osvietenie podobné tomu, ktoré prežili apoštoli vo Večeradle. Jej srdce a ducha náhle zachytilo veľké svetlo. Tri „neistoty“ sa stali tromi «istotami». Boh jej dal zahliadnuť, čo od nej očakáva.

Uvedomme si, že sa jedná skutočné prorocké osvietenie

«Zrazu z mojej duše zmizli tieto pochybnosti.» Bola posilnená «uistením, ktoré som v duchu cítila, že sám Boh ma poučuje »...

Iniciatíva pochádzala od Boha: «sám Boh ma poučuje», zapísala si Lujza. A tak temno nezabránilo žiare Božieho svetla. Boží duch rozptýlil Lujzine pochybnosti. Jej nechápavé srdce sa rozohorelo. Boh viedol Lujzu k odpútaniu sa od toho, čo sa jej až doteraz zdalo také dôležité: jej obava, že bola neverná svojmu sľubu stať sa reholníčkou. Lujza si myslela, že pozná Boha, ale nepochopila, že v tomto sa mýlila. Keď spoznala, že Boh sa k nej priblížil, bola vedená hľadiť na veci spod nového uhla. Ako emauzskí pútnici aj Lujza rýchle prešla túto cestu, ktorá spočívala z prechodu z nezmyslu, ktorý vnímala, k zmyslu, ktorý jej Boh chcel dať zjaviť, aby ju uistil vo viere.

«Tretie trápenie mi bolo odňaté uistením, ktoré som v duchu cítila, že sám Boh ma poučuje a ak mám jeho, nemám sa obávať ostatného.»

Zverenie poslania

Ďalšia vec, ktorá ju rozrušila, bolo poslanie, ktoré jej chcel zveriť Boh. Spoznala, že jej najvrúcnejší sľub sa jedného dňa vyplní. Boh teda neopovrhol jej túžbou úplne sa mu zasvätiť a bez toho, aby jej to zazlieval, dôveroval jej a dal poznať – hoci ešte nejasne – jeho plán so Spoločnosťou:

«Bola som upovedomená... že raz príde čas, kedy budem môcť zložiť sľub chudoby, čistoty a poslušnosti a že budem v malej komunite, v ktorej viaceré urobia podobne. Porozumela som teda, že budem na určitom mieste, aby som slúžila blížnemu, ale nemohla som porozumieť, ako sa to stane, lebo sa to dialo za stáleho prichádzania a odchádzania.»

Lujza pochopila, že Boh s ňou počíta, to jej stačilo, hoci nevedela «ako sa to stane?». Bolo to oznámenie prísľubu, ktorý ju nasmeroval do budúcnosti. Boh v nej vzbudil nádej a Lujza sa predstavila ako «služobnica Pána».

Duchovný vodca jej bude pomáhať v jej poslaní

«Bola som tiež ubezpečená, že sa mám upokojiť ohľadom môjho duchovného vodcu a že Boh mi dá jedného, ktorého – ako sa mi zdá...».

Boh sa ujal iniciatívy dať jej «znamenie» pre splnenie zvereného poslania, a to označením jej budúceho duchovného vodcu. On jej bude pomáhať a podporovať ju na tejto ceste. Dal jej ho zahliadnuť: Lujza spoznáva Vincenta de Paul.

«... cítila som odpor k tomu, aby som ho prijala ...»

Táto voľba duchovného vodcu prekvapuje Lujzu. Vincent de Paul nie je jej prirodzene sympatický, ľudovo povedané, a neváha priznať, že pocítila odpor. Čo má spoločné s Františkom Saleským alebo Monsignorom Camus, týmito dvomi biskupmi – spisovateľmi a kazateľmi? «Predsa som však súhlasila», poznamenala Lujza.

«... zdá sa mi, že to bolo preto, lebo som ešte nemusela vykonať túto zámenu». V tomto poslednom priznaní Lujzy cítiť istú úľavu z jej strany: «Ak to má byť tento, Pane, dobre, ale tým lepšie, že to nemusí byť hneď!»

A tak Prozreteľnosť viedla Lujzu a Vincenta, ktorí boli zdanlivo opační, aby sa stretli. Odteraz sa život Lujzy bude spájať so životom P. Vincenta; bude to život mimoriadne plodnej spolupráce. Vincent bude zohrávať rozhodujúcu úlohu pri založení Spoločnosti, hoci iniciatíva bude pochádzať od Lujzy.

Môžeme tušiť, že neskôr bude Lujza vedená týmto turíčnym osvietením a spozná, že jej duchovný vodca, vybraný Bohom, je úzko spätý s poslaním «malej spoločnosti pre službu chudobným». To bol

aj jeden z dôvodov, pre ktorý Lujza bola presvedčená, že jedným z prostriedkov zachovania rodiacej sa spoločnosti je vložiť ju natrvalo pod autoritu generálneho predstaveného Misijnej spoločnosti.

Poslanie, ktoré zohrával sv. František Saleský u Lujzy de Marillac a Vincenta de Paul

Čo sa týka tohto túričného osvietenia, Lujza neskoršie priznala, že «túto milosť som dostala od Monsignora zo Ženevy, ktorému som sa pred jeho smrťou chcela zveriť s touto starosťou a ku ktorému som cítila veľkú zbožnosť».

Poznáme veľký vplyv Františka Saleského v živote sv. Lujzy. Bol duchovným novátorom, vyhľadávaným duchovným vodcom a veľmi oceňovaným mystickým autorom. František Saleský zomrel v roku 1622, už tu nebol, aby ju viedol a podporoval v tom aprílovom mesiaci 1623, kedy prežívala úzkosti a pochybnosti. Vo svojej beznádeji sa Lujza vrúčne modlí. A asi o mesiac Lujze sa dostáva «túričného osvietenia».

A tak je František Saleský Božím poslom, aby zveril Lujze odpoveď na jej pochybnosti, ale zvlášť poslanie zrealizovať budúcu Spoločnosť, hoci on sám 7 rokov predtým musel ustúpiť na naliehania lyonského arcibiskupa, Denisa de Marquemont, ktorý ho prinútil zrušiť návštevy chudobných a chorých u Sestier Návštevy Panny Márie, pretože to bolo u rehoľníčok nezlučiteľné s vtedajším kánonickým právom.

Neúspech, ktorý zažil sv. František, priniesol plody u sv. Lujzy a sv. Vincenta, ktorý bol priateľom Františka Saleského. V roku 1618 sa stretli v Paríži. Obaja boli presvedčení, že jediná cesta vedúca k Bohu, je charitatívna láska. František pred svojou smrťou dokonca zveril Vincentovi osud Kongregácie Návštevy Panny Márie.

Následne prozreteľnostný zásah Margity Naseau a jej spoločníčok dal novú tvár charitatívnej láske, ktorú konali chudobné dedinské devy vlastnými rukami. Lujza tušila, že služba chudobným, ktorú konajú tieto chudobné devy, dá láske jej pravú dimenziu a plnú účinnosť: žiť kresťanskú lásku samotným prostredím: «chudobní slúžia chudobným».

«Zvestovanie» Kataríny: «Sen so sv. Vincentom v kostole vo Fain»

Katarína bola obyčajná dedinčanka, bez vzdelania, nemohla chodiť do školy, pretože sa musela starať o otcovské gazdovstvo a o svoju mladšiu sestru a postihnutého brata. Spojená s Ježišom

a Máriou konala bežné hospodárske práce s veľkou horlivosťou, dlho sa modlievala, postila sa dvakrát v týždni, navštevovala chorých v dedine. Aj ona sa chcela úplne obetovať Bohu, ale nevedela kde a ako. Keď mala 16-17 rokov, v sne ju „navštívil“ sv. Vincent. Pozval ju, aby ho nasledovala.

Jednej noci mala Katarína zvláštny sen: nachádzala sa v kostole vo Fain, na svojom zvyčajnom mieste. Modlila sa. Zrazu prišiel starý kňaz, mal ornát a slúžil svätú omšu pri oltári. Čo ju zachytilo, bol jeho pohľad, keď sa obrátil na slová: Dominus vobiscum. Po: Ite missa est jej dal znamenie, aby sa priblížila. Katarínu pochytil strach, chcela odísť, ale pospiatky, taká bola fascinovaná. Nemohla zabudnúť na tento pohľad. Pamätala si ho celý svoj život. Vráťme sa k snu a všimnime si postoj tohto starého kňaza, ktorý odráža a ľudským spôsobom predlžuje postoj Boha zjaveného v Ježišovi.

Začínala sa sv. omša

«Bola som v kostole vo Fain; modlila som sa. Zrazu sa k oltáru približoval starý kňaz, na hlave mal čiernu čiapocku a začal slúžiť omšu...». Katarína dáva prvé znamenie, ktorým je eucharistia. Katarína sa modlí v kostole a tu prichádza kňaz slúžiť sv. omšu, aby jej umožnil zúčastniť sa na eucharistii. Boh sa s ňou spája v jej hlbokej túžbe zúčastňovať sa každý deň na sv. omši. Jej srdce je také otvorené, že Boh sa môže bezvýhradne darovať.

Počas celého jej života bude eucharistia centrom a zdrojom všetkých milostí! Ved' koľkokrát sa bude vrúcne modliť na kolenách «pri oltári»?

Pohľad, ktorý hovorí o Božom srdci

«Jeho pohľad ma upútal...». Sv. Vincent sa potom zahľadel na Katarínu. Bez toho, aby to vedela, zakúsila niečo podobné ako Mojžiš na hore Horeb, keď sa díval na horiaci ker. Nemohla odtrhnúť oči od pohľadu sv. Vincenta. Bola oslnená týmto pohľadom plným Božieho jasu. Pri takomto pohľade lásky zakúša milosť, že existuje ako osoba.

Možno tiež tušiť, že aj sv. Vincent je Katarínou naozaj očarený, ako kedysi Margitou Naseau. «Syn roľníka, ktorý pásaval ošípané a kravy» (Coste IV, 215) sa určite cítil oslovený touto mladou, nevzdelanou sedliačkou. Tento spoločný bod nepritiahol sv. Vincenta, ale mimoriadna osobnosť Kataríny, jej život silnej viery, jej vytrvalosť v ťažkostiach, jej horlivosť v práci s jediným úmyslom oslavovať ním Boha. Ako by sv. Vincenta nezaujala táto jednoduchá a pokorná dedinská deva?

Pohľad, ktorý povoláva

«Na konci omše mi pokýval, aby som sa priblížila...». Teda sv. Vincent sa približuje a dáva dôverné znamenie. Katarína je prekvapená a táto pozornosť starého kňaza by ju mohla tešiť, ona je však zmätená: «Bála som sa. Vzdala som sa, ale pospiatky, lebo som nemohla od neho odpútať pohľad...»

Začala sa báť a jej prvým reflexom je vzdialiť sa. Ale ako sa vzdala, nemohla zabrániť a neďať sa pozorne na tohto starého kňaza. Katarína je «uchvátená» týmto pohľadom, ktorý jej prejavuje dôveru a ju volá.

Slovo, ktoré zaväzuje k službe

«Pri východe z kostola som išla navštíviť jednu chorú. Starý kňaz ma stretol a mi povedal: «Dcéra moja, je dobré starať sa o chorých...»

Pri východe z kostola Katarína ide navštíviť chorú ženu (stále v sne). Sv. Vincent ju tam stretáva a ďakuje jej za veľkodušnosť a obetavosť; hovorí jej o jej schopnosti starať sa o trpiacich.

A pokračuje: «Teraz odo mňa utekáš, ale jedného dňa budeš šťastná, že budeš smieť prísť ku mne...». Toto predpokladá Katarínino vzrušenie. Sv. Vincent ju upokojuje, oznamuje jej potešujúce slová, slová šťastia z toho, že jedného dňa príde k nemu! Je to výzva. «Pod', nasleduj ma», povedal Ježiš Petrovi a on po tomto pohľade vstal a išiel. S touto istou výzvou sa kňaz obracia na Katarínu, pričom jej však neprejaví svoju totožnosť.

Ale Katarína dobre zachytila pozvanie k záväzku. Áno, jej život bude užitočný, bude slúžiť. Ale «ako sa to stane?», to ešte nevie.

Zverenie poslania

Až po určitom čase po stretnutí jej Vincent oznamuje slová, ktoré sa jej týkajú veľmi osobne: «Boh má s tebou veľké plány. Nezabudni na to». Je to nečakané prehlásenie: Katarína chápe, že Boh ju potrebuje, potrebuje jej disponibilitu. «Nezabudni...»... Boh bude stáť pri dverách a v určitej chvíli zaklope. Je to oznámenie prísľubu smerujúceho do budúcnosti.

Katarína sa opäť vzdiali, lebo je prekvapená z tejto ojedinelej udalosti. Prechádzajúc bránou otcovského domu sa zobudí. Bol to len sen.

Napriek božím javom život ostáva ťažký

Aká nádherná pieseň vďaka vyprýštila zo srdca Lujzy de Marillac po tomto «turičnom osvietení»! Už nebude presne takou ženou, akou bola predtým. Jej život bol navždy poznamenaný touto udalosťou. Nebude môcť na ňu zabudnúť. Jej cesta bude odlišná a jej budúcnosť sa spresní. Avšak toto «svetlo Turic» pohybom čarovného prútika nevyriešilo jej životné ťažkosti. Nemoc jej manžela sa stále zhoršuje. Zostávať stále pri ňom sa stáva mimoriadne ťažké. Lujza zostáva deň a noc pri posteli svojho manžela a opäť prežíva stav mimoriadnej únavy. Jej manžel zomiera o dva a pol roka.

Lujza ako 34-ročná vdova je so silami u konca, zostáva sama s 12-ročným synom. Zdá sa, že v tej chvíli sa rozhodla stretnúť Pána Vincenta. On, so svojimi sedliackymi koreňmi, vedel dobre, že nemožno šetriť časom pre nájdenie nutnej rovnováhy a tým napredovania. Najskôr prijal utrpenie Lujzy a potom jej trpezlivo pomáhal prijať túto jej situáciu.

Lujza ešte prechádza trýznivým obdobím. Vieme dobre, že hoci niektoré tieň sú odstránené vďaka Božej moci, iné zostávajú naďalej a stále skryté v srdci, a to kvôli zraneniam našej ľudskej prirodzenosti. Avšak Lujza sa odvážne púšťa do služby chudobným natoľko, že sa stáva ideálnou spolupracovníčkou P. Vincenta. Príchod Margity Naseau v roku 1630 natrvalo objasnil realizáciu zverenej misie.

Pre Katarínu Labouré zostal sen z Fain záhadným, ale zostal stále v srdci a mysli. Hoci práca na gazdovstve zostala náročnou, Katarína bola prežiarená zvnútra; prežívala nové nadšenie. Prácu vykonávala lepšie ako doteraz. Pripravovala plán do budúcnosti. Keď Katarína dostala dovolenie od svojho otca ísť sa učiť čítať a písať, odchádza do penzionátu do Châtillon-sur-Seine. Tu sa stretáva s kňazom Gailhac, miestnym farárom, ktorý jej objasní jej záhadu. Katarína teda pôjde k Dcéram kresťanskej lásky.

Ale jej povolanie bolo veľmi skúšané a dokonca 5 dlhých rokov neprijímané: kategorické odmietnutie zo strany otca, ktorý ju chcel vydať, „exil“ v Paríži, napokon rezervovanosť zo strany Spoločnosti. Katarína však neustúpila zo svojho rozhodnutia.

Bude treba čakať asi 7-8 rokov, kým každá z nich nespozná tajomstvo poslanca, ktoré im zveril Boh.

Keď emauzskí učenici spoznali vzkrieseného Ježiša, vydali sa na spiatočnú cestu, ktorú predtým prešli, ale v opačnom smere. Súmrak na judských vrškoch nebol prekážkou, ich ťarbavé srdce sa stalo horiacim. Všetko pre nich zmenilo zmysel, o čom svedčí aj ich nočný návrat do Jeruzalema. Pán zmizol: na tom nezáleží, lebo teraz vedľa, že je živý! Ale ešte nedošli do cieľa cesty...

Štvrtá prednáška

Naše pohľady vpred.

Svätý Vincent v jednom zo svojich listov plných duchaplnosti napísal svätej Lujze, ktorá si práve vykonala duchovné cvičenia, tieto slová na záver:
„Prajem vám srdce naplnené Srdcom nášho Spasiteľa“³.

S radosťou preberám tento výraz, aby som vám vyjadril aj ja počas týchto dní svoje srdečné prania svätého a požehnaného roku. Všetky chceme prežiť tohoto ročné duchovné cvičenia. Jedným z praní do nášho života je, aby boli sme v srdciach naplnené Srdcom nášho Spasiteľa a aby sme s Božou pomocou splnili predsavzatia, ktoré si davame v ovzduší duchovných cvičení. Svätý Vincent nám hovorí, že predsavzatia tvoria „hlavnú časť rozjímania“ (XI, 87).

Dovoľte mi, aby som vám tiež podal v prednáškach memento svätých zakladateľov. Vlastne pomohol ich myšlienky znova oživiť.

Začnem myšlienkou, že Vám v mene svojom, ale aj chorých...ďakujem za modlitbu Vám tak vlastnú ktorá nás vedie k vďake Bohu za Spoločnosť, v ktorej sa dejú veľké veci medzi nami a pre chudobných.

Svätý Otec Benedikt XVI. vo svojom jednom posolstve k 1. januáru nazvanom: „Ak chceš napomáhať pokoj, ochraňuj stvorenie“, nám ponúka viacero dôrazných myšlienok: „Ľudstvo potrebuje hlbokú kultúrnu obnovu; potrebuje znovu objaviť tie hodnoty, ktoré predstavujú solídny základ, na ktorom možno vybudovať lepšiu budúcnosť pre všetkých. Krízové situácie, ktoré dnes prežívame - či už sú ekonomického, potravinového, ekologického, alebo sociálneho charakteru -, sú v základe aj morálnymi krízami, ktoré spolu súvisia. Zaväzujú k tomu, aby sa spoločná cesta ľudstva nanovo naplánovala. Zaväzujú zvlášť k takému spôsobu života, ktorý charakterizuje striedmosť a solidarita, ako aj nové pravidlá a formy angažovania sa, a ktorý si s dôverou a odvahou osvojuje už získané pozitívne skúsenosti a rozhodne odmieta tie negatívne. Iba tak sa súčasná kríza môže stať príležitosťou na rozlišovanie a nové plánovanie“ (č. 5).

³ Porov. De PAUL, : Vincent.: Coste I, 559

Tieto slová posolstva Svätého Otca sa dobre zladujú s našou charizmou a ponúkajú cesty služby, spolupráce a evanjelizácie:

Máme a chceme si v konzumnej spoločnosti v ktorej žijeme, si voľiť jednoduchý a vyvážený štýl života s ohľadom na životné prostredie.

Ponúka sa nám zamyslenie:

Konkrétne rozhodnutia pre jednoduchý štýl života a väčšiu blízkosť chudobným.

V tomto prepojení vidím pre Spoločnosť v opätovnom nadobudnutí spôsobu života založeného na striedmosti a solidarite, ktorý vyplýva z prvého blahoslavenstva. Boh má rád u chudobných ich väčšiu pohotovosť uveriť mu, odovzdať sa mu. Boh miluje u chudobných nie natoľko to, čo majú, ale skôr to, čo nemajú – sebestačnosť. Pripomeňme si zvolanie svätého Vincenta: „Ach, dcéry moje, čím pravdiviejšia je vaša chudoba, tým pravdiviejšie je vaše bohatstvo, lebo Boh je vašim všetkým“ (*Coste IX, 89*).

Ved' viem, že Božou milosťou nezhrmaďujete poklady a okrem toho veľmi milujete svätú chudobu a dôveru v Boha, dva základy Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. (*Porov.: Duchovné spisy, L. 489, s. 516*).

Navráťme sa k prorockej chudobe, ktorá príkladom zriekania prehlasuje, že existuje iné, väčšie dobro. Je tiež našou motiváciou, neberť si nič na cestu a vedie k zamysleniu, byť „ľuďmi, akoby nič nemali, a pritom im všetko patrí“ (*porov. 2 Kor 6,10*). Môžeme vlastniť veci bez toho, aby sme ich zhromažďovali, získavali ich bez toho, aby sme boli ich otrokmi.

Daný je nám čas po cvičeniach, aby sme mohli napredovať a realizovať veci v našom zasvätenom živote. Pýtajme sa v tichu týchto dní seba? Ako sme na tom? Ako sa necháme premeniť Duchom Svätým? Ako budeme udržiavať plameň charizmy?

Nech nám umožnia šíriť medzi nami, okolo nás, tam, kde bývame a kde slúžime, teplo a lásku, ktoré horeli v srdci svätého Vincenta a svätej Lujzy, ako aj ich záľubu v jednoduchosti a nenáročnosti. V rámci vincentskej rodiny my, dcéry kresťanskej lásky, ťažíme z tohto dvojnásobného dedičstva. Prečo? Aby sme tak mohli zdieľať svoju radosť s tými, ktorých každodenne stretávame a ktorým slúžime.

Každý deň sa obraciame na našu jedinou Matku, ktorá vo svojich rukách drží Spoločnosť.

Ďalej chcel by som zamerať úvahu na dve dôležité chvíle, ktoré vy, dcéry kresťanskej lásky, ako i vincentská rodina, ste žili a práve prežívate.

Spomedzi rôznych bohatstiev, ktoré si môžeme povšimnúť nachádzame výzvu pre každú z vás, ako členiek Spoločnosti DKL, žiť svoje povolanie v hlbšom spojení, t. j. na miestnej rovine so sestrami komunity, v zdieľaní spoločnej misie. Ide nielen o zdieľanie misie, ale aj o úvahu nad misiou, ako ju podporiť modlitbou a spoločným životom. Po miestnej rovine sa prenášame na provinciálnu rovinu, kde je každá provincia povolaná žiť jednotu ako znamenie a svedectvo charizmy cez rôzne druhy apoštolátu zverené dcéram kresťanskej lásky.

Keďže žijeme v kontexte globalizácie (viete čo to je), je jasné, že je potrebné žiť charizmu na širšom pozadí na medzinárodnej rovine. Ide o realitu života chudobných, tých, ktorí sú medzi najopustenejšími a ktorí trpia. Táto situácia oslovuje dcéry kresťanskej lásky a volá ich k efektívnejšej a účinnejšej činnosti konanej na medzinárodnej i domácej rovine.

Myslím si, že pre vás, dcéry kresťanskej lásky, bolo vždy jasné obracať sa k prameňom inšpirácie pre užitvenie charizmy. To znamená, že dynamizmus vychádza zo srdca.

Týmto chcem naznačiť potrebu prehĺbiť váš vzťah, čerpajúc dynamizmus a uvádzaním do života, primerane Vášmu veku, chorobe a iným okolnostiam

Ako viete vec, je veľmi jednoduchá: ak Vaša misia je poznačená láskou. To nás všetkých, ale zvlášť vás, dcéry kresťanskej lásky, pozýva uvažovať o tom, čo znamená byť celá a celkom tým čím mam byť. Uvažujme, ako žiť dar charitatívnej lásky, ktorá vám bola zverená. Nie je zaiste také strhujúce, tu u nás na Slovensku, ako väčšina misií Ad gentes, ale je to určite misia v službe celej Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.

Myslím si, že keď žijete toto poslanie tu, v rôznych miestnych komunitách, je dôležité, aby ste ju prežívali jednoducho a konkrétne.

V prvom rade si myslím, že pre nás, ktorí žijeme povolanie, je dôležité vedieť, čo sa deje vo svete.

Večer snád' si vypočúť medzinárodné a miestne správy a na druhý deň oboznamuje všetky sestry komunity o udalostiach, ktoré sa stali, či už v krajine, alebo vo svete, sestry potom prednášajú tieto intencie Pánovi v modlitbe.

Je nádherné pre staré a choré sestry chcieť poznávať, hoci aj v pokročilom veku a možno i s veľmi obmedzenými schopnosťami, aby mohli žiť svoje poslanie – okrem modlitby, znášať osobné utrpenie a preukazovať si navzájom drobné služby a zostať tak spojené so svetom. Myslím si, že tu nás všetkých môže niečo osloviť: byť oboznámenými o svetovom dianí, aby sme mohli o tom uvažovať ako kresťania a členovia vinčentskej rodiny.

Oblasť špecifického poslanca, ktoré vám bolo zverené, je ohraničené a obmedzené. Myslím si však, že ako dcéry kresťanskej lásky ste povolané vychádzať, a to vás určitým spôsobom spája so svetom chudobných. Konštatujem Vaše veľké úsilie, ktoré konáte spoločne, keď sa pokúšate odpovedať na konkrétne potreby chudobných.

Tu i inde si uvedomujeme, že potrebujeme prehĺbiť naše chápanie charitatívnej lásky a pomôcť, aby svet pochopil, že viac ako dať almužnu ide o podanie ruky, ktorá pomáha zdvihnúť sa. Chceme sa obetovať chudobným a robiť tak, ako im budeme blízko. Musíme byť spojené s chudobnými nejakým spôsobom. Našou službou a modlitbou sa usilujeme podporovať ich dôstojnosť a uvedomenie si ich dôstojnosti Božích detí.

Jedná dimenzia lásky nás požíva, aby sme odmietali také štruktúry, ktoré utláčajú chudobných a spoločne s nimi sa usilovali vyvolať systémovú zmenu. Všetci máme možnosť vstúpiť do tohto procesu lásky prežívanej naplno uvedomením si ťažkej situácie, ktorú prežívajú chudobní v súčasnom svete. Pred nami stojí úloha nájsť prostriedky, ktorými by sme prispeli k ulaveniu ich utrpenia, spôsobu našej spolupráce s nimi, aby boli uznaní v ich ľudskej dôstojnosti a sami sa pozdvihli ako osoby dôstojné života, ktorý im dal Boh.

Chceme upriamiť svoj pohľad na ich reality, ako Sv. Vincent a sv. Lujza, oni sprevádzali najopustenejších chudobných tej doby v Paríži. Nechali sa nimi evanjelizovať a následne, osvietení duchom Ježiša Krista, i oni
Amen.

Piata prednáška

Naše príklady a vzory sv. V a sv. L. d M.

Naši Zakladatelia vedeli rozpoznať Krista v chudobných, pozvať ďalších, aby ho nasledovali a spoznávali v chudobných. Podľa ich príkladu sa dcéry kresťanskej lásky, kňazi Misijnej spoločnosti a panie z charitatívnych bratstiev usilovali kráčať a spoločne slúžiť Kristovi v chudobných.

V súčasnosti vy, ako dcéry kresťanskej lásky, členovia Misijnej spoločnosti, ako i príslušníci ďalších vetiev vinčentskej rodiny sa usilujeme žiť charizmu v jej plnosti. Som presvedčený, že táto charizma bude prežívaná naplno, len keď budeme mať všetci na nej účasť. Všetci sme pozvaní ku spolupráci, nezáleží na forme služby, ktorá nám bola zverená. Nikto z nás v jednotlivých hnutiach vinčentskej rodiny, nevlastní všetky odpovede. Pokorne uznávame, že sa môžeme učiť od druhých. Zvlášť my, v Misijnej spoločnosti, ako i vy, Dcéry kresťanskej lásky, veríme, že sa môžeme naučiť hlbšie milovať chudobných, keď budeme spolupracovať s našimi bratmi a sestrami ďalších vetiev vinčentskej rodiny.

Naša charizma je jedna. Nikto z nás nemá na ňu výhradné právo, ale každý ju žijeme vlastným a jedinečným spôsobom. V tomto spočíva krása vinčentskej rodiny. Každý máme rôzne dary a spôsoby prežívania charizmy. Keď spolupracujeme, naša služba, naše sprevádzanie, naša láska k chudobným sa stávajú účinnejšie. Vidíme veľký príklad blahoslavenej Rozálie Rendu, ktorá veľmi milovala chudobných a dlhé roky prejavovala túto lásku konkrétnou službou. Natoľko milovala chudobných a verne žila charizmu, že ju chcela odovzdať a podeliť sa s ňou s druhými, ako napríklad s Frederikom Ozanamom a jeho spoločníkmi. Často som počul opakovať medzinárodného predsedu Spolku svätého Vincenta de Paul, že za to, čím sú v súčasnosti v sile svedectva lásky a konkrétnej starostlivosti o chudobných vo svete, vďaka vnuknutiu sestry Rozálie.

Počas celých dejín Spoločnosti bol Pán Ježiš dobrý k dcéram kresťanskej lásky.

Vás pozýva, aby ste plnšie, prorocky žili vašu identitu na rôznych miestach... Preto prosíme ho, aby nám pomáhal stále lepšie žiť našu charizmu a zdieľať ju s tými, s ktorými spolupracujeme a ktorí nosia v srdci veľkú lásku k svätému Vincentovi de Paul a svätej Lujze de Marillac.

Podľa peknej tradície Spoločnosti, zdedenej po svätej Lujze, naše prosby o renováciu sľubov. Viem, že svojimi modlitbami sa snažíte úplne obetovať Bohu v Spoločnosti pre službu Kristovi v chudobných. V tejto prosbe je vyjadrené aj povedomie príslušnosti k Spoločnosti a zároveň priznanie si, že v každodennom živote sme neboli vždy verné záväzkom našich sľubov.

Nech sa v našom živote niečo zmení, a nech tak, ako po iné roky, po duchovných cvičeniach prehĺbime svoje obetovanie sa Pánovi pre chudobných.

Nechajme sa pretvárať Duchom Svätým, prameňom proroctva a nádeje⁴

„Nechať sa pretvárať Duchom Svätým“ je nesmiernym dielom milosti, dielom, ktoré nie je nikdy zavŕšené. Vyžaduje od nás neustálu pripravenosť, aby Duch Svätý mohol v našom živote pôsobiť, stvárať nás, a tým vytvárať *„podobnosť s Kristom, ktorý je tichý a pokorný srdcom“*⁵ a to v presvedčení, že budeme nástrojmi jeho pôsobenia v miere našej vernosti⁶.

Položíme dôraz na nádej spontánne vyžarujúcu zo života, ktorý sa necháva premieňať Duchom Svätým. Postupne si rozveďme názov a podtitul – prameň proroctva a nádeje – a neskôr budeme uvažovať o tom, akým spôsobom môžeme prežívaním svojich sľubov vyžarovať nádej, ktorá v nás prebýva.

Memento, sestry. Nechajme sa pretvárať Duchom Svätým.

Aby sme sa nechali pretvárať Duchom Svätým, musíme si uvedomiť, že On k nám prichádza neustále a rozmanitými, niekedy až udivujúcimi spôsobmi: *„Vietor veje kam chce; počuješ jeho šum, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide“*.

„Počuješ jeho šum“ hovorí nám Ježiš. Ide o osobné a dôverné vzájomné počúvanie!““jeden druhého. Často nám chýbajú slová na opísanie takejto duchovnej skúsenosti, ktorá vzápätí prechádza do skutkov.

Aby sme mohli byť pretvárané Duchom Svätým, musíme zachytiť jeho vanutie, načúvať mu, vnímať jeho vnuknutia a pohotovo odpovedať na jeho výzvy. A aby sme k tomu dospeli, musíme veľmi túžiť po naplnení toho, k čomu sme povolané, a teda chcieť sa stať tým, kým sme.

⁴ Dokument medzi Zhromaždeniami 2009-2015.

⁵ K. 18.

⁶ porov. K. 17c.

⁷ Jn 3, 8.

Bez Ducha Svätého je náš život ako vyprahnutá, vysušená zem. Bez Ducha Svätého je náš život jednotvárný. S Duchom Svätým je zaliaty svetlom, krásou, jasom. Dychom Ducha Svätého sa život rozžiari a tvárnosť zeme sa obnovuje, ako to ospevuje žalmista:

Volajme: Dobroreč, duša moja, Pánovi; Pane, Bože môj, ty si nesmierne veľký. Odel si sa do slávy a veleby, do svetla si sa zahalil ako do rúcha.

Vetry sú tvojimi poslami... prameňom dávaš stekať do potokov...

Keď zošleš svojho ducha, sú stvorené a obnovuješ tvárnosť zeme⁸.

Zo srdca naplneného životom Ducha Svätého vyviera klaňanie a chvála, vďaka čomu sme schopné uznať a hlásať úžasné Božie skutky a radostne ospevovať Božiu veľkosť, ako to robila Panna Mária. Chvála svedčí o tom, že sme spoznali Pána, že zakúšame jeho dobrotu a že všetko nám o Ňom hovorí a všetko nás k Nemu privádza.

„Oslavujte Pána a vzývajte jeho meno... Spievajte mu a hrajte, rozprávajte o jeho obdivuhodných skutkoch... Hľadajte Pána a jeho moc... Pamätajte na divy, čo učinil“⁹

Chvála sa neobmedzuje len na presne stanovený čas modlitby. Tak ako srdce, ktoré neustále bije, naše pery i naše životy neustále túžia hlásať Pánovu dobrotu, jeho milosrdenstvo a lásku, ktoré trvajú naveky.

«Od východu slnka až po západ nech je oslávené meno Pánovo»¹⁰

Memento: Prameň proroctva a nádeje.

«Boh miluje tento svet a chce, aby sme ho aj my veľmi milovali a hľadeli naň tak, ako on»¹¹

S obdivom a vďakou objavujeme znaky života, semená a klíčky nádeje, ktoré sú vo svete, v Cirkvi, v Spoločnosti, v našej komunite a medzi chudobnými, ku ktorým sme poslané.

Čnosť nádeje sa v živote každého človeka môže prejaviť rôznym spôsobom, čo vždy závisí od jeho hlbokého vnútorného postoja, ktorý skrášľuje jeho život a naplňa jednoduchou a radostnou dobrotou všetko, čoho sa dotkne.

Sme pozvaný aby sme najprv osobne a potom i spoločne uvažovali nad situáciou v Cirkvi, v komunite i v súčasnej spoločnosti, s osobitným zameraním sa na prostredie, v ktorom žijete. Touto úvahou vo

⁸ porov. Ž 104.

⁹ Ž 105, 1-2.

¹⁰ Ž 113.

¹¹ porov. Gn 1, 31; Jn 3, 16. (Dokument medzi Zhromaždeniami 2009, s. 7.)

svetle evanjelia objavíte to, čo je vo vašom okolí lúčom svetla, nádeje a čo môže priniesť ľudstvu niečo pozitívne a obohacujúce.

Naši Zakladatelia nás učili spoznávať milujúcu ruku Božej prozreteľnosti, ktorá riadi udalosti podľa svojho plánu lásky, a to aj uprostred nepochopiteľných situácií. Povzbudzovali nás, aby sme udalosti prijímali pokojne a nenechali sa znechutiť ťažkosťami. V tomto zmysle svätá Lujza napísala sestrám poslaným do mesta Mans, ktoré zostali bývať viac týždňov v dome istej zbožnej pani a nemohli ísť slúžiť do nemocnice:

„Nech je zvelebený Boh za to, že vás sprevádzal počas celej cesty a uchoval v dobrom zdraví i za všetky stretnutia a protirečenia, o ktorých ste sa zmienili. Myslím, že z jeho dobroty ste dostali milosť nepodľahnúť znechuteniu z toho, že ste nič neurobili, lebo nie je dôležité, či niečo urobíme alebo neurobíme. Bohu stačí vedieť, že sme všetky pripravené pracovať, keď nám bude chcieť niečo zverit“¹².

Aj svätý Vincent sa celkom odovzdal do Božej prozreteľnosti a najviac sa staral o to, aby neodbočil z tej cesty, ktorú mu určil Boh vo svojom pláne lásky. Jasne to povedal v konferencii, ktorú mal na túto tému pre dcéry kresťanskej lásky 9. júna 1658, kde spomenul svoju synovskú odovzdanosť do rúk nebeského Otca:

„Nič dobrého sa nedá očakávať od takej dcéry kresťanskej lásky, v ktorej niet tejto dôvery. Keď príde nejaká ťažkosť, už si myslí, že je všetko stratené. Keď je chorá, už sa znepokojuje, zvaľuje vinu na stravu, alebo na miesto, alebo na niečo, čo ju sužuje. Prečo? Lebo nedôveruje Prozreteľnosti“¹³.

„Nestraťte nikdy dôveru v Božiu prozreteľnosť“¹⁴.

Naším cieľom nech je prehĺbenie spirituality našej vinčentskej charizmy, vás pozývam znovu si prečítať, premeditovať a vychutnať túto nádhernú konferenciu nášho Zakladateľa, v ktorej nachádzame sviežosť a priehľadnosť viacerých úryvkov evanjelia nabádajúcich nás k dôvere a odovzdanosti do Božej prozreteľnosti... **„Neboj sa, maličké stádo...“**¹⁵. **„Pozrite sa na nebeské vtáky... pozrite sa na poľné ľalie... Nie ste vy oveľa viac ako oni?“**¹⁶. **„Vzchopte sa! To som ja, nebojte sa!“**¹⁷.

Prečítajme si tiež iné texty od svätého Vincenta a svätej Lujzy, ktoré sú stránkami života Spoločnosti. Pomôžu nám v úsilí o prehĺbenie a opätovné osvojenie si dedičstva našich Zakladateľov.

¹² Duchovné spisy s. 149 (L. 141)

¹³ Coste X, 506.

¹⁴ Coste X, 510

¹⁵ Lk 12, 32.

¹⁶ Mt 6, 25-30.

¹⁷ Mt 14, 27.

„Svet, ktorý stráca smer...“¹⁸.

Duch Svätý je prameňom proroctva a nádeje v tomto svete, ktorý stráca smer. My všetky sme, viac či menej vedome vystavené vplyvu postmodernej civilizácie, roztrieštenej kultúry, ktorej charakteristickými črtami je aj snaha fixovať sa na prítomnosť, na materializmus, ktorý si zamieňa pôžitok s radosťou a na očarenie z pokroku sveta. Hospodárska a spoločenská kríza poslednom čase nám dáva možnosť smutne konštatovať, že ovocím tohto systému je trpká príchuť beznádeje a núdze.

Jednou z chorôb dnešnej doby je nedostatok nádeje. Do života mnohých našich súčasníkov, a podobne aj do našich komunít, sa môže nenápadne vkrádať určitý tón pesimizmu a sklamaní, ktorý sa skrýva pod plášťom realizmu.

Svet, ktorý stráca smer, sa necháva unášať prúdom.

„Človek nemôže žiť bez nádeje: jeho život by bol odsúdený na bezvýznamnosť a stal by sa neznesiteľný.“¹⁹

Keď je nádej ťažká, je dobré pripomenúť si Abraháma, ktorý proti nádeji v nádeji uveril²⁰, a na emauzských učeníkov, ktorí sa vracali domov zronení a malomyselní: **„A my sme dúfali, že vykúpi Izrael...“**²¹.

Aj v tých najbežnejších prejavoch každodenného života nám môže chýbať určitá stránka nádeje, ktorou je trpezlivosť pri práci, očakávajúca ovocie v určenom čase. Často hľadáme hmatateľné, okamžité výsledky. Niekedy chceme dosiahnuť cieľ, no obchádzame namáhavú cestu, ktorá k nemu vedie.

¹⁸ Dokument medzi Zhr. 2009, s. 6.

¹⁹ Ecclesia in Europa, 10.

²⁰ porov. Rim 4, 18.

²¹ porov. Lk 24, 13-35.

Šiesta prednáška

Duch Svätý pôsobí rôzne.

I tu vás pozývam, aby ste si našli čas a uvažovali o tom, prečo máme ťažkosti v prežívaní nádeje v dnešnej dobe, ktorá sa zameriava výhradne na človeka.

„Posolstvo nádeje, ktoré pochádza od Krista, osvetľuje srdce ľudí, v ktorom niekedy vládne neistota a pesimizmus. Ale nikdy nezabudnime, že nádej „sa vyjadruje a živí v modlitbe, zvlášť v „Otčenáši“, ktorý je súhrnom všetkého, čo si v nádeji prajeme“²².

Uvedomme si, že nádej nie je fantáziou alebo neuskutočniteľným snom. Je darom Ducha Svätého, ktorý vedie k životu v hojnosti, plnému radosti a pokoja²³.

Svätý Otec Benedikt XVI. nám vo svojom apoštolskom liste venovanom nádeji hovorí:

„Napokon: potrebujeme nádeje – menšie či väčšie –, ktoré nás zo dňa na deň udržiavajú na ceste. No bez veľkej nádeje, ktorá musí presahovať všetko ostatné, aj tak nestačia. Touto veľkou nádejou môže byť iba Boh, ktorý objíma vesmír a ktorý nám môže ponúknuť a darovať to, čo sami nemôžeme dosiahnuť. Práve to, že sme obdarení, je súčasťou nádeje. Boh je základ nádeje – nie hocikaký boh, ale Boh, ktorý má ľudskú tvár a ktorý nás miloval až do krajnosti: každého jednotlivca a ľudstvo ako celok. Jeho kráľovstvo nie je nejaký imaginárny druhý svet, umiestnený v budúcnosti, ktorá nikdy neprichádza. Jeho kráľovstvo je prítomné tam, kde on je milovaný a kde nás zasahuje jeho láska. Len jeho láska nám dáva možnosť vytrvať deň čo deň so všetkou striedmosťou, bez toho, aby sme stratili elán nádeje vo svete, ktorý je svojou povahou nedokonalý. A jeho láska je pre nás súčasne zárukou, že existuje to, čo len matne cítime, a predsa vnútri očakávame: život, ktorý je „skutočným“ životom.“²⁴

„... pôsobenia Ducha Svätého, ktorý uvoľňuje novú energiu...“²⁵.

Nádej je čnosťou silných ľudí, ktorí sa neboja budúcnosti a ktorí dôverujú napriek nepriaznivým okolnostiam. Nádej sa šíri a vyžaruje, alebo naopak – stráca, vädne a odumiera.

²² Ján Pavol II., Audiencia z 11. novembra 1998.

²³ porov. Rim 15, 13.

²⁴ Spe Salvi, č. 31.

²⁵ Dokument medzi zhromaždeniami 2009, s. 6

Nádej je často symbolicky zobrazovaná ako kotva, bezpečná opora, ktorá chráni loď pred unesením prúdom. Preto vlastne prví kresťania videli v kotve znak nádeje. Takto zakotvení v Ježišovi Kristovi sa nebojíme, hoci sú vlny obrovské: Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje²⁶.

Chcel by som zdôrazniť niektoré črty evanjeliovej a prorockej nádeje nášho života dcér kresťanskej lásky celkom obetovaného Bohu pre službu chudobným. Skromne a jednoducho hlásajú, že Duch Svätý v nás pôsobí a dáva nám odvahu i život.

Duch Svätý dáva novú energiu... pre prijatie daru starnutia v nádeji, pre prijatie „sestry choroby“ s pokojným úsmevom.

Duch Svätý dáva novú energiu... pre službu chudobným „vychádzajúc a prichádzajúc“, ochotne a radostne, nešetiac námahu ani nepočítajúc obety; pre disponovanosť konať bežné práce každodenného života v komunite, čo uľahčuje plniť misiu.

Duch Svätý dáva novú energiu... pre pozitívne riešenie ťažkostí a prijatie bolestných situácií bez toho, žeby nás strach či ľudské ohľady ochromili v činnosti.

Duch Svätý dáva novú energiu... pre prijatie zmeny služby a miesta, zatvorenie diela, reorganizáciu provincie v prípade zlúčenia s inou provinciou – a to všetko s radostnou nádejou a novou disponibilitou.

Duch Svätý dáva novú energiu... v nových povolaniach, ktoré vzbudzuje v mnohých provinciách Spoločnosti a ktoré vzbudí v tých provinciách, ktoré v súčasnosti trpia akýmsi duchovným spánkom povolání.

Uvedomujeme si, že mladí chcú vedieť, kto sme, čo nás pobáda slúžiť chudobným, ako žijeme a v čo dúfame?

Mladí, mnohí mladí potrebujú vidieť v nás, dcérach kresťanskej lásky, čím by mohli byť. Pozvime ich, aby prišli a videli²⁷, aby spoznali chudobných, aby sa stali ich priateľmi. Mladí potrebujú počuť hlas, ktorý sa dotkne ich srdca. Hlas, ktorý im povie: Nebojte sa! Kristus naplní váš život láskou, radosťou, nádejou, šťastím.

Pýtajme sa, aká je naša nádej a ako sa prejavuje. Usilujme sa hovoriť presvedčivo o Tom, ktorý je našou jedinou nádejou²⁸, o zmŕtvych-vstalom Pánovi.

²⁶ Flp 4, 13.

²⁷ porov. Jn 2, 35.

²⁸ Spes unica, porov. sv. Lujza

Pri príprave na renováciu sa nechajme viesť Duchom Svätým, prameňom prorockva a nádeje.

Naši Zakladatelia nám i v tomto pomáhajú, oduševňujú nás a podnecujú, aby sme žili svoje obetovanie sa Bohu s obnoveným srdcom. Svätý Vincent nás nabáda žiť ho radikálne:

„Byť pravými dcérami kresťanskej lásky znamená opustiť všetko... tak to označuje Boží Syn v evanjeliu. Ba treba opustiť aj seba samu, lebo keby ste sa zriekli všetkého, ale ponechali by ste si vlastnú vôľu a neopustili seba samých, nespravili by ste vlastne nič“.²⁹

Svätá Lujza to tiež vyjadruje slovami: „Celkom sa odovzdám do svätej Božej prozreteľnosti a už nechcem vlastniť svoju vôľu, ale ju odovzdám do Božích rúk“³⁰.

Čistota pre Božie kráľovstvo, ktorá oslobodzuje srdce a rozširuje ho do rozmerov Kristovho srdca, nás robí disponovanými pre službu³¹. Čistotou svedčíme o nádeji v sile Ducha, Pána a darcu života.

Prosme o dar ostražitosti, ktorý nám pomôže zostať bdelymi pred dômyselnými nástrahami hedonistickej mentality, ktorá zaplavuje spoločenskú oblasť z každej strany a preniká aj do našich komunít rôznymi spôsobmi... ako kult tela, vtieravosť obrazu a zovňajšku, vyhľadávanie pohodlia.

Usilujme sa o dobrú atmosféru v komunite, ktorej napomáha vyvážené rozvrhnutie práce. Nech je možné spoznať prorockvo komunity cez našu evanjelióvu reč sesterskej lásky, srdečných vzťahov, priazračnosti a porozumenia, vzájomnej pomoci a odpustenia, nadšenej a zodpovednej účasti na komunitnom živote.

Chudoba, podľa Kristovho príkladu a v duchu odovzdania sa Otcovi, nás robí šťastnými, že on je naším jediným pokladom a pobáda nás, aby sme dali do služby iným to, čo sme a čo máme³². Chudobou svedčíme o nádeji v Boha Otca, nášho jediného pokladu.

Prosme o dar žiť v dôvere, v odovzdanosti Bohu, ktorý nám pomáha radostne sa oslobodiť od všetkého, čo nás brzdi v našom úplnom obetovaní sa a odvážne odolávať idolom materializmu a rozmanitým ponukám konzumnej spoločnosti.

²⁹ Coste IX, 14.

³⁰ Duchovné spisy, s. 729, A. 30.

³¹ porov. K. 29a.

³² porov. K. 30a.

Usilujme sa o dobrú atmosféru v komunite, ktorú zintenzívňuje štýl života zodpovedajúci evanjeliu a duchu našich Zakladateľov. Spoločne napredujme v rozhodnutí žiť prorockú chudobu, ktorá sa javí v jednoduchosti a striedmosti nášho životného štýlu. Žíme pravdivo a prijímajme odvážne komunitné rozhodnutia týkajúce sa výdavkov a používania technologických prostriedkov (čas, účelovosť).

Poslušnosť vo viere, ktorá odráža postoj Božieho Syna poslušného až na smrť na kríži, nás vedie k tomu, aby sme obetovali Bohu našu slobodu³³. Poslušnosťou svedčíme o nádeji v Ježiša Krista, nášho Osloboditeľa a Spasiteľa.

Prosme o dar počúvania, aby sme si zamilovali a prijali Božiu vôľu a mali odvahu nechať sa ňou viesť prostredníctvom ľudí a udalostí.

Usilujme sa o dobrú atmosféru v komunite, ktorej napomáha otvorenosť srdca pre pokojný dialóg, počúvanie s úctou, zanietené hľadanie Božej vôle, ktoré vrcholí v evanjeliovom rozlišovaní. Budme bystré, aby sme odolávali zvodom individualistickej kultúry, ktorá presadzuje osobnú nezávislosť bez ohľadu na komunitu. Zanechajme sklony k nezávislosti, ktoré nás vzdľahujú od spoločnej misie.

Služba chudobným, pohľad viery a naplnenie lásky, ktorej prameňom a vzorom je Kristus, viditeľne vyjadruje naše obetovanie sa Bohu³⁴. Službou chudobným sme svedkami nádeje, ohlasujeme tak evanjelium a sprítomňujeme Božie kráľovstvo³⁵.

Prosme o dar disponibility, aby sme žili zverenú misiu odvážne a veľkodušne.

Usilujme sa o dobrú atmosféru v komunite, ktorá nás udržiava v apoštolskej horlivosti a pomáha nám žiť misiu s obnoveným nadšením tam, kde sme poslané. Nech je naše zanietenie pre Boha a chudobných viditeľné. Navzájom si pomáhajme zachovať mobilitu a odvahu v disponibilitate, ktoré prekonávajú strach z neznáma pri vydaní sa na cesty, kde stretneme toľko sklúčených a opustených ľudí. Ošetrujme ich rany olejom láskavosti a balzamom milosrdenstva. Zostávajme pri nich, nájdime si čas a počúvajte ich, prijímajte ich a sprevádzajte.

Na záver uvedme niekoľko slov pápeža Benedikta XVI.:

„Život je ako cesta na búrlivom a neraz tmavom mori dejín. Cesta, pri ktorej sledujeme hviezdy, ktoré nám ukazujú smer. Pravými hviezdami nášho života sú ľudia, ktorí dokázali správne žiť. Oni sú svetlami nádeje. Ježiš Kristus je skutočným svetlom, žiariacim nad všetkými temnotami dejín. Aby sme však dospeli až k nemu, potrebujeme bližšie svetlá, ľudí, ktorí nám dávajú svetlo tým, že berú z jeho

³³ porov. K. 31.

³⁴ porov. K. 16b.

³⁵ porov. K. 10a.

svetla a tak ponúkajú orientáciu aj nášmu putovaniu. Kto z ľudí by mohol byť pre nás väčším svetlom nádeje než Mária, ktorá svojím „áno“ otvorila samotnému Bohu bránu nášho sveta, tá, ktorá sa stala živou Archou zmluvy, v ktorej sa Boh stal telom, jedným z nás a postavil si svoj stan uprostred nás?“³⁶

Prosme Pannu Máriu - hviezdu nádeje, svätého Vincenta, svätú Lujzu a blahoslavené sestry: sestru Máriu-Annu a sestru Odilu, sestru Giuseppinu a sestru Rozáliu, aby nás viedli v tejto príprave na sviatok Zvestovania.

Ďakujem za pozornosť. Amen.

³⁶ Spes Salvi, č. 49

Siedma prednáška

Odriekame si, pretože pôst je celoročný dar..

Je ťažké opísať všetko, čo sa dá prežiť za ten krátky život, rok, mesiac týždeň duchovných cvičení či všeobecne, ale pokúsme sa poukázať aspoň niekoľko postrehov.

Naše sestry teda žijú vo svete rôzne. Napríklad k krajom rôznych dažďov, ale iste tiež, že bývajú v provizórnych obydliach. Obdivujeme ich pozitívny spôsob pohľadu na nutné zriekanie sa.

Naše spolu sestry v Strednej Amerike, Karibských ostrovoch, Južnej Amerike a myslíte, že v Európe je všetko v poriadku?, Sú však radostné. Hovorí sa o DKL, že sa vedú pustiť do práce, napriek frustráciám vyplývajúcim zo situácií. Je naozaj ťažké začleniť sa do skupín nevládných organizácií alebo podnikateľ rozdeľovanie potravín, ktoré sa môže premeniť na vzburu. Pomáhajú však sestrám provincie jednak pokračovať v bežných službách... akými sú vyšetrovanie a ošetrovanie podvyživených detí, detské jasle a základné školy, a na druhej strane počas diskretných návštev po príbytkoch vyhľadávať osoby vo veľkej biede a prinášať im zdravotnícku pomoc a potrebné živobytie.

Sestry provincie samozrejme spolupracujú s Vincentskou rodinou a rozdeľujú prijatú pomoc chudobným spolu s ďalšími miestnymi kongregáciami, v duchu hlbokej komúnií.

Všetky sestry DKL sú známe tým, že ovzdušie modlitby a solidarity vedú žiť,, naplňovať.

Zverujeme prácu svätému Vincentovi, patrónovi charitatívnych diel a svätej Lujze, patrónke kresťanských sociálnych diel, aby na ich príhovor Pán požehnával a zúrodňoval všetko úsilie vynaložené v prospech našich trpiacich bratov a sestier.

Hovoríte si často slová...: *„Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti“* (2 Kor 12,9).

Opäť sa otvára brána novej doby po duchovných cvičeniach, aby sme ako vincentská rodina mohli hlbšie vstúpiť do tohto času, ponúkam vám zamyslenie.

Hovoríte, ako ten čas letí? Komu letí a komu nie... zameraný na pokoj ako dôležitý aspekt kresťanského života. Uverte, že je plodný dialóg v našom živote.

Samozrejme, že naša diskusia sa týkala otázok pokoja a nenásilia... Naše stanoviská sú v úplnom protiklade s neláskou, nátlakom na seba... a viac otvorené na to, čo považujem za evanjeliový prístup nenásilnou revolúciou, o ktorej hovoril Ježiš Kristus uvádzaním rôznych príkladov o premene spoločnosti nie silou, ale láskou.

Nenásilie, pokoj, zhovievavosť... v každom čase, veku a v ktorej ktorejkoľvek komunite sú dôležité, potrebné, nie sú v našom živote úplnou náhodou. Aj keď možno celkom nesúhlasíte uvažujeme často o hodnote nenásilia vo svete v ktorom žijeme. Pre každú z Vás i mňa, máme rôzne povahy, sme rôznej létory... je príležitosťou pre našu činnosť v komunite..., hlbšie sa zamyslieť nad nenásilím v našej službe, postavení tradícii a nad príkladom života samého Ježiša Krista.

Začnime skôr ako by sme mali sa rozkričať nad slovami, že sme súčasťou kultúry, ktorá z historického hľadiska ospravedlnila používanie násilia. V priebehu dejín sa totiž stále viac rozvíjala a používaním moderných technologických prostriedkov vo výrobe zbraní nabrala takú orientáciu, že si vybudovala kultúrny vzor, ktorý v istom zmysle vystavuje nebezpečenstvu celé ľudstvo a v konečnom dôsledku vedie k vyhynutiu života na našej planéte. Ale súčasne s týmto kultúrnym smerom, ktorý sme žili počas stáročí, vynárali sa nové spôsoby konania, ktoré začínali spochybňovať odôvodňovanie používania metód násilia, a to násilia akéhokoľvek druhu i medzi nami. V rozmanitosti prejavov nášho ľudského života vieme, že samotný život je potrebné skôr obohacovať než ničiť. Inými slovami, je možné budovať svet v malo... komunite vo vzťahu., v ktorom sa ľudia rôznych životných prostredí a odlišných kultúrnych prejavov môžu naučiť žiť spoločne v harmónii založenej na odlišnosti, namiesto toho, aby sa táto odlišnosť stala ospravedlnením pre násilie, a teda ničenie.

V rôznych tvorivých spôsoboch ako odolávať násiliu v dnešnom svete autor poukazuje na jeden podstatný prvok, ktorým je krehkosť. Obdivujem ju u Vás DKL. Zároveň ako riešenie sa navrhuje v našej spoločnosti skôr spôsob konania cez horizontálne rozmery než hierarchické štruktúry. Inými slovami, riešenia sa majú hľadať v dialógu, diskusiou za okrúhlym stolom, počas rekreácie, aby všetci, vrátane chudobných a vylúčených na okraj spoločnosti, mali možnosť vyjadriť sa v diskusii na báze rovnosti.

Poukažme na to, že treba zmeniť náš pohľad na človeka, ktorého vnímame ako nepriateľa, a síce uznaním, že aj ľudia, ktorí majú opačný názor, môžu tvorivo prispieť k hľadaniu pravdy. Inými slovami, všetci tí, ktorí diskutujú za jedným stolom, aj keď sú ich názory odlišné, majú časť pravdy a môžu prispieť k spoznaniu celej pravdy. My, ako kresťania, vieme, že pravdu odhaľujeme pomocou

hodnôt, ktoré nachádzame v bohatosti života Ježiša Krista. Na základe toho je jasné, že v súčasnosti je vojna nezákonným spôsobom na zavedenie harmónie v ľudskej spoločnosti.

Okrem toho ľudstvo ako také, počas dejín ovládlo planétu takým spôsobom, že teraz pre to trpí. Nadobudnutím správneho vzťahu k prírode je jedinou možnosťou, ako ju opanovať a múdro s ňou zaobchádzať.

Ak zanedbáme starostlivosť o našu planétu, je viac než pravdepodobné, že chudobní budú trpieť omnoho viac. Starosť o planétu je jedným zo znamení čias, na ktoré musíme odpovedať aj my, vinčentská rodina, žijúca v 21. storočí. Citujem slová pápeža Benedikta XVI.: „Veľký dar stvorenia, ktorý sme dostali od Boha, je v súčasnosti vystavený vážnym nebezpečenstvám a štýlom života, ktoré ho môžu zdegradovať. Znečistenie životného prostredia spôsobuje, že život vo svete sa stáva neznesiteľným zvlášť pre chudobných. Musíme sa angažovať v starostlivosti o stvorenie a solidárne sa deliť o jej prírodné zdroje“³⁷

Starostlivý záujem o naše okolie je tiež predmetom, ktorý sa týka nášho pôsobenia. Aký to má dopad našich rozhodnutí na planétu, zvlášť na chudobných. Bolo by dobré, keby sme my, vinčentská rodina, v spolupráci s ďalšími inštitúciami išli na koreň príčin a zaangažovali sa za zmenu tohto pustošivého systému.

Tieto predpoklady jasne poukazujú na prvky, ktoré dopomôžu k premene a kultúrnej rekonštrukcii nášho sveta. Podstatným prvkom k dosiahnutiu tohto cieľa je nenásilie. Vyžaduje bezpodmienečnú ochranu života vo všetkých jeho formách, prejavovanú konkrétnymi činmi. Tieto činy nás pohýňajú k lepšiemu chápaniu našich vzájomných ľudských vzťahov v politickej, spoločenskej i hospodárskej oblasti. Ide o to, aby sme pochopili, že vo svojej podstate, ako ľudské bytosti, máme žiť spolu s inými na tejto planéte, ktorú nám Boh dal nezištne k dispozícii.

Niektorí považujú nenásilie za nerealizovateľnú utópiu. My, kresťania a nasledovníci Ježiša Krista evanjelizátora a služobníka chudobných vieme, že tomu tak nie je a že mnohé miesta sveta sú toho dôkazom.

Naša úvaha o nenásilí je súčasťou našej kresťanskej tradície a tvorí jadro napríklad pôstnej doby. Svoju pozornosť sústreďujeme na zmenu našich postojov, aby sme naplno prežívali život, ktorý nám

³⁷ Porov. Anjel Pána v Castel Gandolfo, 27. augusta 2006, niekoľko dní pred oslavami Medzinárodného dňa ochrany životného prostredia.

bol darovaný v osobe Ježiša Krista skrze jeho umučenie, smrť a zmŕtvychvstanie. Prirodzenou súčasťou tohto daru nového života je krehkosť.

Pripomeňme si, že počas pôstnej doby uvažujeme o krehkosti Ježiša Krista a o našej krehkosti, aby sme ju nechápali ako obmedzenie, ale skôr ako prostriedok pre nový život – v nás, v iných a vo svete, v ktorom žijeme. Ježišova krehkosť je najkonkrétnejšie vyjadrená vo chvíli, keď po bolestnej skúsenosti mučenia, ba dokonca aj na samom kríži odovzdal svojho ducha Bohu Otcovi. Svätý Pavol vo svojom liste Filipanom predkladá v kristologickom hymne hlbokú teologickú úvahu, v ktorej nám hovorí, že Ježiš sa uponížil, zriekol sa seba samého, aby sme cez jeho zmŕtvychvstanie dosiahli plnosť života. Prv než Ježiš vydal seba samého na kríži, nám ukázal, že krehkosť plne patrí k premene spoločnosti. V predvečer svojho umučenia nás Ježiš poučil, akými máme byť a ako máme konať. Svojim učeníkom umyl nohy, čo bol úkon, ktorý v tej dobe vykonávali otroci. Takto sa stal služobníkom služobníkov.

Svätý Vincent vyzýval členov Misijnej spoločnosti a dcéry kresťanskej lásky, ako to môžeme badať v jeho spisoch, aby sa stali nehodnými služobníkmi a vyhľadávali najponíženejšie miesta. Toto odporúčanie svätého Vincenta de Paul celkom jednoducho, ale presvedčivo uviedol Otec Ján-Peter Renouard vo svojej reflexii, ktoré sú súčasťou stálej formácie pripomína nám to. V článku nazvanom «Kým bol Ježiš pre Vincenta», P. Renouard cituje svätého Vincenta de Paul, z ktorého uvádzam jednu časť:

„Z toho, čo bolo povedané, ma najviac oslovilo to,... čo sa hovorilo o našom Pánovi, ktorý bol skutočným učiteľom všetkých, a pritom sa stal posledným zo všetkých; ponížovaný a opovrhovaný ľuďmi si volil vždy posledné miesto všade, kde prišiel. Možno si myslíte, že človek je dosť pokorný a že sa dosť ponížil, keď zaujal posledné miesto. Čože?! Či sa človek uponíži a zaujme miesto nášho Spasiteľa? Áno, milí bratia, miesto nášho Spasiteľa je posledné“ (*Coste XI, s. 137*).

Či je snáď možné vybrať si v tejto chvíli poníženejšie miesto než slúžiť chudobným? Ako obyvatelia tohto sveta môžeme spoločne pracovať napriek našim rozdielnostiam, aby ten najslabší z nás sa mohol tešiť z pozornosti a ponúkutej i prejavenej lásky. V duchu svätého Vincenta de Paul a svätej Lujzy de Marillac sme pozvaní zostúpiť nižšie ako sú oni a dať sa do ich služby.

Túto prítomnosť po boku našich bratov a sestier, ktorí žijú chudobu na miestach podobných Haiti, môžeme považovať za symbolické reprezentovanie nášho zmŕtvychvstalého Pána Ježiša. Povstáva z temnôt smrti a prináša nový život. Podobné skúsenosti sme získali v početných krajinách sveta, kde pôsobí vincentská rodina. Na mnohých miestach by ľudia zostali bez nádeje a ani by ju

nikdy nenašli bez nasledovníkov Ježiša Krista, ktorí evanjelizujú a slúžia chudobným. V situáciách podobných Haiti, kde pred očami mnohým zmizlo to, čo považovali za svoju istotu, zostáva prítomnosť pozorných a milujúcich osôb obetujúcich život v službe druhým znamením vzkriesenia, znamením nádeje a života.

Prichádzame k záveru tejto úvahy, ktorú však v skutočnosti neukončíme, lebo dúfame, že v nej budete pokračovať osobnou, ako aj spoločnou reflexiou pri komunitnej deľbe. K jadrú našej kresťanskej viery patrí aj určitá krehkosť, z ktorej sa rodí nový život. My, nasledovníci Ježiša Krista, vo vernosti jeho volaniu, si uvedomujeme vlastnú krehkosť i krehkosť iných a podporujeme nový život, a to nenásilie alebo chránením našej planéty. Svojou krehkosťou môžeme prinášať odpoveď na krehkosť sveta a celého stvorenia.

Náš Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, je Bohom života a lásky. Neustále nám vlieva túto lásku cez dar svojho zmŕtvychvstania, ktoré slávime ako vrchol pôstneho obdobia. Nikdy nezabudnime, že našou totožnosťou je zmŕtvychvstanie. Sme ľuďmi zmŕtvychvstania a našou piesňou je Aleluja. Nechajme zaznieť túto pieseň a ako rodina spievajme spoločne so všetkými našimi bratmi a sestrami chudobnými.

Ďakujem za pozornosť. Amen.

Siedma prednáška

Od internetu k realite

Dnes sa pomerne veľa hovorí o medzinárodnosti, pretože musíme povedať, že náš svet sa definuje ako „svetová dedina“, podľa výrazu veľkého špecialistu na komunikáciu, Maršála McLuhan. Veľký francúzsky teológ, Yves Congar /iv kongar/, často hovorieval: „Mojou farnosťou je svet“. Toto hovorieval práve preto, aby zdôraznil, že v súčasnosti neexistuje bariéra pre komunikáciu alebo evanjelizáciu. Vďaka súčasným masmédiám je stále ľahšie konštatovať, že Spoločnosť je medzinárodná. S prekvapivou ľahkosťou obieha informácia po celom svete, napr. sestry Slovenskej provincie, keď chcú, môžu vedieť ako žijú a pôsobia sestry Argentínskej provincie. Sestry z Mozambiku môžu vedieť skoro okamžite, čo sa deje v talianskych provinciách a podobne. Všetky sestry DKL môžu mať tie isté informácie.

Naša Spoločnosť je medzinárodná, situácie, ktoré prežíva, sú toho dôkazom. Môžeme podať niekoľko príkladov, máme medzinárodné komunity na miestach misií. Podobne, ako sa postupovalo na Haiti, skupiny sestier rôznych národností idú pomáhať na miesta, kde nastali katastrofy. Pri určitých službách, ako napr. pri migrantoch, sestry spolupracujú navzájom v rámci provincií. Staršie provincie vypomáhajú osobami a materiálom mladším provinciám. V rámci projektov solidarity existuje medzinárodná spolupráca. Spoločnosť podnecuje štúdium cudzieho jazyka kvôli komunikácii a pod. V celom tomto článku vidíme, čo hovoria Konštitúcie o tejto realite týkajúcej sa určitým spôsobom všetkých provincií.

Univerzálnosť a medzinárodnosť

Vieme kde a koľko, čo robia naše spolusestry zo Slovenska..

Všetci vieme, že Cirkev sa zrodila s veľmi jasným univerzálnym zmyslom. Ježiš pred nanebovstúpením povedal svojim apoštolom: **„Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“** (Mt 28,19-20).

Sv. Vincent chcel to isté pre Spoločnosť, ale nežil dosť dlho, aby mohol vidieť, ako jeho duchovné dcéry žijú na africkom, ázijskom a americkom kontinente. Vo svojej konferencii z 29. septembra 1655

im hovorí o disponibilite. Ide o všeobecnú, univerzálnu disponibilitu, pričom cituje viaceré miesta Francúzska, ale osobitne sa zastavuje pri Madagaskare. Nakoniec sa pýta skupiny sestier: „*Ste rozhodnuté ísť všade, bez výnimky?*“. *Odpovedajú bez váhania: „Áno, Otče*“³⁸.

Univerzálnosť nie je presne to isté, čo medzinárodnosť. Zaiste, majú spoločné prvky, ako napríklad zemepisné rozšírenie poza hranice miesta, kde sa zrodila určitá charizma, alebo je ním otvorený duch, ktorý podnecuje neuspokojiť sa so životom a službou v obmedzenom kruhu a zabudnutím na ostatných, ktorí trpia. Sv. Vincent porovnával tých, ktorí sa takto uspokojujú, k tzvanú. „*slimákom s ulitou*“, ktorí sú vždy zatvorení vo svojej ulite a starajú sa len o svoj malý svet“³⁹. Univerzálny duch je pravým opakom „slimačieho“ ducha.

Prečo sa tým tu a teraz zapodievam? DKL je v duchu doby... v šľapajách sv. Vincenta a sv. Lujzy.

Pozrime sa teraz na odlišnosti. Univerzálnosť si veľmi nevšíma rôzne kultúry, hľadá skôr na zemepisné rozšírenie. Možno povedať, že Spoločnosť sa stáva univerzálnou, keď je zastúpená na piatich kontinentoch a v mnohých krajinách s cieľom splniť jej dôvod bytia, ktorým je telesná a duchovná služba najchudobnejším. Univerzálnosť je jedným z najviditeľnejších dôsledkov misionárskej horlivosti skoro u všetkých zakladateľov. Je to prípad sv. Vincenta, to uvidíme neskôr. Veľmi naliehal na uniformitu pre zachovanie jednoty medzi rôznymi založenými skupinami na viacerých miestach, krajoch a krajinách. Viete dobre, že na nových miestach sestry žili charizmu tak, ako boli zaužívané zvyky v Materskom dome. Vtedajšia teológia a cirkevná disciplína veľmi zdôrazňovali túto formu jednoty, ktorú považovali za veľký dôkaz vernosti charizme.

Dnes sa hovorí o medzinárodnosti viac ako o univerzálnosti. Zloženie slova „*medzi*“ /inter/ a „*národ*“ nám už naznačuje, že ide o činnosť, istý dynamizmus, ktorý pochádza z faktu, že Spoločnosť je zastúpená v krajinách alebo národoch, ktoré sú odlišné od tej, kde sa zrodila. Spoločnosť je medzinárodná, t. j., že sa zakorenila v rôznych kultúrach. Tieto kultúry sú ovplyvnené Spoločnosťou a aj ony majú vplyv na ňu a obohacujú ju v dôležitých aspektoch, ako napr. vo formácii, v štýle života, misii a štruktúrach. Povedzme, že univerzálnosť je zemepisný fakt, ktorý možno ľahko overiť. Naproti tomu medzinárodnosť je odhodlanie prijať dôsledky života v krajine, ktorá je odlišná od pôvodnej, viesť dialóg s ďalšími kultúrami tam, kde pôsobí Spoločnosť.

Medzinárodnosť nás upovedomuje o množstve hodnôt, ktoré existujú vo všetkých kultúrach a o "semene Slova", ktoré možno nájsť medzi všetkými ľuďmi, podľa výrazu dekrétu *Ad gentes*⁴⁰. Ako

³⁸ Coste X s. 117, Konferencia z 29. 9. 1655 o vysvetľovaní Všeobecných pravidiel.

³⁹ Coste XII s. 93, Konferencia zo 6. 12. 1658 o cieľi Misijnej spoločnosti.

⁴⁰ porov. II. Vatikánsky koncil, dekrét *Ad gentes*, č. 15.

nastalo uvedomenie tohto faktu? Musíme hovoriť o zbíhavých faktoroch, napr. keď zjídeme do dejín, nájdeme fenomén odstraňovania kolónií. /zrušenie koloniálneho panstva/. Rozvinul sa po 2. svetovej vojne. Jeho následkom bolo veľmi silné uvedomenie si kultúrnej identity a práva národov na zachovanie tejto identity.

Nedávno vytvorila globalizácia pocit, že existuje len jeden svet, jedna kultúra, ale nepodarilo sa odstrániť to, čo je miestne, malé, partikulárne. Nastal pravý opak, tento univerzálny fenomén vyzdvihol to, čo je miestne alebo národné a zachoval to.

Ďalšie fenomény, ako vlna turizmu a migrácia premenili postupne tvárnosť krajín, miestnych cirkví a rehoľných kongregácií. Toto spôsobilo vedomie nemajúce obdobu, čo sa týka hodnôt, kultúr a kultúrnej rozmanitosti.

Všetky tieto udalosti, spoločenské cítenie a zároveň fenomén straty viery alebo nevera a sekularizmu tzv. „*prvého sveta*“ poznačili katolícku cirkev a jednotlivé rehoľné kongregácie.

Napríklad v Cirkvi badať akoby sa Európa sťahovala na iné kontinenty. Mladé miestne cirkvi sa stávajú väčšie. Do tohto kontextu sa zaraďuje inkulturácia viery, v dialógu medzi vierou a kultúrou a v evanjelizačnom poslaní Cirkvi⁴¹.

Kongregácie prežívajú ten istý fenomén: zóny rastu sa premiestnili zo severu na juh a zo západu na východ. Na severe sa začali objavovať povolania z druhej migračnej generácie, a to uprostred veľkej krízy povolaní. Krajiny, ktoré boli kedysi „misiijnými krajinami“, začínajú byť teraz misionárskymi krajinami. Cirkev a aj Spoločnosť sú už menej európske a viac medzinárodné.

Čo hovoria Konštitúcie o medzinárodnostnom fenoméne?

Nevyhnutne musíme vychádzať z Konštitúcie 6: „Spoločnosť je medzinárodná. Jej charizmu v rôznych kultúrach a rozličných krajinách sveta stelesňuje a zviditeľňuje: spôsob života, členky, organizácia a reprezentácia, spoločenstvo sestier, spolupráca a deľba medzi provinciami“. Konštitúcie presahujú čisto zemepisný koncept medzinárodnosti a zároveň sa nalaďujú na tú istú vlnu spoločenského a cirkevného hnutia, ktoré vníma bohatstvo rôznych kultúr. Konštitúcie vyjadrujú schopnosť charizmy inkulturovať sa, prejsť sa cez kultúry. „Charizma je stelesnená“ znamená, že sestry sú schopné žiť charizmu, každá v jej príslušnom kultúrnom kontexte. „Charizma sa zviditeľňuje... v rôznych kultúrach a rozličných krajinách“ znamená, že sestry nájdu prostriedky a spôsoby, ako vyjadriť charizmu podľa ich kultúr. Medzinárodnosť nie je nejaký náhly zázrak. Je

⁴¹ porov. *Cirkev v Európe*, č. 58-59; *Cirkev v Amerike*, č. 70.

výsledkom ochoty, vôle, túžby, úvahy, rozlišovania a zodpovednosti mnohých dcér kresťanskej lásky, ktoré sa usilujú čo možno najlepšie spojiť oba póly: vincentiskú charizmu a ich kultúru.

V žiadnom prípade si nemyslíme, že medzinárodnosť môže zničiť jednotu. Medzinárodnosť sa usiluje o jednotu Spoločnosti, avšak parametre sa zmenili: z jednoty, ktorá bola kedysi chápaná ako uniformita, sme v súčasnosti prešli k ***"jednote s úctou k rôznosti"*** (K. 61).

Ide o jednotu stvárnenú z farieb, odtieňov a bohatstva. Preto medzinárodnosť vedie k spojeniu a jednote. Toto spojenie – komúnia sa rodí z túžby zdieľať charizmu, mať účasť na tej istej spiritualite a spolupracovať v službe alebo na viac-menej spoločných projektoch. Presne o tomto hovorí K. 6, ktorú práve rozvádzame. Vďaka deľbe v smere jednoty sa mladé provincie poučujú múdrosťou starších provincií a opačne, staršie provincie získavajú mladistvú vitalitu vďaka kontaktom s mladšími provinciami. Niet pochyb, že táto výmena darov obohacuje medzinárodné spoločenstvo a zároveň prispieva k jednote a komúnii. Vieme dobre, že účasť na živote spája ešte viac.

Povedali sme si, že medzinárodnosť sa usiluje o jednotu, ale v rozdielnosti. To ako by sme povedali, že Spoločnosť je jedna, ale sa stelesňuje v rozmanitých kultúrach. Čo to znamená? Určite sme všetci aspoň v televízií videli a tak i na Slovensku mali možnosť byť účastní na eucharistických slávnostiach, kde ľudia spievajú, tancujú alebo robia podľa zvykov miestnej cirkvi. Je to inkulturácia? Mohli by sme lepšie povedať, že je to inkulturovaná liturgia. Inkulturácia ide ďalej, týka sa života vo všetkých jej formách: misia, komunitný život, formácia a správa. Inkulturácia má zasahovať do všetkých týchto aspektov. Konštitúcie to vyjadrujú nielen v jednom či dvoch konkrétnych článkoch, ale vo viacerých, ktoré sú v jednotlivých kapitolách, napríklad K. 19a uvádza, že „Dcéry kresťanskej lásky, dcéry Cirkvi, vyjadrujú svoju vieru podľa vlastnej kultúry a slávia ju v liturgii, ktorá je prameňom duchovného života!“.

Štatút 14 dopĺňa toto pozvanie k inkulturácii duchovného života slovami: „Dcéry kresťanskej lásky šíria mariánsku úctu. Snažia sa ju inkulturovať pomocou jednoduchých prostriedkov, akým je aj Zázračná medaila...“. Tri články sa týkajú služby chudobným (K. 24c, 25c et Š. 8f) a nabádajú k pozornosti „voči sociálno-kultúrnym a sociálno-politickým situáciám národov“ a k rešpektovaniu kultúr: „Sestry rešpektujú rôzne náboženstvá a kultúry...“. Označenia o inkulturovanej a rešpektujúcej službe a práci nemôžu byť jasnejšie. Aj pri počiatočnej a stálej formácii nachádzame veľmi zaujímavé spojenie: (Formácia) ***„Berie do úvahy medzinárodný charakter Spoločnosti, požiadavky inkulturácie a napredovanie každej osoby“*** (K. 53).

Medzinárodnosť má tiež účinky na organizáciu a správu Spoločnosti. Bolo potrebné, aby sa štruktúry správy prispôbili tejto myšlienke medzinárodnosti. Keby nenastali v správe, medzinárodnosť by bola len obyčajným ideálom, bez výsledkov. Veď keď sa myšlienky nezrealizujú, zostávajú akoby

sťahovavými vtákmi. Aké boli účinky medzinárodnosti na správy Spoločnosti? Vznikli nové štruktúry, iné sa zmenili, napríklad, ako uvádza K. 71a, súčasné zloženie generálnej rady „vyjadruje medzinárodný charakter Spoločnosti a udržiava jej jednotu“. V rade sú zastúpené všetky kontinenty a veľká časť kultúr, v ktorých žije Spoločnosť. Už asi tridsať rokov sa vizitátorky a provinciálne rady schádzajú na stretnutia na národnej, oblastnej alebo kontinentálnej rovine. Tieto štruktúry pomáhajú udržiavať rovnováhu medzi jednotou a medzinárodnosťou, medzi celkom a miestnou rovinou (*porov. Š. 43*). Keby sa táto rovnováha naklávala k jednému, či druhému pólu, skutočná medzinárodnosť by stratila na svojej povahe. Potrebná je rovnováha navrhovaná heslom pre medzinárodnosť: **„jednota v rozdielnosti“**. Keď sa príliš zdôrazňuje to, čo je spoločné, nezohľadňuje sa to, čo je odlišné, rozmanité. Keď sa zase príliš zdôrazňuje odlišnosť, napokon sa odstráni jednota.

Ďalším príkladom, ktorý dobre zodpovedá požiadavkám medzinárodnosti, je subsidiarita a dôležitosť daná rôznym orgánom rozhodovania (*porov. K. 31b; Š. 61*). Rôzne plány (provinciálne a miestny), provinciálne normy, provinciálne smernice a plány formácie sú prostriedky uznávané Konštitúciami pre zaistenie inkulturácie (*porov. Š. 3c, 4, 5, 62*). Tieto prostriedky samé o sebe nezaručujú inkulturáciu charizmy v presne určenej krajine, preto je treba používať ich primeraným spôsobom.

Povolané vzrastať v medzinárodnosti.

Na prvý pohľad si môžeme myslieť opak, ale tento predmet sa týka všetkých dcér kresťanskej lásky. Sociológovia hovoria, že odôvodnenie pochádza z nášho stále mnohokultúrnejšieho sveta. Keď sa zahľadíme na naše mestá, konštatujeme, že sa mení ich fyziognómia. Stále viac v nich vidíme kultúrne rozmanité skupiny. Globalizácia, medzinárodné migrácie, mobilita a turistika sú toho hlavnými príčinami. Je ich omnoho viac, ale zaujímajú nás menej, pretože ostatné sú druhotnými príčinami.

Toto by stačilo na to, aby sme chápali aktuálnosť témy. Chcel by som však hovoriť o troch veľmi odlišných situáciách, ktoré nás nabádajú, aby sme sa zastavili a uvažovali o tejto téme. Stavajú do popredia dcéry kresťanskej lásky a osvetľujú náš predmet. V prvom rade ide o to, čo nazývame „medzinárodné komunity“. Sú utvorené zo sestier z dvoch alebo viacerých krajín a odlišných kultúr žijúcich spoločne. Dobrým príkladom toho je Materský dom. V tejto dobe, napríklad, v ňom žijú sestry 27-ich národností. Týmito príkladmi nechcem idealizovať medzinárodnosť, pretože vieme alebo si predstavujeme ťažkosti, ktoré môžu vyplývať z medzinárodnej komunity. Ale keď sa oprieme o viaceré svedectvá, môžeme tvrdiť, že rozmanitosť a medzinárodnosť sú viac darom ako problémom. „Akceptujme odlišnosti ako obohatenie“ ⁴². Rozmanitosť je pekná, keď prispieva k vytváraniu spojenia,

⁴² Dokument medzi Zhromaždeniami 2009-2015, *Nechajme sa pretvárať Duchom Svätým*, s. 21

komúnie. Môžem dokonca povedať, že je božská, keď nezabúdam, že Boh je jeden a v Bohu sú tri Božské osoby. V každom prípade, skutočná medzinárodnosť nespočíva vo fakte, že viaceré osoby z rôznych krajín sú zidené pod jednou strechou, nejde to len tak samo od seba. Vyžaduje si to úsilie od všetkých sestier, ktoré tvoria komunitu, aby sa dopracovali k integrácii kultúr. Výsledok tohto úsilia umožní, že odlišné kultúry sa budú navzájom dopĺňať, odlišnosti už nebudú prekážkou komunitného života alebo služby chudobným.

Druhá situácia je tzv. multikultúrna. Nachádzame ju v krajinách západnej Európy, v USA a v niektorých krajinách južnej Ameriky. V týchto prostrediach sú mnohé komunity DKL v kontakte s chudobnými a pôsobia pri tých, ktorí sú zasiahnutí globalizáciou a migráciou. Čo robiť pre všetkých týchto ľudí poznačených chudobou a ktorí sa nachádzajú ďaleko od svojej vlasti, kultúry a rodiny? Dcéry kresťanskej lásky odpovedajú na tento nový druh chudoby dielami prispôbenými ich potrebám. Tu je vhodné položiť si nasledujúcu otázku: čo môže znamenať Spoločnosť pre túto kategóriu ľudí? Zdá sa mi, že zo strany komunít a sestier, ktoré sú v kontakte s migrujúcim obyvateľstvom alebo ľuďmi inej mentality, to vyžaduje, aby boli mnohokultúrne. Budú nimi, keď v ich dielach a konkrétnych službách budú rešpektovať rozmanité kultúry, keď budú mať dobré vzťahy s tými, ktorí sú odlišní, keď sú znamením, že Božie kráľovstvo je pre všetkých bez výnimky, počnúc najchudobnejšími.

Tretia situácia, ktorá uľahčuje život „medzinárodnosti“, existuje pri rôznych stretnutiach organizovaných v Materskom dome, počnúc generálnym zhromaždením až po rôzne komisie, formačné stretnutia a každoročné medzinárodné sesie a exercície. To isté možno povedať o ďalších formačných stretnutiach na rovine oblastnej alebo kontinentálnej, ako to radí Štatút 43. Sestry, ktoré sa ich zúčastňujú po prvýkrát, oslovuje deľba multikultúrneho bohatstva a vnímajú odlišné cítenie sestier iných kontinentov, ale i zmysel pre medzinárodnosť Spoločnosti. Uvedomujú si, že je potrebné pripraviť sa na stretnutie odlišných mentalít, nových zdrojov a pestrosť kultúr.

Tri spomínané situácie poukazujú na to, že téma medzinárodnosti nie je veľmi cudzia nášmu životu. Pre mnohé dcéry kresťanskej lásky je to každodenná realita, ktorú žijú či už v ich komunite, službe, alebo v oboch póloch. Pozrime sa teraz na dve nutné podmienky pre život s medzinárodným cítením:

Duch otvorenosti, ktorý presahuje osobnú kultúru

Sv. Vincent mal univerzálne zmýšľanie. Pripomeňme si jeho prirovnanie k „*slimákom s ulitou*“. Nielen jeho zmýšľanie je univerzálne, ale i diela. V roku 1631, v Ríme sv. Vincent otvoril dom, aby uľahčil všetky záležitosti, ktoré bolo treba riešiť v Paríži. Približne v tom istom čase sa mu podarilo vyslať kňazov a bratov Misijnej spoločnosti do Írska. V r. 1650 žiadal od Kongregácie pre šírenie viery (Posvätná kongregácia „Propaganda Fide“) otvorenie domov, aby mohol poslať skupinu misionárov do

Škótska, na ostrovy Hebridy a Orkneje. Približne za dvadsať rokov sa misionárom podarilo evanjelizovať všetky tieto územia. Svojich misionárov poslal aj do európskej krajiny: do Poľska a nechýbalo veľa, a bolo by sa mu podarilo poslať misionárov do Švédska. Sv. Vincent sa na trikrát pokúšal založiť domy v Španielsku, v troch odlišných diecézach. Napriek jeho snahe a túžbe, nebola to ešte vhodná chvíľa. V r. 1643 navrhol Svätej Stolicy poslať misionárov do Arábie⁴³, ale ani táto misia sa neuskutočnila. V r. 1656 odporučil misionárov do Libanonu, neskoršie do Brazílie a Kanady. Ale ani jeden z týchto spomínaných plánov sa neuskutočnil, nepoznáme dôvody. Na Madagaskar sa mu napokon podarilo poslať misionárov, napriek zdanlivej nemožnosti kvôli ťažkostiam vo vzdialenosti a prispôbovaní⁴⁴.

Máme dostatočné informácie, aby sme mohli vyvodiť záver, že sv. Vincent mal univerzálne zmýšľanie a usiloval sa o univerzálnosť. Ak Spoločnosť vytvorila mnohé diela v službe chudobným (školy, nemocnice, farnosti, deti, galejníci, ranení na bojiskách, mentálne chorí, starci a ďalší...) a ak začala pôsobiť za hranicami Francúzska, bolo to vďaka jeho mobilite a disponibilite. V tom čase nebolo veľa dcér kresťanskej lásky, ale boli disponované a dokázali sa veľmi rýchlo presťahovať, napriek vtedajším ťažkostiam komunikačných prostriedkov. Chápeme, prečo sv. Vincent zdôrazňoval disponibilitu, pretože išlo o cieľ Spoločnosti, veď sa zrodila, aby išla tam, kde boli chudobní. Táto starosť ho viedla k utvoreniu univerzálnej Spoločnosti: „Takto sa máte správať, aby ste boli dobrými dcérami kresťanskej lásky a išli tam, kde bude chcieť Boh, ak do Afriky, tak do Afriky, alebo k vojsku, do Indie, kde vás práve žiadajú. Ste dcéry kresťanskej lásky, je treba tam ísť“⁴⁵.

V súčasnosti je stále potrebné mať ducha otvorenosti, disponibilitu a mobilitu, ktoré chcel sv. Vincent, aby Spoločnosť mohla naďalej zostať misionárska (porov. K. 25a-b) a aby sa rozvinula medzinárodnosť. Vďaka medzinárodnému cíteniu nám duch otvorenosti umožní prekonať predsudky, ktoré často zabráňujú spoznať hodnoty iných kultúr. Sme tak preniknutí a identifikovaní tým, čím bola a je naša kultúra (zvyky, obyčaje, idey, citlivosť k určitým faktom, určité situácie a pod.), že je nám ťažké predstaviť si iné spôsoby reakcií na našu realitu, hoci sú tiež platné ako tie naše. Ak nevieme relativizovať náš spôsob konania alebo pohľadu na veci, potom je ťažké zjednotiť sa v tom, čo je dobré v iných mentalitách. „Etnocentrizmus“ sa usiluje uprednostňovať spoločenskú skupinu, ku ktorej patríme a robiť z nej jediný vzor, podľa ktorého sa treba riadiť. Toto môže byť prekážkou pre pravú medzinárodnú komúniu. Vieme, že dnes nikto vedome neobhaja svoje stanoviská, ale tieto idey môžu vládnuť v ovzduší a nevedomky nás ovládať. Majú vplyv na našu viac-menej veľkú, či malú schopnosť otvoriť sa voči druhým kultúram. Ak budeme mať pod kontrolou náš odpor prijať to, čo je u druhého to najlepšie, potom budeme vedieť vytvárať mosty a utkávať medzinárodnú komúniu.

⁴³ Coste III s. 380, List sv. Vincenta pre P. René Almerasa, október 1648.

⁴⁴ Coste III s. 545 až 577, List P. Charles Nacqart, kňaza MS pre sv. Vincenta z 5. 2. 1650

⁴⁵ Coste X s. 128, Konf. sv. Vincenta pre prvé sestry o ciele Spoločnosti, 18. 10. 1655.

Inými slovami, mať otvoreného ducha v medzinárodnom kontexte znamená rozvíjať kultúrny vnem pre prijatie odlišností ako obohatenia. Toto predpokladá určité podmienky, ako nemať strach z neznáma, vedieť relativizovať naše spôsoby konania a správania voči druhým. V medzinárodnosti citlivosť ku kultúram a prijatie odlišností môžu byť považované za skutočné prejavy lásky, novou verziou biblického prikázania lásky.

Formácia otvára ducha pre pravý význam medzinárodnosti

Skutočným cieľom formácie je pomôcť sestrám rásť v ich identite dcér kresťanskej lásky v súčasnom svete a Cirkvi. Vo formácii sa učíme odlišovať to, čo je v charizme podstatné od toho, čo je historickým alebo kultúrnym prejavom tejto charizmy. V povolani nemá všetko rovnakú dôležitosť, sú v ňom podstatné prvky a ďalšie, relatívnejšie, ktoré sa môžu vyjadriť odlišným spôsobom. Keď sa naučíme robiť rozdiel, môžeme žiť bez problémov princíp „jednoty v rozdielnosti“, o ktorom hovorí K. 61 a ktorá je skutočným centrom autentickej medzinárodnosti.

Formáciou sa osoba a komunita stávajú schopnými uvažovať, rozlišovať a spoznávať hodnoty a protihodnoty ich kultúry a iných kultúr. Je potrebné odlišovať to, čo možno prijať a čo máme odmietiť. Vidieť dobré aspekty niektorej kultúry, ako i zlé aspekty, aby sme pochopili pravý zmysel medzinárodnosti. Potrebujeme vedieť si utvárať istý úsudok, rozlišovanie a mať správnu rovnováhu. Tieto kvality sa rozvíjajú správnym osvojovaním si vinčentskej spirituality.

V jednotlivých etapách formácie, vrátane permanentnej, musíme zvažovať medzinárodný význam, bdiť nad otvorenosťou voči ostatným kultúram, rozlišovať podstatné od druhotného a pomáhať chápať, že charizma sa môže vyjadrovať odlišnými spôsobmi. Toto uvádza aj K. 53: „Formácia... berie do úvahy medzinárodný charakter Spoločnosti, požiadavky inkulturácie a napredovanie každej osoby“. Dcéry kresťanskej lásky sú „občiankami sveta“, hoci Prozreteľnosť od nich žiada službu len na miestnej rovine. Spôsoby prekračovania hraníc sú rôzne: vyrovnaným rešpektovaním všetkých kultúr, počnúc vlastnou, bez toho, aby sme sa nechali uchvátiť niektorou. Do tohto kontextu medzinárodnosti môžeme zaradiť i pozvanie oboch posledných generálnych zhromaždení k štúdiu cudzieho jazyka⁴⁶. Bezpochyby je to dobrý prostriedok, ako sa prispôbiť k životu v medzinárodnej komunite, nadviazať vzťahy s ďalšími kultúrami a hlbšie využiť medzinárodné stretnutia.

Ďakujem za porozumenie. Amen.

⁴⁶ Porov.: ALVAREZ, J.: Prednáška. DKL Slovensko, 2010.

Deviata prednáška

Aj naše dejiny sú nám obohatením

Dejepisci, ktorí sa zaujímali o matku sv. Lujzu de Marillac poukazujú, zvlášť na spoluprácu s Vincentom de Paul. Je pravdou, že pán Vincent našiel riešenie na všetko, čo by mohlo zmierniť biedu a nešťastie ľudí, a Lujza de Marillac pridala k tomu svoju ženskú pozornosť: vidieť detaily, pochopiť jednotlivé typy pováh, bdieť nad poriadkom, hospodárením, a tak riešiť ťažkosti dôvtipom a láskou. Podobne ako Vincentovi de Paul, aj jej záležalo na rozumnej láske k chudobnému.

Naša úvaha, chce viac opisovať «osobnosť Lujzy de Marillac» ako skutky jej budúcej činnosti. Mala «jasného a silného ducha» - podľa vyjadrenia biskupa z Belley – v ťažkých chvíľach úzkostí a škrupúl z dôvodov, že jej manžel ochorel na chorobu, ktorá podlomila jeho zdravie počas piatich rokov, nestabilného syna, ktorý sa nevie rozhodnúť ohľadom svojej budúcnosti a krízy, ktorá ju vedie k beznádeji. A zrazu na Turíce, je jej duša zaplavená pokojom.

Po smrti jej manžela, Antona Le Gras, Lujza očakáva v rokoch 1625 až 1629 Božiu hodinu, podľa turického osvietenia. Vincent de Paul sa stáva Bohom vyvolený, aby upriamil jej cestu a prijme jej túžbu zasvätiť svoj život chudobným. Ale treba žiť predtým, než bude prechádzať po cestách medzi Parížom a celou krajinou, a Pán Vincent sa neponáhľa...

Radujte sa, dcéry kresťanskej lásky... Pomáha vám vzrastať svojím pohľadom, slovom, bdelou pomocou, neúnavným príkladom hrdinstva, hoci ste boli len malým spoločenstvom a Margita Naseau, jednoduchá pastierka zo Suresnes, bola jedinou dcérou kresťanskej lásky, prvou na tejto zemi a prvou posolkyňou v nebi tejto budúcej nespočetnej Spoločnosti. Lujza je múdрым vedením obdarovaná a taktiež je obozretná, Vincent de Paul svojimi prozreteľnosťami a objavnými prednáškami poučoval dcéry kresťanskej lásky. Láska matky, prísnosť otca im určovali Boží plán s nimi a ako sa mali pripraviť uskutočňovať ich ako novicky svätosti, t. j. praktizujú najskôr medzi sebou lásku, ktorá nás spája s Bohom... Láska, ktorá spája naše srdce s Božím, láska, kráľovná čností, je záštitou pre deti milosti, je brnením, ktoré nám umožňuje bez strachu čeliť i tým najťažším útokom. Či to nebolo veľké a nové podujatie, ktoré Vincent a Lujza ukázali dcéram kresťanskej lásky?... Lujza de Marillac prešla do popredia, ako slnečný lúč preráža mrákavy a ľudskú biedu a šíri okolo seba a pred ľuďmi nádherné svetlo, „... aby videli dobré skutky a oslavovali Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 5,16).

Tieto slová vyslovil na počesť svätorečenia Lujzy de Marillac 14. marca 1934, v kostole Sv. Andrea della Valle, ctihodný pápež Pius XII., keď bol ešte kardinálom, štátnym sekretárom v Ríme. Tieto slová v nás vzbudzujú túžbu dozvedieť sa viac o tom, ako ju Boh tajomne povolal na jej duchovnú cestu, ale... Božia hodina ešte neprišla, ani stretnutie podľa Turičného svetla.

Anton Le Gras vážne ochorel. Podľa autora Gobillona, «táto láskavá a verná manželka prejavovala svojmu manželovi v jeho stave nežnejšiu náklonnosť, chápavejšiu dobrotu a blahosklonnejšiu lásku, aby sa tak pokúsila utíšiť jeho ducha a zmierniť jeho trápenia a bolesti. Veľká starostlivosť počas tohto obdobia pomoci a služby boli akoby školou lásky, ktorá jej poukázala na chorých a na prostriedky potrebné pre uľavenie ich bolestí a školou lásky, pri ktorej nadobudla veľa skúseností a schopností, čo mohla následne použiť pri poučení diev a utváraní pravidiel ich služby chudobným. Svojou starostlivosťou, citlivými prejavmi lásky a osobným príkladom získala srdce svojho manžela viac pre Boha, čím prežíval tento stav choroby ako kresťan a aj v ňom zomrel.

Lujza opísala jeho posledné chvíle vlastnému bratrancovi jej manžela, kartuziánovi: «Poviem vám, že z Božieho milosrdenstva už dávno nemal žiadnu príťažlivosť k veciam, ktoré by mohli sťahovať k smrteľnému hriechu a mal veľmi veľkú túžbu žiť zbožne. Šesť týždňov pred svojou smrťou mal silnú horúčku, čo uviedlo do nebezpečenstva jeho ducha. Ale Boh mu preukázal veľkú moc presahujúcu ľudskú prirodzenosť a opäť nadobudol pokoj. Ako prejav vďaky za túto milosť sa rozhodol úplne slúžiť Bohu celý svoj život.... Jeho duch bol skoro vždy zamestnaný úvahou o Kristovom utrpení. Sedemkrát chrľil krv ústami, pri siedmom raze náhle vypustil ducha... Bola som s ním sama pri tomto tak dôležitom prechode. Prejavoval takú zbožnosť, že až do posledného dychu bolo vidieť, že jeho duch je spojený s Bohom. Nemohol mi nič iné povedať, len toto: «Modlite sa k Bohu za mňa, už nevládzem», tieto slová zostanú navždy vryté do môjho srdca... Zomrel v noci dvadsiateho prvého decembra roku 1625 vo farnosti Najsvätejšieho Spasiteľa...» (Dokumenty, s. Charpy, s.986 (839))

Na sviatok sv. Moniky, 4. mája 1623, zložila Lujza sľub, že zostane vdovou v prípade smrti jej manžela. V tej chvíli sa cítila nútená splniť svoj sľub. Svojmu bratrancovi napísala: «Či sa nepatrí, aby som celkom patrila Bohu po tom, čo som toľko rokov žila vo svete? Preto vám to hovorím, môj drahý bratranec, lebo si to prajem z celého srdca a tak, ako sa to bude Bohu páčiť».

Prelát, ktorý ju duchovne viedol, Mons. Camus jej napísal v liste, ako má prežívať svoje vdovstvo: «Spasiteľ našich duší po tom, ako prijal do svojho lona vášho manžela, začal prebývať vo vašom... V tejto chvíli je treba pritísnuť sa, ponáhľať sa ku krížu, lebo máte len túto oporu na zemi... V tej chvíli uvidíme, či milujete naozaj Boha, pretože vám odňal toho, ktorého ste veľmi milovali». ...

... Podľa turického osvietenie ešte nenastala Božia hodina.

Lujzina duša a duch boli poznačené všetkým, čo prežila; bol tu Michal, jej dieťa «malý Le Gras», ako napísala jedného dňa P. Vincentovi. Michal mal trinásť rokov a jeho apatická povaha si vyžadovala pevné vedenie. Prejavil túžbu byť kňazom a vstúpil do malého seminára, býval tam na penzionáte. Jeho matka sa pripútala k tejto jedinej láske celým srdcom. Ale táto láska prekypovala nehou, neskoršie jej P. Vincent poznamenal: *«Nikdy som nevidel tak silne pripútanú matku ako vo vašom prípade»*.

O synovi matky:

Bolo zvykom mladých klerikov, že nosili sutanu. Čas pokročil. Michal je najskôr horlivý, potom jeho horlivosť zoslabuje. Prežíval odpor k semináru a prejavil túžbu zanechať duchovnú cestu. V roku 1631 mal Michal 18 rokov, podarilo sa mu dostať miesto u Jezuitov a začal študovať na Sorbone. Keď mal 20 rokov, P. Vincent mu dával exercície, ale Michal bol stále nerozhodný. Pod vplyvom zlého mladíka Michal všetko zanechal. Mal 25 rokov. Nemal povolanie, nestal sa kňazom, ale v januári 1650 sa oženil s Gabrielou Le Clerc. Táto svadba mu pomôže nadobudnúť rovnováhu. V roku 1651 sa im narodila malá Lujza-Renée, ktorá sa stala potešením Lujzy de Marillac.

Toto obdobie nestability bolo pre Lujzu obrovskou skúškou, ale P. Vincent bol tu, aby rozptýlil pocity viny a zodpovednosti: «Pamätajte si, že chyby detí nemožno vždy pripisovať rodičom, zvlášť, keď im dali výchovu a vzdelanie i dobrý príklad, ako ste to urobili vy, vďaka Bohu».

Lujza píše a vzpomína, že v roku 1623, v deň svätej Moniky, jej Boh dal milosť poznania, že môže ť zložiť sľub vdovstva, keď povolal jej manžela. Na Nanebovstúpenie Pána prežívala veľkú malomyselnosť, lebo pochybovala, či má opustiť svojho manžela, ako to chcela urobiť, aby tým napravila prvý sľub a aby bola slobodnejšia pre službu Bohu a blížnemu.

Tiež pochybovala, či pripúťanie sa k môjmu duchovnému vodcovi, ktorý odišiel na dlhší čas, nebude prekážať zameniť ho za niekoho iného a bála sa, že to bude musieť urobiť.

Ešte jedna vec ju trápila, pochybovala o nesmrteľnosti duše; čo trvalo od Nanebovstúpenia po Turíce; bolo to pre ňu neuveriteľné trápenie.

V deň Turíc, počas svätej omše alebo rozjímania v kostole, duch bol odrazu zbavený týchto pochybností a bola upovedomená, že treba zostať pri manželovi a že raz príde čas, kedy bude môcť zložiť sľub chudoby, čistoty a poslušnosti a že bude v malej komunite, v ktorej viaceré urobia podobne. Porozumela teda, že na určitom mieste, aby slúžila blížnemu, ale nemohla porozumieť, ako sa to stane, lebo sa to dialo za stáleho prichádzania a odchádzania.

Bola ubezpečená, že má sa upokojiť ohľadom svojho duchovného vodcu a že Boh dá jedného, ktorého – ako sa zdá – cítila odpor k tomu, aby som ho prijala. Predsa som však súhlasila, ale zdá sa jej, že to bolo preto, lebo ešte nemusela vykonať túto zámenu.

Tretie trápenie bolo odňaté uistením, ktoré v duchu cítila, že Boh ju poučuje a ak má jeho, nemám sa obávať ostatného. Vždy verila, že túto milosť dostala od Monsignora zo Ženevy,)František Salezký, biskup neskorší)ktorému sa pred jeho smrťou chcela zveriť s touto starosťou a ku ktorému cítila veľkú zbožnosť a prostredníctvom ktorého prijala mnoho milostí. V tom čase mala viacero dôvodov na to, aby tomu verila.

Lujza vnímala túto udalosť ako prechod Ducha Svätého, naďalej sa starala o chorého manžela až po jeho odchod na večnosť. Jej vtedajší duchovný vodca jej napísal po úmrtí manžela: „... teraz už nie ste rozdelená, teraz patríte celkom nebeskému Ženíchovi, nemajte už pozemského. Ste rozhodnutá oddávna chcieť len nebeského Ženícha a teraz, keď prerušil vaše spojenie a keď mu máte obetovať hostiu chvály, ste prekvapená. Dcéra maloverná, čoho sa obávate?“

Direktor, ktorého v duchu zahliadla na Turíce v kostole sv. Mikuláša des Champs, mohol odmietnuť duchovné vedenie, pretože sa obával, že bude mať zviazané ruky. Ani Lujza nebola priťahovaná týmto chladným kňazom, bez vyberaného správania. Avšak pre jedného to bola úplná ochota, pre druhého absolútna dôvera. Navyše, P. Vincent sa neponáhľal, Lujza je netrpezlivá, ale *«netrpezlivosťou jej ducha»*, ako povedal Vincent, nechce nič urýchľovať, ale chce, aby si navykla sama viesť svoj život. Treba riešiť i materiálne záležitosti.

Choroba a zlé riadenie záležitostí počas choroby jej manžela ju viedli k tomu, že sa musela zrieknuť bývania v dome v štvrti Marais /Močiare/ a presťahovať sa na ulicu sv. Viktora. Pán Vincent nebyval ďaleko, ale bol často neprítomný. Lujza trpí vo svojej samote. Hľadá útechu pri svojich starých a dôverných známych. Dni sú dlhé: vedie domácnosť, upratuje, modlí sa. Do svojich denných pravidiel si zapísala: «Keď ráno vstanem, neodkladne si vykonám hodinové alebo trištvrté hodinové rozjímanie. Za námet si vezmem sväté evanjeliá a listy apoštolov, potom čítanie životopisu svätca dňa, aby som sa poučila záslužným príkladom svätca»⁴⁷. Spresnila: «Po obede sa pokúsím nebyť záhaľčivá, preto... budem radostne robiť ručné práce buď pre Cirkev, alebo pre chudobných, alebo pre potrebu domu a práca bude trvať až do štvrtej hodiny.»⁴⁸

Pre direktora to bolo obdobie pozorovania, rešpektujúcej a zároveň srdečnej korešpondencie: «Píšem vám skoro pred polnocou, trochu vyčerpaný. Prepáčte môjmu srdcu, ak sa v tomto liste nevylijeva...»⁴⁹. Pán Vincent použil vo svojej misii jej ochotu deľby «Mohli by ste nám poslať po tu prítomnom nosičovi pána du Coudrey, , sumu päťdesiat livier... (Coste I, L. 15) preukázali by ste mi

⁴⁷ Duchovné spisy, M. 73, s. 814

⁴⁸ Dok. 7; október 1627

⁴⁹ Coste I, 30.

láskavosť a poslali dve či tri košele Slečne Lamy do Gentilly pre tamojšie bratstvo... Pripravte sa preukázať láskavosť dvom chudobným devám, ktoré sme považovali za súce, aby vyšli odtiaľto... (Coste I, L. 16) a prosíme vás, aby ste ich usmernili na nejakú čestnú pani, ktorá by im našla službu...»⁵⁰

P. Vincent nezabúdala, že je jej duchovný vodca. Neupozornil ju na svoj odchod, lebo ju nechcel zarmútiť. «Ach, náš Spasiteľ bude vedieť vyťažiť z tohto umŕtvenia, ak sa mu bude páčiť a sám zastúpi úrad direktora» (Coste I, L. 12). Lujza bola znepokojená pre jeho častú neprítomnosť a sťažovala sa na to Mons. Camusovi, biskupovi z Belley, ktorý jej prejavil službu duchovnej lásky: «Prepáčte mi, moja predrahá sestra... ak vám poviem, že sa príliš pridŕžate tých, ktorí vás vedú a príliš sa o nich opierate. Hľa, P. Vincent sa vytratil a Slečna Le Gras je hneď zmätená. Treba naozaj vidieť Boha v našich sprievodcoch a vodcoch a vidieť ich v Bohu, ale niekedy sa treba dívať len na samého Boha...»

Lujza chcela zakúšať pokoj vo svojom vnútri. Exerciície jej umožnili prijať písomne niektoré predsavzatia: „aby som bola úplne závislá na Bohu... odstrániť prekážky, ktoré zabraňujú pokoj, ktorý chce, aby som prežívala... a tiež: «čakať pokojne, že Boh ma navštívi...“. Pán Vincent bol veľmi pozorný voči jej zdraviu: «V mene Božom vás prosím, aby ste sa uzdravili a nič nezanedbali pri liečbe. Buďte pokojná pre svoju dušu, nenechá vás nebyť vo vašej koži ako treba, hoci sa vám to nezdá...» (Coste I, L. 35).

Lujza v celom nepokoji a zmätku, kvôli ktorému prežíva smútok, zostáva verná pravidlu, ktoré si uložila: šije a pletie pre chudobných, vyšiva ornáty a bohoslužobné predmety a ozdoby pre kaplnku sv. Lazára, za čo jej P. Vincent napísal tieto riadky: „... tento lístok nech je vám prejavom vďaky za výšivku, ktorú ste nám vo svojej láskavosti poslali. Toto včera uchvátilo moje srdce radosťou a v tejto ručnej práci som videl vaše srdce, a to hneď, ako som vstúpil do kaplnky, hoci som nevedel, že tá výšivka tam je. Táto radosť trvala včera a ešte trvá nevysvetliteľnou nehou, ktorá vo mne vyvolala viaceré myšlienky. Ak to bude Bohu príjemné, poviem vám ich, nateraz sa však uspokojujem s tým, že prosím Boha, aby okrášľil vašu dušu svojou dokonalou a božskou láskou, zatiaľ čo okrášľujete jeho dom takými krásnymi ozdobnými obrubami...“⁵¹

⁵⁰ 17. január 1628, L. 22.

⁵¹ List 8druhý, 1629, M.S. St Paul, s. 86, Coste I, L. 104.

Desiata prednáška

Aj naše dejiny sú nám obohatením II.

Pán Vincent bol pozorný na všetky udalosti týkajúce sa Lujzinhovho života po ľudskej a duchovnej stránke: «Vztahujte to na mňa: myslím dosť na to za nás oboch... usilujte sa žiť spokojná uprostred vašich predmetov nespokojnosti a uctíte si nečinnosť a stav nepoznania Božieho Syna. On je stred vášho bytia a toto žiada od vás teraz, v budúcnosti a navždy...» (*Coste I, L. 29*). List sa končí slovami: „*Ach, už som dosť povedal svojej dcére. Musím ukončiť slovami, že moje srdce si bude vždy nežne spomínať na jej srdce, ktoré je v našom Pánovi a len pre nášho Pána, v láske ktorého a v láske jeho svätej Matky zostávam váš ponížený služobník*“⁵²

Krok za krokom k Turíčnemu svetlu

1626: Lujza si koná exercície, určité ľudské a duchovné dozrievanie jej pomohlo prijať rozhodnutie, že sa bude venovať službe chudobným, a tak zodpovie i na prianie biskupa z Belley. „Stále čakám, drahá dcéra, že sa vám navráti pokoj po týchto mrakoch, ktoré vám zabraňujú vidieť nádherný jas radosti, ktorou slúžime Bohu... Odvráťte trochu zrak od seba samej a uprite ho na Ježiša Krista...“

Pán Vincent jej blahoželal k tomuto rozhodnutiu slovami: „Áno, zaiste, súhlasím s tým. Prečo nie? Keďže vám náš Spasiteľ dal tieto sväté pocity, pristúpte zajtra k svätému prijímaniu...“⁵³. Napísal jej, ako si má počínať počas jeho neprítomnosti, radil jej ako duchovný vodca, zvlášť o zriekaní sa: „Buď pozhnaný, Bože, za to, že ste oslobodená od prvej náklonnosti, pri najbližšom stretnutí budeme hovoriť o druhej náklonnosti, a to o vašom spovedníkovi. Robte dovedy, čo vám radí a všetko, čo vám vaša horlivosť vnuká okrem bičovania, iba ak by to bolo trikrát do týždňa... postskriptum: mariánska zbožnosť sa mi pozdáva, postupujte v nej však pomaly“ (*Coste I, L. 49*).

Keď Lujzinu dušu zaťažovali vnútorné trápenia, nepristúpila k sv. prijímaniu. Direktor spresnil, že v takom prípade ide o pokušenie a pridal druhé pokušenie týkajúce sa Michala: „Ach! Náš

⁵² Coste I, 62, Dok. 14, L. 29.

⁵³ presná kópia, Archívy Spoločnosti, Coste I, L. 27.

Pán naozaj dobre urobil, že si vás nevzal za svoju matku, pretože v materskej starostlivosti, ktorú si vyžaduje váš syn, nenachádzate Božiu vôľu alebo si možno myslíte, že vám toto zabráňuje plniť Božiu vôľu v konaní iného, alebo ešte menej, pretože Božia vôľa si neodporuje. Ctíte teda v takom prípade pokoj Panny Márie⁵⁴.

V roku 1618 ustanovil P. Vincent v Montmirail /mōmiraj/ jedno charitatívne bratstvo. Ctihodný pán Gondi vstúpil do Oratória a požiadal ho, aby ho prišiel navštíviť v Montmirail. Lujze, ktorú oslovil Slečna, napísal: «Hovorí vám vaše srdce, aby ste tam išli, Slečna? Ak je tomu tak, bolo by potrebné, aby ste odišli budúcu stredu kočom do Châlons en Champagne /šalō an šampaň/. Koč stojí pri kardinálovi, naproti kostolu sv. Mikáša des Champs a budeme mať šťastie stretnúť sa v Montmirail...»⁵⁵. Lujza prijíma, je to jej prvé poslanie do misie na pozvanie P. Vincenta. Poslal jej listy a popis cesty s týmto prianím: „Chodte teda, chodte v mene nášho Pána. Prosím Božiu dobrotu, aby vás sprevádzala, aby vám bol útechou na vašej ceste, vaším tieňom proti páľave slnka, vašou ochranou pred dažďom a zimou, vaším mäkkým lôžkom pri únave, vašou silou v práci a napokon, aby vás priviedol v dokonalom zdraví a plnú dobrých skutkov.»⁵⁶.

P. Vincent nevedel dlhý rozhovor s Lujzou o tomto pobyte. Hádame, že plány, nad ktorými dlho uvažoval v duchu ohľadom bratstiev na vidieku, mohli sa uskutočniť a Slečna mohla byť poslanou Bohom pre túto apoštolskú službu: službu chudobným.

Turične svetlo si našlo cestu v duchu a duši Lujzy. Múdre sprevádzanie Pána Vincenta, ktorý si nechával čas, aby Lujzu skúmal po duchovnej i fyzickej stránke, ako veľmi pokorný služobník, podriadený Duchu Svätému, chcel pre ňu len to, čo chcel Boh, nechcel nahrádzať Boha, ani «nepredbiehať Prozreteľnosť». Lujza de Marillac bola od tej chvíle obetovaná pre chudobných a žila medzi nimi.

Počas svojho pobytu v Saint Cloud /sčē klú/, 19. februára 1630, sa P. Vincent znepokojil: „Chválím Boha za to, že vám doprial zdravie pre šesťdesiat ľudí, o spásu ktorých sa usilujete, ale vás prosím, aby ste mi presne napísali, či si to vaše pľúca neodniesli toľkým rozprávaním, a tiež vaša hlava kvôli toľkým ťažkostiam a hluku»⁵⁷.

Dotkol sa tiež iného bodu, a to príliš veľkej lásky k jej synovi. „Zdá sa mi, že sa musíte namáhať pred Bohom, aby ste sa s ním vyrovnali, pretože táto láska vám len zaťažuje ducha a zbavuje vás pokoja, ktorý si praje náš Pán pre vaše srdce a zrieknutie sa náklonnosti k všetkému, čo

⁵⁴ Dokumenty 51, s. 54, Coste I, L. 69.

⁵⁵ Dokumenty, Coste I, L. 38.

⁵⁶ Dokumenty s. 26, Coste I, L. 39.

⁵⁷ Dokumenty s. 28, Coste I, L. 40.

nie je On. Urobte tak, prosím vás, čím si uctíte Boha, ktorý je poverený suverénnou a absolútnou starostlivosťou o vášho pána syna a nechce, aby ste sa zaujímali o neho závislosťou a prílišnou láskou...“. List ukončil prosbou: „... a čo keby táto dobrá deva zo Suresnes, ktorá prednedávnom prišla za vami a ktorá poučuje dievčatá, prišla za vami tak, ako mi to prisľúbila minulú nedeľu, keď tu bola?“.

Lujza de Marillac dokázala prejať, ako silno miluje Boha, jediného Pána svojho života, ktorému sa zasvätila. Od tej chvíle sa podpisovala Lujza de Marillac a pod týmto menom ju neskôr Cirkev vyhlásila za svätú, ale pre ľudí vtedajšej doby zostane Slečna Le Gras. Pán Vincent ju bude odvtedy oslovovať Slečna, predtým ju dlhé roky vo svojej korešpondencii oslovoval *«drahá dcéra»*.

Čakaním na spresnenie jej apoštolátu sa Lujza modlí, medituje, venuje sa maľovaniu. Ako dievča rada maľovala akvarelom obrázky, na ktorých znázorňovala buď mladú devu – možno predstavujúcu ju samú – ako sedí uprostred nádhernej prírody a v ruke drží nápis s menom Ježiš a slová: «To je meno toho, ktorého milujem», alebo Dobrého pastiera obklopeného ovcami, ako pijú z rán na jeho nohách, pričom jedna ovečka je na jeho kolenách a pije z rany v jeho boku.

Lujza de Marillac nazývala tieto spontánne pokusy «mojou zábavou v obrazoch a ďalšie pobožnosti». Počas obdobia jej ťažkého duchovného zápasu po smrti jej manžela namaľovala obraz, ktorý voláme «Pán milosrdnej lásky». Ježiš je v životnej veľkosti, v postoji s otvoreným náručím, hlavu má naklonenú a oči sklopené, akoby hovoril kresťanovi, ktorý ho vyzýva a prijíma s láskou a milosrdenstvom... na jeho nohách a rukách vidieť rany po ukrižovaní a na hrudi jeho Božské srdce obklopené žiarivými lúčmi. Dole, na obraze je napísané starobylým písmom: «Tento obraz namaľovala Slečna Le Gras, naša ctihodná matka a zakladateľka»⁵⁸.

Ak sa tento obraz nachádza v súčasnosti v Materskom dome, je to vďaka veľkorysej priazne Mons. Grimardias, biskupa z Cahors /kaór/. Stalo sa to takto: na začiatku roku 1891 jeden člen Konferencií sv. Vincenta /pozn. prekl. terajších Spolkov sv. Vincenta/ z Cahorsu, pán Michal Bourrières /burjér/, poznamenal dekanovi veľkého seminára toho mesta, P. Méout /méut/, kňazovi CM, že vie o jednom obraze, ktorý ho môže veľmi zaujímať, pretože je na nich napísané starodávnym písmom a vtedajším pravopisom: «Ce tableau a été peint par Mlle Le Gras nostre honoré mère et institutrice» - „Tento obraz namaľovala Slečna Le Gras, naša ctihodná matka a zakladateľka“. Tento obraz sa nachádzal v kaplnke umelcov – táto starobylá kaplnka bola síce oddelená od katedrály, ale prepojená s ňou. Obraz v tejto kaplnke sa dá ľahko vysvetliť tým, že dcéry kresťanskej lásky prišli pôsobiť do Cahors ešte za života sv. Vincenta a sv. Lujzy. Každý novozaložený dom dostal od

⁵⁸ Obraz sa nachádza v Materskom dome Spoločnosti dcér kresťanskej lásky, na stene schodov bývalého zámku Châtillon.

ctihodnej zakladateľky nejaký obraz s náboženským motívom, napr. „Pána milosrdnej lásky“, ako to vidieť zo spisov našej ctihodnej zakladateľky, alebo dostali obraz len na plátne a podnikavé sestry, keďže mali k dispozícii veľmi pekný rám, ale omnoho väčší ako plátno, nadšili okolo neho 25-centimetrové plátno a nejaký maliar ho zamaľoval v súlade s obrazom. Niet pochyb, že sestry tento nápis pridali. Obraz musel podľa všetkého byť premiestnený z kaplnky umelcov do katedrály za čias Veľkej buržoáznej revolúcie, keď boli sestry vyhnané zo sirotinca a kedy bola «budova daná do užívania národu».⁵⁹

Je ťažké napísať záver. Je jasné, že „turičné svetlo“ sa uskutočňovalo pomaly po duchovnom dozrievaní na výšku úlohy, pre ktorú Boh predurčil Lujzu. V láske k druhým skutočne našla Boha.

Montmirail bol úplnou novosťou, Lujza tam išla bez odporu, zaujímala sa o všetko, čím žili chudobní ľudia, zvlášť zakúsila, že tá, ktorá dovtedy mala slúžky pre seba, sama sa stala služobnicou, a tým žila evanjelium v jeho najväčšej hĺbke.

Ďakujem.

⁵⁹ Bulletin sv. Vincenta de Paul, č. 4, 15. apríl 1900, 1. ročník

Jedenásta prednáška

Vedenie a formácia v Spoločnosti

(Organizácia Spoločnosti)

Štúdiá o rozvoji Spoločnosti nás vedie k nasledovnému: obaja naši Zakladatelia mali rozhodujúci vplyv na podstatné aspekty organizácie Spoločnosti, hoci odlišným spôsobom. Vincent de Paul, zakladateľ charitatívnych bratstiev a predstavený novej Spoločnosti, jej vytyčuje hlavné línie. Cieľom Spoločnosti je slúžiť Ježišovi Kristovi telesne a duchovne v osobe chudobných. Jej duchovnosť: vyprázdniť sa zo seba a zaodiť sa duchom Ježiša Krista, ktorým je pokora, jednoduchosť a láska. Jej teologické dôvody budú: Ježiš Kristus je v chudobných, ktorí sú jeho trpiacimi údmami. Vincent určí aj právnickú štruktúru: sú to ženy, ktoré sa obetujú Bohu v jeho službe v deň, kedy sú oficiálne prijaté do Spoločnosti. Neskladajú verejné sľuby (vtedy sa hovorilo slávnostné), nie sú rehoľníčky, ale sekulárne. Tak tomu muselo byť, pretože v 17. storočí bolo nemožné navrhnúť žene taký životný plán.

Ale Vincent nerobil nič bez mienky jeho spolupracovníčky, vždy vedela všetko, čo chcel urobiť. Lujza si veľmi vážila svojho duchovného vodcu, prijala jeho učenie a riadila sa podľa neho, lebo vedela, že je dobré pre jej duchovné dcéry a Vincent si veľmi vážil kvality tej, ktorú viedol a úplne jej dôveroval.

Lujza uskutočňovala myšlienky a podnety predstaveného. Vincent bol prameňom učenia pre dcéry kresťanskej lásky. Lujza, svojou zrelosťou, veľkou citlivosťou a jemnosťou ducha bola nástrojom, ktorým prechádzalo učenie a prameň, z ktorého pili sestry. Ale vieme dobre, že chuť vody sa obohacuje pôdou, ktorou prechádza.

Formácia sestier

Vincent de Paul prispieva stále k súčasnej formácii dcér kresťanskej lásky tak, ako to robil u prvých sestier. Jeho vplyv je ešte silnejší po jeho smrti.

Za jeho čias (sv.V.), ale ešte viac po jeho smrti, sa kňazi Misijnej spoločnosti cítili zaviazaní pomáhať dcéram kresťanskej lásky ako sestrám, ktoré spolupracujú na tej istej misii. Znamenalo to byť vernými odporúčaniam ich Zakladateľa. Ale kňazi MS poznajú viac dedičstvo sv. Vincenta a veľmi

málo svätú Lujzu. Majú k dispozícii konferencie Zakladateľa (ktoré boli najskôr prepisované, potom tlačené).⁶⁰ Neskoršie dali vytlačiť korešpondenciu medzi Vincentom a Lujzou a listy, ktoré napísala sestram. A tak sestry môžu čítať konferencie v skrátenom vydaní. Ale čakalo sa 226 rokov s vydaním listov a spisov Lujzy de Marillac a to ešte neúplným a len vo francúzštine. Bolo treba čakať 250 rokov, aby sme mali tieto dokumenty kompletne v litografickej verzii, ktorá je vhodnejšia pre knižnice ako pre súkromníkov. Bolo teda ťažké pre sestry, aby ich poznali. V roku 1960 bola vydaná a daná k dispozícii dcéram kresťanskej lásky a lazaristom tzv. „šedá kniha“ Duchovných spisov sv. Lujzy. Neskoršie, v roku 1983 sestra Alžbeta Charpy /šarpi/ pripravila nové vydanie, a to na podnet generálnych predstavených P. Mc Cullena a s. Lucie Rogé, čím sa so spismi sv. Lujzy mohli ľahšie oboznámiť sestry i členovia Misijnej spoločnosti.

Po druhé, podľa zmyšľania predchádzajúcich storočí Vincent de Paul z úcty a opatrnosti odmietal nadväzovať osobné vzťahy so sestrami, okrem niektorých sestier, ktoré spovedal alebo duchovne viedol cez korešpondenciu. So sestrami a komunitami komunikoval cez Lujzu de Marillac. Jeho vyčerpávajúca práca mu zabráňovala venovať sa viac Spoločnosti. Lujza sa o ňu starala úplne, Vincent jej úplne dôveroval ako spolupracovníčke a spoliehal sa na ňu.

Po tretie, čítajúc Vincentove konferencie pre dcéry kresťanskej lásky je riziko klásť prílišnú, dokonca exkluzívnu dôležitosť učeniu Vincenta. Ale to by nebolo reálne. Pri analýze všetkých konferencií, ktoré sa nám zachovali, sa mi zdá, že sa nestratilo z nich veľa, lebo Lujza si ich veľmi cenila. Vypracovala ich alebo poverila jednu sestru, aby ich spísala verne, pretože jej záležalo na ich uchovaní. Lujza nedovolila, aby konferencie predstaveného boli vynášané z domu, aby sa tak nestratili, alebo neboli znovu odpísané «z obavy, aby nezmenili zmysel tohto blaženého Otca» (D. 822, s. 954). Vincent bežne podával prednášku raz za štvrtrok. Lujza sa viackrát sťažovala, keď prešlo viac času bez toho, aby sestry mohli počuť ďalšiu prednášku (L. 75, 110, 124). Musíme tiež dodať, že len sestry Materského domu a jedna sestra z každej parížskej farnosti sa mohli zúčastniť na týchto prednáškach, «aby sa tak zabránilo tomu, že by chudobní neboli obslužení» (L. 124). Dcéry kresťanskej lásky z ostatných krajov Francúzska teda nemali túto možnosť formácie. Pripomeňme si, že od roku 1646 bolo v Paríži toľko sestier ako v ostatných krajoch krajiny.

Môžeme povedať, že Lujza utvárala spiritualitu a život dcér kresťanskej lásky. Musíme myslieť aj na určité fakty zo života Lujzy a sestier: počas viacerých rokov bola formátorkou novoprišlých diev a žien, mladých sestier a zároveň vedúcou domu. Všetky sestry žili dlhé mesiace s Lujzou. Keď boli

⁶⁰ V r. 1886 vydal P. Fiat dielo Gobillona v 4 malých zväzkoch (životopis sv. Lujzy, jej duchovné spisy, časť z jej listov). V r. 1953 s. Margaret Flinton napísala tézu *“Lujza de Marillac, sociálny aspekt jej služby”*. V r. 1960 vydala s. Régault súbor *“Duchovné spisy sv. Lujzy”* v tzv. “šedej knihe” (1000 strán korešpondencie sv. Lujzy so sv. Vincentom, sestrami, Opátom de Vaux a ďalšie). V r. 1974 vydanie knihy s. Regnault: *“Lujza de Marillac alebo zanietená láska k chudobnému kedyś a dnes”*. V r. 1983 nové vydanie Duchovných spisov sv. Lujzy.

poslané do domov mimo Paríža, niektoré z nich jej písali, ľutovali, že už nemali formáciu ako predtým, ale Lujza ich naďalej viedla cez korešpondenciu. Tieto listy boli bežnou živinou povolania väčšiny dcér kresťanskej lásky, ich komunitného života a služby. Lujza si uvedomovala dôležitosť svojich listov. Nechýbal jej však určitý realizmus, keď si priala, aby jej sestry písali každý týždeň (L. 146) alebo aspoň každé dva týždne (*A 85*)? V januári 1660 (rok jej smrti) napísala svojej bývalej sekretárke Maturine Guérin: “Prosím vás, drahá sestra, aby ste prijali a starostlivo prečítali naše drahé listy, aby ste týmto spôsobom prijala ducha Ježiša Krista, bez ktorého by všetko, čo hovoríme alebo konáme, bolo len zvučiacim cimbalom“ (*L. 650*).

Fakty, ktoré musíme brať do úvahy aby sme porozumeli programu formácie, ktorý vypracovali Zakladatelia, je vhodné pozrieť sa na určité body o úlohách a službe týchto prvých dcér kresťanskej lásky.

Už predtým, ale zvlášť od roku 1639, Lujza vedela, že dcéry kresťanskej lásky žili osobne a službou tri druhy rozporov:

- Lujza vedela, že jej duchovné dcéry sú ženy, mohli by sme povedať, druhoradé, či už zo spoločenského uhla, ako i v Cirkvi 17. storočia, kde ženy boli podriadené mužom a väčšinou neboli ani oprávnené konať po právnickej stránke. Ale Lujza si uvedomuje, že dáva týmto ženám vedúcu zodpovednosť. Bezpochyby vie, že nie sú vzdelané, majú len životné skúsenosti.
- Ich viera je ľudová, trochu poznačená poverčivosťou, ale Lujza ich poveruje vedením škôl, evanjelizáciou chorých. Vďaka sestrám zakusujú umierajúci trochu z večnosti a tí, čo sa uzdravia, sú schopní prevziať svoje miesto v spoločnosti a zachovávajú si v srdci spomienku na dobrotu sestier.
- Tieto sestry sú zasvätené Bohu, žijú evanjeliové rady, ale po prvýkrát v dejinách Cirkvi, majú možnosť vychádzať do ulíc, uprostred ľudu, medzi zástupy chudobných. Pred odchodom sestier ako dobrovoľníčok na pomoc ľuďom postihnutých epidémiou im Lujza podáva krátke ponaučenie jednoduchými príkazmi: „Nevychádzať z radu, ani ako zasvätené, ani ako slúžky“⁶¹.

Sestry vstupovali do Spoločnosti bez akejkoľvek prípravy, len s túžbou obetovať sa a ochotou slúžiť. Tieto devy znova utvorili cirkev chudobných, pričom zostali v spoločnosti ľudí. Najskôr sa však musia učiť. Lujza veľmi rýchlo vytvorila jednoduchý vzdelávací program vhodný pre dedinské devy: ľudskú a občiansku výchovu, formáciu pre službu, o kresťanskom živote a o živote dcéry kresťanskej lásky. Na začiatku táto formácia nebola dlhá (jeden až tri mesiace), bola zameraná zvlášť na sebaovládanie a zriekanie umŕtvovaním.⁶²

⁶¹ Svätá Lujza to povedala viackrát, na ilustráciu jeden príklad: «Takto, drahé sestry, musíme byť na povzbudenie verejnosti, a nie byť osobami, ktoré síce nosia meno a habit dcér kresťanskej lásky, ale konajú len diela» (*L. 623*)

⁶² ABELLY, I. kniha, 24. kap, s. 114-115; SV I, 277-278

Formáciu organizuje Lujza de Marillac

Lujza nebola jediná predstavená, od ktorej prichádzali definitívne rozhodnutia, hoci zaistovala stálu formáciu rozhovormi, týždennými príhovormi pre sestry a tiež P. Vincent prichádzal prednášať. Stála formácia tvorí súčasť štruktúr Spoločnosti, ktorá je dielom oboch Zakladateľov. Sestry boli utvárané Lujzou a Vincentom vďaka ich spoločnej práci. Program formácie sestier bol dobre vypracovaný obidvomi Zakladateľmi, i keď bola Lujza poverená jeho aplikáciou.

Keďže Lujza poznala lepšie dcéry kresťanskej lásky ako ich predstavený, preto navrhla P. Vincentovi spôsob konania a témy prednášok. Vždy súhlasil s tým, ale jeho práca bola taká, že často musel odložiť svoje konferencie. Chcel zaistiť prednášku každý mesiac, možno i každé dva týždne. Lujza chcela prednášku každý týždeň. Ženskou jemnosťou a zručnosťou ho požiadala, aby prišiel iný lazarista, označila mu témy, bežne praktické, zvlášť vysvetľovanie pravidiel alebo o štýle života.

Lujza aplikovala a osobne dopĺňala do najmenších detailov plán, ktorý vypracovali spoločne. Upravila náboženskú a duchovnú formáciu na základe katechizmu, ale nezabudla použiť ani prehĺbený katechizmus Róberta Bellarmína. Označila čas a cvičenia pre čítanie, ručné práce a spôsob služby chudobným, pričom používala pedagogické poznatky uršulínok, čo sa príliš nepáčilo Vincentovi. Hľadala pomoc aj ďalších osôb, zvlášť lazaristov, aj pre spovedanie. S týmto bodom Vincent úplne nesúhlasil, chcel, aby jeho dcéry boli dcéry farnosti a obával sa, že táto duchovná služba by mohla odobrať príliš veľa času lazaristom pri vykonávaní ich poslania a misií. Musíme sa zastaviť pri tejto pomoci, ktorú Lujza požadovala od lazaristov, pretože určitým spôsobom ona trvala na tomto bode, hoci s ním Vincent súhlasil až ku koncu jej života a schválil túto úlohu pre jeho misionárov (*VIII, 233-234, 237-239*).

Lazaristi

Dobrá organizácia si žiadala podriadiť činnosť vopred utvorenému plánu. Samozrejme, išlo by o neúspech, keby sa pri jeho realizácii nebrali do úvahy okolnosti, v ktorých sa deje táto činnosť.

Lujza poznala dobre dve okolnosti, ktoré mohli škodiť povolaniu jej duchovných dcér v tomto 17. storočí: bezvýznamnosť týchto diev po sociálnej stránke a ich samota, keď išli do domov vzdialených od hlavného domu. Okrem toho doprava bola veľmi ťažká a veľmi neistá donáška korešpondencie len zvyšovala ich izoláciu.

Preto tieto sestry veľmi potrebovali pomoc kňazov, majúcich tú istú charizmu a ktorí sa venovali evanjelizácii chudobných. Aby Lujza zodpovedala na tieto potreby, vložila do organizačnej schémy vzťahy sestier s lazaristami a medzi nimi hľadala duchovných vodcov.⁶³

⁶³ SL. L.547, 136, 335, 341,368; A 61

Bez ohľadu na mienku Vincenta, ktorý spočiatku nechcel brať čas svojim kňazom v ich misijnej práci, Lujza najskôr nadväzovala zdvorilostné vzťahy (pozdravy a poďakovania), neskôr vzťahy vyplývajúce z potrieb (brat pekár alebo ošetrovateľ) a pri ďalších príležitostiach utužovala tieto vzťahy tak, že podávala správy o osobách a práci týkajúcej sa oboch spoločností. Lujza toto považovala za prostriedok vzájomného povzbudenie a modlitieb.⁶⁴

Možnože v súčasnosti vidíme v tomto len jednoduché spoločenské vzťahy, podľa vtedajších zvykov, nič viac. Ale je veľmi možné, že v Lujzinom duchu toto tvorilo súčasť rozsiahleho programu, ktorý sa snažila úporne uskutočniť.⁶⁵ Nezabúdajme na skromné spoločenské postavenie sestier, postavenie bezbrannej ženy, vzdialenosti a izoláciu mnohých dcér kresťanskej lásky. Lujzina psychológia hľadala istotu a nachádzala oporu, ktorú potrebovala v jej vzťahoch s mužskou kongregáciou, akou bola Misijná spoločnosť za života P. Vincenta. Svedčí o tom niekoľko riadkov z listu sestry Františky Douelle napísaných 28. februára 1660 Sléčne Le Gras v čase, keď bola sama v Poľsku, ktoré napadli švédske evanjelické vojská. Nedostávala listy a vyznala, že nevedela, či dcéry kresťanskej lásky ešte existujú, alebo už zostala sama. Spontánne napísala: «Nič na svete ma nemôže potešiť viac ako listy, ktoré som dostala od Pána Desdames », ktorý sa tiež nachádzal izolovaný v Poľsku (*D 786*).

Tri postoje alebo situácie Lujzy nás vedú k myšlienke, že v jej duchu tvorili misionári súčasť plánu utvoreného pre dobro Spoločnosti. Prvý postoj, ktorý pozorujeme je, že sa cítila spokojnejšia a menej sa obávala o komunity, ktoré boli blízko domov lazaristov alebo tých, ktoré navštívil niektorý z kňazov Misijnej spoločnosti. Prirodzene, podľa tohto jej postoja Lujza pobádala sestry, aby dôverovali kňazom Misijnej spoločnosti.

Poznamenávam i druhý Lujzin postoj, a to, že hoci Vincent de Paul bol toho názoru, aby ústredný dom dcér kresťanskej lásky bol vzdialený od Domu sv. Lazára, práve naopak, dom sestier stál práve naproti tohto domu.⁶⁶

Tretí Lujzin postoj nás prekvapuje a v súčasnosti sa nám zdá zvláštny, dokonca neprijateľný. Lujza povedala dcéram kresťanskej lásky, že predstavený lazaristov je tiež predstavený sestier toho miesta. Tento predstavený by nebol predstaveným len navonok, ako by to mohla vnúkať táto veta: „Prosím, aby ste odovzdali Pánovi vášmu predstavenému môj úctivý a ponížený pozdrav“ (*L. 646*), /t. j. predstavenému lazaristov/. Išlo o to, aby tento kňaz mal aj určitú autoritu nad dcérami kresťanskej lásky; toto je napísané v jednom pravidle: «Preukážu... poslušnosť predstavenému Misijnej spoločnosti» (*L. 134*). Toto všetko je výsledkom vzdialenosti, ťažkostí v doručovaní pošty, ako i dejinných a spoločenských okolností, ktoré tvorili kontext pre ženy tohto storočia, zvlášť pre vidiecke ženy.

⁶⁴ SL. L. 214 bis, 179, 182, 202, 228 261, 10...

⁶⁵ SL. L. 88, 446, 607, 629...

⁶⁶ SL. L. 182, 204, 300, 319, 460, 646; A (L) 131, 134.

Je vhodné prehliadnúť tieto rôzne situácie. Spoločnosť bola sekulárnym združením zasvätených žien bez klauzúry a verejných sľubov, a žili uprostred sveta. Niečo podobné bolo dovtedy nemysliteľné! Tieto ženy neštudovali teológiu, spiritualitu, alebo cirkevné právo. Ľahko sa mohli dostať pod vedenie biskupov, teológov alebo právnikov, ktorí by nechápali ich spôsob života a chceli by z nich urobiť rehoľníčky. Kvôli tomu Lujza de Marillac uvažovala nad zachovaním povahy a výnimočnosti novej Spoločnosti za pomoci Misijnej spoločnosti, ktorí ich chápali a poznali ich spôsob života.

Pre tento dôvod máme teraz provinciálnych direktorov. Bezpochyby funkcia generálneho direktora bola utvorená kvôli pracovnému preťaženiu Vincenta de Paul. Nemohol viesť dcéry kresťanskej lásky, ako by chcel. Funkcia provinciálneho direktora zase vznikla kvôli vzdialenostiam niektorých komunit, zvlášť komunity v Poľsku. Kvôli nedostatočnej komunikácii s hlavným domom bolo ťažké bedliť nad týmito vzdialenými domami. Predstavenému lazaristov určili miesto a potrebnú autoritu pre vedenie sestier, dokonca aj pre ich umiestňovanie, odposlanie zo Spoločnosti, alebo pre menovanie sestier služobníčok⁶⁷. Nesmieme zabúdať na spoločenskú a náboženskú situáciu žien v 17. storočí.

Lujza nástojila a podarilo sa jej, aby jeden z aspektov činnosti kňazov Misijnej spoločnosti tvoril súčasť organizácie Spoločnosti. Vincent de Paul postupne pochopil, že to bolo potrebné a vo februári 1660 vysvetlil predstavenému v Cahors /kaor/ že: « ako predstavený misionárov musí mať stále ten istý pohľad na tieto dcéry, podobne ako má na seminaristov a že tí, ktorí ich poučujú, spovedajú a vedú, to konajú v závislosti na ňom a nie nezávisle». Návštevy vykonávané lazaristami oficiálne žiadal P. Vincent, ale je veľmi možné, že sa rozvinuli na podnet Lujzy. Možno však povedať, že sa utvárali pri dialógu oboch Zakladateľov a naberali na dôležitosť pri zasadnutiach rád Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Nemôžeme pritom zabúdať na jednu vec, a to, že každý lazarista po návšteve poslal Lujze správu podľa bodov, ktoré mu označila.⁶⁸ Keď Lujza organizovala niektoré bratstvo, veľa uvažovala nad povolaním a duchovným životom sestier. A tak sa jej podarilo, že Spoločnosť i Misijná spoločnosť prijali jej spôsob spovedania a duchovného vedenia dcér kresťanskej lásky. V 17. storočí bola jurisdikcia prísna. Duchovný správca farnosti bol podľa práva spovedníkom svojich farníkov a predstavený Misijnej spoločnosti zase svojich členov. Aby sa sestry mohli spovedať u iného kňaza, potrebovali doklad, ktorý im to dovoľoval alebo aby kňaz mal toto dovoľenie. Vincent de Paul ako predstavený dcér kresťanskej lásky im hovorieval, že sú «farníčky pod vedením duchovných správcov farnosti» (VIII, 237-238), ale bez jeho dovoľenia im zakázal spovedať sa u iných kňazov ako u tých, ktorí boli na to menovaní, aby si tak zachovali svoju charizmu⁶⁹.

Lujza de Marillac súhlasila s týmto archaickým učením, ale napriek všeobecne známej námietke Vincenta de Paul sa jej podarilo, že kňazi Misijnej spoločnosti mohli viesť a spovedať dcéry kresťanskej lásky. V duchu mala tento plán dopodrobna vypracovaný: ak by nebolo vhodné, aby kňazi

⁶⁷ SV. VII, 161, 401, D. 377, 699 druhý, 779.

⁶⁸ SL D.377, 379, 383, 471, 525, 553, 571, 699 druhý, 779...

⁶⁹ SV VIII, 237...; Konferencie z 9. 6. 1658, 16. 3. 1659, 11. 8. 1659.

MS boli ich pravidelnými spovedníkmi, mohli by byť príležitostnými. Bolo však vhodné, aby boli pravidelnými spovedníkmi v prípade, keď vzdialená komunita dcér kresťanskej lásky bola blízko komunity lazaristov. Keď mala niektorá sestra nejaký problém vo svedomí alebo v povolání, Lujza jej radila spovedať sa u kňaza Misijnej spoločnosti. Podobne radila aj v prípade, keď sa niektorá komunita nachádzala v ťažkej situácii alebo v osobitne zložitom spoločenskom prostredí, ako napríklad počas občianskej vojny, tzv. Frondy.⁷⁰

Hoci Vincent de Paul nerád dával lazaristom úlohu spovedníkov dcér kresťanskej lásky (nechcel, aby lazaristi boli spovedníkmi rehoľníčok), napriek odporu niektorých spolubratov prijal, aby duchovné vedenie Spoločnosti bolo jednou z úloh Misijnej spoločnosti. Toto neznamenal, že by každý lazarista mohol byť duchovným vodcom dcér kresťanskej lásky (*VIII, 237 a nasl., XII, 86-87*).

Musíme uznať, že duchovných vodcov niektorých komunít vyberali obaja naši svätci, možno to bolo kvôli zvyku, ktorý existoval v ženských rehoľných kongregáciách, ale keď sa zahľadíme na postavu Opáta z Vaux /vó/, alebo P. Ratier /ratjé/ v nemocnici v Angers, alebo P. Jonchères /žonšér/ v Nantes /nant/, môžeme z toho usúdiť, že vlastne Lujza im radila, čomu majú venovať pozornosť pri vedení, priznávala im autoritu pri vedení, spôsob jeho vykonávania. Toto konala buď cez dialóg, alebo korešpondenciu, ale ich autorita bola vždy podriadená autorite lazaristov, ktorí konali oficiálne vizitácie. Nezabudnime, že títo vodcovia písali Lujze a komunikovali jej stav komunít; písali jej tak ako Vincent de Paul a niekedy i viac.⁷¹

Duchovné vedenie

Slečna Le Gras sa usilovala, aby dcéry kresťanskej lásky žili duchovnosť, ktorú im vstúpil Vincent. S touto spiritualitou sa každým rokom viac stotožňovala. Lujza de Marillac si vzala za úlohu označiť sestram, ako žiť vincentiskú náuku, často im hovorievala: «Pán Vincent považuje za dobré, aby sme tam jednoducho išli, a viete, že sa mu máme podriaďovať, ako i jeho príkazom» (*L. 208*). To znamená, že ich duchovne viedla podľa toho, ako o tom uvažoval Vincent de Paul, skôr ako by si to predstavovala ona. Skôr na spôsob sv. Františka Saleského ako P. Bérulle. Z diel sv. Františka Saleského dávala prednosť pre svoje duchovné dcéry «Návodu k nábožnému životu», t.j. Filotei pred «Príručkou o láske k Bohu», hoci sa nikdy nemohla zaobísť bez jeho spirituality, o ktorej hovorila s niektorými sestrami, u ktorých pozorovala, že pokročili v rozjímaní.

Lujza de Marillac dobre vedela, že spiritualita dcér kresťanskej lásky sa živila, rozvíjala a uvádzala do života službou, ba viac, nachádzala svoj prameň v službe chudobným, zbavených všetkého. Povzbudzovala ich preto, aby sa pre nich obetovali v telesnej a duchovnej službe

⁷⁰ SL L.277 druhý, 133, 261, 385, 375, 528.

⁷¹ SL, D. 432, 496, 507, 724 a celá korešpondencia s Opátom z Vaux.

a zdôrazňovala tento duchovný aspekt služby, na ktorý by mohli zabudnúť. Služba bola skutočne hlavnou úlohou a mohla byť uprednostnená pred zachovávaním pravidiel. Mali do nej vložiť celé svoje srdce, lásku, láskavosť, trpezlivosť a znášanlivosť (*L. 104 druhý*). V každom liste pridávala nové prívlastky.

Hoci Lujza bola veľmi zaneprázdnená administratívou a vedením, napísala tisícky listov, navštívila mnohých ľudí, starala sa o najrôznejšie záležitosti a o detaily sesterských komunít, a napriek tomu «bola veľmi rada, keď mohla slúžiť», považujúc za svoju službu tú, ktorú sestry preukazovali chudobným.⁷² To znamená, že hoci nebola v priamom kontakte s chudobnými, vstúpila svojím dcéram to, čo sa naučila od P. Vincenta: chudobní sú trpiacimi údmí Ježiša Krista. Jej duchovné dcéry sa mali zaodiť duchom Ježiša Krista, aby chudobní pri službe videli Ježiša Krista v sestrách.⁷³

Stokrát opakovala dcéram kresťanskej lásky, služobnícom chudobných, že ich spiritualitu možno zhrnúť takto: nasledovať Ježiša Krista, vyprázdniť sa zo seba, aby sa zaodiali jeho duchom, a tak mohli plniť Božiu vôľu.

Lujza im hovorila o cvičení sa v zbožnosti a čnostiach, o duchovných cvičeniach, exercíciách, navrhovala im tzv. spiritualitu sľubov. Pri príležitosti zmeny miest alebo zodpovedností, ktoré mali sestry vykonávať, ich pozývala, aby prekonalí svoje utrpenie, umŕtvlí svoje zmysly, úsudok a vôľu. Naliehala, aby sa dokázali zrieknuť stvorení a snažili sa žiť chudobný a jednoduchý spôsob života v poslušnosti. Pripomínala im úctu, ktorú majú mať ku kňazom, správcom, spovedníkom a paniam kresťanskej lásky. Prialo si, aby sa posväcovali zachovávaním svojich pravidiel. Aby mohli sestry slúžiť chudobným, mali žiť vo vnútornom pokoji a vzájomnej radostnej jednote. Lujza osobitne žiadala od sestier služobníc, aby sa usilovali utvárať jednotu a radosť v komunitnom živote.

Sestra Maturína Guérin, ktorá bola sekretárkou sv. Lujzy v rokoch 1652-1659, nám zanechala tieto nezabudnuteľné riadky: „Keď som mala tú česť písať jej listy, vtedy som nebrala do úvahy nádherné poučenia. Ale teraz obdivujem ich rôznorodosť. Jedným sestrám vstúpila zachovávanie pravidiel, inej sestre zase bázeň Božiu, ďalšej nezištnú lásku k Bohu a ďalším podobne“ (*D. 822, s. 952*).

V posledných rokoch svojho života Lujza videla, ako tieto bývalé vidiečanky pokročili v duchovnom živote. Viaceré sestry si osvojili hlbokú spiritualitu, ako napríklad sestra Angiboust /*ānžibú*/, Margita Chétif /*šétif*/, Františka Carcireux /*karsirö*/, Anna Hardemont /*árd'mö*/, Mikuláška Haran /*arā*/, Maturína Guérin /*gérč*/ a ďalšie. Lujza s Vincentom ich neustále podnecovali, aby sa usilovali o nezištnú lásku hlbokým zjednotením s Bohom.⁷⁴

Toto vyjadrila na stránkach, ktoré adresovala týmto sestrám a cez ne všetkým dcéram kresťanskej lásky.⁷⁵ Amen.

⁷² SV, konferencia z 3. júla 1660

⁷³ A 26 s. 809, 810.

⁷⁴ Porov. MARTINEZ, B.: DKL Slovensko 2010.

⁷⁵ SL, L. 426, 405, 377, 448, 489 druhý, 546, 519, 642.

Dvanásta prednáška

Vedenie a formácia v Spoločnosti

Všetci kresťania a lepšie všetky zasvätené osoby majú jeden spoločný bod: nasledovať Krista. Žiadne povolanie v Cirkvi nemožno realizovať bez napojenia na Neho, pretože všetky povolania majú za cieľ nasledovanie Ježiša Krista. Avšak každá duchovná rodina, každá kongregácia má svoj vlastný spôsob nasledovania. Preto sa zrodili rôzne a nespočetné charizmy, ktoré existovali, existujú a budú existovať v Cirkvi.

Vieme ktoré črty Ježiša Krista spoznal a nasledoval Vincent de Paul pri utváraní „vincentskej“ charizmy. Členovia vincentskej rodiny majú poznať tieto osobitné črty, aby ich mohli napodobniť vo svojom živote, t. j. podľa výrazu sv. Vincenta, *"zaodiť sa Ním"*. Konštitúcie hovoria o troch črtách: *"adorátor Otca, služobník jeho úmyslu lásky, evanjelizátor chudobných"* (K. 8 a).

1. Ježiš ako "adorátor Otca"

Vincent mal veľmi rád na Ježišovi Kristovi črtu "adorátora Otca", pretože Ježiš udržiaval so svojím Otcom pocity obdivu, chválu, závislosti, poslušnosti a dôvery. „Tak si ho vysoko vážil, že ho zveleboval za všetky veci, ktoré boli na jeho posvätnéj osobe a ktoré z neho vychádzali a všetku túto chválu pripisoval Otcovi“⁷⁶.

Odkiaľ pochádzala táto Ježišova vnútorná dispozícia? Nemožno vysvetliť túto Ježišovu vlastnosť, "adorátora Otca", ani čo z toho vyplýva, ak sme nepochopili hĺbku jeho života modlitby. Pre Ježiša Krista bola modlitba dýchaním duše. Pri modlitbe spoznával, kto je Otec, vzťah, ktorý medzi nimi existoval a misiu, ktorú od neho prijal. Napokon v modlitbe Ježiš nachádzal silu vedome udržiavať jednotu medzi ním a Bohom Otcom. Život utkaný z intenzívnej modlitby dáva veľký zmysel o Bohu a hĺbku pohľadu, ktorú nemožno ničím nahradiť, ani dobrými skutkami. Podľa evanjelia tvár Boha Otca sa zjavuje cez múdrosť maličkých a jednoduchých (*porov. Mt 11,25*).

⁷⁶ Coste XII s. 108, Konferencia z 13. 12. 1658, o členoch Misijnej spoločnosti a ich práci.

Okrem toho Ježiš Kristus bol "adorátorom Otca", pretože počas celého svojho života bol pozorný na plnenie jeho vôle. Sv. Vincent nalieha často na tejto črte. Stačí citovať tieto vety: „Syn Boží ustavične a vo všetkom plnil tu na zemi vôľu svojho Otca. V celom svojom pozemskom živote sa riadil pravidlami Boha Otca, hoci tieto nemal napísané. Poznal ich pred svojím príchodom na túto zem a svojím príchodom sa obetoval pre ich splnenie. Zachoval ich dokonale vo všetkom, preto robil vždy len to, čo sa celkom zhodovalo s vôľou nebeského Otca, ktorému to bolo milé.“⁷⁷ Keď Vincent hovorí misionárom a sestram o potrebe konať vo všetkom Božiu vôľu, myslí na Ježiša Krista, ktorého potravou bolo "plniť Otcovu vôľu". Tu môže člen vinčentskej rodiny nájsť príklad, cestu a silnú motiváciu.

Pre dcéru kresťanskej lásky nasledovať túto črtu Ježiša „adorátora Otca“ znamená dve veci:

Po prvé: Neustále hľadať Božiu vôľu: Pýtajme sa: „Pane, čo chceš, aby som v tejto chvíli života, v tejto mojej dnešnej situácii robil? Pane, čo mám robiť v tejto chvíli, ako sa mám správať“?

Syn alebo dcéra sv. Vincenta si musí neustále klásť túto otázku. Ak sme sa rozhodli pre toto povolanie, to preto, že sme spoznali, že zodpovedá Božej vôli. Avšak Božia vôľa tak ako povolanie, nie je statická a pasívna, ale dynamická realita, tak ako osoba. Vo vinčentskej spiritualite udržiavať túžbu nasledovať Krista v našom povolaní tak, ako na počiatku, prvý deň, znamená spoznávať v každej chvíli Božiu vôľu, ktorá prirodzene usmerní naše rozhodovania v tom istom smere ako spoznané a prijaté povolanie. Táto kristologická vinčentská črta nám vlastne pomáha uchovať plameň nášho vinčentského povolania živý.

Pre rozpoznanie Božej vôle sa dcéra kresťanskej lásky tak ako Ježiš opiera o každodennú modlitbu / rozjímanie, ale i o každodenné udalosti, pomocou ktorých sa Božia vôľa prejavuje. Musíme mať primerané „antény“, aby sme rozlúštili Božie posolstvá – správy, ktoré neustále posielajú na Zem, tomuto svetu, ktorý vyšiel z jeho rúk a na ktorý hľadá s láskou. Sv. Vincent sa stal učiteľom v tomto umení interpretácie Božej vôle v živote. Sväté písmo, cirkevné dokumenty, Konštitúcie a smernice Spoločenosti sú objektívnymi ukazovateľmi, ktoré nám umožňujú vnímať, čo chce Boh. Všetko toto je potrebné pre správne rozpoznanie. Ale **nestačí** poznať Božiu vôľu, aby sme boli "adorátorom Otca".

Po druhé: Nájsť prostriedky pre splnenie Božej vôle: „Nestačí mi hovoriť: 'Pane, Pane!', aby ste mohli vstúpiť do nebeského Kráľovstva, ale je treba konať vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 7,21). Ježišov príklad je jasný a prítlačivý: Božia vôľa ho viedla až k prijatiu kríža. Nie je vždy ľahké spoznať, zachytiť Božiu vôľu a konať ju. Je potrebná odvaha, "parrêsia", t. j. istota, uistenie v biblickom zmysle. V skutočnosti potrebujeme pomoc Svätého Ducha.

⁷⁷ Coste X s. 106-17, Konferencia z 29. 9. 1655, vysvetľovanie všeobecných pravidiel.

II. Ježiš "Služobník jeho úmyslu lásky"

Boh má s ľudstvom plán lásky: Boh stvoril človeka, aby vstúpil s ním do vzťahu (*porov. Gn 2, 5-25*). Boh po hriechu človeka mu opäť ponúkol svoju zmluvu, aby s Ním mohol žiť (*porov. Ex 19...*). Potom si vyvolil izraelský ľud, poslal mu prorokov, sám prišiel v osobe Ježiša Krista... Cieľom všetkých týchto Božích iniciatív je dovoliť komunikáciu s ľudstvom, na ktoré nemôže zabudnúť. Sväté písmo používa obrazy, ktoré vyjadrujú tento obraz Boha: pastier, ktorý sa stará o svoje stádo (*porov. Ž 22*), sliepka, ktorá skrýva pod krídlami svoje kuriatka...

Vďaka jeho úmyslu lásky nemôžeme považovať Boha za súpera človeka. Ak Boh stvoril človeka, to preto, aby bol šťastný. Ale človek potrebuje Boha, aby mohol budovať ľudskú spoločnosť. Bez Boha sa stáva sebe samému cudzincom a chudobným; s Ním nachádza svoju plnosť.

Jeho úmysel lásky naberá svoju plnú šírku, keď Sväté písmo zjavuje, že Boh má osobitnú záľubu vo svojich najchudobnejších deťoch, v tých, ktorí žijú v najťažších situáciách. Ak otcovia zeme sú schopní milovať svoje deti, o koľko viac Boh Otec: **„Ak teda vy, ktorí ste zlí, viete dávať dobré veci svojim deťom, o čo viac váš nebeský Otec“** (*Lk 11,13*).

Sv. Vincenta sa dotkol Ježiš Kristus a jeho slová o tom, že bol poslaný k chudobným a utláčaným. U Ježiša si všímame jeho celkom zvláštnu pozornosť k ľuďom vytláčaným na okraj spoločnosti: chudobným, hriešnikom, ženám so zlou povestou, deťom, opovrhovaným mýtnikom... Sv. Vincent hovorí dokonca, že Ježiš Kristus sa prednostne zaslúžil chudobným. Žiaden iný veľký vodca sa toľko nestaral o materiálne problémy ľudí. Vysvetlenie tohto Ježišovho správania nachádzame v jeho slovách, ktoré vyslovil na začiatku jeho verejného života: **„Neprišiel som, aby sa mi slúžilo, ale aby som slúžil“**. Nie je udivujúce, že Ježiš ako otrok si klakol, aby umyl nohy svojim učeníkom (*porov. Jn 13, 1-18*).

Fakt, že sa staral o najponíženejších a najúbohejších v našom ľudstve, vyvádzala z miery nielen jeho súčasníkov, ale i mocnárov všetkých čias. Túto jeho záľubu vidíme v jeho skutkoch a aj v jeho učení. Keď Ježiš vysvetľuje, kto je môj blížny, dáva príklad osoby v utrpení a biede (*porov. Lk 10,29*). Keď hovorí o tých, ktorí sú uprednostnení v Božom kráľovstve, hovorí o chudobných, o tých, ktorí plačú, sú hladní, prenasledovaní pre spravodlivosť (*porov. Lk 6,20*). Táto Ježišova láska k chudobným je niečo neznáme u dejinných vodcov a veľikášov. Sv. Vincent veľmi dobre spoznal tento milosrdný pohľad Ježiša Krista.

Aby dcéry kresťanskej lásky mohli nasledovať túto charakteristickú črtu Ježiša Krista, služobníka jeho úmyslu lásky, musia sa skláňať (ako to robil Ježiš v tajomstve svojho Vtelenia) natoľko, že chudobných budú považovať za "našich pánov a učiteľov", podľa výrazu sv. Vincenta. Ale nie sme príliš navyknutí hovoriť alebo počúvať takéto náročné vety bez mračenia sa? Aby sme sa

vyhli tomuto riziku, keď počúvame výraz "naši páni a učelia", je dobré myslieť na konkrétne osoby, ktorým slúžime, aby sme sa na nich dívali tak ako sv. Vincent. Toto si vyžaduje neustále žiť v Božej prítomnosti.

Považovať chudobných za pánov a učiteľov neznamená zrieknuť sa toho, čo máme (postavenia, titulu, prípravy, schopnosti práce), ale vložiť sa do ich služby. Podobne to znamená naše uvedomenie si, že nasledujeme jednu z najdôležitejších črt Ježiša Krista a spolu-pracujeme na veľkom úmysle Boha s ľudstvom, hoci i cez tú najponíženejšiu a najskrýtejšiu zo služieb. Stačí byť v službe chudobných, aby sme sa stali „*služobníkom veľkého úmyslu Boha*“.

III. Ježiš "Evanjelizátor chudobných"

Vincent mal veľmi rád túto tretiu črtu na Ježišovi Kristovi. V nazaretskej synagóge sa Ježiš hneď predstavil ako ten, ktorý napĺňa 61. kapitolu knihy proroka Izaiáša: „*Duch Pána je nado mnou, pretože ma pomazal a poslal, aby som ohlasoval evanjelium /radostnú zvesť/ chudobným*“ (Lk 4,18). V celom evanjeliu je tento krátky prednes považovaný za skutočný „program“. Celý život Ježiša Krista bude následne len praktizovaním tohto úryvku.

Táto Kristova tvár zostávala hlboko vrytá v srdci sv. Vincenta, až jedného dňa sa cítil podnietený robiť podobne. Keď spoznal situáciu chudobných na dedinách (úplne opustených a v nevedomosti o evanjeliovom posolstve), cítil, že musí úplne nasledovať vnuknutie Ducha Svätého. Od tej chvíle sa jeho život úplne zmenil. Jeho jediným cieľom bolo ísť k chudobným, evanjelizovať ich ako to robil Boží Syn.

Ježiš Kristus, evanjelizátor chudobných, nielen inšpiroval a poznačoval jeho spiritualitu, ale aj usmerňoval všetky inštitúcie, ktoré zakladal počas svojho života. V jednom opakovaní z rozjímania sa sv. Vincent pýtal: „*Čo robil Syn Boží? Opustil lono svojho večného otca, miesto jeho spočinutia, jeho slávy, a prečo? Aby zostúpil na zem medzi ľudí, aby ich poučoval svojimi slovami a príkladom, aby ich oslobodil z ich zajatia a aby ich vykúpil. Preto obetoval svoju vlastnú krv. A tak, páni, nesmieme sa ničoho pridržať; príjemnosti, pohodlnosti, pohodlia, opustíme všetko toto, aby sme slúžili Bohu a blížnemu*“⁷⁸.

Ale čo znamená evanjelizovať? Vincent hovorí: „*Evanjelizovať chudobných neznamená len poučovať o tajomstvách potrebných pre spásu, ale i konať veci, ktoré predpovedali a znázorňovali*

⁷⁸ Coste XI s. 437, opakovanie z rozjímania z 11. 11. 1657.

*proroci, urobiť evanjelium účinným*⁷⁹. Ježiš Kristus hovorí: „*aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu ...*“ (Lk 4,18). Inými slovami, evanjelizovať znamená predstavovať evanjelium slovami a význačnými skutkami a dielami. Evanjelium nezabúda na človeka v jeho celistvosti. Ježiš Kristus neprišiel vytvoriť nejaké zvláštne rozdelenie medzi telom a duchom, ale zachrániť ho časne i večne. Takto chápe Spoločnosť evanjelizáciu, ktorú jej zveruje Cirkev, a to telesnú a duchovnú službu chudobným. „*V stálej snahe o rozvinutie celej ľudskej bytosti Spoločnosť neoddeľuje službu telesnú od duchovnej, dielo humanizácie od diela evanjelizácie*“ (K. 14). Exhortácia "Vita consecrata" definuje evanjelizáciu podobnými výrazmi: „Služba chudobným je činom evanjelizácie a zároveň zárukou vernosti voči evanjeliu...“⁸⁰.

Z toho môžeme utvoriť dva závery:

* každá fyzická, i keď veľmi jednoduchá služba, nemá byť považovaná len za dielo, ktoré podáva hodnoverné svedectvo predchádzajúce evanjelizáciu, ale skutočne za dielo evanjelizácie prvého stupňa, ktoré aktualizuje spásu Ježiša Krista;

* keďže v evanjelizácii je obsiahnutá telesná i duchovná služba, kňazi Misijnej spoločnosti nemajú zanedbávať telesnú službu a dcéry kresťanskej lásky duchovnú službu.

Pre sv. Vincenta výzva stať sa evanjelizátorom chudobných nasledovaním Ježiša Krista si vyžaduje vopred nechať sa dotknúť Božou láskou, nechať zapáliť svoje srdce jeho láskou. Sv. Vincent často používal tento obraz. Sestrám poslaným do mesta Metz hovoril o misii, ktorá im je zverená: Byť „*akoby ohňom, ktorý zohrieva všetkých tých, ktorí sa približujú. Horlivosť je... rozhorená láska. Toto je potrebné, aby ste mali*“⁸¹. Preto keby niekto chcel šíriť evanjelium s čo najmenším osobným nasadením, mal by bedliť nad svojou tvárou, pretože nemožno ohlasovať radostnú zvesť so smutným a zamračeným pohľadom (služba chudobným je evanjeliom v akcii). Veriacich často obviňujú, že žijú s očami upretými na „Veľký piatok“. Nesmieme zabúdať, že Veľký piatok vedie k Veľkonočnej nedeli, ktorá je jeho cieľom. Príliš smútku potláča zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Jednoduchá radosť zase priťahuje k tajomstvu Vykúpenia a zdôrazňuje i sfarbuje život.

Keď hovoríme, že evanjelizátori musia dávať pozor na svoju tvár, v skutočnosti treba povedať, že musia bedliť nad svojou vierou. Ona je odrazom ducha, znakom záruky evanjelizátora. Exhortácia

⁷⁹ Coste XII s. 84, Konferencia z 13. 12. 1658, o členoch Misijnej spoločnosti a ich práci.

⁸⁰ Vita Consecrata, č. 82.

⁸¹ Coste X s. 559, Poučenie z 26. 8. 1658 štyrom sestrám poslaným do mesta Metz.

Evangelii Nuntiandi uvádza, že súčasný človek počúva radšej svedkov ako učiteľov a to preto, že ich slová vyjadrujú to, čo prežívajú v hĺbke srdca.

Premedituje si:

Meditovať: *Lk 4,14-22 a Mt 25,31-46* a / alebo Konferenciu pre DKL z 2. novembra 1655 o zásadách Ježiša Krista a zásadách sveta (Coste X, s. 136 - 155).

Uvedomujem si, že každá, hocijaká realizovaná služba napomáha pri spolupráci s úmyslom Božej lásky, a to aby každá ľudská bytosť žila a našla plnosť svojho života? Aké prostriedky treba použiť pre vzrast v tomto vincentском presvedčení?⁸²

⁸² Porov. ALVAREZ,J.: Prednáška pre DKL. 2008. /gen direktor/

Trinásta prednáška

Okolnosti za života sv. Lujzy.

Sestričky, máme príležitosť uvažovať o sv. Lujze a o jej úlohe v Katolíckej cirkvi. Jej kontemplatívny pohľad na tajomstvo Cirkvi a sociálnu realitu tej doby z nej urobil ženu, ktorá pod vedením Ducha Svätého cítila s Cirkvou. Lujza sa povzniesla nad reflexiu a kontempláciu, aby sa zaangažovala a pokračovala v poslaní Ježiša Krista. Je to teologička, ktorá veľa čítala Sväté písmo a poznala dekréty Tridentského koncilu. O Cirkvi meditovala vo svetle Turíc a vedela, že Cirkev je vedená Duchom Svätým, ktorý ju v priebehu celých dejín osvecuje, posilňuje a zdokonaľuje.⁸³

Dnes sa nad touto témou zamyslíme z troch uhlov pohľadu sv. Lujzy na Cirkev, ktoré nám môžu mnoho osvetliť. Dôvodmi, pre ktoré som sa upriamil na tieto tri pohľady, sú aktuálne otázky:

Po prvé:

V súčasnosti je popieraný fakt, že Cirkev je Matkou a Učiteľkou veriacich v Ježiša Krista. Niektorí pokrstení hovoria: Kristus áno, Cirkev nie! V našej spoločnosti chce veľa ľudí umlčať hlas Cirkvi a jej magistérium. V tomto kontexte potrebujeme prehĺbiť čítanie s Cirkvou, ktoré mali naši Zakladatelia a dnes osobitne sv. Lujza.

Po druhé:

Všetci si veľmi dobre uvedomujeme, že žijeme v individualistickej spoločnosti, ktorej je vlastný egoizmus, konkurencia, zvelebovanie ľudskej osoby, násilnosť a narušenie rodinných a sociálnych zväzkov. Toto sa dotýka aj života Cirkvi (a teda i rozličných vetiev vinčentskej rodiny). Narušenie jednoty neľahčuje ani jednotu Kristovho mystického tela. Ján Pavol II. navrhol ako základnú líniu pre tretie tisícročie spiritualitu spoločenstva: Ak chceme byť verní Božiemu plánu a zodpovedať aj veľkým očakávaniam sveta, v tisícročí, ktoré sa začína, stojí pred nami veľká výzva: urobiť z Cirkvi dom a školu spoločenstva.⁸⁴ Toto volanie Cirkvi má spojitosť s tým, čo sv. Lujza žila a vyučovala ohľadom Kristovho mystického tela.

⁸³ Porov.: Túto vec študoval P. Corpus Delgado, CM 83vo svojej téze v roku 1981

⁸⁴ Ján Pavol II., *Novo Millennio Ineunte*, č. 43

Po tretie:

Ekonomická globalizácia spoločnosti, v ktorej žijeme a množstvo prírodných katastrof, ako nedávne zemetrasenie na Haiti, spôsobuje vo svete veľkú chudobu. Táto si vyžaduje pozornosť nás ako členov Cirkvi, ako služobníkov chudobných. Takto to vnímali sv. Vincent a sv. Lujza.

V príhovore budeme si všímať tri aspekty : cítenie s Cirkvou v 17. storočí, pohľady sv. Lujzy na Cirkev a dnešné výzvy pre vincentiskú rodinu.

a) Cítenie s cirkvou v 17. storočí

Je potrebné si spresniť, čo dnes rozumieme pod výrazom „*cítenie s Cirkvou*“. Ide o spôsob, akým pokrstená osoba uvažuje o Cirkvi, o jej tajomstve, prirodzenosti, o jej hodnote a zmysle pre kresťanský život, o záväzkoch, ktoré z toho pre pokrsteného vyplývajú. Sv. Lujza o tom mnoho uvažovala a rozprávala dcéram kresťanskej lásky, ako i dámam v bratstvách kresťanskej lásky. Jej listy dosvedčujú, ako vo svojej viere cítila s Cirkvou:

spoznala, že dar viery dostala v Cirkvi, ktorá je Matkou veriacich, jej viera bola živá vďaka sviatostiam, liturgickej modlitbe a Božiemu Slovu. Pre ňu je to viera, nádej a láska, ktoré udržiavajú jednotu Mystického tela,

„*viera bez skutkov je mŕtva*“ (Jk). Skrze svoju úplnú oddanosť milosrdnej láske sa Lujza usiluje o zlepšenie podmienok chudobných (konf. P. Benito Martinez⁸⁵). Keďže Lujza je súčasťou Cirkvi, je služobnicou chudobných.

V 17. storočí mali veriaci vo Francúzsku slabší zmysel pre Cirkev a spoločnosť bola nábožensky ťažkopádna a celkom odlišná od súčasnej laickej a sekularizovanej spoločnosti. Zatiaľ čo mnoho ľudí žilo v náboženskej nevedomosti, Lujza de Marillac si osvojila a prežívala svoje „cítenie s Cirkvou“ spôsobom zriedkavým na svoju dobu.

V Cirkvi katolíckej protireformácia

Protireformácia bola odpoveďou Katolíckej cirkvi na protestantskú reformáciu, ktorú začal Martin Luther. Táto sa šírila po celej Európe a rozvíjala početné náboženské konflikty, trvajúce viac než tridsať rokov (1618-1648), ktoré oslabili Cirkev. Tridentský koncil (1545-1563) vyprovokoval náhly

⁸⁵ Benito MARTINEZ BETANZOS : *Slečna Le Gras – sv. Lujza de Marillac*. Vydav. CEME. Salamanca 1991

„katolícky“ pohyb, ktorý začal za pontifikátu pápeža Pia IV. (v roku 1560) a pretiahol sa až do konca tridsaťročnej vojny (1648). Jeho cieľom bolo obnoviť Cirkev a zastaviť vplyv protestantských reforiem.⁸⁶ Na základe Tridentského koncilu rozvinuli sv. Vincent a sv. Lujza svoj charitatívny apoštolát, ako aj vyučovanie a poznatky o Cirkvi.

Treba pripomenúť, že dekréty potvrdené Tridentským koncilom obsahovali aspekty dogmatické a aspekty disciplinárne. V Cirkvi platili až do 1. vatikánskeho koncilu. Témy, preberané na koncile, sa týkali obnovy štyroch línií, skôr dogmatických a disciplinárnych ako cirkevných. Išlo o náuku viery, cirkevnú prestavbu, obnovenie vysluhovania sviatostí a klérus. Hnutie duchovnej obnovy, ktoré sa počas tohto Koncilu zrodilo, predstavujú v 16. storočí mystici v Španielsku a škola francúzskej duchovnosti 17. storočia, do ktorého možno situovať vieru a duchovnú skúsenosť sv. Lujzy de Marillac.

Vzhľadom k tomu, že Tridentský koncil chcel predovšetkým vyvrátiť omyly protestantov, téma ekleziológie bola druhoradou.⁸⁷ Ako potvrdzuje René Tavenaux⁸⁸, žiaden cirkevný koncil nevypracoval tak komplexný súhrn doktrínálnych definícií a pastoraálnych i disciplinárnych pravidiel. Na Tridentskom koncile bolo konkrétne potvrdené, že Cirkev je organizovaným a hierarchickým spoločenstvom. Táto myšlienka bola jasne vyjadrená a zaznamenaná v žiadosti o schválenie a potvrdenie dekrétov, ktoré pri poslednom stretnutí Konciloví Otcovia adresovali pápežovi, aby schválené kánony uznal za platné.⁸⁹

Tridentský koncil znovu potvrdil učenie Cirkvi na základe tradície a jasne stanovil obsah katolíckej viery.⁹⁰ Najdôležitejšie závery z tohto koncilu, ktoré mali vplyv na čítanie s Cirkvou u sv. Lujzy, boli nasledovné:

- 1.) -pramene viery sú: Sväté písmo a Tradícia Cirkvi. Lujza Božie slovo denne čítala a meditovala o ňom. Neskôr tak robila aj s dámami v bratstvách kresťanskej lásky a s dcérami kresťanskej lásky,
- 2.) -Sväté písmo má byť vysvetľované Cirkvou a nie svojvoľne ako hlásal Martin Luther, ktorý popieral cirkevné učenie. Preto sa Lujza radila s Vincentom ohľadom kníh určených na meditovanie Svätého písma a vždy dávala pozor, aby tieto boli cirkevne schválené,

⁸⁶ Daniel ROPS: "Dejiny Cirkvi" VII. zväzok: katolícka reformácia. Kniž. Arthème Fayard & Vydavateľstvo Bernard Grasset, 1962-1965

⁸⁷ G. ALBERIGO, *Ekleziológia Tridentského koncilu*, s. 232-233

⁸⁸ porov. René TAVENEAUX : *Katolicizmus v klasickom Francúzsku, 1610-1715*, S.E.D.E.S., Paríž, 1980.

⁸⁹ *Idem*, *prológ*.

⁹⁰ porov. ALVAREZ GÓMEZ, Jesús: *Manuál k dejinám Cirkvi*, XLII. a XLIII. kap. O reformácii v Cirkvi po Tridentskom koncile. Vydav. Claretiana, Buenos Aires, 1979

- 3.) -na upevnenie viery kresťanov sa má doma, vo farnostiach a v školách študovať katechizmus. Lujza spolupracovala na tejto obnove katechézy tým, že napísala jednoduchý katechizmus o pravdách viery, prispôsobený deťom v škole,
- 4.) -viera a skutky sú nevyhnutné. Lujza trvala na praktizovaní skutkov lásky, podieľala sa na dobrom chode bratstiev v parížskych farnostiach a na obnove bratstiev na vidieku,
- 5.) -sviatosť krstu je vstupnou bránou do Cirkvi. Lujza často rozjímal nad dôležitosťou krstu a aby to pomohlo i dcéram kresťanskej lásky, svoje meditácie aj napísala,
- 6.) -stne premenený chlieb a víno sú Telom a Krvou Kristovou. Táto pravda bola opätovne potvrdená navzdory Lutherovi, ktorý tvrdil, že je to len spomienka. Lujzine meditácie o Eucharistii svedčia o tom, ako veľmi si v tejto sviatosti prehlbovala svoju vieru,
- 7.)-Panne Márii a svätým treba vzdávať úctu. Mariánska úcta je u sv. Lujzy taká hlboká, že vo svojom duchovnom testamente vyhlasuje Pannu Máriu za našu jedinú Matku. Čo sa týka svätých, Lujza povzbudzuje hľadiť na nich ako na vzory kresťanského života a ako na našich orodovníkov.⁹¹
- 8.) -Vďaka svojmu hlbokému zmyslu pre Cirkev čerpala Lujza z bohatstva duchovnej a cirkevnej obnovy Tridentského koncilu.

Cítanie s Cirkvou v reholi Dominikánov

Lujza žila u Dominikánok v Poissy do svojich trinástich rokov. Tieto roky hlboko poznačili jej kresťanský život. Myslím si, že tak silné cítanie s Cirkvou má svoje počiatky práve v tejto prvej časti jej života, ako hovorí P. Corpus Delgado vo svojej knihe: „Lujza de Marillac a Cirkev“.⁹²

Neexistujú prieskumy o cítení s Cirkvou u sestier Dominikánok v Poissy /puasi/, ale vieme, že sv. Dominik bol preniknutý vznešenosťou Cirkvi⁹³ založil rehoľu bratov kazateľov, ktorá mala mať pre Cirkev obrovský význam. Historik J. Alvarez Gomez potvrdzuje, že pred založením rehole Dominikánov a Dominikánok spoznal, že:

Univerzálna Cirkev je zasiahnutá herézami katarov a albigéncov,

⁹¹ porov. JEDIN, H., *Dejiny Tridentského koncilu*, IV. zv., Vyd. Pamplona 1972

⁹² DELGADO RUBIO, Corpus Juan: *Lujza de Marillac a Katolícka cirkev*. o.c., s. 55

⁹³ porov. CARRO, V. D: *Domingo de Guzmán, Historia documentada*. Madrid 1973; GALMES, L. Y GÓMEZ V. T.: *Santo Domingo de Guzmán. Fuentes para su conocimiento*. BAC, Madrid 1987.

apoštolskému životu sú vlastné podstatné záujmy Svätej stolice v otázkach svätosti Cirkvi ako aj jej apoštolskej prirodzenosti.

Pápežským prelátom, ktorých cieľom bolo obrátiť katarov, Dominik s veľkou odvahou a opatrnosťou poukázal na to, že to môžu dosiahnuť len tým, že sami budú žiť v chudobe a jednoduchosti a bez ostentatívnosti⁹⁴ a to s jedinou zbraňou – evanjeliom. Vo svojej reholnej rodine si dal veľmi záležať na tom, aby jej odovzdal hlboké cítenie s Cirkvou, založené na poznaní viery, sviatostí a pevného apoštolského učenia, ktoré čerpá z Katechizmu katolíckej Cirkvi. Týmto spôsobom mohli Dominikáni čeliť heretikom a ich obratným kázaniam proti cirkevnej hierarchii a sviatostiam. Takéto dominikánske dedičstvo pôsobilo na Lujzu počas jej pobytu v kláštore v Poissy.

Veľký francúzsky duchovný prúd v 17. storočí a jeho cítenie s Cirkvou.

Podobne ako bolo v 16. storočí Španielsko hrdé na svätého Ignáca z Loyoly, Teréziu Avilskú či Jána z Kríža, tak je 17. storočie vo Francúzsku považované za „storočie veľkých duchov“ ako Peter Bérulle, sv. František Saleský, sv. Vincent de Paul, Ján Jakub Olier, sv. Ján Eudes... sv. Františka de Chantal, sv. Lujza de Marillac. Pre Cirkev to bolo obdobím prekvapujúcej obnovy. Počas neho, kresťanské Taliansko, ktoré dalo katolíckej reforme početných zástancov, zaznamenalo čas stagnácie. V Nemecku pretrvávali násilné zrážky medzi katolíkmi a protestantmi... V Anglicku bola Cirkev tzv. „papistov“ príliš zaneprázdnená bojom proti heréze a schizme. A v Španielsku, podľa Daniela Ropsa, sa honosní a ľahostajní králi už vôbec nestarali o obranu ich viery, ale len o upevnenie svojej vlády. Krajina už viac nemá sv. Ignáca, sv. Teréziu ani sv. Jána z Kríža, má už len teológov.⁹⁵

Avšak veľké duchovné hnutie v Taliansku a Španielsku prispelo k rozkvetu francúzskej duchovnosti. Spoločnosti apoštolského života, ktoré sa mali hlboko zakoreniť na francúzskom základe, prichádzajú z Talianska. Španielsko ovplyvní dvojitém hnutím, ktorým sú z jednej strany „Duchovné cvičenia“ od sv. Ignáca z Loyoly, – čo je skôr asketická časť a druhú – mystickú stranu reprezentuje Vnútorň hrad od sv. Terézie Avilskej. Brémód považoval prítomnosť tejto španielskej spirituality vo Francúzsku za pravú „mystickú inváziu“. Lanson dokonca napíše: „Španielsko nás zaplaví svojou zbožnosťou.“ No nie je to mystická invázia, ktorá „skolonizovala“ duchovnosť vo Francúzsku, pretože duchovné snahy v krajine v určitom zmysle pozmenili vplyv vonkajších duchovných prúdov.“⁹⁶

Spiritualita veľkého francúzskeho storočia teda predstavuje sériu charakteristických rozdielov v porovnaní s pôvodnými spiritualitami:

⁹⁴ ÁLVAREZ GÓMEZ, Jesús: *Dejiny reholného života*, 3 zväzky. Vyd. Claretiana, Madrid 1998; 2. zväzok, s. 338-339.

⁹⁵ Daniel Rops "Cirkev v dobe klasiky" s. 64

⁹⁶ ÁLVAREZ GÓMEZ, Jesús: *Dejiny reholného života*, OC, s. 358-359

a) pestrosť a originalita ako výsledok vplyvu duchovných síl krajiny, ktorá prijala túto spiritualitu, na duchovnú silu prichádzajúcu z iných krajín. Vo Francúzsku sa týmto duchovným snahám – ku ktorým veľmi prispeli aj sv. Vincent a sv. Lujza – podarilo premeniť tvár Cirkvi.

zbožný humanizmus sv. Františka Saleského sa stáva naozajstným kresťanským hnutím, sústredeným na Ježiša Krista, zakladateľa a vodcu Cirkvi.⁹⁷

asketizmus, navrhovaný Tridentským koncilom, v úsilí premôcť náklonnosť k zlému, zakorenenej v ľudskej prirodzenosti, zdôrazňuje schopnosť konať dobro pod vedením Ducha Svätého, ktorý je jediným motorom duchovného života, ako o tom svedčí i život sv. Lujzy de Marillac⁹⁸.

Ján Calvet potvrdzuje vo svojej knihe „Lujza de Marillac sama sebou“: „Chcel by som poukázať na jej pravú veľkosť. Ona je jednou z najčistejších aureol francúzskych žien“⁹⁹.

⁹⁷ EYMARD D'ANGERS (J.), *Kresťanský humanizmus 17. storočia*, La Haye, M. Nijhoff, 1970. H. BRÉMOND *Literárne dejiny náboženského čítania III mystické hľadanie: francúzska škola*. Paríž 1921.

⁹⁸ Ján CALVET *Lujza de Marillac* AUBIER 1958 s. 157 - 217

⁹⁹ *Idem* s. 9

Štrnásť prednáška

Okolnosti za života sv. Lujzy a scv. Vincenta

b. Čítanie s Cirkvou prežívané Vincentom de Paul a odovzdané Lujze de Marillac

Keď si Lujza de Marillac zvolila Vincenta de Paul za svojho duchovného sprievodcu, bol už apoštolským mužom Cirkvi. Celý svoj čas venoval organizovaniu misií a charitatívnym dielam. Od roku 1617 založil 20 bratstiev kresťanskej lásky v dedinách a na majetkoch Gondiovcov a bol práve blízko založenia Misijnej Spoločnosti. Lujza bola vdovou, mala 34 rokov a už bola silno poznačená utrpením. Sv. Vincent ju viedol od roku 1625, prechovával voči nej úctu a priateľstvo. Nenútene ju viedol a učil spoznávať Božiu vôľu s ňou. Obidvaja kráčali v šľapajach Prozreteľnosti.

Vincentovi ležalo na srdci dobro chudobných¹⁰⁰, úplne sa oddal tejto úlohe, zatiaľ čo Lujza bola skôr priťahovaná túžbou po svätosti. Vincent jej pomáhal vnímať a chápať Cirkev ako služobnicu chudobných.

Vincent presvedčil Lujzu o tom, že Cirkev je povolaná pokračovať v poslaní Krista - Služobníka a Evanjelizátora chudobných. „Robiť to, čo robil Boží Syn na zemi“. Jemne a s trpezlivosťou, ktorej sa naučil od Ježiša Krista a sv. Františka Saleského, jej pomohol porozumieť, že „Boh je láska a chce, aby sme sa k nemu približovali skrze lásku“.¹⁰¹ To je jeho prvé prikázanie. V miere plynúcich rokov Lujza postupne prehlbovala čítanie s Cirkvou ako ho prežíval sv. Vincent. Takýmto spôsobom bola čoraz viac preniknutá láskou k chudobným i prítomnosťou pokorného Krista v nich a slúžila im oddane a s horlivosťou. Sila Ducha, ktorý ju posilňoval, bola prameňom, ktorý vyživoval a ovlažoval jej misiu milosrdnej lásky v Cirkvi.

Lujza de Marillac a jej čítanie s Cirkvou

To, ako Lujza vnímala Cirkev od svojho detstva a v rokoch mladosti, sa do nej hlboko vtláčilo. Možno to vyčítať v životnom pravidle, ktoré si sformulovala, keď ovdovela. Pri jeho čítaní máme pred očami ženu, plnú zbožnosti, ktorá sa stará o svoj vnútorný život a zúčastňuje sa na apoštolskom

¹⁰⁰ MARTINEZ BETANZOS, Benito: *Slečna Le Gras – sv. Lujza de Marillac*. Vyd. CEME. Salamanca 1991, s. 21

¹⁰¹ COSTE I s. 86

poslaní Cirkvi. „Vynasnažím sa nezháľať a preto... dám sa do služby, pracujúc radostne buď pre Cirkev alebo pre chudobných, či pre osôh v našom dome“¹⁰². Toto zaangažovanie nám hovorí, že Cirkev mala svoje miesto v jej živote a venovala jej svoj čas i úsilie. Veľmi konkrétne sa jej cítenie s Cirkvou prejavovalo v službe v prospech chudobných. Táto jej kresťanská skúsenosť rástla po roku 1625 vďaka vplyvu sv. Vincenta.

V závere jej životného pravidiľa už vidíme iný dôležitý odkaz vo vzťahu voči Cirkvi: „Budem sa postiť každý piatok v roku, počas adventu, pôstu a každý predvečer sviatku nášho Pána, Panny Márie, apoštolov i v pôstne dni, odporúčané Cirkvou. V iné dni, ktoré nie sú pôstne, zjem jedlo iba dvakrát, ak by som nepotrebovala urobiť inak alebo by som k tomu bola nútená z ohľadu na iných. Dvakrát v roku by som si priala vykonať osem- či desaťdňové exercície a to počas dní medzi Nanebovstúpením Pána a Turícami, aby som si uctila milosť, ktorú Boh udelil Cirkvi, keď jej zoslal svojho Ducha Svätého, aby ju viedol, ako aj vyvolenie si apoštolov, aby hlásali Evanjelium. Pre jeho praktizovanie budem venovať zvláštnu pozornosť a úctu Božiemu zákonu, ktorým sú jeho prikázania. Ďalšie dni exercícií budú v advente.“

Lujza de Marillac nikdy nenapísala výklad o Cirkvi, ale jej duchovná skúsenosť, jej vyučovanie a apoštolát sú hlboko preniknuté cítením s Cirkvou.

Cirkev, «Matka veriacich»

Počas exercícií v roku 1657 Lujza kontempluje Cirkev ako Matku veriacich. Pripomína si zoslanie Ducha Svätého na Turíce. Cirkev označuje za Matku veriacich a pripisuje jej „záruku právd, o ktorých ju poučilo vtelené Slovo“. Duch Svätý pôsobí v srdci veriacich tak, že „účinkuje v nich svätosťou života zásluhami vteleného Slova“¹⁰³.

Lujza veľa uvažuje, jej vnútorný život je bohatý, jej duch je usporiadaný. V rozjímaní o Cirkvi, Matke veriacich, premýšľa o konkrétnych záväzkoch, ktoré ju vedú k tomu, aby bola a sa cítila skutočne poverená pokračovať v poslaní Ježiša Krista v jeho Cirkvi: „Myslím, že toto chcel povedať Pán Ježiš apoštolom, keď im oznámil, že po prijatí Ducha Svätého aj oni budú svedčiť o ňom. To majú robiť všetci kresťania, nielen vieroučným svedectvom. To patrí apoštolským mužom, duchovným. Ale dokonalými skutkami pravých kresťanov. Akí blažení sú tí, ktorí podľa rozhodnutia Božej Prozreteľnosti musia konať aj najjednoduchšie úkony svojho života s kresťanskou láskou“¹⁰⁴.

¹⁰² MARTINEZ BETANZOS, Benito: *Slečna Le Gras...* citované dielo, s. 22

¹⁰³ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 809 A 26

¹⁰⁴ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 809-810 A 26

Svedčiť o Ježišovi Kristovi, pokračovať v jeho poslaní láskou, žiť a zomierať vo viere v Ježiša Krista, žiť a správať sa ako dieťa Cirkvi, toto sú záväzky, ktoré vyjadrujú jej spôsob ako byť dcérou Cirkvi. Lujza de Marillac nepíše svoje rozhodnutia, ako by boli ovocím sentimentálnej horlivosti, ale robí tak s rozhodnutím žiť, aby priniesla kúsok «raja» chudobným. Pod vedením Ducha Svätého chce, aby jej predsavzatia viedli ku konkrétnym činom. Ako Vincent môže tvrdiť: „Tomu verím a to som zakúsil“¹⁰⁵.

Svoju duchovnú skúsenosť vernosti Cirkvi vyjadruje svojím spôsobom čítania a meditácie Svätého písma, slávením liturgie, zvlášť účasťou na sv. omši, rozjímaním a úctou a pozornosťou voči cirkevným vrchnostiam. Jej zmysel pre Cirkev sa nezastavuje pri osobnom rozmere. Keď navštevuje charitatívne spolky, raz sa stáva katechétkou, inokedy učiteľkou a vychovateľkou učiteľiek farských škôl. Formuje ženy, ktorým vstupuje základy viery. Sprewádza ich, vedie, radí im a usmerňuje ich k charitatívnej láske voči chudobným. Tieto panie sa neskôr samé stávajú katechétkami.

Lujza ako zakladateľka vo svojej úlohe duchovných rád a sprevádzania laických žien a sestier pestuje zmysel, čítanie Cirkvou¹⁰⁶, svedčia o tom jej listy. Vedie exercície a stále vydáva svedectvo o svojej viere pri poučaní, návštevách, na schôdzkach s paniami kresťanskej lásky, pri výkladoch a v jej korešpondencii. Dcéram kresťanskej lásky hovorí, že majú dvojnásobné šťastie byť dcérami svätej Cirkvi, ako kresťanky a ako dcéry kresťanskej lásky. Podľa nej je Spoločnosť nová realita - pre život Cirkvi. Sám Duch Svätý vzbudil v Cirkvi túto spoločnosť apoštolského života, aby chudobní mohli spoznať Božiu lásku k nim a zviditeľnil charitatívnu lásku Cirkvi: "Máme dvojnásobné šťastie byť dcérami svätej Cirkvi, či nás to nezaväzuje, aby sme žili a konali ako deti takej Matky? To si vyžaduje veľkú dokonalosť"¹⁰⁷.

Táto myšlienka a ponímanie Cirkvi ju pobádali, aby spísala malý katechizmus pre dcéry kresťanskej lásky a laické učiteľky farských škôl. Učila, že pre to, aby mohli žiť a konať ako dcéry Cirkvi, musia prijímať autoritu jej predstaviteľov: pápeža, biskupov a duchovného správcu v každej farnosti; a oni zase majú chápať špecifické povolanie Spoločnosti. Je potrebné vysvetliť im jej identitu a cieľ. Ale v prípade konfliktov s nimi, situácií, ktoré nie sú v zhode s evanjeliovým posolstvom, uznáva, že sestry majú predniesť ich námietky a ťažkosti poslušnosti voči týmto kňazom. Toto sa stalo aj v prípade s farárom v Chars a s biskupom v Nantes.¹⁰⁸

¹⁰⁵ Coste II s. 282, list pre P. Codoing, z 5. 8. 1642.

¹⁰⁶ porov. INFANTE BARRERA, s. Mª Ángeles: *Týžden vincentských štúdií v Salamanke*. Konferencia: *Lujza de Marillac, formátorka laikov*. Vydavateľstvo CEME, 2009

¹⁰⁷ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 202, List č. 179.

¹⁰⁸ *Cesta svätosti: Lujza de Marillac*, s. Elisabeth Charpy, s. 105-110 vo fr.

Cirkev, «mystické telo Kristovo»

Kardinál Ratzinger v 1. vydání svojej knihy (1991): "Povolání k společnosti. Pochopenie dnešnej Cirkvi"¹⁰⁹ široko rozvíja genesis tohto ponímania Cirkvi. Pri štúdii a úvahe vychádza z Pavlovho tvrdenia z listu Rimanom (12,3-6). Aj sv. Lujza čerpala odtiaľ obraz o Cirkvi, ako „tajomnom mystickom tele Krista". Je to jeden zo spôsobov ako vyjadriť skúsenosť jednoty a spoločenstva prvotnej Cirkvi: ***Pozrite, ako sa milujú***. Pavol myslel veľa na jednotu v rodiacej sa Cirkvi v Korinte. Boli tam vodcovia, ktorí viedli medzi sebou roztržky a spôsobovali rozdelenie. Jedni prehlasovali, že boli nasledovníkmi Pavla, iní Apola, vychvaľovali sa a rozsievali ducha súperenia kvôli prijatým charizmám... A tak im apoštol pripomenul obraz Kristovho tela a spojil ho s týmto kresťanským spoločenstvom (porov. 1 Kor 12, 16...)

Aj Spoločnosť dcér kresťanskej lásky prešla skúškami, krízami, drobnými súpereniami, konfliktami, ktoré ohrozovali sesterskú jednotu. Lujza uvažovala, prosila o svetlo Ducha Svätého a napísala: "Zoslaním Ducha Tešiteľa, ktoré Otec pošle... vnukáš do tohto tajomného tela jednotu svojich činov, dávaš mu moc konať divy... urobil si ich schopnými žiť sväto zásluhami vteleného Slova a Duchom Svätým..."¹¹⁰. Lujza jasne tvrdí, že Spoločnosť DKL tvorí súčasť mystického Tela Kristovho, že Duch Svätý v nej pôsobí a vytvára jednotu medzi jej členkami, svätosť ich života, vlieva silu, aby boli odvážnymi svedkami Krista pri chudobných a nezištne slúžili prednostným údom Kristovho tela.

Celé dielo Lujzy de Marillac zdôrazňuje úlohu chudobných v Cirkvi. Boh ich považuje za údy svojho Tela. Lujza s pomocou Vincenta bude neúnavne poučovať panie a dievčatá z charitatívnych spolkov, ktoré založil Vincent: "Všetkým dlhujeme úctu a česť: Chudobným preto, lebo sú údmi Ježiša Krista a našimi pánmi, a bohatým preto, lebo nám dávajú prostriedky pre konanie dobra chudobným"¹¹¹.

Toto presvedčenie prináša rozhodnutie a záväzok nechať sa viesť Duchom Svätým, aby sme láskou svedčili o Ježišovi Kristovi¹¹². Toto presvedčenie vyzdvihuje aj úlohu ženy v Cirkvi: "Je veľmi jasné, že v tomto storočí si Božia prozreteľnosť chcela poslúžiť ženským pokolením, aby poukázal na to, že len ona sama chce ísť na pomoc utrápenému ľudu a prispieť mocnou pomocou k spásu"¹¹³.

Táto poznámka sa vzťahuje na panie kresťanskej lásky, na prácach a starostiach ktorých mala účasť aj Lujza. Ale je platná aj pre dcéry kresťanskej lásky. Život spolkov a dcér kresťanskej lásky

¹⁰⁹ Jozef RATZINGER: "Povolání k společnosti. Pochopenie dnešnej Cirkvi" (1991), Bayard 2009.

¹¹⁰ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 809, A 26.

¹¹¹ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 466.

¹¹² *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 809, A 26.

¹¹³ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 781, A 56.

poukazuje na to, že Lujza dôveruje ženám. Spolu s Vincentom viedli mužov, ženy, kňazov, sestry, laikov, aby slúžili a evanjelizovali chudobných, tých, ktorých uprednostňoval Ježiš Kristus. Obrovská úloha, ktorú bolo treba vykonať, nútila všetky živé sily Cirkvi, aby spojili svoje úsilie a spolupracovali pre konkrétny výsledok. V ťažkých chvíľach, keď Lujza vnímala vyčerpanosť a znechutenie sester, pripomínala im, že tým je oslabené mystické telo Kristovo a tým trpia jeho najslabšie údy: "Kde je prívetivosť a láska, ktorú ste si mali tak draho uchovať pre našich drahých pánov chudobných... ? Ak sa čo len na chvíľu vzdialime od myšlienky, že sú údmi Ježiša Krista, zaručene to bude jeden z predmetov, pre ktorý sa v nás umenšia tieto krásne čnosti"¹¹⁴.

Podľa Lujzy Cirkev nemôže existovať bez Ducha Svätého. Chce, aby každá DKL, každá členka charitatívneho spolku sa správala ako dieťa Cirkvi a poslúchala jeho predstaviteľov. Keď však duchovný správca alebo biskup si dovolili navrhovať alebo rozkazovať veci, ktoré neboli v súlade s evanjeliom, Lujza odvážne prejavila svoj nesúhlas (napr. s miestnym farárom z mesta Chars, ktorý bol preniknutý jansenizmom¹¹⁵).

Jej príľnutie k Cirkvi sa prejavuje v úcte k pápežovi, ktorý predstavuje Krista a hlavu Cirkvi. Vidíme to v jednom z jej listov P. Antonovi Portail, ktorý bol práve v Ríme: "Cítila som veľkú útechu, keď som sa dozvedela, že ste pri prameni Cirkvi a blízko jeho Hlavy, Otca všetkých kresťanov, od ktorého som toľkokrát túžila – hoci ako nehodné dieťa – prijať jeho sväté požehnanie"¹¹⁶. Pred svojou smrťou urobila všetko možné, aby Spoločnosť DKL bola schválená Cirkvou. Ale toto sa stalo až 8 rokov po jej smrti¹¹⁷. Pápež Ján XXIII., z príležitosti 300. výročia od jej smrti, uznal toto jej príľnutie k Cirkvi a jej obetavosť v službe kresťanskej lásky tým, že ju prehlásil za patrónku všetkých charitatívnych združení a sociálnych diel v Božej cirkvi¹¹⁸.

Cirkev, «slúžiaca chudobným»

Od začiatku kresťanstva je Cirkev služobnicou chudobných. Táto charakteristika Cirkvi je pozoruhodná v prvých štyroch storočiach. Cirkevní otcovia to veľmi silno zdôraznili, zvlášť sv. Bazil Cézarejský v homílii v čase hladu. Po 4. storočí táto perspektíva Cirkvi pomaly strácala svoju dôležitosť až do moderných čias. Sv. Vincent svojou aktívnou vierou prispel k prinavráteniu celej dôležitosti tomuto zámeru v Cirkvi. V súčasnosti i pápež Benedikt XVI. potvrdzuje, že Cirkev je slúžiacou (porov. *Deus caritas est*, č. 28).

¹¹⁴ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 112, List 104 druhý.

¹¹⁵ *Cesta svätosti : Lujza de Marillac*, s. Elisabeth Charpy s. 105-110.

¹¹⁶ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 201 L. 179 – niečo podobné napísal P. Berthe: L. 389 s. 408.

¹¹⁷ *Genezis Spoločnosti DKL*, s. 25-27.

¹¹⁸ Mária Dominika POINSENET "Z úzkosti k svätosti" s. 287-290.

Lujza vo svojej meditácii je presvedčená, že pracovať v službe chudobným, na ich ľudskom a duchovnom raste znamená uviesť evanjelium do praxe, svedčiť o vzkriesenom Kristovi. Jej diela svedčia o týchto presvedčeniach: malé školy charitatívnej lásky, služba chorým v ich príbytkoch, starostlivosť o chorých v nemocniciach, pozornosť a organizácia diel pre nájdené deti, služba galejníkom, starostlivosť o mentálne chorých, o starcov v Útulku mena Ježiš, formácia paní a dcér kresťanskej lásky a pod. Veľmi často sestrám pripomína ich stav služobníč: "Pamätať na to, že dcéry kresťanskej lásky sú služobnice chudobných, je veľmi potrebné pre to, aby nezabudli na ich povinnosti"¹¹⁹.

Ján Calvet ju nazval «sväticou Ducha Svätého», hovorí, že sa nechávala ním viesť ako prví kresťania, čo uľahčilo rast a rozmach Cirkvi, služobnice chudobných. Podľa môjho názoru, životopis, ktorý napísal P. Benito Martinez Betanzos: "Raj pre chudobných za každú cenu", obsahuje lepší opis jej duchovnej skúsenosti v Cirkvi, poukazuje na správanie Lujzy ako príslušníčky Cirkvi, služobnice chudobných. Ku koncu svojho života, keď Lujza uvažovala o svojej práci v Katolíckej cirkvi, napísala: "Môžu namietat, že jednou z hlavných funkcií založenia charitatívneho spolku a Spoločnosti dcér kresťanskej lásky je duchovná služba chudobným; všetky sú presvedčené o tejto pravde, nech je za to Boh oslávený... potom v krátkosti vymenúva diela a dobro, ktoré vykonali sestry, pričom dodáva: "Ale všetko toto sa konalo v tichosti, nenápadne... čím nasledovali prvé príkazy dané Zakladateľom Spoločnosti, Ježišom Kristom, jeho služobníkom"¹²⁰. Tak isto, ako Cirkev založená Ježišom Kristom je služobníčkou chudobných, aj členky spolkov a Spoločnosti DKL sú služobnice chudobných.

4. Výzvy, ktoré stoja pred Vincentskou rodinou v súčasnosti

Duchovná skúsenosť Lujzy de Marillac nám môže pomôcť odpovedať na výzvy našej doby. Jej najhlbšie úvahy týkajúce sa Cirkvi sa datujú z obdobia, keď si konala exercície v roku 1657, t. j. tri roky pred jej smrťou.

1. Výzva čeliť vzrastajúcemu laicizmu v súčasnej spoločnosti: Lujza poučuje vincentskú rodinu, aby posilnila svoju vieru, vzdelávala sa a prinášala odvážne a konkrétne svedectvo. Kedysi existovala veľká náboženská nevzdelanosť, podobne je tomu i dnes. Morálny relativizmus sa šíri všade. Sv. Vincent a sv. Lujza poznali pokrstených, ktorí zapreli svoju vieru a odpadali od nej, aj my ich poznáme... Lujza nás povzbudzuje, aby sme sa vzdelávali ako katechéti a tiež formovali katechétovej. Je to jedna z výziev. Pred VR stojí naliehavá úloha, a to katechizovať, poučovať deti, mládež, dospelých

¹¹⁹ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy s. 455, L. 419.

¹²⁰ *Duchovné spisy*, s. Elisabeth Charpy, s. 821, A 100.

a starnúcich občanov. Takto budeme prispievať k tomu, aby Cirkev, matka veriacich, bola naďalej Matkou a Učiteľkou.

Podobne ako Lujza zaujala postoj voči farárovi z Chars alebo vojvodkyne z Liancourt, ktorí sa nechali ovládať jansenizmom, aj VR je povolaná hájiť Cirkev s odvahou a rozhodnosťou.

2. Výzva čeliť individualizmu súčasnej spoločnosti: Lujza nás pozýva posilniť spojenie medzi všetkými príslušníkmi VR, aby sa tak mohli zúčastniť na budovaní Cirkvi, mystického tela Kristovho. Tento kongres je prvou etapou, musíme pokračovať. Po 2. Vatikánskom koncile panie kresťanskej lásky zmenili svoj názov a na medzinárodnej rovine sa volajú «Medzinárodné združenie spolkov kresťanskej lásky» – (AIC: Association Internationale des Charités) a prijali za heslo: "Konať spoločne proti chudobe". Táto výzva konať spoločne si žiada permanentnú odpoveď. Ako to pripomenul Ján Pavol II. vo svojom pastoračnom programe pre nové tisícročie, sme povolané žiť spoločne spiritualitu komúnie (porov. Jn 17, 21).

Vinčentská rodina je povolaná poznať a čeliť príčinám chudoby, konať v prospech života, realizovať projekty formácie pre rast v charizme, modliť sa k Duchu Svätému ako Lujza de Marillac, organizovať a realizovať projekty na pomoc chudobným. Prosím Pána, aby tento kongres priniesol plody v Cirkvi spojením jednotlivých vetiev vinčentskej rodiny, aby tak slúžila a evanjelizovala chudobných v našom svete. Tým uvedieme do praxe heslo tohto kongresu: misia a láska.

3. Výzva čeliť hospodárskej kríze, katastrofám na Haiti, v Chile a v ďalších krajinách. Lujza nás volá, aby sme sa postavili na stranu chudobných. Vo svojej dobe utvárala sieť evanjeliovej lásky, ktoré naďalej existujú vo svete. Na konci svojho života bola šťastná, že videla, ako sestry pomáhajú a slúžia chudobným, že deti sú poučené vo veciach viery. Ale bola naplnená ešte väčšou radosťou, keď sa dozvedala, že veľa ľudí našlo vieru a prijali spásu, ktorú im Boh ponúkal vďaka ľudovým misiám, ktoré kázali Misionári, vďaka láske, ktorú preukazovali spolky a vďaka službe, ktorú konali sestry.

V našom svete neustále vznikajú nové druhy chudoby. Málo ľudí číta evanjelium a chodí do kostola, ale veria v Boha, ktorý sa dotýka srdce službou chudobným. (Mohli sme vidieť, čo sa stalo po zemetrasení na Haiti...). S Lujzou de Marillac prosím Boha, aby tento kongres bol takým odrazovým mostíkom, ktorý podnieti Vinčentskú rodinu lepšie spojiť svoje sily, a tak byť opravdivými služobníkmi všetkých chudobných. Cirkev je a musí zostať služobnicou chudobných. My, členovia vinčentskej rodiny, musíme sa zaangažovať radikálnejšie a solidárnejšie:

* pestovať silu charizmy modlitbou, aby sme sa viac stotožnili s Ježišom Kristom služobníkom a evanjelizátorom chudobných a pokračovali v misii,

* spoločne pomáhať chudobným v ich potrebách,

* povolávať druhých, aby sa zaangažovali do tvorivých projektov v službe chudobným,

* spoločne pracovať pre systémovú zmenu,

* naďalej sa vzdelávať, aby sme zostali verní charizme a nadobudli potrebné kompetencie,

* pestovať vzťahy „komúnie“ medzi členmi jednotlivých vetiev VR a aby sa každé spoločenstvo stalo „školou“ komúnie.¹²¹

¹²¹ Porov.: INFANTE, Á, M.: *Prednáška DKL*. Kongres Vincentskej rodiny (Madrid

Pätnásta prednáška

Sme obdivovateľky a nasledovníčky.

(Použiť niečo i k s.142...)

Sú rôzne druhy služby DKL, ktoré sú schopné dať náplň na spoznať dielo, ktoré chce Boh pre dnešok? Zjavuje nám Turíčne svetlo dynamiku služby chudobným po čase skúšky, nejasnosti pre spôsob nového života?

Lujza bola celkom obetovaná Bohu. Verne plniť jeho vôľu. Jej kultúra jej umožnila hlboko uvažovať, pozorovať a komunikovať s ohľadom na reality. P. Vincent bol direktorom, akého potrebovali. Aby odpovedal na netrpezlivé prejavy ducha Lujzy, niekedy ju upokojoval napríklad pripomienkou Božej vôli: *„Udržujte sa v stave, do ktorého ho Vás voviedol Boh, snažte sa vždy zachovávať Vášho pôvodného ducha pokory a jednoduchosť“*¹²², pripomínal.

Pri rôznych plánoch týkajúcich sa založenia nových diel, či iné Lujza spísala, čo majú robiť sestry, či už na vrátnici, v kuchyni a inde, vždy berúc do úvahy špecifickú v danom diele a úrade, v ktorom sestry slúžili. Toto označuje mimoriadnu pozornosť Zakladateľky k životu a osobám. Bolo by veľmi dôležité dodať, že jej hlavnou starosťou bolo, aby bola každá vec správne definovaná a dokonale usporiadaná, aby služba chudobným mohla byť zrealizovaná v tých najlepších podmienkach. Matka Lujza a p. Vincent venovali veľkú pozornosť miestu, ktoré mali bežné úrady v poslaní Spoločnosti, pretože tak uvoľnili sestry, ktoré chodili starať sa o chudobným mimo domu a umožňovali väčšiu disponibilitu pre dobré fungovanie diel a odovzdanie ducha Spoločnosti.

Na zasadnutí rady 9. novembra 1653, po niekoľkých úpravách týchto pravidiel, hovoril p. Vincent o veľkom dobre spočívajúcom v bývaní v ústrednom dome a v službe všetkým sestrám vo všeobecnosti: „Drahé sestry, keby ste vedeli, ako sestry, ktoré pracujú v dome, môžu slúžiť Spoločnosti, aká je príjemná Bohu deva, ktorá slovom a svojimi skutkami je príkladom a povzbudením pre sestry. Takáto deva robí viac, ako keby bola na inom mieste, kde by konala zázraky, pretože tu pracuje, aby utvárala Spoločnosť. Áno, drahé sestry, keby dcéry kresťanskej lásky, ktoré sú v Poľsku, konali zázraky, to je málo v porovnaní s tými, ktoré sú v dome a konaním dobra dávajú dobrý príklad spolusestrám, zvlášť novým, svojou trpezlivosťou, znášanlivosťou, srdečnosťou,

¹²² «Modrá kniha», s. 536.

pokorou a vzájomnou láskou. Myslím si, že tieto čnosti zachovávajú Spoločnosť a ktoré ju zachovali doteraz. Naopak, niet horšieho zla v komunitách ako zlý príklad.“¹²³

Matka Guillemin vychádzala z týchto slov pána Vincenta, pričom spresnila, že všetky sestry prispievajú k realizácii misie zverenej Cirkvou: „Každé gesto dcéry kresťanskej lásky je skutočne v službe chudobným, pretože celá Spoločnosť im slúži a všetko v nej je utvorené pre tento cieľ.“¹²⁴

Koľko trvalo schválenie DKL? V r. 1645 pán Vincent napísal parížskemu arcibiskupovi list, v ktorom ho žiadal o schválenie Spoločnosti. Opísal mu v ňom život sestier, ktoré bývali u Slečny: „Aby sme mohli posilať sestry na všetky miesta, kde o ne žiadajú, spomínaná Slečna pripravuje ďalšie. Viac ako tridsať sestier slúžia tým, že vyučujú dievčatá v škole, ďalšie navštevujú chorých vo farnostiach, prinášajú im stravu, lieky alebo ich ošetrujú. Ďalšie sestry púšťajú žily a ošetrujú rany chudobných, ktorí za nimi prichádzajú, iné sestry zase šijú alebo robia podobnú prácu, niektoré sa učia čítať a písať, a niektoré upratujú v dome a všetky sa snažia žiť podľa pravidiel, ktoré im boli dané...“¹²⁵

Pán Vincent vo svojej konferencii pre dcéry kresťanskej lásky z 19. júla 1640 o povolaní dcéry kresťanskej lásky poznamenal: „Boh má veľký plán s vami a udeľuje vám veľkú milosť, že môžete slúžiť takému veľkému množstvu chudobných a to na rôznych miestach. Toto si vyžaduje rôzne druhy pravidiel. Dcéry kresťanskej lásky v Angers /anjé/ majú svoje pravidlá, taktiež potrebujú mať svoje pravidlá aj sestry, ktoré sú pri chudobných deťoch, tie, ktoré slúžia chudobným v nemocnici Hôtel-Dieu /otel d'jö/, pri chudobných vo farnostiach, pri úbohých galejníkoch a aj sestry, ktoré bývajú v (ústrednom) dome, na ktoré máte hľadiť a milovať ich ako vlastnú rodinu. Všetky tieto pravidlá musia byť vypracované podľa všeobecných pravidiel, o ktorých vám budem hovoriť.“¹²⁶

P. Vincent a Lujza de Marillac hovoria v týchto textoch o pravidlách materského domu. Musíme dobre chápať, čo predstavoval v tej dobe: je to miesto zrodu Spoločnosti, miesto, kde sa zhromažďovali sestry, miesto, kde sa mal naplno žiť „duch Spoločnosti“. Materský dom si vždy zachoval počas storočí tento jedinečný charakter snahy o život v pôvodnom duchu, ale v dobe začiatkov života Spoločnosti to bolo ešte významnejšie. Cez sestry materského domu sa Zakladatelia obracali a ešte i dnes obracajú na všetky sestry, ktoré pracujú pre Spoločnosť v rôznych interných službách.

Pred veľkým jubileom Vtelenia zdôraznil pápež Ján Pavol II. úlohu Márie v zjavení Božieho plánu spásy. Mária je prítomná v každej etape tajomstva vtelenia a vykúpenia, vovádza nás do srdca

¹²³ Kniha dokumentov, č. 567, s. 634.

¹²⁴ Obežník z 2. februára 1968.

¹²⁵ Kniha dokumentov, č. 391, s. 369 a s. 370, alebo Coste II, s. 550

¹²⁶ Konferencie pre DKL – 3. Konferencia, s. 13

tajomstva Krista a Cirkvi, do podstaty lásky, ktorú nám zjavil a daroval Boh. Je «bránou», ktorá sa otvorila nášmu svetu, aby Otcovo slovo bolo konečne prijaté. Na rázcestí Božej cesty a cesty ľudí je Mária matkou, ktorej Boh zveril úlohu, aby ľudia znovu našli svoje povolanie Božích detí. Pri kontemplácii Máriinej tváre osvetlenej Duchom Svätým nepridávame nič Božiemu slovu, len sa učíme prijať Boží dar.

V dynamizme turíčneho Ducha a sviatku Návštevy Panny Márie «nechajme sa pretvárať Duchom Svätým». Aby sme mohli vstúpiť do tohto dynamického prijatia Ducha, zahľadme sa najskôr na miesto Panny Márie a Ducha Svätého v Novom zákone. Potom sa započúvame do duchovného odkazu Lujzy de Marillac o mieste, ktoré ona dala vo svojom živote Duchu Svätému a Panne Márii. Napokon, kontemplujme niektoré dôležité body špecifického ducha dcér kresťanskej lásky.

Mária a Duch Svätý v novom zákone

Celé Sväté písmo svedčí o túžbe Boha vytvoriť s ľuďmi zmluvu v ich srdci pôsobením Ducha Svätého, aby ich viedla ku stretnutiu s Bohom, naučila nechať sa pretvárať jeho dychom života a mať účasť na Božom živote. Na Márii spoznáваме dokonalú realizáciu dejín spásy a zmluvy medzi Bohom a ľudstvom. V nej vidíme vzor srdca, ktoré sa otvára pre Boží dar.

Vo Svätom písme je Boží duch všadeprítomný. Ale teológovia vysvetľujú, že nachádzame len tri časti, kde sa Boží duch spája so slovesom «zostúpiť na». Prvé z nich sa nachádza v 32. kapitole proroka Izaiáša (v. 15), kde prorokuje, že Duch bude daný v deň spásy. Dve ďalšie sú v časti o Zvestovaní a Zoslaní Ducha Svätého. Evanjelium podľa sv. Lukáša, zvlášť časti opisujúce Ježišovo detstvo, nám umožňujú vstúpiť do tejto dynamiky prijatia Božieho ducha, ktorý uvádza spásu do činnosti. Druhá kniha sv. Lukáša, Skutky apoštolov, tiež v úvodných častiach začína úplne novým príchodom Ducha Svätého zhora.

Mária v deň Zvestovania

Na prvých stránkach evanjelia nám sv. Lukáš poukazuje na postoj Márie v jej odpovedi na anjelovo zvestovanie. V deň Zvestovania sa nám Boh dáva z čistej milosti a očakáva len jednoduché áno zo strany jedného srdca, ktoré sa úplne otvára vo viere.

Je zrejmé, že Mária sa nechala pripraviť Duchom svätým na dokonalú poslušnosť: anjel Gabriel ju neoslovuje zvyčajným menom, ale nazýva ju novým menom „*plná milosti*“: predstavuje ju

ako dielo milosti naplnené Bohom. Božie tajomstvo sa ukrýva v samotnom vnútri Márie: „**Pán s tebou...**“. Mária je vyvolená Bohom, aby ho niesla ľudu, On sa jej zjavuje a dáva.

Hoci má Boh vo všetkom iniciatívu, Mária ho prijíma a umožňuje mu uskutočniť až do konca jeho plán lásky. Keď prijíma poslanie, ktoré jej zveruje Boh, anjel Gabriel jej hovorí: „**Duch Pána zostúpi na teba**“ (Lk 1,35); to je počatie Božieho Syna. Mária je naplnená Duchom Svätým vzhľadom k jej materskému poslaniu, je úplne pohltaná do moci Ducha Svätého. Odteraz je nesená nadšením nového života, ktorý v nej prebýva; Mária vyžaruje Ducha Svätého.

Na Márii sa učíme spoznávať ženu, ktorej celé bytie má jediný dôvod, a to Ježišovo poslanie. V každej chvíli života je čistým prijatím Ducha Svätého. Boh, len Boh je jej životom. V nej nachádzame len Boha, v nej hľadáme na Boha, ktorý sa dáva. Mária je svedkom a prameňom nového stvorenia, ktoré prýšči z Božieho srdca. Ona začína poslanie Cirkvi, a to dávať Ježiša svet.

Mária v tajomstve Cirkvi

Pod krížom je Mária s tými istými pocitmi ako v prvý deň. Jej viera, už vyskúšaná počas Ježišovho pôsobenia, je teraz vrcholne očisťovaná jeho smrťou. Mária je úplne otvorená a spojená s poslaním spásy, prijíma Ducha nebeského Otca, ktorého dáva jej Syn. Vo chvíli, kedy Ježiš odovzdáva svojho ducha na kríži, dáva aj svoju matku: „**Keď Ježiš uzrel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke: „Žena, hľa, tvoj syn!“ Potom povedal učeníkovi: „Hľa, tvoja matka!“ A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe**“ (Jn 19,26-27). A tak sa Ježišova matka stáva «matkou», ktorá prijíma učeníka nie preto, aby sa k nemu uchýlila, ale aby urobila z jeho príbytku príbytok Ducha Svätého.

V deň Nanebovstúpenia, vo chvíli, keď Ježiš vystupuje k svojmu Otcovi, oznamuje svojim učeníkom: „... **keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami...**“ (Sk 1,8). Ale učeníci sú ešte upriamení na ustanovenie kráľovstva pre Izrael (porovSk 1,6), čas čakania sa im zdá dlhý.

Vo večeradle ju vidíme s učeníkmi: «Vidíme ju vo večeradle medzi apoštolmi, ako v modlitbách "vzývala o dar Ducha". Jej cesta viery je v určitom zmysle dlhšia. Duch Svätý zostúpil na tú, ktorá sa stala jeho vernou nevestou už pri Zvestovaní, keď prijala Slovo živého Boha, "úplne mu podriadila svoj rozum a vôľu a dobrovoľne prijala jeho zjavenie"¹²⁷. «Osobou, ktorá tieto dve udalosti spája, je Mária: Mária v Nazarete a Mária v jeruzalemskom večeradle. V oboch prípadoch jej

¹²⁷ RM 26, citujúc Lumen Gentium 53-54.

nenápadná, ale zvrchovane dôležitá prítomnosť ukazuje cestu "zrodenia z Ducha"¹²⁸... Mária je v skupine učeníkov, pomáha im vytrvať v modlitbe, pripravuje ich na hlboké prijatie Ducha Svätého. Mária má otvorené srdce, ktoré umožňuje Slovu vteliť sa a umožňuje aj zrod Cirkvi, nové stvorenie v Duchu. „To, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého „ (Mt 1,20), povedal anjel Jozefovi, aby mu zjavil, že sám Boh sa ujal iniciatívy pri príchode Ježiša na svet. Ten istý výraz, „*byť počatý z Ducha*“ sa nachádza v Novom zákone druhýkrát len pri rozhovore Ježiša s Nikodémom, kde trikrát za sebou je výraz spojený s nadprirodzeným zrodom kresťanov¹²⁹. Tajomstvo Cirkvi oživovanej Duchom bolo odhalené cez Máriu. Pri Zvestovaní sa Duch prejavil na Márii tak, že nastalo počatie Ježiša. Vo Večeradle sa Duch prejavil, aby vytvoril mystické telo Ježiša – Cirkev. Pôsobenie Ducha Svätého odhalené v Márii odteraz pokračuje v jeho učeníkoch, ktorí sú tiež ponorení do jeho tajomstva.

Tak sa zrodila Cirkev a to, čo nasleduje, „už nie je odchod Márie do Alžbetinho domu, ale odchod apoštolov k obyvateľom celej zeme: návšteva Cirkvi vo svetovom meradle“¹³⁰. Učeníkov zasiahol dych ohňa, nesú Slovo «do Jeruzalema, celého Judska a Samárie, až po končiny zeme». Turíce sú akoby zvestovaním učeníkom: sú naplnení Duchom kvôli ich apoštolskému poslaniu.

„Ako tá, ktorá uverila prvá... aj Cirkev sa stáva Matkou, keď... plodí k novému životu... deti počaté z Ducha Svätého...“¹³¹. „Cirkev sa učí od Márie aj svojmu vlastnému materstvu. Lebo ako Mária je v službách tajomstva vtelenia, tak aj Cirkev ostáva v službách tajomstva adoptovania detí milosťou“¹³². „Z tohto dôvodu Cirkev i pri svojej apoštolskej činnosti právom hľadá na tú, čo porodila Krista, ktorý sa počal z Ducha Svätého a narodil z Panny preto, aby sa skrze Cirkev narodil a rástol aj v srdciach veriacich“¹³³.

„A tu je Mária oveľa viac ako len vzor a predobraz Cirkvi, lebo s "materskou láskou spolupracuje na zrode a výchove" synov a dcér Matky Cirkvi.... ako učí Druhý vatikánsky koncil“.¹³⁴

Mária a duch svätý v živote svätej Lujzy

1623, Turíčne osvietenie

„Turíčne svetlo“ zo 4. júna 1623 bolo pre Lujzu a zostáva aj pre Spoločnosť rozhodujúcou udalosťou. Duch Svätý zažiaril do Lujzinho srdca. V tom čase mala 32 rokov a to bol začiatok úplne novej cesty. Po dlhom a ťažkom období neistoty prijíma istotu akéhosi prísľubu, že jedného dňa zloží

¹²⁸ RM 24, 4.

¹²⁹ Porov. Jn 3, 5-6-8.

¹³⁰ Porov. R. Laurentin, *Court traité* /Malá príručka/, s. 147

¹³¹ RM 8, 29 a RM 42, 1

¹³² RM 43, 2

¹³³ RM 28, 1 = LG 65

¹³⁴ RM 44, 1-2 – porov. LG 63

sľub chudoby, čistoty a poslušnosti, pre službu chudobným. „*Ako sa to stane?*“ Boh pošle svoju pomoc v osobe Vincenta de Paul, aby ju viedol. Lujza je zaplavená «*Svetlom*» Ducha pre jej misiu založiť Spoločnosť, ktorá bude mať za cieľ prinášať chudobným oheň Božej lásky. Turíce 1623 sú akoby zvestovaním pre Lujzu: stať sa spoluzakladateľkou Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.

Podobne ako u P. Márie, aj u Lujzy nastal obrat v živote a tento nový začiatok je sprevádzaný súhlasom s cestou, ktorú jej ukázal Boh. Lujza je oživovaná silou Ducha a usiluje sa s odhodlanosťou spoznať Božiu vôľu; je počas dlhých rokov vytrvalá v hľadaní Božej vôle a sledovaní tohto cieľa. Duchovanie nad Lujzou, jej srdce stále viac obýva život chudobných.

Ale Lujza veľmi cíti, že Boh čaká niečo iné. Usiluje sa napodobňovať trpezlivosť apoštolov, keď očakávali Ducha Svätého po tom, ako ich Ježiš opustil po nanebovstúpení. Počas jedných exercícií v r. 1632 si zapísala: «Musím byť vytrvalá v očakávaní Ducha Svätého, hoci neviem, kedy príde, ale prijímam túto nevedomosť, ako i cesty, ktorými Boh chce, aby som mu slúžila. Musím sa úplne odovzdať do jeho rúk, aby som mu úplne patrila, a aby som pripravila svoju dušu, musím sa dobrovoľne zrieknuť každej veci, aby som ho mohla nasledovať.» (*Duchovné spisy*, s. 713).

Desať rokov po Turíčnom svetle v Kostole sv. Mikuláša des Champs, na Turíce roku 1623, Lujza kráča k úplnému vyjasneniu: ovocie sa ukazuje, keď sa v novembri 1633 okolo nej združia prvé dcéry kresťanskej lásky. Odteraz bude Lujza viesť Spoločnosť k Duchu Turíc.

1642: Pád plafóna

V predvečer Turíc roku 1642 posilnila Lujzinu vieru v Ducha Svätého ďalšia nečakaná udalosť. Lujza sa nachádzala v miestnosti materského domu, kde sa bežne konávali stretnutia komunity a zhromaždenia paní kresťanskej lásky. Zrazu prišli dve sestry po sebe, aby ju upozornili na zvláštne pukanie. Keď aj druhá sestra prišla povedať to isté, Lujza poslúchla a odišla z miestnosti. Len čo ju opustila, povala sa preborila. Tento incident, ktorý sa mohol skončiť katastrofou, bol nielen novou príležitosťou dôverovať Prozreteľnosti, ale ešte viac – mostíkom, aby uverila, že Boh si praje rast tohto rodiaceho sa diela a že ju ochránil. Lujza neskôr napísala: „Pán Boh mi dal poznať svoju božskú Prozreteľnosť mimoriadnymi udalosťami pri preborení našej podlahy v júni roku 1642, v predvečer Turíc. Vtedy mi znova ukázal pred duchovným zrakom môj veľký vnútorný zmätok, v ktorom som žila, keď mi jeho dobrota dala svetlo a vysvetlenie vzhľadom na veľký nepokoj a ťažkosti, ktoré som mala“¹³⁵.

¹³⁵ Duchovné spisy, s. 760

Lujza prikladá tejto udalosti mimoriadnu dôležitosť a úplne sa odovzdáva pôsobeniu Ducha Svätého. Spoznala, aké miesto má dať Duchu lásky, preto mu nechce prekážať a udržiava sa v tej istej „dispozícii, ako svätí apoštoli pred prijatím Svätého Ducha.“¹³⁶

Lujzino srdce pod vedením Ducha sa podobá ohňu a týmto ohňom zapaluje srdcia svojich duchovných dcér. Uvažuje, že celá Spoločnosť „musí mať osobitnú úctu ku sviatku Turíce... a to celkom zvláštnym spôsobom“¹³⁷. Pozýva sestry, aby sa modlili k Duchu Svätému: „Drahé sestry, modlite sa za nás, aby sa zapáčilo nášmu Pánu Ježišovi Kristovi dať nám svojho Ducha na tento veľký sviatok, aby sme boli ním tak plné, všetko hovorili a konali na jeho chválu a na slávu jeho svätej lásky“.¹³⁸ „Nech všetky naše sestry sú každý rok od Nanebovzatia po Turíce vo vnútornom cvičení uctievať úmysel Božieho Syna, keď žiadal od svojich apoštolov, aby očakávali príchod Ducha...“¹³⁹

Postupom času sa Lujza stále viac otvára pôsobeniu Ducha Svätého, možno na nej badať, že má mimoriadnu milosť «čistej lásky». O moci lásky k Duchu Svätému napísala nádherné stránky určené pre všetky dcéry kresťanskej lásky, ktoré sú povolané Spasiteľom «*cvičiť sa v čistej láske*». «*Čistá láska*, » ktorú žije a ktorej plameň šíri, vedie Lujzu k intenzívnejšej službe blížnemu: „Boh mi dal spoznať, že milosti, ktoré mi udelil, neboli pre mňa, ale pretože som mu patrila, boli pre druhých.“¹⁴⁰

Okolo roku 1657, počas jedných exercícií, venovala svoju úvahu Duchu Svätému a žasla nad jasom Božieho daru, ktorý jej dáva žiť Božím životom. Duch Svätý bol pre ňu žiarou lásky, ktorý dával silu žiť životom pravých kresťanov: „Duše skutočne chudobné a túžiace slúžiť Bohu musia veľmi dôverovať, že Duch Svätý ich vhodne pripraví na plnenie najsvätejšej Božej vôle“¹⁴¹.

Lujzina Teologická viera v Ducha Svätého

Lujza uvažuje o Duchu Svätom v rámci Najsvätejšej Trojice. Stále sa vracia k poslianiu Ducha Svätého v tajomstve Vtelenia. Toto naliehanie je vysvetlené jej hlbokou úctou k vtelenému Slovu a k Panne Márii. Ustavičný dialóg troch Božských osôb, svätý dych Otca a Syna je odovzdaný jednoduchému stvoreniu, Márii. Boh dáva svojho Ducha Márii do jej čistého srdca, ktoré úplne prijíma tento Dar. « Večný Otče, prosím o tento prejav milosrdenstva pre plán, ktorý si mal od večnosti s vtelením svojho Syna a pre jeho zásluhy. Môj Spasiteľ, daj mi túto milosť z lásky, akou

¹³⁶ E. 701, A 10, Čím sa zaoberala moja duša od Nanebovzatia po Turíce

¹³⁷ Duchovné spisy, s. 760-761

¹³⁸ E. 349, sestry Jane Lepintre, 19. 05. 1651

¹³⁹ Duchovné spisy, A. 75, s. 762

¹⁴⁰ Duchovné spisy, A. 75, s. 762

¹⁴¹ DS, A. 25, s. 761, Čistota lásky potrebná pre prijatie Ducha Svätého

miluješ Pannu Máriu. Duchu Svätý, vyžiadať mi túto milosť, aj keď som jej nehodná, pre tvoje láskyplné spojenie s Otcom a Synom, ktoré ťa s nimi spája od večnosti“.¹⁴²

Hoci Lujza poznamenáva účasť troch Božských osôb pri Vtelení, predsa uznáva osobitnú misiu, ktorú Duch Svätý vykonal v srdci Panny Márie. Presvätá Panna je «nevestou Ducha Svätého», «svätyňou Ducha Svätého»: to sú základy, o ktoré sa v správnej jednote opiera Lujzina zbožnosť k Najsvätejšej Trojici, k vtelenému Slovu, k Duchu Svätému a k Nepoškvrnenej Panne: „Čo je medzi tebou, svätá Panna a Bohom? Boh je v tebe z práva otcovstva. Si prvá v spojení, ktoré nadobudol s ľudskou prirodzenosťou v tajomstve Vtelenia. Vstupuješ do úzkej zmluvy s nebeským Otcom skrze materstvo Syna. Si skutočne svätyňou Ducha Svätého vtelením, ktoré v tebe uskutočnil.“¹⁴³

Lujza sa s rozhodnosťou vracia ku dňom, kedy apoštoli a Panna Mária prežívali očakávanie Ducha Svätého. Vo svojich listoch, zvlášť vo svojich meditáciách o «zoslaní Ducha Svätého» Lujza spomína postoj prijatia apoštolov – v Máriinej škole. Apoštoli kráčali po ceste Boha ako Mária: Cirkve je dcérou tohto daru lásky Otca a Syna, ktorý dáva život: „Čo urobí Duch Potešiteľ? Dá život telu Cirkvi, ktorej utvorenie chceš dokončiť. ... Dá jej moc konať zázraky... Dá jej svätosť života...“¹⁴⁴. Mária je vrcholným dielom života v Duchu. Jej pôsobenie v Cirkvi je pokračovaním jej materskej starostlivosti voči vtelenému Slovu. Mária žila z Božieho Ducha a dala možnosť Slovu stať sa človekom. Už ona je cirkvou, ktorá sa prijíma od Boha a rodí nové deti. Mária ako vzor života v Duchu nám pomáha otvoriť sa voči prítomnosti Ducha Svätého, ktorý dušu „vhodne usposobuje pre plnenie najsvätejšej Božej vôle“¹⁴⁵.

1658, zasvätenie Spoločnosti Nepoškvrnenej Panne. Márii, «jedinej Matke Spoločnosti».

Keď Lujza uvažuje o Panne Márii v jej vzťahu k Najsvätejšej Trojici ako o «milovanej dcére Otca, matke Syna a neveste Ducha Svätého»¹⁴⁶ uprostred veľkého úmyslu lásky Boha k ľudstvu, hľadá na ňu ako na tú, ktorá nám pomáha žiť v Božej milosti. Ale je to milosť, my sa musíme ňou stať, stať sa bytosťami milosti v Ježišovi Kristovi¹⁴⁷. Od Turíc 1642 Lujza vie, že Spoločnosť existuje len z milosti a môže existovať len z Božej milosti. Moc Najvyššieho musí zatieniť Spoločnosť, aby verne slúžila chudobným v duchu pokory, jednoduchosti a lásky. V roku 1644, počas púte do Chartres Lujza zasvätila Spoločnosť Panne Márii. Mocou Najvyššieho, ktorý ju zatienil, je Mária novým stvorením, cez ktorú Boh spája Spoločnosť a cez ktorú prúdi jeho láska. Lujza chce, aby srdce jej duchovných dcér

¹⁴² E. 808, 4. rozjímanie.

¹⁴³ „Šedá kniha“, s. 833.

¹⁴⁴ Duchovné spisy, s. 809, A. 26, Dôvody a dispozície pre prijatie Ducha Svätého, 6. rozjímanie.

¹⁴⁵ „Šedá kniha“, s. 823.

¹⁴⁶ Duchovné spisy, s. 694, A. 4, Obetovanie sa Panne Márii.

¹⁴⁷ porov. 2. vat. koncil (LG 61).

bolo spojené so srdcom Márie, celkom obetovanej ženy Bohu hneď od začiatku jej bytia. Vincent de Paul na žiadosť Lujzy zasvätil Spoločnosť Nepoškvrnenej P. Márii, matke Božej a matke Cirkvi, 8. decembra 1658 a sama Lujza vyhlásila Máriu za «jedinú Matku Spoločnosti».

Mária a duch svätý v našom živote

«Nechajme sa pretvárať Duchom Svätým»¹⁴⁸

Je ľahké nájsť spojitosť medzi Zvestovaním, Turícami a povolaním dcéry kresťanskej lásky, a dokonca zjaveniami z roku 1830, ktorými Mária pripravila Spoločnosť na mimoriadne poslanie, ktoré jej chcela zveriť.

Vo svetle výrazu koncilu, «Mária, dielo Ducha Svätého»¹⁴⁹, je aj nadpis dokumentu medzi zhromaždeniami, «Nechajme sa pretvárať Duchom Svätým», istým druhom zvestovania, ktoré nám Pán adresuje dnes, aby sme sa nechali pretvárať Duchom Svätým kvôli intenzívnejšiemu prežívaniu nášho povolania.

Duch Boží pokryl svojou tňou a naplnil srdce Márie, ten istý Duch zostúpil na Ježiša a potvrdil Božie synovstvo pri jeho krste (*Porov. Lk 3,22*) alebo pri Premenení (*Lk 9,34*), ten istý Duch zapálil pery a srdcia učeníkov na Turíce, je to ten istý Duch, ktorý ožiaril dušu svätej Lujzy, je to ten istý Duch, ktorý dnes naplňa srdcia dcér kresťanskej lásky.

Imperatív «Nechajme sa...» nám zaiste chce pripomenúť, že Božia iniciatíva má v každom ohľade prednosť. Ale z našej strany ju musíme prijať, aby sme Bohu umožnili zrealizovať jeho dielo v nás. Najskôr treba prijať Toho, ktorý je Darom. Pretože Boh nás nechce premeniť bez nás. Boh dáva svojho Ducha, ponúka ho v každej chvíli, ale očakáva súhlas nášho srdca, aby ho mohol naplniť svojím Duchom.

Aby sme sa «nechali premeniť Duchom Svätým», Mária, prvá kresťanka, zasvätená Bohu výsostným spôsobom, nás sprevádza v našom každodennom živote. «Jediná Matka Spoločnosti» je pokorná, jednoduchá a láskavá služobnica (*porov. K. 15*). Na nej kontemplujeme obraz nášho povolania.

Pokora Nepoškvrnenej P. Márie, úplne otvorenej voči Duchu Svätému

Od prvej chvíle Máriinho počatia Boh sa zahľadel na jej pokoru, pretože srdce prázdne a pripravené na všetko neodolateľne volá po naplnení Božou milosťou. Mária prijala Boží dar, celá jej bytosť bola Ním oživená, úplne sa nechala preniknúť Božou láskou. všetko v nej pochádza od Ducha Svätého, takto sa stáva čistým odrazom Božej pokory. Na nej kontemplujeme Boha, ktorý sa dáva.

¹⁴⁸ Dokument medzi zhromaždeniami 2009-2015.

¹⁴⁹ LG 56.

S ňou prijímame dar ducha pokory, aby sme sa stali ako ona bytosťami milosti v Ježišovi Kristovi. Nepoškvrnená Mária nám ukazuje, že naším prvým poslaním je otvoriť sa pre príchod Ducha, nechať sa Ním premeniť, aby mohol urobiť z nášho obyčajného života príbytok, v ktorom bude prebývať Boh, chrám Ducha Svätého a takto sa bude môcť dávať chudobným.

Mária nám svojou hlbokou pokorou srdca dáva spoznať ľudstvo nie v negatívnej forme, ale božskej. Jej postoj srdca umožňuje prístup k Božej prítomnosti. Veď nad touto peknou čnosťou sa vznášali všetky možné nedorozumenia a odvracali ju od jej jasu. Lexikálne je pokora blízka slovu ponížovanie, čo ju spájalo buď s rezignáciou, alebo minimalizovaním seba samého, či zriekaním. Autentická pokora nie je ľudskou záležitosťou, nie je to malichernosť obmedzenosti úloh, ktoré definuje pokora, podobne nie je to ani veľkosť plánov definovaných pýchou. Naopak, pokora je úkon osoby, ktorá sa neopiera o svoju vlastnú istotu. Mária nás učí kráse pokory, toto prvé blahoslavenstvo otvára bránu ostatným, pretože je prvou podmienkou pre prijatie Božích darov.

Mária nás tiež učí kráčať v pokore; je to priestor, kde nás vždy predchádza Boh. Duch pokory nás odpútava od seba samých, obracia nás k Bohu, aby On mohol na nás hľadiť a aby sme ho počuli, ako nám hovorí: „*Dnes musím zostať v tvojom dome*“ (Lk 19,5), nechali sa Ním obnoviť v láske. Spása Boha je dokonalý dar, ktorý predchádza a zahŕňa naše bytie hriešnika, pričom Boh čaká, len aby naše srdce súhlasilo. Tento postoj prijatia nás vedie k tomu, aby sme všetko očakávali od Boha a v Ježišovi Kristovi sa stávali bytosťami milosti.

Jednoduchosť služobnice pre Otcov plán

Mária, plná milosti, je zároveň žena slobodná, ktorá si neponecháva Boží dar pre seba. Z hĺbky srdca je nasmerovaná k Bohu, ktorého miluje a ktorému chce nanovo patriť. Hovorí len jedno: «Som služobnica Pána». «Mária je úplne odpoveďou»¹⁵⁰ na milosť.

Otec Kolbe spoznáva v Márii stvorenie, «ktoré sa v ničom neoddelilo od Božej vôle». Mária s úplne disponovaným srdcom sa odovzdáva Bohu, súhlasí s jeho dielom, je v súlade s jeho láskou bez najmenej túžby po nezávislosti. Celé jej bytie sa stotožňuje s jej poslaním. V Márii – služobnici vidíme Toho, ktorý sa stal služobníkom všetkých, poslušným až na smrť. Mária nás vedie k prameňu jej panenského obetovania sa. Aj my, darom jednoduchosti sa môžeme ako ona stať pravými služobnicami Pána.

Mária – služobnica nás učí jednoduchosťou života napredovať v tomto postoji, ktorý rozvíja priamosť srdca, neustále úsilie o plnenie Božej vôle a túžbu konať ju prosto, jednoducho a pohotovo.

¹⁵⁰ *La fille de Sion* /Dcéra Sionu/, s. 74 – J. Ratzinger

Jednoduchosť nám umožňuje zodpovedať /byť v súlade/ s darom Ducha, ktorý nám je daný a vzbudzuje v našom vnútri «áno» služobnice, ktoré sa stáva odpoveďou lásky a túžbou spolupracovať s Bohom na jeho pláne lásky. Mária nás vedie k poslušnosti voči zverenej misii, čím napodobňujeme poslušnosť Krista – služobníka.

Láska Matky Božej, Matky milosrdenstva a nádeje malých

Ihneď po anjelovom oznámení je nesená elánom Božej lásky, ktorý v nej prebýva a ide navštíviť svoju príbuznú Alžbetu. Prináša jej pozdrav, ktorý sama najskôr prijala, teraz sa delí o Božiu radosť. Mária je ženou, ktorá prijíma a ktorá odovzdáva lásku pochádzajúcu od Boha.

Na Golgote stála pri svojom ukrižovanom synovi, prijala Ducha Otca cez jej syna, tohto Boha, ktorý bol schopný milovať až po krajnosť a vzbudiť lásku. Máriina láska je úzko spojená s láskyplným utrpením jej syna. Mária je pozvaná zdieľať svoj život učeníkovi a stáva sa jeho matkou. Láska ukrižovaného Krista ju ženie prijať Jána za syna a urobiť z neho príbytok Ducha Svätého. Stáva sa tak i našou matkou, naším vzorom a našou obhajkyňou a túto úlohu prijíma od Ducha Svätého. Matka Cirkvi je pre nás matkou Milosti. Dáva všetko, odovzdáva Ducha, ktorý v nej prebýva v plnosti a dáva ho všetkým, ktorí chcú vložiť svoje kroky do Ježišových šľapají. Keď sa naučíme mať účasť na Máriinej čistej viere, potom sa staneme skutočne «cirkvou». Cez Máriine srdce prebývame v Božom srdci, hľadáme na lásku samého Boha, ktorú má k Ježišovi, a táto láska je vtlačená do srdca matky.

Mária je úplne preniknutá Kristovou láskou, láskou samého Krista a učí nás kráčať v tejto láske, ktorá prevyšuje všetko, čo môžeme pochopiť. Láska ukrižovaného Krista, ktorá dáva silu žiť v «stave lásky» a citovo a činne konať s Ním a v jeho mene. Táto láska ukrižovaného Krista nás podnecuje, aby sme hľadali na chudobných ako na našich pánov a učiteľov a spoznávali jeho prítomnosť v ich srdci a živote a aby sme im ju zjavovali.

Z á v e r

Mária, Matka Cirkvi podopiera vieru Cirkvi. Mária, jediná Matka Spoločnosti, podopiera vieru dcér kresťanskej lásky. Neuspokojuje sa len s tým, že nám slúži príkladom, je nám vzorom, podľa ktorého sme utvárané dychom Ducha Svätého. Preto každý deň «si berieme Máriu k sebe», aby sme sa znovuzrodili v sile Ducha. Cez srdce dcéry kresťanskej lásky Boh chce, aby duch pokory, jednoduchosti a lásky prebýval medzi ľuďmi, zvlášť medzi chudobnými.¹⁵¹

Ďakujem.

¹⁵¹ Porov.: Prévost, A. Prednáška, DKL

Šestnásta prednáška

Spiritualita sv. Vincenta a sv. Lujzy

Niekoľko všeobecných údajov o spiritualite

Hoci slovo „spiritualita“ existovalo už v 17. storočí, sv. Vincent a sv. Lujza ho nepoužívali. Používanie tohto výrazu sa rozvinulo až v 2. polovici minulého storočia, jeho význam nebol veľmi konkrétny, hoci spisovatelia vyhlasovali, že spiritualita vyjadruje vzťah medzi ľudským duchom a Duchom Svätým. Spiritualita môže byť skúmaná z dvoch podstatných aspektov. Prvý aspekt možno nazvať «škola duchovnosti» (systematická alebo logicky sklbená intelektuálna stavba) je hlavné učenie zakladateľov rehoľných inštitútov, s ich princípmi, príčinami a dôvodmi (*napríklad: benediktínska, ignaciánska, vincentská škola...*). Druhý aspekt možno nazvať «**duchovný život**»: je to pôsobenie Ducha Svätého v živote osôb a presnejšie, odpoveď osoby na pôsobenie Ducha Svätého, aby sa zaodela Duchom Ježiša Krista, bola solidárna s chudobnými. Štyri prvky sú teda nevyhnutné pre duchovný život: pôsobenie Ducha Svätého, odpoveď osoby, nasledovanie Krista a solidarita s chudobnými. Ako kresťania sme zaangažovaní nasledovať Ježiša Krista, máme sa zaodiť jeho Duchom, ako hovoria Zakladatelia - máme pokračovať v jeho evanjelizačnom poslaní a v službe chudobným.

Dva veľké duchovné prúdy

Ježiš Kristus je človek a Boh zároveň; kresťan je hriech a milosť, bieda a stvorený na Boží obraz. Podľa idey, že človek sa sám stáva pesimistom alebo optimistom, podľa idey, ktorú má o Kristovi, Bohu, ktorému sa klania, alebo človeku, s ktorým sa rozpráva, jeho spiritualita bude odlišná. A tak sa v dejinách objavili dva veľké prúdy duchovnosti. Prvý, človek sa považuje za ničotu, je produktom hriechu, voči veľkosti Krista – Boha; v druhom prúde sa človek vníma ako Božie dieťa a nachádza pri Ježišovi Kristovi Otcovu lásku a milosrdenstvo. Tieto dva prúdy sa rozvetvujú na množstvo modalít.

Prvý prúd duchovnosti: Francúzska škola

V Paríži 17. storočia existoval prvý prúd duchovnosti, hoci s určitými zvláštnosťami, nazýval sa Francúzska škola (*Bérulle, Benoît de Canfield, Andrej Duval, generálny direktor karmelitánok vo*

Francúzsku, Michel de Marillac), ktorá „zdedila“ evanjelium svätého Jána, učenie sv. Augustína, pseudo – Dionýza a rýnsko – flámskych mystikov.

V tejto duchovnej škole sa na Boha viac hľadá v jeho božskej podstate ako na každú z troch osôb Najsvätejšej Trojice. Stúpenci tejto školy chcú plniť Božiu vôľu, aby sa mohli skôr spojiť s podstatou Božstva, ako nasledovať Krista. V mystickej kontemplácii sa túžia priamo spojiť s Bohom, bez prostredníka, odsúvajúc na bok všetko, čo zdôrazňuje ľudskú prirodzenosť, vrátane Ježišovej. Na dosiahnutie tohto spojenia sa človek musí úplne zrieknuť seba samého, znížiť sa, úplne sa vyprázdniť až po hlbokú vnútornú chudobu. Keď je takto odovzdaný Bohu, necháva sa viesť Duchom Svätým.

Z duchovného života sv. Vincenta vieme málo, veľmi málo o ňom hovoril.¹⁵² Ale z reči, ktorú používal, usudzujeme, že počas prvých rokov svojho života v Paríži priľnul k prvému duchovnému prúdu, ktorý si uchoval počas celého svojho života, hoci pridal ľudskejšie prvky. V jeho reči sa objavujú určité pojmy, ako umŕtvovanie, sebazaprenie, odovzdanosť, porušenosť ľudskej prirodzenosti a pod. Táto reč bola bežná v tej dobe, používali ju stúpenci učenia sv. Augustína v tejto duchovnej škole.

Spisy Lujzy (*rozjímania, exercície*) nás viac oboznamujú so spiritualitou, ktorú objavila v škole u kapucínok a oratoriánov. Vincent spoznal túto spiritualitu v kontakte s Bérullom.

Spiritualita, ktorá zodpovedala Lujziným potrebám

Táto spiritualita zodpovedala dobre na otázky, ktoré si kladla mladá Lujza de Marillac. Hoci pochádzala zo šľachty, bola vydedená a zamietnutá rodinou Marillac kvôli jej narodeniu. Keď jej otec zomrel, rodina sa postarala, aby odišla z penzionátu; Lujza si vtedy uvedomila, že je sama. V tej dobe rodina, ku ktorej osoba patrila, bola zárukou. Lujza však bola odsunutá od svojej rodiny. Navyše ako žena bola podriadená autorite muža, buď otca, alebo manžela, či brata, alebo poručníka. Lujza nemala žiadneho muža, ktorý by sa jej zastal. V jej 15-16 rokoch ju jeden kňaz kapucín zasvätil do rozjímania.

Keď si v dospelosti Lujza spomínala na svoju mladosť, napísala: „*(Boh) mi dal poznať, že je jeho svätou vôľou, aby som prichádzala k nemu po krížovej ceste. A z jeho svätej vôle som nebola skoro ani chvíľu bez príležitosti trpieť.*“ (A 29); pýtala sa pritom na príčinu toľkého utrpenia. Jej spiritualita ju viedla k hľadaniu odpovede u Boha. V dôvere v Boha meditovala o všetkých udalostiach

¹⁵² ABELLY, *La vie du vénérable serviteur de Dieu... /Život ctihodného Božieho služobníka.../* Paríž, Vyd. Florentin Lambert, 1664, 1. kniha, XVIII. kap., s. 73. Používa však myšlienky a výrazové prostriedky, ktoré sú prejavom tejto spirituality, keď hovorí o kňazstve, povolani a Božej vôli.

v jej živote, chápala, že boli v Božom pláne a že má s Ním spolupracovať. Táto myšlienka ju povzbudila a dala zmysel jej životu: spolupracovať s Bohom, aby sa naplnil jeho večný plán.

Lujzu ako vydatú viedol biskup z Belley, Ján – Peter Camus. V rozjímaní Lujza cíti, že ju Duch Svätý vovádza do temnej noci (1622-1623), otvorenej bráne k mystickej kontemplácii. Hlboko zakúša v sebe prítomnosť Ducha Svätého. Vieme to z jej opisu: „*Videlo sa mi, že som v duši počula hlas, ktorý ma uistoval, že Boh nechce prísť ku mne ako na miesto, kde by nachádzal záľubu, alebo ako na požičané miesto, ale ako do vlastného dedičstva, ako na miesto, ktoré mu celkom patrí*“ (A 17).

Toto ju viedlo k mystickej svadbe (o ktorej hovorí sv. Terézia Avilská v 6. príbytku): „*5. februára na sviatok svätej Agáty som odišla do Saint-Cloud /sě-n-klúd/. Pri svätom prijímaní som pocítila, že Pán Ježiš mi vnukol myšlienku, aby som ho prijala ako Ženicha svojej duše, že ono má byť istým druhom duchovného sobáša. Pri tejto myšlienke som sa cítila hlboko spojená s Bohom. Bol to mimoriadny zážitok. Rozhodla som sa opustiť všetko, aby som mohla nasledovať svojho Ženicha, hľadiť odteraz na neho ako na svojho Ženicha, prijať všetky ťažkosti ako prejavy jeho dobroty*“. Lujza teda uskutočnila premieňajúce spojenie: „Počas celej cesty sa všetko darilo bez môjho zvláštneho pričinenia. Boh ma naplňal veľkou radosťou z vedomia, že ja, nehodná, môžem blížnym pomáhať poznať ho“ (A 50).

Vieme, že aj Vincent prekonal temnú noc. Vo víziách (*mimoriadny fenomén, ktorý môže sprevádzať kontemplatívne rozjímanie*) tiež spoznal nazeranie. Preto nie je udivujúce, že ho navrhol aj dcéram kresťanskej lásky ¹⁵³.

Lujza a Vincent sa stali mystikmi takými, akými si prial Karl Rahner, keď hovorí, že kresťan 21. storočia bude alebo mystikom, alebo nebude vôbec, pretože spiritualita budúcnosti nebude založená na jednotnom, jasnom a verejnom presvedčení, bude rásť len vďaka duchovnej skúsenosti a osobnému rozhodnutiu ¹⁵⁴.

Avšak Zakladatelia vedia, že túto spiritualitu možno odporúčať len niektorých dcéram kresťanskej lásky (LG 39-41), pretože väčšina z nich boli len jednoduchými dedinskými devami, nemali vzdelanie a ich duchovný život bol veľmi poznačený ľudovou zbožnosťou. Okrem toho uvažovali, že pre posväcovanie sa službou chudobným je druhá forma spirituality primeranejšia pre ne, preto im ju najčastejšie odporúčali.

Druhý prúd spirituality: ľudskejšia zbožnosť

¹⁵³ Coste IX, 50, 420, 424-425.

¹⁵⁴ K. Rahner *Teologické spisy*, VII DDB. 1967

Tento druhý spôsob života spirituality je založený na synoptických evanjeliách. Má veľa spoločných bodov so súčasnou nábožnosťou a zbožným humanizmom. Jednoduchí ľudia považovali rýnsko – flámsku spiritualitu za niečo nejasné, abstraktné, ktorá sa týkala viac mníchov (*t. j. malého počtu ľudí*), ako osôb žijúcich a pracujúcich vo svete, ktorí potrebovali ľudskejšiu a jednoduchšiu spiritualitu.

Hlavné línie tejto spirituality (*ktorá má tiež mnoho variantov*) sa nachádzajú v Nasledovaní Krista od Tomáša Kempenského, ďalej v Exerciáciách od sv. Ignáca z Loyoly, u brata Alojza z Granady, u sv. Františka Saleského.

Vincent a Lujza budú odovzdávať túto spiritualitu dcéram kresťanskej lásky. Najdôležitejšie prvky tejto spirituality sú: zamerať sa na Ježiša Krista, napodobňovať ho vo všetkých aspektoch jeho života a nielen v jeho poníženosti. Táto spiritualita odkladá stranou intelektuálny aspekt a zameriava sa na citovosť. Kladie dôraz na rozjímanie podľa metodiky, nalieha na to, aby sa dávali praktické predsavzatia a podrobne vyberá témy pre každú meditáciu, stupne, časti rozjímania.

Vincent bol vedený Bérullom a stával sa svätým vďaka prvej spiritualite nazwanej „*abstraktná*“; potom, ako sa postupne stretával s chudobnými, osvojoval si druhý duchovný prúd. Postupne sa celý jeho život zameriava na chudobných, myslí si, že prvá spiritualita s jej intelektuálnym aspektom nie je pre neho užitočná pri službe chudobným, a tak ju postupne zanecháva. Mohli by sme povedať, že je eklektický, pretože podľa svojich potrieb pri starostlivosti o chudobných a ich evanjelizácii, raz čerpá z Benedikta z Canfieldu, raz od Bérulla, od sv. Ignáca z Loyoly, alebo od brata Alojza z Granady a inokedy zasa od sv. Františka Saleského.

Lujzino duchovné napredovanie je odlišné. Od detstva stále trpela, musela sama čeliť a zápasiť, aby si našla miesto v spoločnosti s pyramidálnymi spoločenskými vrstvami. Vo všetkom, čo prežila, cítila, že ju priťahuje pokora, ktorú ponúkal prvý duchovný prúd, tzv. „*abstraktný*“ a s jeho pesimistickým ponímaním osoby, ktoré zaberá veľké miesto v „*augustinianizme*“ 17. storočia¹⁵⁵ a predovšetkým v prvom prúde spirituality. Lujzino uvažovanie je tiež veľmi metafyzické.

Od roku 1629 nastáva zmena v Lujzinej duchovnosti. Vincent ju pomaly vedie k životu s „ľudskejším“ Bohom, jej uvažovanie je menej hlbavé, viac zamerané na Krista a na bežný život. Takto tomu bude až do roku 1653, kedy sa vráti k prvej spiritualite, ale viac zafarbenej „*vincentskými*“ farbami. V tejto spiritualite, ktorú by som nazval „*Lujzina*“, má veľké miesto prítomnosť Ducha Svätého. Je to trojičná spiritualita, v ktorej sa objavuje Duch vo vzťahu so Synom

¹⁵⁵ Jansenius prevzal a sprísnil niektoré antropologické a teologické tézy sv. Augustína (hlboká porušenosť človeka následkom dedičného hriechu ; potreba milosti pre spásu). Tento vplyv poznačil 17. a 18. storočie. Podľa Jansenia, milosť nemožno nadobudnúť ani čnostným správaním, ani modlitbou, či sviatosťami ; dokonca i spravodliví, aby mohli žiť podľa prikázaní, potrebujú účinnú milosť udelenú samým Božím milosrdenstvom.

a Otcom uprostred Najsvätejšej Trojice. Vidieť ho tiež, ako pôsobí v srdci človeka, aby ho spojil s človečenstvom Krista a úplným zrieknutím sa seba mu umožnil dosiahnuť čistú lásku¹⁵⁶.

Spiritualita Zakladateľov

Spiritualita Lujzy v jej mladosti jej dala základ pre službu chudobným. To, čo povedal Brémond o sv. Vincentovi možno aplikovať aj na sv. Lujzu: „Nie láska k ľuďom ho viedla k svätosti, ale skôr svätosť ho učinila skutočne a účinne láskavým. Nie chudobní ho viedli k Bohu, ale naopak, Boha dal chudobným“¹⁵⁷.

Služba živí duchovný život Zakladateľov

Vincent viedol ľahko Lujzu k spoznaniu a službe Ježiša Krista v chudobných: "Chodte teda, Slečna, v mene Božom..." Od roku 1629 sa Lujza stáva «služobnicou chudobných».

Vincent od svojho zajatia a temnej noci je presvedčený, že musí ísť pomáhať chudobným, ktorí čakajú na jeho pomoc pri ťažkostiach. Nerobí mu ťažkosť presvedčiť Lujzu, aby konala podobne, pretože v jej srdci bolo veľmi živé „osvietenie“, ktoré jej dal spoznať Boh pred niekoľkými rokmi (1623). Mala sa osobne starať o chudobných a hľadať, ako im pomáhať v ich potrebách. Na konci svojho života meditovala o tom, že Ježiš: „...nás naučil láske preto, aby sme mali možnosť nahrádzať služby, ktoré nemôžeme preukazovať jemu“ (A 26, rozjímania 3. dňa).

Vincent ju povzbudzoval v tomto živote, ktorý je solidárne spojený s celým ľudstvom. Pri rozjímaní obaja svätci spoznávajú, že Boží Syn vtelením prijíma ľudskú prirodzenosť. Preto každý chudobný je trpiacim údom tohto Ježišovho ľudstva, ktorý chce nastoliť nebeské Kráľovstvo pre všetkých, vrátane chudobných. Vincent a Lujza sú povolání mu v tom pomáhať.

Tajomstvo Vtelenia v spiritualite Zakladateľov

Vtelenie sa teda stalo centrom spirituality oboch Zakladateľov, ale u každého odlišným spôsobom.

Vincent nám nezanechal písomne, ako táto udalosť ovplyvnila celý jeho duchovný život, ale vieme, ako odporúčal, aby boli chudobní o tom poučení pre ich spásu. Tak sa zmysľalo v tej dobe¹⁵⁸. Ježiš bol v jeho živote všetkým, dokonca stotožňoval svätosť s týmto výrazom: „zaodiť sa Duchom Ježiša

¹⁵⁶ Prečítajte si nádherné spisy sv. Lujzy: A 25, 26 a 27. Coste. XII, 256-257.

¹⁵⁷ H. BREMOND, *Histoire du sentiment religieux en France, T. III, La conquête mystique* /Dejiny náboženského cítenia vo Francúzsku, 3. zv., Mystické dobývanie/, Paríž, Boud B. et Gay, 1923, s. 246.

¹⁵⁸ Coste I, 121; XI, 181, 382; XII, 80.

Krista“. Pri Vtelení dával Bérulle viac dôraz na božskú podstatu Ježiša ako na ľudskú. To učil a mal spoločné so všetkými duchovnými, ktorí meditovali o Kristovi. Vincent učil a žil kristocentrickú spiritualitu¹⁵⁹.

Lujza nám opísala, ako Vtelenie Božieho Syna zmenilo jej duchovný život, ako sa toto tajomstvo stalo centrom jej osobného života a zaangažovania sa ako dcéry kresťanskej lásky. Potvrdzujú to viaceré dôkazy: rozhodla sa skladať sľuby v Spoločnosti na deň Vtelenia, ktorý nazývala naším drahým sviatkom, meditovala o tomto tajomstve a na túto tému napísala viacstranové veľmi pekné úvahy 160, osvojila si učenie, ktoré hlásal Don Scot. Toto učenie tvrdí, že spása ľudí sa realizuje vo Vtelení a svätosť dosahujeme napojením sa na človečenstvo Ježiša Krista.

Aby bola láska k Bohu pravdivá, musí človek milovať nielen Boha, ale aj svet, predmet jeho lásky. Lujza pridáva, že Boh nestvoril svet z ničoty, ale ho stvoril z neho samého a Boh je láska. Človek je nielen plodom lásky Boha, ale má účasť na tejto božskej láske. My, ľudia, túžime po šťastí, ale nemôžeme ho nájsť úplne v stvorených veciach, chatrných a nedokonalých, ale v samom Bohu. Preto sa Lujza musí napojiť na Krista v jeho ľudstve.

Často hlboko uvažovala nad týmto záverom: *„Uvažovala som o tom, že táto moc patriť Bohu vychádza z jeho úmyslu, keď stvoril človeka. Chcel sa s ním úzko naveky spojiť. Chcel to dosiahnuť jediným prostriedkom, ktorý mal a mu dal, a to Vtelením svojho Slova. V ňom mala byť dokonale spojená ľudská a božská prirodzenosť...“* (A 26 s. 806).

„... sväté človečenstvo Pána Ježiša je pre nás takto stále prítomné. Pomáha využívať vlastné zásluhy, a tak posväcovať duše. Je ako vzduch, bez ktorého duša nemôže žiť. Takto som videla vykúpenie ľudí pri Vtelení (Božieho Syna) a ich posvätenie v zjednotení človeka s Bohočlovekom. Touto prítomnosťou privlastňuje svoje zásluhy každej duši osobne spojenej s Bohom... v zjednotení človeka s Bohočlovekom a toto zjednotenie ctí v každom človeku Boží obraz...“ (A 14 s. 777).

¹⁵⁹ Coste XII, 264... 271.

¹⁶⁰ A 13 druhý, 14, 26, 71, 85...

Sedemnásť prednáška

Spiritualita a spoločenstvo

Obaja svätci hovoria sv. V., i L., nasledovaní Ježiša Krista, o napodobňovaní jeho života a radia vyprázdniť sa a zaodieť sa Duchom Ježiša Krista. Nasledovať Ježiša Krista znamená kráčať s Ním a osvojiť si jeho cítenie. Zaodieť sa jeho Duchom znamená byť samým Kristom, čo si vyžaduje zjednotiť sa s ľudstvom Krista, zakoreniť sa v ňom ako prameni a vzore každej lásky, podľa sv. Pavla Kolosanom: **„Ako ste teda prijali Krista Ježiša, Pána, v ňom žíte: v ňom zakorenení a na ňom postavení, upevnení vo viere, ako ste sa naučili, a vynikajte vo vzdávaní vďaky!”** (Kol 2,6-7). Preto chápeme slová Lujzy, ktoré jedného dňa napísala: *„Žíme teda ako mŕtve v Ježišovi Kristovi. Neodporujeme viac Ježišovi. Pracujeme len pre Ježiša, myslíme len na Ježiša, žíme len pre Ježiša a pre blízkych, aby sme v tejto zjednocujúcej láske milovali len to, čo miluje Ježiš, aby sme si pre túto lásku, ktorej stredobodom je láska večného Boha k stvoreniam, zaslúžili od jeho dobroty milosti, ktoré nám chce vo svojom milosrdenstve dať“* (A. 23 s. 778).

Lujza sa na začiatku svojich návštev charitatívnych spolkov zaodela Ježišom Kristom natoľko, že počas jednej z jej ciest si uvedomila, že to nekoná ona, ale sám Ježiš Kristus, ktorý sa jej celkom zmocnil (porov. A. 50).

Spiritualita služby prežívaná v spoločenstve

V Châtillon-les-Dombes Vincent spoznáva, že pomoc chudobným je účinná len vtedy, keď osoby pracujú v skupine. A tak založil charitatívny spolok, Misijnú spoločnosť a Spoločnosť dcér kresťanskej lásky, ktorej Lujza de Marillac obetovala celý svoj život. Takto sa naplnili línie jeho spirituality: *«zaodieť sa Duchom Ježiša Krista pre evanjelizáciu a službu chudobným v spoločenstve»*. Pre ľahšie dosiahnutie tohto cieľa sa členovia majú opierať o Eucharistiu, sviatosť zmierenia a predovšetkým rozjímanie, ako to odporúčajú duchovní učitelia 17. storočia i sv. Vincent: *„Dajte mi muža modlitby a bude schopný všetkého“* (Coste XI s. 83)¹⁶¹.

Pre Vincenta a kňazov Misijnej spoločnosti je znamením, že sa zaodeli Duchom Ježiša Krista, nadobudnutie jednoduchosti, pokory, lásky, umŕtvovania a horlivosti za spásu duší (misionársku

¹⁶¹ vid'. dve konferencie pre DKL o rozjímaní : z 31. 05. 1648 a 13. 10. 1658.

lásku). Pre Lujzu a dcéry kresťanskej lásky je tým pokora, jednoduchosť a láska¹⁶². Osou, na ktorej sú upevnené všetky tieto čnosti je láska, alebo ako ju dnes niekedy nazývame, solidarita v službe chudobných konaná komunitne.

Keď sa solidarita nazýva súcít

Láska, či solidarita s tým, ktorý trpí, však pochádza z ľudského citu, pocitu srdca, ktorý nazývame súcít: "K chudobným chorým máte pristupovať s takou istou dobrotou, o akej ste boli poučené, t. j. s láskavosťou, súcitom a láskou (*Coste X, s. 332*). Súcít sa stáva zložkou spirituality oboch Zakladateľov v deľbe a v službe chudobným. Veľa sme skúmali lásku v spiritualite Zakladateľov, bolo by potrebné tiež podrobne preštudovať súcít.

Lujza kvôli svojmu detstvu, v ktorom nepoznala lásku, bola veľmi citlivá a emotívna. Vincent jej často hovoril, aby bola ostražitá na svoje city, ale jej utrpenie ju urobilo veľmi citlivou voči tým, ktorí trpeli. Vincent napriek svojej pochmúrnej, drsnej a prchkej povahe, tiež zmenil povahu na citlivú a plnú súcitu; mal tiež detinskú dôveru k Panne Márii; dával chudobným almužnu; ako dvadsaťročný videl hrob apoštolov v Ríme; pociťoval hlbokú bolesť, keď videl svoju rodinu v núdzi, a pritom sa zriekol pomáhať im finančne. O niekoľko rokov zvolal: „*Myslíte si, že nemám rád svojich rodičov a príbuzných? Pociťujem k nim tú istú lásku a láskavosť, aké môže pociťovať hocikto iný voči svojim najbližším. A táto prirodzená láska odo mňa dosť žiada, aby som im pomáhal*“¹⁶³.

Láska začína súcitom: mať účasť na utrpení chudobných, spoznávať ich potreby a ujímať sa ich. A tak súcít, ktorý Ježiš pociťoval voči k chudobným, sa prenáša na nás a premieňa na vincentiskú charitatívnu lásku: „*Keď Boží Syn nemohol mať city súcitu v stave slávy, ktorú má od večnosti v nebi, chcel sa stať človekom a stať sa naším Veľkňazom, aby mohol súcítiť s našou biedou. Aby sme mohli kraľovať s ním v nebi, musíme súcítiť ako on s jeho údmi na zemi*“ (*Coste XI, s. 77*).

V tejto spiritualite je prvým prejavom súcitu priblíženie sa k chudobným a cítenie s ich utrpením. Lujza to jasne hovorí Vincentovi počas pohromy občianskej vojny. V tom čase bola blízko opustených detí, počúvala ich plač a videla núdzu dojok, chudobných sedliačok, ktoré nemohla vyplatiť^(L. 279).

¹⁶² Coste XII, príhovor pre misionárov z 22. 08. 1659; sv. Lujza A. 78.

¹⁶³ Abelly 3. kniha, 19. kap., s. 293. Abelly opisuje, že okolo r. 1650 pán du Fresne mu dal tisíc frankov, aby mohol pomôcť svojim rodičom, ktorých obrali vojaci o všetko. Keď ich napokon prijal, zvolal : (veta citovaná v texte) a pridal: "Ale musím konať podľa hnutia milosti a nie prirodzenosti a myslieť na opustenejších chudobných, a nezastavovať sa pritom na priateľských alebo príbuzenských zväzkoch". Tak isto ho dojal kňaz, ktorý bol kedysi kňazom Misijnej spoločnosti a ktorý mu raz zachránil život. Mnohokrát žiadal, aby ho znova prijali, ale vždy márne. Prišlo mu na um, že mu pripomenie preukázanú službu. Pri tejto spomienke sa svätec nechal obmäkčiť a zaslal mu list, z ktorého nám autor Collet zachoval len niekoľko slov: «*Príďte, pane, a budete prijatý s otvoreným náručím*» (*Coste V s. 541*).

Vincent ohľadom súcitu hovorí, že nemožno viesť duchovný život, ak neprejavujeme súcit: „Čože? Byť kresťanom, vidieť zarmúteného brata a neplakať s ním, nebyť chorý s ním? To znamená nemať lásku. To je kresťan na papieri! To je človek bez ľudskosti, taký je horší ako zvieratá“ (Coste XII, s. 271).

Veľké problémy vo vincentovej spiritualite služby chudobným má ten, ktorý súcitiť, dáva, uzdravuje, pomáha – a pritom sa správa ako nadradený voči tomu, kto prijíma pomoc, voči chorému, chudobnému. Ten, kto súcitiť, je v nebezpečenstve, že sa bude cítiť nadradený k tomu, ktorý trpí. Aby sme sa vyhli tomuto súcitu, ktorý je poznačený namyslenosťou u toho, kto dáva a ponížením u toho, kto prijíma, Vincent a Lujza zvolili pre Spoločnosť čnosti pokory a jednoduchosti nasledovaním Krista pokorného a jednoduchého. Boh sa stal človekom, narodil sa v maštali, dal sa pokrstiť ako hriešnik, súcitiť s ľuďmi, zomrel na kríži, chcel patriť medzi ľudí vylúčených na okraj spoločnosti, pokorných, chudobných – anawim Starého zákona¹⁶⁴. Súcit spôsobuje, že chceme, aby chudobní vyšli z biedy a ohlasujeme im Kráľovstvo spravodlivosti, lásky a pokoja, ktoré je ľudskejšie a súcitnejšie.

Súcit musí byť úprimný, bez pretvácky a klamstva. Len s takýmto súcitom mohla Lujza kontemplovať Ježišovu jednoduchosť dieťaťa alebo jednoduchosť Ježiša na kríži. Aj Vincent radí sestrám úprimný súcit¹⁶⁵. Pri čítaní Lujziných listov a Vincentových konferencií vidíme, že považujú súcit za ľudský spôsob života, ako žil Ježiš.¹⁶⁶ Súcit voči chudobným vedie k tomu, že im slúžime s jednoduchosťou, láskou a úctou, ako to odporúča aj sv. Pavol v liste Rimanom: „**Láska nech je bez pretvácky... Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmyšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba**“ (Rim 12, 9,15-16).

¹⁶⁴ SL.Duch.spisy L. 183, 353, 377, 565, 647 bis : A 8, 14, 62, M 40 bis... SV.Coste XII, 265, 271...

¹⁶⁵ SL. Duchovné spisy A 8, 9, 21 et 21 bis. SV. Konferencia z 24. februára 1652

¹⁶⁶ Porov.: MARTINEZ, B.: Prednáška CM sesgtrám DKL.

Osemnásť prednáška

Putovať s Máriou

V úvode prípravných prednášok, ktoré vás vedú k obnove ročných sľubov začínam vždy dôvodmi, ktoré ma viedli k výberu uvedenej témy. Počas týchto posledných rokov boli tieto dôvody spojené skoro vždy s určitými cirkevnými udalosťami, ako napríklad vydanie apoštolskej exhortácie *Vita consecrata*, príprava na Veľké Jubileum, alebo jeho slávenie.¹⁶⁷

Keby ste sa ma opýtali, čo ma viedlo k tohtoročnej témy, bol by som nútený uznať, že som nemal osobitný motív, vychádzajúci z udalostí v Cirkvi alebo Spoločnosti. Medzi smernicami a konkrétnymi programovými líniami Svätý Otec zdôraznil vo svojom liste pre celú Cirkev na záver Jubilejného roku (**6. januára 2001**), aby boli zaradené do pastoračných programov na začiatku tretieho tisícročia. Pannu Máriu však medzi nimi necituje. Pápež Ján Pavol II. si presvedčivo uvedomuje, že Panna Mária je prítomná v živote súčasnej Cirkvi, z čoho sa možno len tešiť.

Keď pápež vymenoval tieto pastoračné priority, dodal: "Plní nádeje pod'me vpred!... Na tejto ceste nás sprevádza Najsvätejšia Panna, ktorej som... zveril tretie tisícročie. Mnohokrát som ju v týchto rokoch predstavil a vzýval ako "Hviezdu novej evanjelizácie". Poukazujem na ňu aj ako na žiarivú zornicu a bezpečnú vodkyňu našej cesty. „**Žena, hľa tvoje deti**“¹⁶⁸, opakujem jej v ozvene samého Ježiša a stávam sa pri nej hlasom detinskej lásky celej Cirkvi."¹⁶⁹

Vďaka týmto slovám dôvod výberu témy prednášok na tento rok je priblížiť Pannu Máriu ako "vodkyňu a sprievodkyňu na ceste" dcér kresťanskej lásky na začiatku tretieho tisícročia.¹⁷⁰

Počas tejto prvej prednášky budem uvažovať o mieste, ktoré má Panna Mária v tajomstve Krista a Cirkvi, a tým v našom kresťanskom živote. V druhej prednáške vám budem hovoriť o mariánskej úcte v Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Najskôr je správne umiestniť Pannu Máriu do celku našej viery a potom si priblížiť mariánsku úctu vo vincentском duchu.

Mária v Evanjeliu

¹⁶⁷ Porov.: QUINTANO, F.: *Prednáška*. Materinec, 6. apríla 2002.

¹⁶⁸ Porov. Jn 19, 26.

¹⁶⁹ Jan, Pavol II.: *Novo Millennio Ineunte*, č. 58.

¹⁷⁰ V programe medzinárodných sesíí formácie, ktoré sa konajú v Materinci počas jedného mesiaca, ma žiadajú, aby som rozvinul tému: "Mariánska úcta v Spoločnosti", ktorá má spojenie s púťou v Chartres. Niektoré sestry po prednáške chceli jej kópiu. Nedali im ju z jediného dôvodu, že jedného dňa sa tieto prednášky objavia v *Ozvenách Spoločnosti*. Dnes je tento prísľub zrealizovaný.

Apoštolská exhortácia *Marialis cultus* nás vyzýva, aby sme spoznali Máriinu osobnosť takú, akú nám ju predstavujú evanjeliá.¹⁷¹ Toto splnil už niekoľko rokov predtým II. vatikánsky koncil¹⁷² a Ján Pavol II. pokračoval vo svojej encyklike *Redemptoris Mater*.¹⁷³ Všetky tieto dokumenty predstavujú tiež Máriu v jej hlbokom vzťahu s Kristom a Cirkvou.

Niektorí ctitelia Panny Márie ľutujú, že je tak málo textov Nového Zákona, vzťahujúcich sa na ňu. Zabúdajú, že evanjeliá predstavujú Kristovu osobu a jeho dielo spásy. Preto niektoré úryvky, v ktorých sa objavuje Panna Mária, sú vždy spojené s udalosťami Krista a majú osobitný spásonosný význam. Sú to tieto časti: Zvestovanie, Vtelenie, Navštívenie, Ježišovo narodenie, klaňanie pastierov a kráľov, obetovanie Ježiša v chráme, útek do Egypta, skrytý život v Nazarete, putovanie do Jeruzalema, svadba v Káne, nepriamo pri Ježišovom verejnom živote, pri Ježišovom kríži, očakávanie príchodu Ducha Svätého vo večeradle spolu s apoštolmi.

Zo spásonosného významu týchto úryvkov a Máriinej úlohe v týchto udalostiach vyplýva **"stúpajúca mariológia"**. Tento výraz znamená, že evanjeliá nám približujú Pannu Máriu ako veľmi blízku, dôvernú osobu, sestru a spoločníku na cestu, Kristovu nasledovníčku, "pútničku vo viere", podobne ako sme nimi my, a ako členku Cirkvi, prítomnú vo Večeradle.

Panna Mária je zobrazená v evanjeliách ako vzor všetkých veriacich. Prijíma Božie slovo, je disponovaná na spásonosný plán Boha, otvorená a solidárna k potrebám chudobných, modliaca sa, silná v skúškach, až po smrť verná poslaniu, ktoré je jej zverené. To sú postoje, ktoré majú viesť všetkých Kristových nasledovníkov. Mária je prvá kresťanka, vzor svätosti pre komunity veriacich všetkých čias.¹⁷⁴ Tieto postoje presahujú spoločenský a kultúrny rámec, v ktorom žila. Preto je schopná osvetliť cestu každého kresťana minulosti, súčasnosti a budúcnosti. Preto je učiteľkou duchovného života.

Z určitých súčasných teologických prúdov duchovnosti - a veľmi často z určitých prejavov ľudovej zbožnosti - vynára sa **"zostupná mariológia"**. Panna Mária je v nej znázornená ako skoro božská osobnosť, veľmi vzdialená, pred ktorou je len jediná možnosť, a to chvála, oslava jej výnimočných predností prijatých od Boha. Stačí, keď si pripomenieme niektoré kázne a hymny, v ktorých sú ospevované len jej veľkosti.

Súčasná duchovnosť dáva prednosť stúpajúcej, **"vzostupnej mariológii"**, t.j. priblíženie Panny Márie takej, ako ju vidíme v evanjeliách, prechádzajúc tými istými zmenami ako ostatní veriaci. Toto objasňuje situácie dnešných mužov a žien, či už ide o rodinný život, prácu, skúšky, utrpenie. **"Vzostupná mariológia"** neskrýva mimoriadne prednosti, ktorými ju okrášlil Boh. Namiesto toho, aby vychádzala z týchto výnimočných darov a **"zostúpila"** do každodenného života, ide opačnou dráhou. Vychádza z Máriinej ľudskosti, z stavu "pútničky vo viere", podobného nám, aby ju "vyzdvihla" k

¹⁷¹ Porov. *Marialis cultus*, 37.

¹⁷² LG, 8.

¹⁷³ RM, 7 – 24.

¹⁷⁴ Porov. *Marialis cultus*, 57.

úžasným veciam, ktoré v nej vykonal Boh. Takto je skôr vzorom, ktorý možno nasledovať, ako výnimočnou a slávnou osobou, ktorú len obdivujeme. Exhortácia *Marialis cultus* sleduje tú istú cestu. Preto ju predstavuje ako Pannu, ktorá verí, Matku, ktorá sa modlí a obetuje. Týmito tromi slovesami zhrňa životné postoje, ktorými je Panna Mária zobrazená v rôznych častiach evanjelia.¹⁷⁵

Mária v Cirkvi

Panna Mária je akoby posledným schodíkom na stupnici Starého Zákona, ktorý vedie ku Kristovi, článok reťaze, ktorý spája starozákonný boží ľud Izrael s novým ľudom, Cirkvou. Je Matkou **"celého Krista"**: Vykupiteľa a vykúpených, hlavy, ktorou je Kristus a všetkých údov, ktoré tvoria telo – Cirkev.

Svätý Pavol predstavuje Ježiša ako nového Adama, pôvodcu nového stvorenia a vykúpeného ľudstva: "Lebo ako je skrze človeka smrť, tak je skrze človeka aj zmŕtvychvstanie: Veď ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi."¹⁷⁶ Cirkevní otcovia predĺžili toto prirovnanie a zobrazili Máriu ako novú Evu práve pre jej spoluprácu pri zrode vykúpeného ľudstva. Exegéti zdôrazňujú, že Kristus, či už v úryvku o svadbe v Káne, ako aj na kríži, oslovuje svoju Matku slovom **"žena"**. To isté slovo používa kniha Genezis, keď hovorí o Eve.

V Skutkoch apoštolov Mária je prítomná ako modliaca sa spolu s apoštolmi v očakávaní príchodu Ducha Svätého. Od začiatku Cirkvi je prítomná ako výnimočný svedok Kristovho tajomstva. Efezský koncil v roku 431 prehlásil, že: Mária je Matka Božia, pretože z nej sa narodil Ježiš Kristus, pravý Boh a pravý človek, druhá osoba Najsvätejšej Trojice.

V cirkevnom učení o Panne Márii po stáročia majú tieto štyri pravdy viery o nej osobitnú hodnotu. Sú to štyri mariánske dogmy. Sú to pravdy alebo fakty, týkajúce sa Panny Márie, vyplývajúce zo zjavenia alebo z tradície, ktoré Cirkev prehlásila a navrhuje ako vieroučné dogmy. Sú to:

Mária bola uchránená od každého hriechu, (Nepoškvrnené počatie) "milostiplná" od prvého okamihu počatia.

Mária je Matka Božia, pretože počala z Ducha Svätého a porodila Božieho Syna, ktorý sa stal človekom. Kristus je ten, ktorý sa "narodil zo ženy".

Mária je vždy panna, pred, pri pôrode a po ňom.

Mária bola vzatá s telom a dušou do nebeskej slávy. Nanebovzatie svätej Panny je zvláštnou účasťou na vzkriesení Krista. Predurčuje vzkriesenie ostatných kresťanov a stáva sa znamením nádeje pre putujúcu Cirkev.

¹⁷⁵ Porov. *Marialis cultus*, 17 – 21.

¹⁷⁶ 1 Kor 15, 21-22.

Pápež Pavol VI. počas svojho záverečného prejavu na treťom zasadnutí II. vatikánskeho koncilu (21. novembra 1964) prehlásil Máriu za Matku Cirkvi, t. j. Matku veriacich a pastierov. Matka prvorodeného, Ježiša, je tiež Matkou všetkých tých, ktorých jej Syn vykúpil. Nie je to fyzické materstvo, ale duchovné, v rade milosti. Keď Kristus zveril svoju Matku učeníkovi Jánovi, zveril mu starosť o ňu: „Žena, hľa, tvoj syn!“; „Hľa, tvoja matka!“.¹⁷⁷ Po Jánovom príklade Cirkev ju prijíma k sebe ako Matku všetkých vykúpených.

Toto výnimočné miesto Panny Márie v spásanosnom diele a živote kresťanov je uznávané a slávené v Cirkvi vďaka osobitnej úcte, ktorú má v liturgickom kalendári. Adventný čas je najprimeranejší na sprítomnenie Máriinho prínosu k tajomstvu Vtelenia Božieho Syna. Tak isto, čo sa týka sviatkov, pri ktorých si pripomíname tajomstvá, obsiahnuté v mariánskych dogmách: a) **Nepoškvrnené Počatie, 8. decembra;** b) **Bohorodička, 1. januára;** c) **Nanebovzatie, 15. augusta** a *ďalšie udalosti, ako: Narodenie, Navštívenie, ako Sedembolestnú, ako Kráľovnú. Ďalšie sviatky*, pripomínajúce rôzne vzývania, majú zvláštnu odozvu v kresťanskom ľude: Panna Mária Zázračnej medaily, Fatimská, Lurdská, Guadalupská Panna Mária, atď. Každý z týchto sviatkov oslavuje zázračné diela, ktoré Pán uskutočnil v nej a skrze ktoré všetky pokolenia ju ospevujú ako blahoslavenú.

Mária v celej kresťanskej viere

Evanjeliá, Skutky apoštolov a listy svätého Pavla vyzdvihujú základnú pravdu: Kristus je jediný Spasiteľ, jediný most medzi Bohom a ľudstvom, jediný kňaz, schopný priniesť Otcovi príjemnú obeť seba samého. Kristus ako jediný Vykupiteľ a Spasiteľ je tiež logicky jediný základ viery a kresťanského života.

Pri týchto slovách treba pridať, že jediný Spasiteľ a Prostredník je Syn Boží, **"narodený zo ženy"**¹⁷⁸ a táto žena sa volá Mária. Tým akoby sme povedali, že Boh nás mohol spasiť rôznymi cestami, avšak podľa svojho večného plánu a konkrétnej realizácie nás spasil prostredníctvom svojho Syna, narodeného z Panny Márie. Je isté, že v rade "vykupiteľov" je len Kristus. Panna Mária je v rade "vykúpených" Je tam ako prvá z vykúpených. Nie ako hocikto, ale ako Matka Vykupiteľa, čím sa stala spolupracovníčkou na diele spásy svojho Syna, neoddeliteľne s ním spojená.

Boh stvoril ľudí slobodných a rešpektuje vždy túto slobodu. Vykúpenie nie je nanútené: je ponúknuté. Panna Mária je ľudská bytosť, ktorá v mene celého ľudstva povedala **"ÁNO"** na spásanosný plán Boha. Niečo podobné sa stalo pod krížom: učeník Ján predstavuje celé ľudstvo, ktoré Kristus zveruje do materinskej starostlivosti svojej Matky: **"Žena, hľa, tvoj syn!"**¹⁷⁹

Toto znamená, že ak Boh prijal Máriu do diela spásy, uskutočneného jeho Synom, nemôžeme oddeliť, čo spojil. Mária nie je teda niečo náhodné v súhrne kresťanskej viery. Pravá mariánska úcta

¹⁷⁷ Jn 19, 26-27.

¹⁷⁸ Gal 4, 4.

¹⁷⁹ Jn 19, 26.

nás neoddeľuje, ani neodvracia od jediného centra, ktorým je Kristus. Naopak, je to otázka hĺbky a nie povrchnosti v kresťanskom živote. Tí, ktorí sa pokúšajú prehliť poznanie osoby a odkazu Krista, nachádzajú ihneď Máriu. Je najbližšou ženou, neoddeliteľne spojenou s Ním, Základom našej viery.

Toto základné tvrdenie netreba chápať tak, že Kristus je jediný Vykupiteľ v obmedzenom zmysle, ale ako podstatnú skutočnosť a pravdu. Táto pravda nevylučuje spoluprácu v poslaní, uskutočnenú Máriou ako Matkou Vykupiteľa. Mariánska úcta bez spojenia s Kristom, rovnako ako **kristocentrizmus**, vylučujúci Máriu – zamietnutím základného rozdielu medzi oboma rovinami – boli by okypením evanjelia, v ktorom je Matka so Synom neoddeliteľne spojená.

Ak je pravdou, že dnes cítime naliehavú potrebu zamerať svoj život na Krista, neznamená to, že podceňujeme Pannu Máriu alebo ju neberieme do úvahy. V zrelej viere úcta k Panne Márii nie je znakom povrchnosti, ale hĺbky, rozvinutia a rozkvetu všetkých právd, obsiahnutých vo viere Cirkvi.

Mariánska úcta

Niektoré teologické prúdy a pastoračné praktiky po II. vatikánskom koncile mohli prispieť k podceneniu mariánskej úcty v niektorých častiach Cirkvi. Treba však zdôrazniť, že Koncil a jeho neskoršie cirkevné dokumenty, vzťahujúce sa na Máriu¹⁸⁰ chceli, aby zaberala miesto, ktoré má mať v tajomstve Krista a Cirkvi. Napravili tak niektoré odchýlky a upevnili mariánsku úctu po stránke biblickej a teologickej.

V živote rôznych svätých môžeme poznamenať, že ich úcta k Márii sa ukazuje viac menej dôležitá, s výraznejšími alebo menej výraznými prejavmi, ale ani u jedného nechýba, pretože je to črta kresťanského života, ktorá nemôže chýbať.

Úcta a zbožnosť k Matke Božej sa nemôže porovnávať s úctou k určitému svätému.¹⁸¹ Mária sa nachádza na úplne inej rovine ako svätí vzhľadom k výnimočnému miestu, ktoré zaujíma v tajomstve spásy. Fakt, že máme mariánske dogmy a nie dogmy svätých poukazuje jasne, že mariánska úcta je úplne odlišná a vyššia od tej, ktorú môžeme mať voči svätým, vrátane Zakladateľov.

Štyri mariánske dogmy označujú, že Panna Mária patrí do celku zjavenia, a tým do celku vieroučných právd. Keby sa kresťanskom živote nepočítalo s Máriou, tým by sa ochudobňovalo zjavenie. Mariánska úcta nezávisí od osobnej voľby. Ak mala Mária nezastupiteľné poslanie v diele spásy, uskutočnenom Kristom, potom i ten, kto sa usiluje dospieť k zrelému kresťanskému životu, nemôže sa zaobiť bez Márie. Môžeme byť v súlade s určenými prejavmi zbožnosti (*ruženec, novény, medaily...*) – ak je Panna Mária prítomná v našom živote viery, musí byť tiež prítomná istým spôsobom v prejavoch viery. Niektoré z konkrétnych prejavov úcty alebo zbožných praktík sú náhodné a kultúrne, ale samotná zbožnosť, či úcta patrí k podstate.

¹⁸⁰ Por. Pavol VI., apoštolská exhortácia *Mariális cultus*, 2. 2. 1974. Ján Pavol II., encyklika *Redemptoris Mater*, 25. 3. 1987.

¹⁸¹ Porov. E. Schillebeeckx, *Mária, Matka Vykúpenia*. Vyd. Fax, Madrid 1969, str. 204-218.

Keď hovoríme o Márii, nemôžeme zamlčať omyl, do ktorého môžeme upadnúť. Máriu môžeme pochopiť len keď na ňu hľadáme intímne spojenú s Kristom, ku ktorému sa hlásime. Veľkosť Márie a činov, ktoré na nej vykonal Boh, sú čiastočnými prejavmi toho, čo Kristus vlastní v plnosti. Nesprávne by sme usudzovali, keby sme približovali Pannu Máriu ako osobu, ktorá prekonala vzdialenosť medzi Bohom a nami alebo ako milosrdenstvo, ktoré utišuje Božiu spravodlivosť. Vtelený Kristus tvorí najväčší dôkaz Otcovej lásky a milosrdenstva voči nám. Je mostom medzi Bohom a nami. Máriina materinská láska a jej milosrdné oči sú dary a odrazy toho, čím je Boh.

Aký je teda zmysel Máriinho prostredníctva? Ako môžeme tlmočiť evanjelium o svadbe v Káne, kde sa nám dáva poznať ako sprostredkovateľka prvého Ježišovho znamenia premenením vody na vína? Toto jej prostredníctvo a príhovor treba chápať ako spoluprácu, účasť na prostredníctve Krista, ako výraz jej duchovného materstva a starostlivosti o vykúpených jej Synom. Táto jej spolupráca prechádza stáročiami, na ktoré sa vzťahuje spása, uskutočnená Kristom. Ak Panna Mária spolupracovala na obnove nadprirodzeného života, je to vďaka jej príhovoru, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje spása v dejinách. II. vatikánsky koncil potvrdil: „Jediné prostredníctvo Vykupiteľovo nevylučuje, ale skôr vyvoláva mnohorakú súčinnosť stvorení, prameniacu z jediného zdroja.“¹⁸² „A toto podriadené poslanie Márie Cirkvi neváha vyznávať, neprestajne ho skusuje a odporúča ho láske veriacich, aby sa vďaka tejto materinskej pomoci užšie spojili s (jediným) Sprostredkovateľom a Spasiteľom.“¹⁸³ Koncil ďalej prehlásil: „Lebo ani po svojom nanebovzatí neprestala v tomto spasiteľnom poslaní, ale svojím mnohonásobným orodovaním aj naďalej nám získava dar večného spasenia. S materinskou láskou sa stará o bratov svojho Syna, čo ešte putujú a nachádzajú sa v rozličných nebezpečenstvách a úzkostiach, dokiaľ sa nedostanú do blaženej vlasti.“¹⁸⁴ Encyklika *Redemptoris Mater* potvrdzuje: „Máriino prostredníctvo v dejinách Cirkvi a sveta pokračuje v charaktere príhovoru, prejavom po prvýkrát v Káne Galilejskej... Mária svojím materstvom zostáva naďalej v Cirkvi ako tá, ktorá sa za nás prihovára a Cirkev vyjadruje svoju vieru v túto pravdu, keď ju vzýva ako zástankyňu, pomocnicu alebo ako prostredníčku.“¹⁸⁵

Pravá mariánska úcta sa najskôr vyjadruje zaradením na miesto, ktoré jej patrí v tajomstve Krista a jeho Cirkvi, a tým v súhrne našej viery. Je to hlboká detinská láska k Matke Krista a Cirkvi, podobná láske, ktorá sa odráža z kalvárie, kde nám Kristus dáva Máriu za Matku a zveruje nás do jej materinskej lásky. My, kresťania, podobne ako Ján, ju prijímame k sebe a uvádzame stále hlbšie do nášho kresťanského života.

Mariánska úcta nás pozýva, aby sme si ju vzali za životný vzor, vzor počúvania a prijímania Slova, ako prvú kresťanku a najlepšiu učeníčku svojho Syna, ako tú, ktorá nám ukazuje cestu za

¹⁸² *Lumen gentium*, 62.

¹⁸³ *Lumen gentium*, 62.

¹⁸⁴ *Lumen gentium*, 62.

¹⁸⁵ *Redemptoris Mater*, 40.

Kristom: "Urobte všetko, čo vám povie". Mariánska úcta má povzbudiť kresťanov, aby sa zaangažovali za chudobných, a tým boli v dokonalom súlade s jej chválospevom Magnifikat.

Exhortácia Pavla VI. o mariánskom kulte zdôrazňuje štyri smery: biblický, liturgický, ekumenický a antropologický, ktoré treba začleniť do mariánskej zbožnosti. Keď sme si hovorili o Márii v evanjeliách a v Cirkvi, spomenuli sme biblický a liturgický smer. Ekumenickým smerom sa vyhneme akémukoľvek možnému zveličeniu v mariánskom kulte a úcte, náchylným uviesť do omylu našich bratov z pravoslávnych a reformovaných cirkví, alebo taký kult, ktorý by mohol tvoriť prekážku v napredovaní ekumenického hnutia. Antropologický smer sa usiluje priblížiť Máriu v jej hlbokých postojoch, ktoré presahujú jej životný sociálno-kultúrny rámec. Tieto postoje mohli byť vyjadrené v rôznych dobách a kultúrach. **Marialis cultus** hovorí konkrétne o nových spôsoboch umiestnenia ženy v rodine, spoločnosti a iných oblastiach, s rovnakými právami a povinnosťami ako muž. Bolo by neúplné vyzdvihnúť len určité Máriine črty (jej poslušnosť a podriadenosť, vzor matky v rodine...) a zabudnúť na ostatné rozmery, ktoré hlbšie splyývajú s oprávnenými požiadavkami súčasného ženského hnutia, ktoré si tiež berú Máriu za vzor (samostatnosť, sila, záväzok, atď.) Prává mariánska úcta musí prekonať nebezpečie ideológií. Preto niektoré hnutia ju spájajú s pravicovým konzervativizmom a predstavujú ju ako nezlúčiteľnú s ľavicovým kresťanstvom, ktoré je citlivejšie k sociálnemu záväzku?

Pokračujme v započatom meditovaní. Pavol VI. nás tiež upozorňuje na dva extrémny, ktoré môžu nastať v ma-riánskej úcte: zveličenie alebo obmedzenosť ducha. Mariánska úcta neoslobodzuje od života podľa evanjeliových kritérií. Ak by sa táto úcta obmedzila len na vonkajšie úkony, chvíľkové pocity, prísľuby, oslavu, a pod., nebola by v súlade s Ježišovými slovami, ktorý chce mať pravých ctiteľov v duchu a pravde“¹⁸⁶ Rovnako by sme neboli v súlade s jeho odpoveďou, ktorú dal žene, keď chválila Máriu za jej telesné materstvo: „Skôr sú blahoslavení tí, čo počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho.“¹⁸⁷ Pretože „*nie každý, kto mi hovorí: «Pane, Pane,» vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.*“¹⁸⁸

Je treba prekonať aj rozumovú a obmedzenú mentalitu, ktorá sa chce zaobiť bez vonkajších prostredníctiev k vyjadreniu viery a zbožnosti, zvlášť u jednoduchého ľudu. Najskôr treba dať v srdci miesto Márii, ako Matke. Možno práve preto jednoduchí a pokorní ľudia ju chápu lepšie a pociťujú, že im je bližšie ako múdri ľudia.

Prává mariánska úcta nespočíva ani v množstve modlitieb a iných úkonom zbožnosti na jej počesť, hoci niektoré z nich sú potrebné k vyjadreniu a prehlbeniu tejto zbožnosti. Hrozí im rutina, ktorá im uberá na hodnote. Potom by sa povedalo, že rutinou je zvyk ukončiť hocikakú činnosť vzývaním Panny Márie. Často sa tak stáva výrazmi, ako: Ukončievajme naše stretnutia modlitbou

¹⁸⁶ Porov. Jn 4, 23-24.

¹⁸⁷ Lk 11, 28.

¹⁸⁸ Mt 7, 21.

"Zdravas Mária", alebo piesňou "Salve Regina". Modlitba ruženca a Anjel Pána sú dva prejavy, uznávané v dejinách a odporúčané Cirkvou. Avšak Pavol VI. nás tiež vyzval, aby sme boli tvoriví v prejavoch mariánskej úcty.¹⁸⁹

Mária, "pútnička vo viere"

Koncil pri spomienke na Pannu Máriu použil dynamický zmysluplný výraz: „*napredovala na ceste viery*“¹⁹⁰ Ján Pavol II. prevzal ten istý výraz: „Blahoslavená Panna Mária má stále prvé miesto v Božom ľude. Cirkev stále hľadá na jej výnimočné napredovanie vo viere, každý veriaci jednotlivo, ako spoločenstvo, ako ľud, národy a celkovo, ako celé ľudstvo.“¹⁹¹

Výraz "pútnička vo viere" mal mimoriadnu ozvenu medzi autormi, ktorí mali veľký vplyv na obnovu mariánskej duchovnosti v týchto posledných rokoch. Je to v spojení s tým, čo sme nazvali vyššie "stúpajúca mariológia".

Máriino "Áno" pri Zvestovaní predstavuje rozhodujúcu chvíľu jej napredovania vo viere. V tej chvíli prijala Boží plán bezvýhradne, hoci mu nerozumela vopred a nepoznala, čo bude nasledovať. Ako Abrahám uverila a „*viera sa jej počítala za spravodlivosť, proti nádeji v nádeji uverila*“¹⁹² Od tej chvíle až po Zmŕtvychvstanie svojho Syna bude "pútničkou vo viere". Porodenie v maštali, „...meč bolesti prenikne tvoju dušu“, podľa proroctva starca Simeona, útek do Egypta k ochrane dieťaťa, jeho strata v Jeruzaleme a slová, ktoré povedal svojim rodičom, keď ho našli – to sú niektoré zo skúšok, ktoré nám hovoria o Máriinom napredovaní po ceste viery. Alžbetine slová chvály, ktorými ju prehlasuje za "*blaženú, lebo uverila*", môžu sa vzťahovať na celý Máriin život.

Voči tomuto nepochopiteľnému aspektu viery sa pýta: "Ako sa to stane, keď ja muža nepoznám?"¹⁹³ „*Syn môj, prečo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!*“¹⁹⁴ Tieto a ďalšie nepochopiteľné udalosti „*jeho matka zachovávala vo svojom srdci*“¹⁹⁵ Najväčšia skúška bola bez pochyb vo chvíli, keď bola prítomná pri agónii a smrti svojho nevinného Syna na kríži. Bola to "*jej tmavá noc viery*", hoci proti nádeji uverila.

V našej mariánskej úcte potrebujeme nájsť túto blízkosť a pohľad na ňu. Potrebujeme istotu, že kráča s nami, podáva nám ruku ako staršia sestra, ktorá vedie svojich bratov a sestry. Potrebujeme ju opäť spoznať ako jednoduchú ženu, ktorá je nám blízko v našich ťažkostiach. Panna Mária má svoje miesto viac medzi nami, ako vo veľkých svätyniach, kde je korunovaná a ozdobená šperkmi a prepychovými závoji. V prvom rade má byť vzorom, ktorý nás priťahuje a vedie ku Kristovi. Keby sme zamerali mariánsku úctu na triumfujúci kult, len na čiru chválu a obdiv jej výnimočných

¹⁸⁹ Porov. *Marialis cultus*, 50-52.

¹⁹⁰ Porov. *Lumen gentium*, 58.

¹⁹¹ Ján Pavol II., *Redemptoris Mater*, 6.

¹⁹² Porov. Rim 4, 12-18; Lk 1, 32-38.

¹⁹³ Lk 1, 34.

¹⁹⁴ Lk 2, 48.

¹⁹⁵ Lk 2, 51.

predností, ktoré jej udelil Boh, rovnalo by sa to odňatiu jej stavu "pútničky vo viere" a pre nás napodobiteľného vzoru.

Ježiš dvakrát chválil tých, ktorí počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho.¹⁹⁶ Jeho matka patrila tiež medzi nich, pretože oba texty spomínajú pokrvné zväzky, ktoré spájali Syna s Matkou. Dnes môžeme badať u niektorých ctiteľov Panny Márie podozrivý a prehnaný sklon k mimoriadnym úkazom. Idú tam, kde sa hovorí, že sa Panna Mária zjavila. Zabúdajú, že Máriina úloha nie je ušetriť nás, aby sme *"verili bez toho, aby sme videli"*, čo bolo také ťažké pre neveriaceho Tomáša.¹⁹⁷ Podobajú sa viac na tých, ktorým Ježiš vyčíta: ***„Ak nevidíte divy a znamenia, neveríte!”***¹⁹⁸ ako na nasledovateľov Máriinho ***"Fiat"***, plného dôvery v Boha. Viac treba veriť evanjeliu ako zjaveniam. Veriť a konať ako Mária: ***„Nemajú vína... Urobte všetko, čo vám povie!”***¹⁹⁹ My, pútnici vo viere, niekedy s pochybnosťami, ktorí vidíme veci len nejasne, akoby v zrkadle²⁰⁰, potrebujeme príklad Panny Márie. Ukazuje nám cestu viery s úplnou dôverou v Boha, napriek skúškam a ťažkostiam. Je nám preto blízkym vzorom a učiteľkou duchovného života pre všetkých.

¹⁹⁶ Porov. Lk 11, 27-28; 8, 20-21.

¹⁹⁷ Porov. Jn 20, 24-29.

¹⁹⁸ Jn 4, 48.

¹⁹⁹ Jn 2, 3-5.

²⁰⁰ Porov. 1 Kor 13, 12.

Devätnásta prednáška

Moja dnešná úloha zasvätenej ženy.

S novou náukou o pravidlách a výkladu textov a prechodom od klasickej metódy k historickej v súčasnej teologickej úvahe²⁰¹ chápanej ako dialóg medzi vierou a životom je dôležitý najmä v dialógu. Čo bez dialógu...

Napríklad nad súčasným náboženským a socialným kontextom, je poznačený miestom, poslaním... zasvätenej ženy a vôbec ženy vo všeobecnosti.²⁰²

Všimnime si niekoľko súčasných realít, ktoré majú určitý dopad na zasvätené ženy

Reality ženy Cirkvi

Počas týchto posledných desaťročí zasvätené ženy boli poznačené určitým počtom cirkevných dokumentov a smerov, ktoré označovali ženy Všimnime si Koncil, pápežov....

- a) Lumen Gentium svojím dôrazom na spoločné poslanie všetkých kresťanov, prijaté krstom, otvorilo brány k ich plnej účasti na živote Cirkvi. Toto spoločné poslanie ustanovilo spoluzodpovednosť medzi laikmi, zasvätenými, mužmi a ženami, kňazstvom a hierarchiou.
- b) Gaudium et Spes tiež pridalo inú dimenziu tomuto spôsobu chápania poslanca. Pripomenulo pozitívnejší pohľad na svet, a tým zaujalo opačné stanovisko k postojom oddelenia, ktorý Cirkev staval do protikladu po stáročia. Hovorí o vzájomných vzťahoch medzi Cirkvou a svetom (*GS, 40*), povzbudzuje ich vzájomný dialóg (*GS 44*). Nalieha na dôstojnosť človeka, čím obnovila nadšenie zmyslu týkajúci sa ich vlastnej dôstojnosti, ktorý sa prebúdzal u žien.

Iné vyhlásenia Cirkvi sú dokonca zrejmejšie vo svojich výrazoch, týkajúcich sa žien a zasvätených žien.

- c) *Vita Consecrata* obsahuje niektoré z týchto najvýznamnejších prehlásení o zasvätených ženách, ktoré kedy vyhlásil Pápež. Vyzýva k podpore nového feminizmu, ktorý nepodlieha

²⁰¹ Róbert Maloney, *Svätý Vincent – cesta k chudobným* (New York: New City Press, 1992), str. 48.

²⁰² Porov.: NEO, J., *Prednáška*. DKL Paríž, 16.júna 2001

pokúšaniu nasledovať mužské vzory..., ale dokáže rozlíšiť a vyjadriť autentického génia ženy vo všetkých prejavoch spoločenského života, prekonávajúc všetky formy diskriminácie, násilia a využívania." (VC, 58; *Evangelium Vitae* 99). *Aj Pacem in Terris*, v č. 41 predtým videl v túžbach žien "znamenie čias". *Mulieris Dignitatis* potvrdzuje dôstojnosť a úlohu žien v súčasnosti.

Navyše je mnoho podobných textov v dokumentoch, vypracovaných rôznymi synodami a biskupskými konferenciami, stretnutiami vyšších rehoľných predstavených na jednotlivých kontinentoch.²⁰³

Reality spoločnosti

Naša súčasná spoločnosť je vytvorená z kontrastov a paradoxov. Syntéza odpovedí zasvätených žien celého sveta na prípravu Synody o zasvätenom živote opisuje veľmi dobre túto skutočnosť. Náš svet je svetom, v ktorom nachádzame zároveň:

"Semená smrti a semená života - neveru, nevedomosť, praktický ateizmus a hľadanie Boha, transcendentného rozmeru a zmyslu života, priepasť medzi bohatými a chudobnými, kultúru násilia a hľadanie spravodlivejších vzťahov medzi krajinami a národmi, uvedomenie si dôstojnosti žien, starosť o životné prostredie, vyhostovanie a roz-delenie (medzi rasami, kultúrami, rodmi, triedami, náboženstvami) medzi osobami, skupinami a národmi a túžba po celkovej, kozmickej jednote." ²⁰⁴

Pozrime sa bližšie na dve súčasné reality, ktoré majú veľké následky na ženy: mondializácia (otvorenie sa voči svetu a jeho zmiešanosť) a ženské hnutie. Hoci vo všetkých krajinách nie sú v rovnakej miere, nemožno opomenúť ich vzrastajúci dopad na svetovej rovine.

Mondializácia: v prvom rade v plánoch mnohých vlád krajín veľmi rozšírila pohoršlivú priepasť medzi bohatými a chudobnými a posilnila "ženský aspekt chudoby".²⁰⁵ Medzi "obeťami" mondializácie sú najviac zasiahnuté deti a ženy – chorí na AIDS, robotníci – emigranti, obeť prostitúcie, utečenci, ženy veľmi slabo platené za prácu.

Dnes veľký počet sociálnych analyzátorov a dokonca zástancov mondializácie pripúšťa, že negatívne dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, sú ťažšie, ako pozitívne prínosy.²⁰⁶ "Kultúra smrti", ktorá

²⁰³ Por. *Instrumentum Laboris* #48 z európskej synody, *záverečné posolstvo* # 9 americkej synody, *záverečné posolstvo* # 7 z ázijskej synody, *záverečný document* FABC 4 1986, *Vyhlasenie AMOR* (Stretnutie rehoľníkov tichomorskej Ázie), X, 1994.

²⁰⁴ "Teologická úvaha o našej pokoncilovej skúsenosti 30 rokov, týkajúca sa ženského apoštolského zasväteného života, Bulletin UISG, č. 94, 1994, str. 20.

²⁰⁵ Podľa Správy Spojených národov z r. 1986, citované Mary Dija Ogebe v "Sociálnej nespravodlivosti" *Naša doba už prišla* (Michigan, Baker Book House, 1994), str. 61, ženy tvoria 1/2 svetového obyvateľstva, zaisťujú 2/3 pracovného času, prijímajú 1/10 svetového príjmu a vlastnia menej ako 1/100 svetového vlastníctva; 3/4 žien sa nachádza v rozvojových krajinách, 55 % žije v Ázii. Pozri tiež Ivone Gebara: "Ženy a mondializácia – Právo na rozdiel" (Bulletin du Sedos, nov. 1999), str. 295 – 301.

²⁰⁶ Pozri tiež *Ecclesia in Asia* # 6.

ich sprevádza, spôsobuje vážne starosti tým, ktorí sa usilujú pripraviť ľudskejšiu budúcnosť. Nadšenie a nádej, ktoré doprevádzali na začiatku tento fenomén, sú teraz nahradené kritickejším spytovaním a obozretnjším prijímaním.

Feministické hnutie/hnutie žien²⁰⁷ sa rýchlo rozšírilo do celého sveta v priebehu posledných desaťročí. Vlády, inštitúcie a Cirkvi vo svete, nech sú ich predsudky, týkajúce sa ženských hnutí akékoľvek, uznávali tiež ich vplyv.²⁰⁸

Je veľmi poľutovaniahodné, že tieto hnutia boli často nepoznané a zúžené len na niekoľko ženských diskutabilných problémov, ako potrat, právo na počatie, ordinácia. V iných obdobiach feminizmus sa predstavil ako "protimužský", namiesto toho, aby bol "za ľudstvo". Takéto perspektívy, týkajúce sa hnutí žien, sú úplne obmedzené a hrozí im nebezpečenie, že "strom zakryje les".

Existujú rozmanité formy feminizmu (*liberálna, kultúrna, radikálna*), alebo jeho druhy (*západný, španielsky, africko-americký, ázijský alebo africký*).²⁰⁹ Dovoľte mi povedať tu tri pozorovania, čo sa týka týchto hnutí vo všeobecnosti a aj o dôvode, za ktorý bojujú.

1.) Najskôr: feminizmus prináša zmenu v poznaní žien a toho, čo sa týka žien, a zároveň zmenu ako u žien, tak aj u mužov. Vďaka tomuto hnutiu žien jedni i druhí si lepšie uvedomili, že ženy nie sú len "predmety", za čo ich považovali často v minulosti. Naopak, sú "*subjekty*", ktoré môžu ovplyvniť činnosť a smer dejín, vďaka intímnej moci, ktorú majú vo výbere v slobode a zodpovednosti. **Aj ženy boli stvorené na obraz Boží** (porov. Gen 1,27) s *dôstojnosťou* a tými istými právami ako muži. Feminizmus umiestňuje prvenstvo nad rozdeleným ľudstvom osôb, skôr ako na rody. Činnosť v prospech feministického záujmu vyviera z túžby po spoločnom ľudstve.

2.) Medzi ženami s čiernou pletou a ženami z južnej pologule toto vedomie prináša boj medzi trojitým útlakom, ktoré poznali počas generácií: útlak kvôli **rase** (rasizmus), **triede** (*duch triedenia*) a rodu ("*sexizmus*"). Ženy ekonomicky chudobných krajín, ktoré sa rozvíjajú, znášajú vážnejší útlak ako ženy zo severu. Preto budú skôr hovoriť o "*ženskom hnutí*", aby sa rozlíšilo "feministické hnutie", spojené s myšlienkou bielych žien strednej triedy v rozvinutých krajinách.

²⁰⁷ Medzi ženskosťou /Hnutie žien a feminizmus/ a feministickým hnutím sa robí rozdiel. Oba sú rozdielne, ale sa spájajú ("Hnutie žien" je v porovnaní s feminizmom ako fialová farba s modro-levanduľovou). Druhé sa zrodilo z boja bielych žien strednej triedy. Prvé má spojitosť so ženami (farebnej pleti) Severnej Ameriky a rozvojových krajín. ????

²⁰⁸ Mnoho vlád a medzinárodných stretnutí zapisali problémy žien do programu dňa a/alebo zaradili členky–ženy medzi účastníkov – por. Účastníčky, pozvané na posledné zvláštne biskupské konferencie.

²⁰⁹ Klára Murphy: "*An Introduction to Christian Feminism*" (Dublin, Publications Dominicaines, 1994, str. 16-29. Pozri tiež "*An Overview of the Philippine Women's Movement*" od Riny Jimenez David, príspevok na Semináriu o *Advancing Gender Issues in the Legislature*, 27. – 28. augusta, Manila, Filipíny.

3.) Feminizmus tlmočí spôsob pohľadu na *realitu* (vízia, perspektíva), ktorá je celistvá a holistická /jedna z foriem súčasnej idealistickej ideológie, v ktorej sa vyzdvihuje prvotnosť celku v pomere k častiam, ako aj nezávislosť celku od časti/. Je to vízia "spoločne/a" skôr ako "alebo/alebo". Vidí celok kozmu: rastlinstvo, živočíšstvo, ľudské bytosti a životné prostredie – ako spoločne spojené ("osnova života"). Smrť alebo zničenie jednej časti sa dotýka nevyhnutne všetkého. Tento spôsob pohľadu vytvára charakteristický štýl vzťahu, prítomnosti a činnosti.²¹⁰

Feministická perspektíva je v protiklade s patriarchálnou perspektívou, ktorá prevládala v Cirkvi a v spoločnosti po stáročia. Patriarchálna perspektíva vidí realitu ako dualistickú (duša – telo, duch – hmota, myšlienka – pocit, rozumová činnosť – manuálna činnosť) a ako hierarchickú (vrchol – základ, nad – pod, predstavený – podriadený, kňazstvo – laici, muži – ženy, starí – mladí, bieli – čierni). V tejto perspektíve prvým prvkom každého páru je vždy to, čo je vyššie od prvého. Táto patriarchálna perspektíva prispela k vytváraniu skupín, ktoré sú postavené proti sebe a konfliktné v Cirkvi a v spoločnostiach po stáročia. Patriarchálna perspektíva je tiež charakteristická svojou formou vzťahu, ktorá prevláda, súperí a vnucuje. Globalizácia posilnila túto formu vzťahu. Konkrétne účinky tejto perspektívy vidíme v našom každodennom živote, napríklad v medzigeneračných konfliktoch, v konfliktoch medzi rasami, v napätiach medzi kňazmi farnosti na jednej strane, laikmi v pastoračii a sestrami na druhej strane, medzi telom a citmi.

Tak isto sa môže feministická perspektíva nachádzať u mužov; patriarchálna perspektíva je často prítomná medzi ženami, pretože patriarchálny systém²¹¹ hlboko prenikol do väčšiny kultúr počas jednotlivých storočí.

Mementom je úloha zasvätených žien v súčasnosti

Aká má byť teda úloha zasvätených žien v súčasnosti vzhľadom k týmto skutočnostiam v Cirkvi a v spoločnosti? Navrhujem tri úlohy:

a) Prispievať k tvorbe "kultúry života"

Zasvätené ženy môžu prispievať k zrodu tejto "kultúry života", keď scelia:

b) Nový spôsob pohľadu (vízia, perspektíva), ktorý by bol celistvý (zahrnujúci dačo do seba) a holistický. Zasvätené ženy musia vnúkať túto ženskú perspektívu tým, ktorí ju nemajú a pomáhať tým, ktorí ju stratili, aby ju našli.

c) V rozdelených a roztrieštených spoločnostiach tento spôsob pohľadu pomáha individuám dosiahnuť osobnú a sociálnu integráciu, začlenenie. Pretože pri koreni väčšiny konfliktov v dnešnom svete vládne vízia, ktorá dovoľuje niektorým skupinám vylúčiť druhých alebo ich ovládať. Konkrétne

²¹⁰ Por. Joan Chittister, "Heart of Flesh: A Feminist Spirituality for Women and Men", nevydaný rukopis prednášky na sympóziu SEDOS v Ríme, december 2000.

²¹¹ Murphy, op. cit. str. 10, 59 a ďalšie.

príklady vidíme v opakovaných konfliktoch na Balkáne, Blízkom Východe, medzi menšinovými skupinami severnej Ameriky, západnej Európy, Oceánie a krajín pod mohamedánskou nadvládou, v etnických a kmeňových vojnách Ázie a Afriky a medzi domorodcami južnej Ameriky a Ázie.

Nový spôsob vzájomného stretania sa (vzťahy), je poznačený vzájomnosťou, vzájomnou závislosťou a rovnosťou, a nie nadvládou alebo konkurenciou. V tomto spôsobe vzťahov nemá miesto podceňovanie a nad-rad'ovanie, alebo mať "vládu nad...". Naopak, ide tu o rovnosť na základe rovnakého ľudstva.

Tento spôsob vzťahu rešpektuje "dopĺňanie" druhým. Rozdiely v rase, v rode, v kultúre, ideológii alebo náboženstve nemajú nič spoločné s pod-riadenosťou. Sú považované ako oprávnené, ako bohatstvo, ktoré máme prijímať a využívať na spoluprácu v prospech spoločného dobra a nie ako hrozbu, ktorú musíme odstrániť alebo zlo, ktoré treba exorcizovať.

Vo svete, ktorý často netoleruje rozdielnosti, má tento nový spôsob vzťahov hlboký dopad, nielen v rovine medziosobnej, ale tiež medzinárodnej a politickej.

Nový spôsob, ako byť prítomným (prítomnosť), charakterizovaný výrazom "byť s", s prejavom súcitu. Je to citlivá prítomnosť, ktorá počúva srdcom a je schopná preniknúť hĺbku rozdielov, ktoré nie sú prístupné rozumu. "Srdce má svoje dôvody, ktoré rozum nepozná." (Pascal). Tento spôsob prítomnosti preklenul predpisy, normy, vytvorené spoločnosťou, ktoré súdia ľudí podľa toho, "čo robia", farby pleti alebo majetku, ktorý vlastní, ale často skrývajú hlbokú túžbu po tom, aby boli považovaní za tých, čím sú. Takto sa orientujeme k bezhraničnej solidarite.

V súčasnom svete, kde sa cení len účinnosť, produktivnosť a konkurencia, na úkor najväčšej časti ľudstva, potrebujeme túto "novú prítomnosť", ak chceme ľudsky prežiť. Storočie, ktoré sa práve ukončilo, bolo storočím neopísateľného násilia a nepredstaviteľných utrpení. Naše storočie bude obdobím ešte väčšieho násilia, ak ho nepremeníme na čas lásky a súcitu.

Nový spôsob konania (prax), ktorý pomôže rozvinúť schopnosti osôb, skôr pracovať s nimi, ako ich ovládať, ktorý vie viesť dialóg pri hľadaní nenásilných riešení, skôr ako vnucovať. Pluralizmus (náboženský, kultúrny, etnický) je hlavnou črtou nášho súčasného sveta. Ani v budúcnosti nebude menší.

Podľa Filipa Hartera, doktora na Lekárskej univerzite v Stanforde: "Keby bola svetová populácia zmenšená na *dedinu s 100 obyvateľmi*, pri zachovaní všetkých súčasných ľudských proporcií, táto miniatúrna dedina by vo svojej rozmanitosti mala toto zloženie:

"57 by boli Ázijčania, 21, Európania, 14 zo západnej pologule, 8 Afričania,
52 by bolo žien, 48 mužov,
70 by bolo nie bielych, 30 bielych,
70 by bolo nekresťanov, 30 kresťanov,
6 osôb by vlastnilo 59 % celkového bohatstva sveta a 6 by bolo z USA,
80 by žilo v domoch pod hranicou strednej roviny,
70 by bolo negramotných a 50 by trpelo podvýživou."

V takomto prostredí je len jediný prostriedok, ako žiť v pokoji, a to je vzájomný osobný, medzikultúrny a náboženský dialóg, ktorý sa stáva spôsobom života. Ak sa nenaučíme viesť dialóg, v budúcnosti možnosti jednoty zostanú bolestne obmedzené.

Zasvätenie, "kultúra života" a Božie kráľovstvo

Zasvätenie je pre zasvätené ženy hlbokou motiváciou k vytváraniu tejto "kultúry života". Svojím zasvätením sa zaväzujú nasledovať Krista radikálnym spôsobom. Ježiš stelesnil nový spôsob pohľadu, stretania sa s druhými, prítomnosti a konania, o ktorom sme hovorili.

Spôsob pohľadu u Ježiša je celistvý. Radostná zvesť, ktorú hlásal bola radostnou preto, lebo vylučovala rasizmus, triedny boj a triedenie na rody (*porov Gal 3, 28-29*), ktoré sú výsledkom historickej a kultúrnej revolúcie. Ježiš sa obracal na ženy spôsobom, ktorý bol neslýchaný na tú dobu a ktorý udivoval jeho učeníkov (*Jn 4,27*). Bral ženy vážne, začínal s nimi viesť hlboké teologické rozhovory (*Samaritánka Jn 4, 7-26; Marta Jn 11, 21-27*). Nechal sa osloviť ženou – sýrofeničankou (*Mk 7,24-30*). Dôveroval Márii Magdaléne, keď z nej urobil prvú posolkyňu radostnej zvesti po svojom Zmŕtvychvstaní (*Jn 20,17-18*). Ježiš prijal službu od žien, svojich nasledovníčok (*Mk 15,41; Lk 8,1-3*). Tak úplne dôveroval žene, že z jej tela prijal život, stal sa úplne závislým na nej počas deviatich mesiacov (*Lk 2,6-7*).

Nežnosť, pozornosť, jemnosť, súcit voči vyhosteným osobám (*malomocný Mk 1, 40-45; vdova Lk 7,11-16*), boli znaky jeho spôsobu prítomnosti pri ľuďoch. Bol pozorným k vlastnostiam "maličkých" (*vdova, ktorá dala všetko, čo vlastnila: Lk 21,1-4*) k ich nezadostučeným túžbam (*chorý na brehu rybníka Jn 5,5-9*). Jeho spôsob konania navracal hodnotu osobám. Neodsudzoval ich, ale im navracal život, keď ich oslobodzoval od pút, či to už bolo diabolským posadnutím (*Mk 5,1-20*) alebo hriechom (*Jn 8,3-11*). Dialóg patril k spôsobom jeho priblíženia sa k ľuďom (*Samaritánka Jn 4,7-26*); učeníci z Emauz *Lk 24,13-27*).

V našom poslaní zasvätených žien je podstatné vytvárať "kultúru života", pretože tvorila jadro Ježišovho poslania: „*Nato som prišiel na svet, aby mali Život a aby ho mali v hojnosti*“ (Jn 10,10). Dnes nás Ježiš naďalej žiada, aby sme sa zúčastňovali na jeho stvorení. Keď zasvätené ženy odpovedajú na túto výzvu, pomáhajú realizovať Božie kráľovstvo tu a teraz. Takto premieňajú spoločnosť. Dnes tak, ako za Ježišových čias Božie kráľovstvo má rozmer nielen osobný, ale ešte viac sociálny.

Svedčiť o novej ženskej svätosti

V rôznych dokumentoch bola mnohokrát vyzdvihnutá potreba, aby zasvätené osoby boli skôr svedkami ako len účinnými správcami a kompetentnými odborníkmi.²¹² To isté platí o povinnosti zasvätených osôb, aby boli svätými.²¹³

Dnešné zasvätené ženy musia svedčiť o takom type svätosti, ktorý by niečo povedal našim súčasníkom. Tak, ako to zdôraznil Európsky kongres o povolaniach v roku 1997, sú potrebné nové vzory svätosti.²¹⁴

Ženská spiritualita je jedným z týchto vzorov: Ktoré sú črty tejto spirituality?

Ženská spiritualita je "integrálna, celistvá". Nedelí osobu na priehradky, nerozškatuľkuje ju, či je to už v modlitbe, slávení, duchovnom vedení alebo rozhodovaní. "Emócie" a "telo" môžu viesť osobu k Bohu, tak ako "duch" a "vôľa". Môžeme sa modliť telom ako aj myšlienkou. V spiritualite zasvätené ženy postupujú vo svojom vzťahu k Bohu ako "celé, ucelené osoby", s ich jedinečnou osobnou minulosťou a ženskými vlastnosťami.

Ženská duchovnosť je tiež integrálna v zmysle, že prekonáva "súkromný" a "spoločenský" dualizmus. Žiadna časť života nezostáva mimo oblasti spirituality. Zasvätená žena stretáva Boha vo vzťahoch, v jej úsilí v komunite, vo sviatostiach, v liturgických slávnostiach, ale tiež v jej službe sociálno-politických starostiach (napr. úsilie o spravodlivosť, ochrana ekologickej rovnováhy, problém dlhov). Takto je ženská spiritualita hlboko osobná, tak ako je aj politická, svetová, kozmická.

Tento druh spirituality nachádza ozvenu v "holistickej" (integrálnej) spiritualite v Ázii a medzi domorodcami. Je veľmi potrebná v Európe a v Amerike kvôli fragmentácii (štiepeniu, rozdeľovaniu) postmoderného pohľadu na svet²¹⁵

Vďaka tejto celistvej spiritualite zasvätené ženy tvrdia, že ich viera v Krista je „niečo, čo má hodnotu nielen náboženskú, ale aj ľudskú ako aktívny inkluzívny program, ktorý učí, akú odpoveď treba dať na nové výzvy, vychádzajúce z dnešných kultúr.“²¹⁶

²¹² Por. Nevydaný rukopis: "Report of the Bishops' Conferences and Religious in Asia", prednesený pri predsynodálnej konzultácii o zasvätenom živote, v Thajsku, v máji 1994. Pozri tiež "Vocations to Consecrated Life" od Bruna Secondin v "Vocations to the Consecrated Life in the Context of modern and Post modern Society" # 35.

²¹³ *Lumen Gentium*, kapt. 5-6, *Evangelii Nuntiandi* 69 a *Vita Consecrata* 35.

²¹⁴ *Final Document of the Congress on Vocation to the Priesthood and to Consecrated Life in Europe*, č. 12.

²¹⁵ Sandra Schneiders, *Finding the Treasure* (New York/Mahwah, New Jersey: Pauliste Press 2000), str. 109 a "Vocations to Consecrated Life", str. 83, 90.

Podat' svedectvo o tejto "novej svätosti" bude presvedčivé v tej miere, keď bude komunitné a zrozumiteľné pre našich súčasníkov. Svedok, ktorý neprovokuje k otázkam, týkajúcich sa transcendentna a tajomstva, pričom zostane zaangažovaný "laickými" starosťami, nebude považovaný v súčasnosti za svedka. V našej dobe svetového splynutia, individuálne svedectvo je vždy potrebné, ale samé nestačí.

Byť silou duchovnej obnovy a sociálnej premeny

Dejiny Cirkvi počas storočí vždy ukázali, že ženy prispievali k cirkevnej obnove a sociálnej premene rôznymi spôsobmi.²¹⁷

Medzi mnohými cestami, ktorými sa môžu vydať v súčasnosti, chcela by som označiť päť:

Uľahčovať pohyb v Cirkvi "od okrajov k stredu" chudobnými, laikmi a ženami. Cirkev, ako spoločenstvo, bolo témou osobitných zhromaždení biskupov, ktoré sa nedávno uskutočnili na rôznych kontinentoch.²¹⁸ Všetkým vzhľadom k situácii, ktorú pozná Cirkev ešte na mnohých miestach, taká perspektíva sa neuskutoční tak dlho, ako budú ľudia na okraji v Cirkvi. V mnohých krajinách sa rozbieha hnutie vedené chudobnými a laikmi, vďaka programom k obnove. Ale hnutie žien len nedávno začalo.

Zasvätené ženy môžu prispieť k duchovnej obnove v Cirkvi, keď budú konať ako katalyzátory v tomto trojitom pohybe prostredníctvom ich rôznych apoštolských služieb.

Vytvoriť spojenie s druhými na podporu záujmov žien, osobitne vylúčených zo spoločnosti

Mnoho ženských kongregácií sa rozhodlo k tejto výzve pomoci ženám prostredníctvom rôznych apoštolských činností. Napríklad: výchova, pomoc na právnickej rovine, pomoc v základných potrebách a výchove k osobnému rozvoju. Je nevyhnutné vytvoriť siete s inými organizáciami na národnej alebo svetovej rovine k sceleniu týchto kolektívnych síl.

Keď sa ženy uvedú do štruktúr k rozhodovaniu v spoločnosti a v Cirkvi, bude to dôležitý krok vpred v ženskej problematike. Dovtedy, kým ženy nebudú prítomné v rozhodujúcich orgánoch, všetko ostatné úsilie zostane len dočasným, núdzovým riešením. Pre väčšinu ženských skupín v súčasnosti zostáva "výzvou" úloha vytvárať možnosti zaistiť túto prítomnosť. *"Je teda naliehavé vykonať niekoľko konkrétnych krokov" v tomto smere (Vita Consecrata, 58).*

²¹⁶ Kardinál Eduardo Somalo *"Smernice, výzvy a vznikajúce možnosti v zasvätenom živote"*, (Catholic International, marec 1999), sr. 120.

²¹⁷ Dve výborné knihy na túto tému sú od Patrície Ranft, *Ženy a rehoľný život v predmodernej dobe* (New York: Presse St Martin, 1996) a *Cesta žien* (New York: Palgrave, 2000).

²¹⁸ Pozri *Instrumentum Laboris* z Európskej synody r. 1999 a Synody Oceánie v r. 1998, *Záverečné posolstvo* Americkéj synody z r. 1997, Ázijskej synody z r. 1998 a Africkej z r. 1994.

Ponúknuť vzory služby spolupráce v Cirkvi

Spolupráca medzi mužmi a ženami nie je v Cirkvi nová. Poznáme ju z dejín našich spoločností. Ale konať ju v duchu partnerstva a rovnosti je relatívne nové a ťažké. Ešte stále existujú hlboko zakorenené prekážky, u žien a u mužov, v skupinách a inštitúciách, ktoré sa musia prekonať. Napríklad také postoje ako masochizmus a šovinizmus, štruktúry a kultúrne hodnoty, ktoré tvoria diskrimináciu, stereotypy ideálnej ženy, teologické smery a psychologické dispozície. Východiskovým bodom bude uvedomenie si týchto zábran, znásobené túžbou prekonať ich.

Vypracovať vzory vedenia a správy, ktoré odrážajú stále viac ženský pohľad a jeho typ vzťahov a činnosti

Ženský typ vedenia je skôr "obehový" a nie hierarchický. Zdôrazňuje vzájomnosť, dialóg, dohodu a presvedčovanie, skôr ako nadvládu, kontrolu a dirigovanie. Zakladá sa na osobách, "na základe", dole, tak, že moc spočíva na osobách a nielen na tom, kto šéfuje. Tento štýl vedenia sa usiluje dať moc ľudu, namiesto toho, aby im vnucoval prekračovanie "právomoci" autority.

Naliehať na inkulturáciu viery a charizmy

Pavol VI. odôvodnene predstavil prerušenie medzi Evanjeliom a kultúrou, čo sa stalo drámou našej doby (*Evangelií Nuntiandi* 20). Inkulturácia odstraňuje toto prerušenie tým, že uskutočňuje integráciu viery a charizmy v živote. Inkulturácia nie je len naliehavá a rezervovaná predovšetkým pre "misijné krajiny", nachádza sa uprostred obnoveného úsilia urobiť z viery prostriedok, na ktorý sa možno odvolať a určený na budovanie kultúr a civilizácií.²¹⁹ Som hlboko presvedčená, že zvlášť dnes, obnova Cirkvi a premena spoločnosti nemôžu pokročiť vpred, ak nezoberieme vážne inkulturáciu.

Pomocou týchto piatich konkrétnych prostriedkov môžu zasvätené ženy pomáhať budovať alternatívnu budúcnosť, schopnú zapáliť nádej v srdci tých, ktorí hľadajú k tomu životaschopné cesty.

Je to obrovská úloha, ale možná. Nemôžeme sa jej zrieknuť. "Treba, aby sme sa zúčastnili na tvorbe kultúr a spoločností. Ináč nám hrozí nebezpečie ich straty našou nedbalosťou."

Tri obrazy

Súhrnom: tri obrazy, ktoré predstavujú túto trojitú úlohu zasvätených žien sú: a) **matka** (dáva zrod "novej kultúre"), b) **mystička** (kontempluje Boha celej reality) a c) **prorokyňa** (buduje alternatívnu budúcnosť pre Cirkev a spoločnosť). Zasvätené ženy, plne tým čím sú, budujú Cirkev a spoločnosť. "Tieto ženy naplno zasvätené a naplno ženy, sú skutočnou, autentickou odpoveďou na výzvu prítomnosti."²²⁰

²¹⁹ *Instrumentum Laboris*, č. 15, z Európskej synody.

²²⁰ Somalo, *ibid.*

Z á v e r

Mojím hlbokým presvedčením je, že ak muži, laici a zasvätení, kňazstvo a hierarchia nedajú zasväteným ženám voľnosť (slobodu) k vykonávaniu ich úlohy v súčasnej Cirkvi a v spoločnosti, bude chýbať niečo podstatné v budúcnosti v Cirkvi a v spoločnosti.

Ženy tvoria viac ako $\frac{3}{4}$ zasvätených osôb v Cirkvi.²²¹ Nie je teda domnienkou prehlásiť, že znížením úlohy zasvätených žien dôjde k ochudobneniu celej Cirkvi: "Ani budúcnosť novej evanjelizácie, napokon ako všetkých ostatných foriem misijnej činnosti, nemožno si predstaviť bez účasti žien, najmä zasvätených." (*Vita Consecrata*, č. 57)

Ženy tvoria viac ako polovicu svetového obyvateľstva. Ak nebude uznané ich plná ľudská dôstojnosť, aj ľudská dôstojnosť druhej polovice bude bez prestania ohrozovaná.

Rovnako, ako biologický život nie je možný bez účasti žien a mužov, tak isto "kultúra života" neuvidí svetlo sveta, ak obaja nebudú spolupracovať v duchu úprimného partnerstva – spoločenstva. Úloha ženy, o ktorej sme premýšľali, sa neuskutoční bez zmeny postoja či už žien alebo mužov, ani bez obnovených cirkevných a sociálnych štruktúr. Len potom budeme môcť hovoriť o tom, že sme dali spoločne zrod novému stvoreniu.

V tomto bode si musíme položiť niekoľko dôležitých otázok:

Ako môžete vy, ako direktori, zodpovedať autenticky k povedomiu zasvätených žien v súčasnosti? Ako môžete pomôcť sestrám, s ktorými pracujete, aby zohrávali svoju úlohu v Cirkvi a spoločnosti s týmto novým uvedením?

"Treba tiež zdôrazniť, že nové povedomie žien pomáha aj mužom zrevidovať svoje schémy myslenia, spôsob chápania seba samých a svojho miesta v dejinách, v organizácii spoločenského, politického, hospodárskeho, náboženského a cirkevného života." (VC, 57)

Ako môžeme spoločne dať zrod tejto "kultúre života" v našich provinciách?

Ako môžeme vydávať svedectvo o spolupráci v službe v našich provinciách? Ktoré naše postoje uľahčujú alebo zabraňujú tejto spolupráci? Ktoré štruktúry v našom prostredí napomáhajú alebo naopak brzdia tejto spolupráci?

²²¹ Podľa "Medzinárodných štatistík rehoľníkov" Catholic International, VI, 3 (marec 1995), str. 137 – v r. 1992 bolo vo svete 865 902 rehoľníčok a 205 852 rehoľníkov kňazov a bratov.

Čo potrebujeme – aby sa táto spolupráca stala účinnejšou?

Ak chceme pokračovať v tomto neodvratiteľnom procese, ktorý sme začali spoločne v našich provinciách – krok vpred, pre ktorý sme sa rozhodli (alebo ktorý nám bol možno vnútený okolnosťami), potrebujeme veľa trpezlivosti, otvorenosti, pokory a odvahy. Ale zostáva nádej: „**Hľa, ja tvorím všetko nové**“ (Zjv 21,5).

Tvoriť spoločne túto "kultúru života", byť svedkom "novej svätosti", byť "silou cirkevnej obnovy a sociálnej premeny", to je dar, ktorý my, zasvätené ženy chceme ponúknuť Cirkvi a svetu v tomto tisícročí. Modlím sa, aby tento dar bol prijatý nami všetkými vďačne, otvorene, odvážne, ako dar, prichádzajúci od Otca, ktorý je "Pôvodcom každého daru".

Ďakujem za pozornosť.

Dvadsať prednáška

Moja úloha o spoznávaní povolania a duchovnom vedení²²²

Musím sa priznať, že v septembri som nerozumne súhlasil, že dnes ráno k vám budem hovoriť. A to aspoň z troch dôvodov.

Nerozumne preto, lebo táto prednáška spadá do obdobia, pre mňa veľmi náročného. Prvú polovicu mesiaca júla som strávil na prípravu, vedenie a potom účasť ako obyčajný člen provinciálneho zhromaždenia, ktoré zvolilo môjho nasledovníka ako provinciála. Následne som musel pripraviť moje sťahovanie do Lyonu, kde sa budem nachádzať budúci rok, čo vysvetľuje oneskorenie v odovzdaní mojich úloh.

Nerozumne tiež preto, lebo som zvyknutý prednášať budúcim kňazom o spoznávaní a hľadaní povolania a ich duchovnom vedení. V oblasti sestier nemám až takú skúsenosť, hoci sme pre dcéry svätého Vincenta de Paul tak trochu "bratrancami". Toto meno si dávajú lazaristi, oratoriáni, eudisti a sulpiciáni preto, lebo boli založení v tej istej dobe a žijú spirituality, ktoré majú pomenovanie "francúzska duchovná škola". Napriek tomu nepoznám dobre moje "sesternice", hoci moja vlastná sesternica patrí k dcéram kresťanskej lásky na Madagaskare.

Do tretice nerozumne preto, že sa mám obrátiť nie priamo k sestrám, ale k tomuto osobitnému "rodu" – direktorom dcér kresťanskej lásky. Otec Lautissier mi trochu objasnil myšlienky. Priznám sa však, že aj keď som čítal Konštitúcie, Štatúty, direktórium pre direktorov a jeden článok na túto tému od O. Quintana, nevedel som si dosť predstaviť, akú konkrétnu úlohu zohrávajú pri sestrách a ako v skutočnosti funguje deľba zodpovednosti, predovšetkým v tak rozdielnych krajinách a kultúrach.

Keďže "víno je stiahnuté, treba ho piť". Prosím vás, aby ste mi prepáčili, ak je mladé a nedozreté. Žiadali ma, aby som hovoril o dvoch veciach: "spoznávanie povolania" a duchovné vedenie sestier v priebehu ich povolania. Rôzne etapy tejto existencie majú veľa spoločných bodov.

Spoznávanie povolania

Duchovné povolanie je na rozhraní dvoch plánov: plán osoby, ktorá prosí o vstup k dcéram kresťanskej lásky a plán Spoločnosti, ktorá chce pokračovať v budúcnosti a chce nájsť osoby, ktoré

²²² Porov.: BONNET, K.: Prednáška. Kňaz – sulpicián, Paríž, 20.júl, 20%01.

preberú štafetu a budú pokračovať v započatom diele v duchu jej zakladateľov. Toto rozlišovanie – spoznávanie bude prispôbením týchto dvoch plánov.

Cítiť sa povolaným nestačí

Konštitúcie ako také, preberajú spontánne slovnú zásobu povolania: "cítim sa povolaná Bohom". Je to úctyhodný pocit, ktorý však vôbec nedokazuje, že osoba je povolaná Bohom, pretože už dávno Boh mlčí. Nie sme už v časoch prorokov, kedy Boh priamo oslovoval, alebo v Ježišovej dobe, ktorý si volil, "koho chcel". Boh dnes má len jeden prostriedok k označeniu svojej vôle, a to cez stvorenie: pocitmi alebo schopnosťami, ktoré do nás vkladá. Rozlišovanie povolania bude práve spočívať v hľadaní, do akých podmienok tento pocit "som povolaná" je skutočne Božou vôľou.

Nemôžeme však nebrať ho do úvahy, pretože nám hovorí, kde je túžba. Cítim sa povolaná, lebo sa mi to páči; chcem to, lebo si myslím, že tam budem šťastná a nájdem plné rozvinutie toho, čo mi Boh dal, aby som bola. Táto túžba môže nastať rôzne: stretávaním sa so sestrami, ktoré jej dali túžbu žiť ako ony, pozvanie jednou z nich, starosť o službu chudobným, ktorá viedla k hľadaniu prostriedkov, ako ju uskutočniť, spoznanie Vincenta de Paul... Dejiny povolania sú veľmi často rôzne a niekedy prekvapujúce. Ale túžba je len štart. Bude potrebné, aby dozrela a vyšla z ilúzií.

1.2 Môže tu byť len ilúzia

Môže ísť o ilúziu samotného života, o ktorom osoba snívala. Chce sa zasvätiť Bohu a chudobným a spoznáva, že toto prechádza cez život v komu-nite s presne určenými sestrami, ktoré tam vstúpili pre svoje posvätenie, ale ktoré majú ešte dlhý kus cesty k jeho dosiahnutiu. Osoba ďalej spoznáva, že má byť podriadená predstaveným, ktoré sa volajú služobnice, ktoré nedávajú cítiť svoju autoritu. Alebo že služba chudobným nie je taká, ako si ju predstavovala a niekedy namiesto poslania k chudobným, pošlú ju variť. Preto toto rozlišovanie – spoznávanie povolania sa nemôže konať na diaľku. Musí prejsť určitým časom skúšky k overeniu si, či je to ten život, ktorý sme si priali a takýmto spôsobom. Každé povolanie prechádza vždy cez "smútok z predstavy" k prijatiu reality, hoci si myslíme, že ju dobre poznáme. Niekedy toto spoznanie sklame, inokedy povzbudí. Chcem žiť tento život, a nie ten, ktorý som si predstavoval. Vždy však nastane čas "zmätku", buď na začiatku, alebo neskôr. Je dôležité chápať, že tento zmätok alebo pochybnosť neznamena nutne, že osoba nie je povolaná k takému životu, ale je to normálny okamih duchovného napredovania.

Môže tu ísť o ilúziu samotných motívov, pre ktoré sa deva chce stať dcérou kresťanskej lásky. Prečo chcem vstúpiť do tohto spoločenstva? Zaiste preto, lebo chcem slúžiť Bohu, ale možnože aj preto, že sa chcem podobáť tej alebo onej sestre; aby som urobila radosť rodičom; aby ma druhí obdivovali, že som si zvolila hrdinský život; aby som dokázala sama sebe a druhým, že som toho schopná; pretože mám strach zo života alebo z man-želstva; aby som sa potrestala za predchádzajúci neusporiadaný život, atď. alebo ešte iné čudnejšie dôvody. Nikdy sa nejedná o "chemicky" čistú túžbu

s jednoznačnými a dokonale kresťanskými motívami. Sú veľmi zmiešané: nachádzame v nich to najlepšie s menej dobrým. Toto nie je šokujúce. Je tiež dôležité pozerieť sa realite do tváre a mať odvahu urobiť inventár všetkých priznaných i nepriznaných dôvodov našej voľby. Niektoré zvyčajné zbožné prejavy môžu dusiť problémy a splývať s vypožičanou vôľou. Netreba mať strach osvetliť aj tie najtmavšie zákutia. Je to jediný spôsob očistenia a uvedenia do poriadku.

Motívy, ktoré sme mali na počiatku, nie sú natoľko dôležité, ako tie, pre ktoré sa konečne rozhodujeme. Hoci niekto vstúpil z diskutabilných dôvodov, neznamená to, že nemal povolanie. Duch Svätý si môže poslúžiť všetkým, aby nás priviedol tam, kde nás čaká. Keby sme aj vstúpili zo zlých dôvodov, treba, aby sme tam chceli zostať z dobrých dôvodov. Treba sa dopracovať jednoducho, pokojne, mierne k tomu, aby sme túžili po takom živote zo skutočne kresťanských dôvodov, čo tradične nazývame pravý úmysel. Prvým a základným motívom je služba Bohu a vôľa žiť podľa Evanjelia, hoci sa k nim pridávajú ďalšie. K tomu treba prejsť celou výchovou. Tieto nánosy majú sa prežívať s humorom, aby sme sa nebrali príliš vážne.

Na konci túžba sa musí stať disponovanosťou. Rada by som vstúpila k dcéram kresťanskej lásky, ale "nech sa stane tvoja vôľa a nie moja". Ak ma zodpovední predstavení príjmu, uvidím v tom tvoju vôľu. Ak ma odmietnu, alebo ak nepredvídané zdravotné okolnosti, či nedostatok schopností mi zabránia pokračovať, uvidím v tom tiež tvoju vôľu. Opravdivé povolanie je, ak sme pripravení zrieknuť sa ho, ak sa ukazuje, že Boh nás tam nechce mať. "Chcem, alebo chcela by som" sa musí vždy premeniť na "Hľa, tu som, ak chceš". Ináč to nie je povolanie, ale výslovný príkaz daný Bohu.

1.3 Treba overovať, či plán zodpovedá očakávaniam Spoločnosti

Tu sa má stretnúť osobný plán s plánom dcér kresťanskej lásky svätého Vincenta de Paul. Kapitola Konštitúcií, ktorá hovorí o členkách a formácii, začína týmto citátom Pána Vincenta: "Treba často vrúcne prosieť nášho Pána, keďže je on Pôvodcom tohto diela, aby naplnil osoby, ktoré vstúpia do Spoločnosti, duchom, ktorého chce, aby ste vlastnili, a tak pokračovali v započatom dobre." Každá spoločnosť – a dcéry sv. Vincenta netvorí výnimku – chce mať nástupníčky, dcéry, ktoré preberú štafetu a budú pokračovať v "telesnej a duchovnej službe chudobným". Pre toto poslanie si prajeme veľa povolaní, aby mohlo pokračovať v duchu svätého Vincenta.

Preto nestačí, aby niekto chcel len vstúpiť k dcéram kresťanskej lásky a bol schopný "pokračovať v započatom dobre". Treba overiť, či má schopnosti pre toto poslanie. Nevstupuje do spoločnosti, ktorá robí všetko, ale ktorá má určité poslanie. Bude "užitočná" pre toto poslanie? Neváham použiť slovo "užitočná", pretože Kódex kánonického práva pri ordinandovi na kňazstvo hovorí: "navyššie sa vyžaduje, aby podľa úsudku toto istého zákonného predstaveného (biskupa) bol užitočný pre ministerium Cirkvi". To znamená "použiteľná", ktoré možno účinne použiť v rôznych poslaníach Spoločnosti. Spoločnosť má diela, úrady: službu chudobným, apoštolské služby, fungovanie komunity. Tá, ktorá sa predstavuje, bude schopná v tom či onom poslaní? Aj toto patrí k

rozpoznávaníu povolání. Na to, aby mal niekto povolanie ísť k dcéram kresťanskej lásky, treba mať povolanie k ich práci, schopnosť priniesť tam svoj podiel a robiť ju v duchu, ktorá oživuje tieto činnosti a ten duch je jej prameňom, ináč by stačilo pripojiť sa k humani-tárnym organizáciám, ktoré robia podobnú prácu.

Pretože tento života bude osoba žiť v presne určených podmienkach. Najskôr musí prijať stratu samostatnosti. Uchádzačka, ktorá bola doteraz naučená byť slobodnou, viesť svoj život, používať peniaze, cesty a čas nezávislým spôsobom, bude odteraz žiť pod kontrolou, závisieť od určitej autority v jej činnosti, výdavkoch, vychádzkach, voľnom čase. Dokonca ani modlitba nie je ponechaná na slobodu každej: rytmus, presne určený čas, spôsob a miesta sú presne určené v pravidlách spoločnosti alebo zodpovednými za miestne komunity. Samostatnosť, ponechaná na každú, je zaiste väčšia, ako predtým, ale v niektorej chvíli je obmedzenie citeľnejšie. Ak niektoré pociťujú stratu samostatnosti ako oslobodenie od starosti o seba samú – čo nie je vždy zdravé – pre mnohé, zvlášť tie, ktoré vstúpili staršie, je bolestným opustením, ktoré potrebuje čas, aby mohla byť prežívaná priezračne, ako dýchanie a nie ako uzatvorenie. Ak túto stratu samostatnosti prežíva stále v napätí alebo požiadavkách, ako neznesiteľné jarmo a nie ako slobodu a odpútanie, dokonca niekedy aj s humorom, tak potom je tu kontraindikácia. V jednej piesni spievame: "Boh nás stvoril ako slobodných ľudí". Ak prežíva svoju službu ako otroctvo, je potrebné, aby sa oslobodila od takéhoto zmyšľania, alebo sa vrátila k svojej slobode.

Bude žiť v jednej komunite so sestrami, ktoré si nevybrala, ktoré jej boli dané ako "blízní", skrze predstavených. Blížny, ktorého nestačí milovať ako seba samého, ale s kým treba žiť. Tento život sa často predstavuje ako rodinný život, ale je to rodina, ktorú sme si nevybrali a ktorá vyžaduje deliť sa, viesť spoločný život, spoločnú modlitbu, čo mnohé rodiny nepožadujú a kvôli čomu by sa viaceré rozpadli. Zaiste, hlboké priateľstvá a pocit spoločnej príslušnosti môžu uľahčiť vzájomné vzťahy. Rehoľníčky, ktoré počúvame, sa najčastejšie vracajú k tejto téme a neverím, že by dcéry kresťanskej lásky boli uchránené od ťažkostí, napriek tomu, že majú za matku kresťanskú lásku.

V rozhodovaní a spoznávaní povolania zohráva podstatnú úlohu schopnosť žiť tento život. V tomto bode treba byť veľmi pozorným. Zaiste, sestry môžu zatrpknúť alebo rýchle zostarnúť, ale príliš mnoho komunit je obeťou sestier, o ktorých sa vie, že už od noviciátu sú "ťažko zvládnuteľnými sestrami". Len zriedkakedy čas napravi veci v tejto oblasti. Ak ich ponechali v mene lásky, táto láska tiež vyžaduje, aby sa komunitám nenanucovali takéto "nemožné" sestry. Rehoľná komunita nemá za úlohu prijímať osoby, ktorých ťažký charakter narúša nielen spoločný život, ale aj zaťažuje poslanie.

Sestry prijímajú záväzok celibátu, aby lepšie žili lásku a boli disponovanejšími k sesterskému životu a k poslaniu. Nezaväzujú sa preto, pretože by neboli schopné vydať sa, ale preto, že chcú zasvätiť svoj život láske. K vyjadreniu sľubov by sme mohli dokonca prevziať manželskú prisahu: "Dávam sa ti, aby som ťa milovala po celý náš život." Moje srdce a telo budú patriť len tebe. Tak isto: "Dávam sa Bohu a druhým, aby som milovala verne počas celého života." Moje srdce a telo

nebudú patriť nikomu inému, pretože ich chcem dať Bohu a chudobným. Či už uzatvárame zmluvu v manželstve alebo pre zasvätený život, požadujú sa tie isté vlastnosti: schopnosť milovať, byť verný svojmu daru po celý život. Aj táto vlastnosť musí mať mieru v trvaní. Čistota sa neznižuje na zdržanlivosť, prežívanú pokojne a bez prílišného napätia, ale rovnako sa prejavuje v schopnosti prežívať správny vzťah k druhým, v správnej blízkosti k druhým, úprimnými vzťahmi k druhému pohlaviu bez dvojznačnosti alebo prehnanej hanblivosti, alebo v nadmiernej citovej požiadavke, či už k mužom alebo ženám. V tejto oblasti niet istoty pred nebezpečenstvami. Na začiatku duchovného života môže všetko prebiehať hladko, ale neskôr môžu veci vybočiť. Ale ak počas formácie v oblasti čistoty, v celkovom význame slova, nastávajú "závady", diagnostika môže byť následne veľmi znepokojujúca. Ak je osobe nemožné žiť čistotu vo chvíli, kedy je v najlepších psychologických, duchovných a so-ciálnych podmienkach na jej prežívanie, čo bude neskôr? V takom prípade pre dotyčnú osobu ako aj komunitu bude najlepším riešením použiť princíp opatrnosti.

1.4 Dve tváre rozpoznávania

Vidíme, že rozpoznávanie má vždy dve tváre: bude pre ňu dobré, keď ju prijmeme? Je dobrom pre nás? Bude s nami šťastná? Prinesie šťastie ostatným u nás? Určitá teológia povolania mohla uprednostniť úlohu osobného povolania, prejaveneho vnútorným pocitom Božieho volania. Zodpovedné authority budú mať za úlohu povolať dotyčnú osobu, ktorá sa cíti tak zreteľne povolaná, aby neboli neverní Bohu. Naliehali sme na tom, že Boh nepovoláva len citmi, vnútornými pocitmi osôb, ale tiež zvonku cez zodpovedné authority rozlišovaním schopností.

Vonkajšie rozlišovanie musí ale rešpektovať vnútorné napredovanie. Ak sa musí prichádzajúca osoba spytovať, či jej vstup je skutočne Božou vôľou pre ňu, zodpovední Spoločnosti musia urobiť tak isto a mať tú istú disponovanosť. Sám Boh je Pán povolania.

Aj v dobe nedostatku povolání máme byť pripravení nechať odísť bez prehnaného naliehania alebo nevhodného nátlaku osobu, ktorá sa zdá, že vlastní všetky vlastnosti, aby sa stala dcérou kresťanskej lásky, bola povolaná, ale nevidela by sa schopnou vytrvať a byť tam šťastnou. Ak možno naliehať, aby sa nerozhodla bez zrelej alebo ľahkovážnej úvahy, treba vedieť prijať pokojne odchod, ak sa toto rozhodnutie stalo jasným pre dotyčnú osobu. Ak sa aj rozhodnutie zdá nezosúladené alebo ako výsledok nedostatku veľko-dušnosti zo strachu alebo odmietnutia napredovať, treba ho prijať v pokoji ako Kristus, hoci máme právo byť z toho smutní, tak ako bol On.

Nedostatok povolání nemôže zatieniť rozumný úsudok a odvahu povedať nie. Treba mať silu odmietnuť osoby, u ktorých je viditeľné, že tu nie je ich miesto, aj keď sú potreby naliehavé a máme nedostatok pracovných síl pre zverenú misiu. Tým sa preukáže služba Spoločnosti a často aj osobe, ktorá nebola určená pre ňu, hoci o tom nie je presvedčená. Je to úloha, ktorá prikazuje nezaväzovať tých, ktorí by boli skôr ťarchou ako pomocou.

1.5 Treba nechať dostatočný čas

Táto dvojité práca rozpoznávania povolania je možná len za pomoci času. Povolanie sú dejiny, dejiny, ktoré začali pred vstupom do postulátu a neskončia sa prvými sľubmi. Preto rozpoznávanie musí začať ešte ďaleko pred vstupom. Hoci Konštitúcie hovoria, že postulát je dočasná a ľahko zvratná etapa, často pre osobu, ktorá vstupuje, ba viac pre tých, ktorí ju vidia vstupovať, je to rozhodujúci zlom. Každý návrat späť bude prežívaný ako neúspech, dokonca v očiach niektorých ako podlosť tej, ktorá "sa pozerala naspäť po tom, ako položila ruku na pluh". Môžu to chápať protirečenie si zodpovedných vedúcich, ktorým chýbajú povolania a nerozvážne odmietajú tie, ktoré sa dobrovoľne rozhodli prísť k nim. Netreba teda rýchlo povedať: "Poďte a uvidíte" a rozhodnete sa neskôr. Prekročenie prahu v očiach zvonku pozorajúcich ľudí znamená už záväzok. Preto treba, aby bolo určité rozlišovanie vopred k spoznaniu, či je rozumná šanca dôjsť k záväzku, ináč sa môže neúspech prežívať dramaticky.

Rôzne etapy: vstup do postulátu, seminára, poslanie do misie – to sú dôležité chvíle záväzku pre uchádzačky a úloha správne rozpoznávať pre zodpovedné authority. Kritéria rozhodovania sú tie isté, ale to, čo sa deje v čase, dáva stále viac istotu pri rozlišovaní. Postupom rokov možno lepšie hodnotiť, či je osoba schopná prijímať vincentského ducha, či je schopná žiť požiadavky sľubov a komunitného života a predovšetkým postupný vývoj v týchto oblastiach. Postup je vždy rozhodujúci pri rozlišovaní. Je vždy znepokojujúcim znakom, ak sa nič nemení, ak nevidno žiadne dozrievanie, ak všetko zostáva nejasné, ak sa ťažko ujíma svojej osobnosti a ťažko prijíma pozitívne rozhodnutia. Jeden profesor v seminári hovorieval: "Každý povolaný kandidát, pri ktorom treba stráviť dvakrát toľko času ako pre druhých, musí byť okamžite odposlaný"; alebo jeden opát benediktínov: "Ak sa váha, niet tu čo váhať" (k odmietnutiu, zaiste). Toto nie je vždy pravdou, pretože sa váha, aby sa energicky nezakročilo, zvlášť v súčasnej situácii, ale často ľutujeme, že sme to neurobili. Na začiatku možno dúfať v zmenu, ale po niekoľkých rokoch táto nádej na nejaké zmeny, ktoré neprichádzajú, by nebola opatrnosťou. Aj keď bolo vidieť nejaký pokrok, nie sú tú nemožné zlé prekvapenia. Tak ako sú nafukovacie balóny schopné stlačiť sa do úzkej trúbky a potom nabráť svoj prechádzajúci objem, tak sa môže stať, že na konci formačného tunelu tie, ktoré sme si mysleli, že sú "sformované" naberú rýchlo predchádzajúcu formu. Nech toto nech neznechucuje, ale privedie k pokore všetkých formátorov, pretože by si mohli namýšľať, že sú účinnejší ako Ježiš pri svojich učeníkoch.

1.6 Rozdielna úloha činiteľov

V seminároch sa vždy rozlišuje, čo je úlohou duchovného vodcu (svedomia) a úlohou predstaveného a členov rady (čo možno pozorovať zvonku). Duchovný vodca zohráva rozhodujúcu úlohu v pravosti motívov a niekedy aj v rovine niektorých spôsobilostí alebo schopností, o ktorých môže vedieť len on, zvlášť čo sa týka života čistoty. Kvôli tomu môže v niektorých prípadoch žiadať

od kandidáta, aby prerušil svoju formáciu, aj keď nepovie nič o tom predstavenému a rade. Predstavený a jeho rada zakladajú na tom, čo vidia v živote počas seminára alebo vo farnosti a vyjadrujú sa k schopnostiam kandidáta pre jeho budúce kňazstvo. Duchovný vodca v prípade ich negatívneho rozhodnutia musí len bez slova prijať toto konečné vyjadrenie. Má pomôcť svojmu zverencovi, aby prijal rozhodnutie.

Je niečo podobné aj pre dcéry kresťanskej lásky? Priznám sa, že som nenašiel jasnú odpoveď na túto otázku v poskytnutých dokumentoch. Vidím dobre úlohu vizitátorky, jej rady, ktorá sa mi zdá, že pracuje ako seminárska rada. Už menej jasne vidím úlohu direktora, ktorý sa zdá, že sa zúčastňuje na Rade, kde podáva svoj názor, ale tento nie je rozhodujúci. Pýtam sa predovšetkým, kto zohráva úlohu, pripadajúcu v seminároch duchovným vodcom: zodpovedná sestra za formáciu, spovedník, direktor? Predsa sa mi však zdá, že osobné duchovné vedenie je prvoradé. Tiež sa mi zdá, že ak sú plány rozlišovania vo svedomí a vonkajšieho rozlišovania spletené a majú ich vykonávať tie isté osoby, tak vedenie má nadsadenú moc v duchovnom vedení. Ale možnože tieto otázky sem nepatria.

Sme na konci prvej časti prednášky. Uvedomujem si, že by sa dalo ešte hovoriť o tejto téme. Pravdepodobne som nebral ohľad na kultúrne prostredie, v ktorom vykonávate svoje poslanie. Hoci som žil trinásť rokov v Afrike, asi rok v USA a viackrát navštívil Kolumbiu a Vietnam, hovoril som viac o európskom prostredí. Vašou úlohou je tento výklad prispôbiť a upresniť na Vaše podmienky. Taktiež som málo rozvinul európsky kontext, ktorý tiež kladie veľa otázok na spôsob života dcér kresťanskej lásky. Mnohí si myslia, že k tomu, čo robia dcéry kresťanskej lásky nie je potrebné byť rehoľníčkou a naopak, ich rehoľný životný štýl vnucuje a uvádza pod dozor, čo je neprijateľné pre dnešné ženy. Navyše tento štýl prekáža účinnosti ich práce pri chudobných. Ale vidia, že tieto sestry preto žijú tak, aby čerpali z prameňa lásky, potrebnú k splneniu týchto úloh?

Možno mi pripomeniete iný nedostatok: hovoril som o povolaní, ale málo som hovoril o tom, že Boh povoláva. Keď hovoríme o povolaní, znamená to, že hľadáme, čo je Božia vôľa pre mňa. Poukázal som len na to, ako si počínať, aby sme neboli v ilúzii. Upresnil som prostriedky, ako sa majú vyhnúť tomuto klamu:

Očistiť svoje motívy, aby sa zhodovali s Božími;

Spoznávať, či sú schopné žiť poslanie a spôsob života, ktoré vnukol Duch Svätý Vincentovi de Paul, a ktoré sa rozvinuli v tradícii ním založenej Spoločnosti;

Dôverovať tým, ktorým Boh zveril zodpovednosť, aby vedeli či sú alebo nie usposobené žiť užitočne a ako šťastné dcéry kresťanskej lásky.

2. Duchovne viesť

Ukončením formácie a rozpoznania povolania sa všetko neskončilo, naopak, všetko len začína. Po pokoji v prístave treba vyplávať na širé more. Ak už normálne nie je potreba klásť si otázky o spoznaní povolania, treba neustále overovať, či sme neodbočili, niekedy treba zmeniť smer, čeliť

prekážkam, alebo znášať monotónnosť dní, keď je more príliš tiché a okolie zostáva stále to isté. Ak sme potrebovali pohľad druhých, aby sme vedeli neomylné rozlišovať, aj naďalej potrebujeme tento ich pohľad, aby sme vedeli viesť kormidlo a pritom sa nestratili. Nechať sa duchovne viesť sa stáva nevyhnutnosťou, ak nechceme žiť bez straty chuti k zasvätenému životu. Duchovné vedenie sa stáva oveľa nevyhnutnejšie u tých, ktorí sú poverení viesť druhých, ináč je tu nebezpečie, že slepí budú viesť slepých.

Opäť stojím pred otázkou, ktorú som si položil pred chvíľou, keď som končil prvú časť: akú má úlohu direktor v tomto vedení? Je poverený vykonávať ho sám, alebo má bdieť len nad tým, aby bolo zabezpečené? Je poverený v prvom rade viesť sestry služobnice? Neviem si zodpovedať na túto otázku, preto sa uspokojujem s označením niekoľkých bodov potrebných pre osobu, ktorá vedie druhých. Zastavím sa pri niektorých etapách a situáciách. Nasledujúce platí rovnako pre duchovného vodcu ako i pre každého, kto má úlohu viesť, hoci aj v iných situáciách, dokonca ako zodpovedná osoba.

2.1 Čo znamená "viesť"?

Slovo viesť dobre označuje, čo chce povedať. Viesť znamená kráčať povedľa druhého – on kráča, vedie krok a ten, ktorý ho duchovne vedie, sa uspokojuje s tým, že je vedľa neho, aby ho povzbudil, podržal svojou prítomnosťou, povedal mu svoj názor o ceste, ktorú má pred sebou, povzbudil ho, keď sa unaví, zasiahol a vyviedol ho zo slepej uličky, alebo mu pomohol v prípade úrazu. Je to priateľská prítomnosť, ktorá nechce diktovať cestu, ale pomáhať lepšie po nej napredovať. Duchovne viesť neznamena postaviť sa na miesto druhého, rozhodovať za neho, ale nechať ho rozhodnúť sa, aj keď si myslíme, že sa mylí. Viesť znamená vždy mať určitý odstup od druhého. V takejto pozícii osoba môže najlepšie vedieť, čo cíti, bude vedieť znášať váhu a dôsledky prijatých rozhodnutí.

Nerobí tak len z rešpektu k jeho slobode a svedomiu, ale z úcty k Duchu Svätému. Viesť znamená učiť sa v škole Ducha, ktorý hovorí v tom druhom. Kráčať vedľa druhého znamená kráčať v šľapajach Ducha Svätého, ktorý je v tom druhom. Duch má ukázať cestu, ale Duch hovorí v druhom a nie vo mne. Druhý musí povedať, čo cíti, čo chce, čo ho priťahuje, a nie aby som mu ju ja určoval. Toto predpokladá u vodcu tzv. indiferenciu – svätú ľahostajnosť, ako nazýva svätý Ignác. Nie ľahostajnosť k tomu, čo sa môže prihodiť tomu druhému, ale disponovanosť k prijatiu výziev Ducha v druhej osobe, hoci ma vykoľajujú a nezodpovedajú tomu, čo som si myslel. Neviem vopred, čo mu vnukne Duch, ale zostávam k dispozícii. Predtým, ako som si neoveril, či napriek všetkému nepochádza táto vec od Božieho Ducha, neodmietam hneď nič, aj keď ma to prekvapuje, alebo sa mi nepáči. Viesť znamená zrieknuť sa svojich istôt, svojich znalostí, aby sme prijali novosť Ducha.

Indiferencia neznamena nečinnosť. Neznamena to, že prijímam všetko od druhého, akoby to pochádzalo od Ducha Svätého. Treba rozlišovať duchov. Hoci môže prekvapovať svojimi návrhmi,

nikdy si neprotirečí. Nemôže povedať, aby sa urobilo niečo iné, ako to, čo vždy hovoril a konal v Písmach, skrze Ježiša, v dejinách Cirkvi a svätých: "Nik, kto hovorí v Božom Duchu, nepovie: «Prekliaty Ježiš!», a nik nemôže povedať: «Ježiš je Pán», iba ak v Duchu Svätom." Hovorí sv. Pavol Korinťanom (1 Kor 12, 3). Nikto nemôže povedať, že to ho Duch Svätý inšpiruje, ako ho vedie ku konaniu opaku evanjelia, k šíreniu nepokoju a nesúlady, k ničeniu spoločenstva alebo odlúčenia od Cirkvi. Tu musí zakročiť naše slovo ako vodcov k objasneniu, pripomenutiu toho, na čo sa zabudlo, poukázať na váhu činu, ale nikdy nenanucovať rozhodnutie, hoci sa nám zdá zlé.

Viesť znamená "zachovávať všetky veci vo svojom srdci", byť pamäťou, vedieť pripomenúť štartový bod, poukázať na ubehnutú dráhu, priviesť k prameňu k novému kroku. Viesť znamená byť prítomným v ťažkých okamihoch, dodať odvahy, keď ten druhý stráca dôveru, neopustiť ho, aj keď ho vidíme, že sa vydáva po nebezpečných cestách a nevieme, ako ho zastaviť a zabrániť mu v nich pokračovať. Viesť znamená ísť niekedy aj tam, kde sme si ani nepomysleli a nechceli zísť. Išli sme však len preto, aby sme ho nenechali samého. Viesť znamená opustiť seba, aby sme neopustili druhého.

2.2 Rôzne tváre duchovného vedenia

Slovo je veľmi bohaté, ale úloha nie vždy ľahká a môže nabráť rôzne výrazy podľa veku a zodpovedností. Každá sestra má svoje vlastné dejiny, ktoré ale často prechádzajú cez rovnaké etapy.

Prvé roky zasväteného života sú časom nadšenia a niekedy zmätku. Nadšenia, pretože sa konečne možno obetovať celkom, stále niečo nové spoznáваме, sme šťastní, že môžeme využiť svoje nové sily. Zmätku, pretože realita nie je vždy taká, ako sme si predstavovali. Zdá sa nám, že sestry, s ktorými pracujeme, sa neobetujú ako my, alebo sa na nás dívajú so súcitom tých, ktoré si myslia, že som ešte naivná a že ju "to prejde". Duchovné vedenie musí teda vychovávať k zdravému realizmu, zmiernovať nadšenie a sklamanie, vedieť vyzdvihnúť veľkodušnosť v tom, čo sa zdá u starších sestier ako rutina, vyzdvihnúť múdrosť v tom, čo sa zdá príliš rozvážne, vyzvať k trpezlivosti, keď sa zdá, že veci nejdú tak rýchle, ako by osoba chcela.

Potom sa všetko upokojí. Vysnívali sme si, že sme inakší a spoznáваме, že zostávame stále sebou samými, stále sa stretávame s tými istými chybami napriek všetkým dobrým predsavzatiam, všetko sa nám zdá nudné. Nech robíme, čo chceme, veľmi sa nezmeníme. Treba, aby sme sa prijali takí, akí sme a s tým žili. Treba dať spoznať, že to, čo sme považovali za vlačnosť alebo fádnosť, je múdrosť. Pretože zrelosť spočíva v pokojnom prijatí svojej nezrelosti, prijať sám seba, takých, akých nás Boh stvoril, pretože takých nás má rád. Treba pracovať s tým, čím sme v skutočnosti a nie čo sme si vysnívali. Zrelosť znamená rozžehnať sa s tým, čo nikdy nemôžeme robiť a čím nikdy nemôžeme byť. To nie je lenivosť, ale múdrosť. Znamená mať rád seba takých, akí sme, pretože Boh nás má rád takýchto a chce si nami takto poslúžiť. Boh môže robiť zázraky s tým, čím sme. Všetko sa mi stáva možným, pretože s tým, čo Boh vložil do nás, mnohé veci sú možné.

Niekedy je to čas kríz, kedy sa sestra pýta, či dobre urobila, že sa vydala na túto cestu. Keď sa stretáva s rodinou, vidí svojich blízkych alebo priateľov, ako vedú život po svojom, bez všetkých tých protikladov, ktoré nastoľuje zasvätený život. Majú deti a ona nemá, možnože sa ohlási v nej túžba držať dieťa v náručí alebo za ruku a počuť oslovenie "mama". Oni žijú v nežnom rodinnom kruhu, sestra možno uprostred nie vždy chápujúcich spolusestier. Zrazu sa jej všetko zdá temné, začne lutovať všetko, čo jej chýba a zabudne na to, čo získala. Niekedy je schopná všetko opustiť, aby dobehla stratený čas, alebo aspoň nechala sa strhnúť k nejakému dobrodružstvu alebo uvoľneniu, len aby všetko nestratila. Už nevidí jasne, pochybuje, cíti sa stratená. Práve tu má vodca zostať blízko, nepopierať krízu príliš upokojujúcimi slovami typu: "prechádzate len zlou chvíľou, dobré časy sa vrátia". Nateraz je to búrka a treba jej čeliť zoči-voči spolu so sestrou, neodvracať sa od otázok a pochybností, umožniť, aby sa vyjadрила až do konca, povedala, čo sa nikdy neodvážila povedať alebo priznať, predvídať aj neprijateľné. Len keď sme prijali ten najhlbší zostup, možno vystúpiť na povrch. Toto často pomáha vidieť jasnejšie v sebe, rozptýliť ilúzie a zopakovať reálnejšie a pokornejšie "áno". Bol by Peter tým, čím bol bez skúšky zapretia, ktorou rozptýlil ilúziu o sebe a pýchu, ale vďaka nej sa stal schopným počuť Kristovo "nasleduj ma" nanovo, tak ako ho nikdy predtým nepočul. Ak kríza vedie k zámeru opustenia Spoločnosti, treba byť ešte bližšie, aby sme jej pomohli znovu nájsť stabilitu v živote, ktorý vychádza na iné cesty.

Po prekonaných krízach hlásia sa ďalšie, začínajú sa počítať prvé zásahy upadania. Zdravie už nie je také, aké bolo, viac cítiť únavu, rytmus sa spomaľuje. Potrebujeme viac času na zverenú prácu a musíme si odpočinúť po jej vykonaní. Chceli by sme to skryť pred sebou alebo pred druhými, ukázať, že počujeme, vidíme alebo chodíme stále tak dobre, ako predtým, ale druhí to zbadajú a niekedy nám to pripomenú. Čoskoro nás budú žiadať, aby sme zanechali tú alebo onú prácu, službu, ktorá bola našim životom, aby sme odišli na dôchodok. Chceli by sme oddialiť chvíľu, máme strach, že už nebudeme na nič súci a tým, že nebudeme ničím. Vodca aj tu musí pomôcť prijať neodvratiteľné. Sme stvorení, odsúdení k starnutiu a smrti. Tvorí to súčasť nášho života a dokonca duchovného života. Je čas, kedy sa dávame v práci a čas, kedy si nechávame brať, čo sme mali. Tento čas je rovnako dôležitý ako iný. Kristus nám na to poukázal, keď z chvíle, kedy dobrovoľne odovzdal svoj život Otcovi, urobil najdôležitejší okamih svojho života a našej spásy: "Hľa, toto je moje telo vydané..." Áno, vydané, odovzdané do rúk tých, ktorí ho odsúdia na smrť, ale dobrovoľne odovzdané. "Nikto mi neberie môj život, ale ja ho dávam." Vodca musí tiež viesť tých, ktorým sa berie život po kúskoch - ktorí postupne strácajú sily, vlasy, zrak, nohy, niekedy hlavu a napokon svoj život - aby si nič nenechali vytrhnúť bez toho, aby to dali, darovali: "Ty si mi daroval život, ty my ho berieš späť, vraciam ti ho, lebo ma o to žiadaš." Staroba a smrť sú tiež povoláním: Boh ma povoláva k sebe, dobrovoľne prijímam toto stretnutie s ním. Toto vedenie vôbec nie je ľahké: cítime sa bezmocní a nešíkovní. Nevieme príliš, čo povedať a robiť. Často treba len byť tam, nič nehovoriť a nerobiť. Prijatť túto bezmocnosť - to je skutočné doprevádzanie. Je to možno chvíľa, kedy

môžeme lepšie zbadať, že viesť skôr ako hovoriť alebo konať niečo znamená byť celkom prítomným, celkom blízko – a niekedy to bude len to.

Nie je tu len povinnosť prekonávať etapy. Sú tu úlohy, ktoré treba splniť a úlohy, ktoré si vyžadujú vedenie. Prečítal som si, že direktor musí byť predovšetkým pozorný k vedeniu sestier služobníc. Meno "služobnica" je verné evanjeliu, ktoré hovorí, že riadiť znamená slúžiť. Nie je však ľahké vykonávať autoritu ako službu. Najskôr preto, lebo sestry, poverené autoritou, nevstúpili pre to do Spoločnosti a často nie sú na ňu pripravené. Tomuto umeniu sa učí postupne a nie je ľahké nájsť správnu rovnováhu. Existujú dobrácke authority, ktoré nechajú robiť všetko a zasahujú len vtedy, keď už nemôžu urobiť ináč. Ďalej existujú autoritatívne authority, ktoré chcú vo všetkom rozkazovať. Spočiatku potreba uplatniť sa môže sa prejaviť určitou tvrdosťou alebo naopak, neschopnosťou alebo potreba pocitu byť milovaným sa prejaví strachom nevnučovať sa, nepresadzovať sa. Postupne sa toto môže zlepšiť alebo zhoršiť. Aj tu viac ako inde vodca, zvlášť, keď je to direktor, musí rešpektovať zodpovednosť sestry, ktorú vedie. Často je jediný, komu môže hovoriť s úplnou dôverou o veciach, ktoré nemôže zveriť nikomu inému. Vodca tu musí ešte viac bdieť, aby nezneužil túto dôveru a neuzurpoval si práva, ktoré nespádajú do jeho zodpovednosti. Môže poradiť, upozorniť, ale on nerozhoduje a nenesie zodpovednosť za rozhodnutie. Viesť znamená objasňovať, podporovať, ale nie rozhodovať.

Päť tvárí svätej Lujzy

Konferencia v deň Renovácie

Parí, Materinec, 8. apríla 2002

Otec Róbert P. MALONEY

Generálny predstavený

Bol by som v pomykove, keby ste sa dozvedeli veci, ktoré som dôverne povedal svojmu duchovnému vodcovi, zvlášť keď sa mu zdôverím so svojím strachom, úzkosťou, slabosťami. Skutočne, považoval by som to za nespravodlivé, keby ste odhalili moje tajné myšlienky.

To sa prihodilo svätej Lujze. My ju poznáme väčšinou z korešpondencie so svojím duchovným vodcom – Vincentom de Paul. Z toho si vytvárame obraz o jej vnútorných bojoch. Myslím však, že ide o veľmi zdeformovaný portrét sv. Lujzy. Keď vezmeme do úvahy mnohé listy, ktoré písala sv. Vincentovi, veľmi ľahko si ju predstavíme ako ženu úzkostlivú, ba dokonca opísanú ako ženu malej viery, ako jej to napísal sv. Vincent v júni 1642(1), aby zmiernil jej nepokoj. Ale prvé Dcéry kresťanskej lásky ju vôbec nevnímali takýmto spôsobom: svedčia skôr o tom, že Lujza de Marillac bola „celkovo“ omnoho vyrovnanejšia než by sa to dalo vyvodiť z jej súkromných rozhovorov s duchovným vodcom a že bola oveľa pevnejšia v bežnom živote než by sme to – podľa pochybností, s ktorými sa zverila sv. Vincentovi – mohli predpokladať. V skutočnosti ide o pozoruhodnú ženu s mnohými tvármi. V konferencii po jej smrti sv. Vincent vyjadruje veľký obdiv voči Lujze:

„Bože môj, krásny je to obraz: poníženosť, viera, múdrosť, správny úsudok a vždy snaha po zhode s konaním Spasiteľovým! Milé sestry, na vás záleží prispôsobiť svoje skutky jej skutkom a nasledovať ju vo všetkom.“ (2)

(1) SV II, 259-262.

(2) SV X, 730.

Dnes vám predstavím päť tvárí Lujzy de Marillac.

Formátorská

Som ohromený dvoma aspektmi tejto tváre svätej Lujzy.

Po prvé, hoci mal Vincent de Paul dôležitú úlohu vo formácii prvých Dcér kresťanskej

lásky, predsa bola Lujza de Marillac ich prvou formátorkou, neustále, deň čo deň. Viedla sestry v detailoch ich každodenného života od vstupu až po poslanie do misie. Calvet v živo-topise sv. Lujzy tvrdí: „Jej prvo-radou úlohou bolo vychovávať, formovať, udržiavať elán u týchto diev a v prítomnosti i v budúcnosti zaistiť stabilitu Spoločnosti.“⁽³⁾ Medzi prvými sestrami, ktoré prichádzali k Lujze, bola väčšina nevzdelaných, ktoré nevedeli ani čítať ani písať.

Prichádzali do Paríža z jednoduchého vidieckeho prostredia a nutne museli byť v kontakte s Paniami kresťanskej lásky, ktoré boli vo väčšine vzdelané. Formácia sestier bola pre Lujzu iste veľkou výzvou.

Počas viac ako 25 rokov bola skalou, na ktorej sa zakladala ich formácia. Smernice, ktoré dávala sestrám, ktoré s ňou žili, pravidiel, ktoré navrhla sv. Vincentovi a poučenia, ktoré napísala sestrám poslaným do misie, sú jasné, podrobné a často výrečné. Dovoľte mi, aby som citoval niekoľko slov z dlhého poučenia, ktoré napísala sestrám poslaným do Montreuil v r. 1647.

Naše sestry Anna Hardemont a Mária Lullen odchádzajú do Montreuil zistiť, čo žiada Božia Prozreteľnosť, aby tam robili.

Nech myslia predovšetkým na Boha a jeho oslavu. Potom nech si všímajú záujmy ľudí, medzi ktorými budú pracovať, aby im slúžili ako najlepšie budú môcť.

(3) Jean Calvet, Svätá Lujza de Marillac o sebe (Paríž: Aubier, 1958) 157.

Ďalej nech myslia aj na to, že v ich práci a správaní nemá byť nič, čo by uškodilo Spoločnosti dcér kresťanskej lásky tak medzi nimi, ako aj mimo domu, pretože svojím záujmom o Spoločnosť majú uctievať Boha.

Čo sa týka vášho správania voči chorým, ó! Služte im s veľkou láskou, nie nedbanlivo. Rozprávajte sa s nimi milo a služte im ochotne. Informujte sa o tom, čo potrebujú. Hovorte pritom s nimi láskavo, súcitne. Pokojne im poskytnite pomoc, ktorú potrebujú. Nadovšetko však starajte sa o ich duševnú spásu. Neodídte nikdy od chudobného alebo chorého bez toho, že by ste im nepovedali nejaké dobré slovo.“⁽⁴⁾

Pretože jej úloha formátorky Dcéry kresťanskej lásky je dominujúca, ľahko by sme mohli zabudnúť na druhú črtu tváre Lujzy de Marillac formátorky: celá sa obetovala formácii chudobných detí. Z toho dôvodu založila „malé školy“ a vyučovanie chudobných detí dala za prvoradú úlohu prvým Dcéram kresťanskej lásky. V máji 1641 napísala pánu des Roches, kostolnému spevákovi v Notre Dame v Paríži:

Lujza de Marillac... veľmi ponížene prosí pána des Roches, kostolného speváka v Notre Dame v Paríži, pripomínajúc, že veľký počet chudobných na predmestí vo Sv. Dionýzovi, túži po tom, aby

ich niekto vyučoval; pretože ich úbohé dievčatká zostávajú bez vzdelania, je sa čo obávať, aby to nebolo pre nich pascou, ktorá by im znemožnila spolupracovať s milosťou pre ich spásu, ak sa Vám, pane, zapáči dať vyššie spomenutej prosiacej žiadané dovolenie v tomto prípade, v nádeji, že Boh bude oslávený, ak chudobní, bez toho, aby niečo zaplatili, budú môcť slobodne posilať svoje deti do škôl, a bez toho, aby im bohaté osoby mohli zabrániť v tomto dobre, keby nechceli, aby učiteľky, ktoré vyučujú ich deti, prijímali aj tieto a zachádzali s nimi rovnako. Tieto duše vykúpené krvou Syna Božieho budú povinné modliť sa, pane, za vás teraz i vo večnosti. (5)

Lujza sama často osobne pracovala na vzdelávaní detí. Zdôrazňovala, aby vyučovanie, ktoré sa im poskytovalo, bolo jednoduché, praktické a hlavne, aby sa naučili čítať a písať.

(4) Duchovné spisy, 763-764 (A.85)

(5) Duchovné spisy, 51-52 (L.41)

II. Kontemplatívna

Na tretí deň duchovných cvičení v r.1657, pri zapisovaní svojej modlitby, Lujza tvrdí: „Moje rozjímanie bolo skôr nazeraním ako rozumovým uvažovaním. Cítila som veľkú lásku k svätému človečenstvu Pána Ježiša. Túžila som uctiť ho a na-sledovať čo možno najviac službou chudobným a všetkým blížnym.“(6)

Dovoľte mi, aby som vám predstavil dve črty vyplývajúce z kontemplatívneho života sv. Lujzy.

Po prvé, bola hlboko ponorená do ukrižovaného Krista a toto dedičstvo zanechala Spoločnosti.

Od r. 1643 Lujza zakončuje svoje listy v rôznych obmenách, odvolávajúcich sa na lásku ukrižovaného Pána: „V láske Ježiša ukrižovaného som Vaša najpokornejšia služobnica...“ (7)

O láske ukrižovaného Pána hovorí presvedčivým spôsobom:

Na úpäti tvojho svätého a posväteného kríža sa ti klaniam a obetujem všetko, čo by mohlo prekážať čistej láske, ktorú odo mňa žiadaš. Mojou jedinou radosťou bude podriadenosť tvojej svätej záľube a zákonom, ktorými sa má riadiť čistá láska k tebe." (8)

Pečať Spoločnosti vyjadruje živým spôsobom túto prvú črtu kontemplatívnej tváre sv. Lujzy: „Láska Ježiša ukrižovaného nás pobáda.“ (2 Kor 5, 14). Je zaujímavé poznamenať, že pečať Misijnej Spoločnosti predstavuje Krista evanjelizátora chudobných, zatiaľ čo pečať Spoločnosti Dcér

kresťanskej lásky zachytáva obetovanú lásku ukrižovaného Pána. Tento symbol hovorí sám o sebe o povolaní Dcéry kresťanskej lásky.

Druhou črtou kontemplatívnej tváre Lujzy de Marillac je, že vo svojom živote dáva prvé miesto Duchu Svätému. Skutočne, jej spiritualita je v tomto ohľade oveľa výraznejšia než spiritualita sv. Vincenta.

(6) Duchovné spisy, 809, (A. 26)

(7) Porovn. Duchovné spisy, 109 a nasled.

(8) Duchovné spisy, 816 (A.27).

Vo svojich spisoch kladie silný dôraz na Ducha Svätého. Skúsenosť na Turíce v r. 1623 znamenala obrat v jej živote a tvorí súčasť duchovného dedičstva, ktoré zanechala Spoločnosti:

V deň Turíc, počas svätej omše alebo rozjímania v kostole, môj duch bol odrazu zbavený týchto pochybností.

A bola som upovedomená... že príde čas, keď budem môcť zložiť sľuby chudoby, čistoty a poslušnosti a že budem v malej komunite, v ktorej viaceré urobia podobne. Porozumela som teda, že budem na určitom mieste, aby som slúžila blížnemu, ale nemohla som porozumieť ako sa to stane, lebo sa to dialo za ustavičného prichádzania a vychádzania.

Bola som tiež ubezpečená, že mám byť kludná ohľadom toho, čo sa týka môjho duchovného vodcu a že Boh mi dá jedného, ktorého – ako sa mi zdá – som videla." (9)

Krátko po nadviazaní kontaktov jej sv. Vincent pri dvoch príležitostiach napísal: „Božie kráľovstvo je pokoj v Duchu Svätom; bude vo vás prebývať, ak bude vaše srdce pokojné.“⁽¹⁰⁾ Neskôr pridáva: „Duch nášho Pána bude vašim pravidlom a vodcom.“⁽¹¹⁾ Lujza si to veľmi vzala k srdcu.

Jej spiritualita bola tak silne zakorenená v Duchu Svätom, že Calvet, ktorý hoci neobľuboval veľké teologické slová, napísal: „Odvážim sa riskovať a použijem slovo „pneumocentrizmus“, aby som charakterizoval spiritualitu Lujzy de Marillac. Celkom sa odovzdala Duchu Svätému. Ona je mystičkou Ducha Svätého. Citujem pre čitateľa – Calvet pridáva – tieto slová: „Duch Svätý nás naplňa čistou Božou láskou ... Duch Svätý nás uschopňuje byť vnímavými na Boha a žiť Božím životom.“ (12)

(9) Duchovné spisy, 3 (A.2).

(10) SV I, 114: Lujze de Marillac, pred r. 1632.

(11) SV I, 120: Lujze de Marillac, tohto 2. septembra 1631.

(12) Calvet, op.cit. 204-205

Organizátorská

Navrhнем vám dve črty tváre Lujzy de Marillac: 1) žena detailov, a 2) autorka pravidiel alebo predpisov.

Po prvé, žena detailov. Vincent a Lujza navzájom úžasne spolupracovali. Nie-kedy sa nezhodli aj v dôle-žitejších veciach, ako bolo naliehanie Lujzy, aby nástup-covia Vincenta viedli Dcéry kresťanskej lásky, pričom

Lujza veľmi často získala Vincenta na svoju stranu. Bola neústupná. Vedela pevne zvládnuť konkrétnu situáciu, mala dar pre detaily. Často musela dávať ponaučenia sestrám alebo rozhodovať medzi nimi, keď sa hádali, písala tiež na rôzne témy, ako účasť na každodennej Eucharistii, príprava polievky pre chudobných, vedenie účtovných kníh, ľudské zaobchádzanie s chudobnými a ich náboženská výchova. Posielala odkazy sv. Vincentovi, aby mu pomohla v starostlivosti o jeho zdravie a ak si spomínate, navrhovala mu lieky a dávala mnohé praktické rady, aby v starobe znovu nadobudol sily. Niekedy tieto podrobné poučenia boli veľmi dojímavé, lebo vyjadrovali jej skutočnú hlbokú lásku.

Po druhé, autorka pravidiel. V našej súčasnej spiritualite pravidlá zaberajú skromnejšie miesto ako to bolo v čase Vincenta a Lujzy, ale je veľmi dôležité poznamenať, že obaja - Vincent i Lujza - boli pevne presvedčení, že pravidlá, ktoré napísali (dnes by sme ich nazvali Konštitúcie) boli základom pre založenie a budúcnosť Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Aj ja som o tom presvedčený. Avšak Vincent a Lujza vedeli veľmi dobre, že Duch je oveľa dôležitejší ako pravidlo (bod, na ktorý dnes kladieme dôraz) a predvídali, že v Konštitúciách (alebo v pravidlách, ako ich oni nazývali) musia odovzdať budúcim generáciám základné pravdy, na ktorých má byť založený ich život. Ako v Písme nachádzame správy o Pánovi alebo v kréde je vyjadrená viera kresťanských spoločenstiev, tak pravidlá, ktoré zostavili, odrážajú podstatu charizmy, ducha, misie, komunitného života, spirituality Spoločnosti.

Lujza, ako aj Vincent, napísali pravidlá nielen pre Dcéry kresťanskej lásky, ale aj pre iné skupiny. Mnohé z nich nájdete v dodatku „Duchovných spisov“ (13).

Pre nás je dôležitejšia jej spolupráca s Vincentom pri zostavovaní pravidiel pre Dcéry kresťanskej lásky. Konečná verzia bola vydaná až po smrti obidvoch zakladateľov, ale prvé napísanie pravidiel bolo ich dielom a tvorí životne dôležitú časť dedičstva Spoločnosti.

IV. Dokonalá žena

Lujza mala mimoriadne pestrý život. Bola vydatá, bola matkou, maliarkou, vdovou, vychovávateľkou, služobnicou chu-dobných, zakladateľkou, formá-torkou, osobou Bohu zasvätenou, milou priateľkou. Mala solídne vzdelanie, študovala francúzštinu a latinčinu, písala veľmi zro-zumiteľ-ne, niekedy vznešene a na svoju dobu mala veľmi neobyčajné teologické poznatky.

Podľa otca pochádzala z aristokratickej rodiny. Jej strýcovia sa angažovali v politike na najvyššej úrovni. Jeden bol odsúdený v r. 1632 a druhý zomrel vo väzení v tom istom roku, pretože nesúhlasili s politikou kardinála Richelieu. Lujza preto musela byť diskretná a vedieť sa prispôbiť, aby mohla úzko spolupracovať s vojvodkyňou z Aiguillon, neterou Richelieu a s manželkou maršala de Schomberg, ktorej manžel uväznil jej strýka Ľudovíta.

Jej manžel, Anton, ju mal rád, ale zomrel už po 12. roku man-želstva. Jej syn Michal, hoci bol pre ňu zdrojom radosti, spôsoboval jej v živote aj mnoho starostí.

Bola ženou s veľkou kultúrou. Vieme, že čítala nielen bibliu (zriedkavá vec pre ženu jej doby), ale aj Nasledovanie Krista, knihy sv. Františka Saleského (Úvod do nábožného života a Príručku o Božej láske)

(13) porovn. napríklad, 687 (A.1), 731 (A.80). 747 (A.91 opak.). 758 (L.134), atď...

a tiež knihy od Berulla, Gersona, Lorenza de Scupoli a Ľudovíta Granadu Sprievodca hriešnikov. Pravdepodobne čítala aj Pravidlá dokonalosti od Benedikta de Canfield, Svätú filozofiu od Du Vair a mnoho iných duchovných kníh známych v tej dobe.

Ona sama napísala katechizmus, aby pomohla svojim sestrám pri vyučovaní chudobných dievčat. Text sa nám zachoval dodnes. (14)

V jednom pozoruhodnom dokumente (tento mal byť napísaný v 21. storočí!) Lujza píše: „Je celkom jasné, že v tomto storočí Božia Prozreteľnosť použila ženské pokolenie, aby dokázala, že chce pomáhať utrápeným národom a poskytnúť im mocné prostriedky na zaistenie večnej spásy.“ (15)

Pozrime sa na niektoré z jej obrazov.

(14) Spoločnosť Dcéer kresťanskej lásky v začiatkoch, Dokumenty (Paríž, 1989) 958-970 (Dokument 824)

(15) Duchovné spisy 781 (A.56)

V. Služobnica chudobných: pokorná, jemná, dôverujúca Božej Prozreteľnosti

Vždy sa mi páčil krátky úryvok zo života Lujzy od Calveta. On tvrdí, že pre Lujzu: „Chudobný je na prvom mieste v Cirkvi; on je pán a učiteľ, vychádzajúc z vtelenia chudobného Krista; treba mu teda slúžiť s úctou, nech má akúkoľvek povahu, akékoľvek nedostatky; a treba ho milovať. Chorý je trpiacim údom Krista, ktorého sa treba dotýkať len s hlbokou úctou;

je to dieťa, ktoré - niekedy beda! – je kvôli svojej fyziológii a psychológii krehké a citlivé, ktorého aj najmenšie gesto zraňuje a aj najmenší úsmev urobí spokojným.“ (16)

Po smrti manžela sa služba chudobným stala stredobodom jej života. Chudobný chorý sa stal stredobodom Spoločnosti, ktorú ona a sv. Vincent založili. Chudobné deti sa stali stredobodom malých škôl. Nájdené deti, galejnici, starí ľudia sa stali stredobodom misií, do ktorých posielala prvé sestry a v ktorých aj ona sama niekedy pracovala. Prínos Lujzy pre Cirkev je taký pozoruhodný, taký originálny a tak výborne organizovaný, že pápež Ján XXIII. ju vyhlásil za patrónku všetkých tých, ktorí sa venujú kresťanským sociálnym dielam.

V konferenciách po smrti Lujzy, Vincent a sestry, ktoré sa zhromaždili, chváľhodne rozprávali o jej čnostiach. „Veľmi milovala chudobných a s radosťou im slúžila,“ (17) a jedna zo sestier pridala „Otče, ona ma mala tak rada, že viackrát, keď videla, že mi je ťažko, prihovorila sa mi s veľkou nežnosťou“ (18); a iná dodala „Otče, všimla som si u Sľechy veľkú poníženosť“ (19).

Viacere zdôraznili pokoru sv. Lujzy, pohotovosť pri uznaní svojich chýb, jej veľký zmysel pre závislosť na Bohu. Poníženosť je veľmi výrazná

(16) Calvet, op.cit., 75.

(17) SV X, 710.

(18) SV X, 719. (19) SV X, 727.

v jej spisoch. V jednom zo svojich posledných listov, ktorý napísala pravdepodobne jednej Pani kresťanskej lásky, ktorá odchádzala na osamelé miesto, Lujza odporúča: „Moja drahá pani, vždy konajte s poníženosťou a srdečnou jemnosťou, a s naším Pánom zaobchádzajte s veľkou jednoduchosťou a nevinnou dôvernosťou vo svojich rozjímانيach a zamerajte svoje myšlienky na Božiu lásku; nehládte vôbec na to, či máte chuť a cítite niečo alebo nie; Boh chce od nás len srdce.“ (20)

Ustavične sa vracala k téme Prozreteľnosti: „Vyhlasujem... že sa celkom odovzdávam jeho svätej Prozreteľnosti, aby sa na mne splnila jeho svätá vôľa. Jej sa obetujem a zasväcujem natrvalo. Ju si volím za svoju najvyššiu útechu.“ (21)

Sestry poznamenali mnohé iné čnosti Lujzy, hlavne jej oddanosť k plneniu Božej vôle vo všetkom, hĺbku jej modlitby, skromnosť, opatrnosť v rozhodovaniach a lásku k Panne Márii. V skutočnosti existuje mnoho iných tvári Lujzy de Marillac, ale týchto päť nadnes stačí.

Dovoľte mi, aby som dnes pripomenul posledné slová sv. Vincenta a sv. Lujzy. Vincent, nejaký čas po smrti Lujzy a krátko pred svojou smrťou, povedal Dcéram kresťanskej lásky:

...Povznesme svoj zrak k tej, ktorá je vašou matkou, lebo ona vás zrodila! Samé od seba by ste nemohli byť tým, čím ste, je to ona, ktorá vás pretvorila a zrodila v Pánu Ježišovi.“ (22)

Lujza na smrteľnej posteli zanechala svojim sestrám, zhromaždeným okolo nej, tento posledný duchovný testament:

Drahé sestry, prosím Boha, aby vás žehnal a prosím ho, aby vám dal milosť vytrvať vo vašom povolaní a slúžiť mu tak, ako to žiada od vás.

Veľmi sa starajte o službu chudobným a hlavne žite vo veľkej vzájomnej jednote a srdečnosti. Milujte sa navzájom, aby ste tak nasledovali jednotu a život nášho Pána.

Proste Pannu Máriu, aby bola vašou jedinou Matkou.“ (23)

(20) Duchovné spisy, 674 (L.40).

(21) Duchovné spisy, 692 (A.3).

(22) SV X, 726. (23) Duchovné spisy, 823.

Úcta k Panne Márii v Spoločnosti

2. prípravná prednáška na Renováciu

Materinec, 7. apríla 2002

O. Fernando QUINTANO

Generálny direktor

Ú v o d

Počas prvej prípravnej prednášky na ročnú obnovu sľubov sme premýšľali o mieste Panny Márie v tajomstve Krista a Cirkvi, a tým o miestach, ktoré majú mať mariánsky kult a mariánska zbožnosť v našom živote kresťanov. V tejto druhej prednáške si priblížime úctu k Panne Márii v Spoločnosti.

Charizma Spoločnosti dcér kresťanskej lásky je osobitný spôsob nasledovania Krista, zdedeného po zakladateľoch. Svätý Vincent a svätá Lujza odovzdali sestrám svoju vieru a duchovnú skúsenosť. Obidvaja prežívali zbožnosť k Panne Márii konkrétnym spôsobom a táto tvorí časť celku duchovného bohatstva Spoločnosti. Aká bola mariánska úcta našich zakladateľov? Aká má byť úcta dcér kresťanskej lásky, ak má byť spojená s podstatnými prvkami vinčentskej duchovnosti?

Máriin odkaz svätej Kataríny mal dôležitý vplyv na rozvoj mariánskej úcty v Spoločnosti. Od týchto udalostí uplynuli už dve storočia. Nebolo by treba, aby sme si nanovo prebrali odkaz z ulice du Bac? Ako by to bolo vhodné urobiť, aby táto obnovená úvaha nebola cudzia identite Spoločnosti a jej osobitnej mariánskej úcte? Odpoveď na všetky tieto otázky tvorí tému tejto druhej prednášky.

Úcta svätého Vincenta k Panne Márii

Už niekoľko rokov sa často hovorí o "vinčentskej duchovnosti". Svätý Vincent nikdy nepoužil toto slovo. Týmto výrazom chceme označiť duchovnú cestu, ktorou Duch Svätý viedol nášho Zakladateľa k svätosti vďaka konkrétnemu spôsobu nasledovania Krista a pokračovanie v jeho poslaní.

Duchovný život Vincenta de Paul má za zdroj tajomstvo Najsvätejšej Trojice a centrálnu os tvorí vtelený Kristus, aby mohol evanjelizovať a slúžiť chudobným. Svätý Vincent sa cítil povolaný pokračovať v tomto poslaní; diela, ktoré založil majú tento cieľ. Bol presvedčený, že pokračovať v Kristovom poslaní je možné len použitím tých istých zbraní, ktorými si poslužil On a zaodiatím sa tým istým duchom. O to sa usilujú osobitné apoštolské čnosti: pokora, jednoduchosť a láska. To je jadro tejto vinčentskej duchovnosti a tým logicky i Spoločnosti. Úcta sv. Vincenta k Panne Márii sa prirodzene a v súvislosti zaraďuje do celku tejto duchovnosti a poslania.

Panna Mária je pre svätého Vincenta jedinečným príkladom toho, čím majú byť dcéry kresťanskej lásky vo svojom poslaní služby pri chudobných, ktoré im zveril Boh. Keď náš zakladateľ kontemploval Krista, spoznal v ňom tri konkrétne črty, ktorými ho spoznával ako misionára

poslaného Otcom: adorátor, služobník a evanjelizátor. Keď hľadá na Pannu Máriu, spoznáva tiež tri črty, ktorými sa cíti pritiahnutý a ktoré robia z nej príklad pre poslanie Spoločnosti: sú to Máriine postoje k tajomstvu jej Nepoškvrneného Počatia, k Zvestovaniu a Navštíveniu Alžbety.

Svätý Vincent nám nezanechal nejaký systematický výklad o svojej mariánskej duchovnosti. Nebol "mariológom", ako by sme v súčasnosti povedali, ani jedným z tých svätých, ktorí sa v dejinách Cirkvi vyznačili svojou mariánskou zbožnosťou. Otec Andrej Dodin vo svojom článku, vydanom v r. 1969, konštatuje veľký rozkvet tejto úcty v 17. storočí vo Francúzsku. Predstavil si sv. Vincenta ako prechádzal povedľa veľkých duchovných autorov tej doby a ktorí si šušajú medzi sebou: "Zaiste, je z rodiny, ale je to chudobný príbuzný." 223

Spomedzi osemtisíc strán, napísaných sv. Vincentom, ktoré sa nám zachovali, ani jedna konferencia, ani jeden z jeho listov nehovorí len o Pan-ne Márii. Spomína ju len osemdesiatkrát: sú to skôr krátke časti a zachytené naráchlo. Vo väčšine ide o prosby na konci niektorých konferencií, v ktorých predstavuje Pannu Máriu ako príklad čnosti, ktoré práve vysvetľoval sestrám; potom vyzýval jej príhovor za Spoločnosť, aby jej vyprosila túto čnosť. Tieto príhovory spontánne vychádzajú z jeho srdca: Pripomeňme si niektoré z nich: "Prosme preblahoslavenú Pannu, kiez nám vyžiada u svojho božského Syna všetky k tomu potrebné milosti. Preblahoslavená Panna Mária, ktorá sa prihováraš za všetkých tých, ktorí za seba nevedia hovoriť, vrúcne ťa prosíme, tieto dobré sestry a ja sám, podporuj túto malú Spoločnosť." 224 "Utielajte sa k Matke milosrdenstva, k presvätej Panne, svojej veľkej patrónke. Povedzte jej: "Pod zástavou tvojej ochrany sa utvorila Spoločnosť dcér kresťanskej lásky a keď sme ťa aj dosiaľ menovali svojou Matkou, teraz zvlášť pod týmto menom ťa vyzývame o pomoc, aby si láskavo prijala obetovanie, ktoré ti podáva celá Spoločnosť a každá z nás osve. A keďže si nám vyprosila od Boha založenie tejto Spoločnosti, vezmi ju láskavo pod svoju ochranu." 225

V celku krátkych úryvkov, týkajúcich sa Panny Márie, sv. Vincent zdôrazňuje tri tajomstvá. Spoznáva v nich postoje, ktoré majú oživovať dcéry kresťanskej lásky v ich živote obetovanom Bohu pre službu chudobným.

Nepoškvrnené Počatie

V tomto tajomstve sv. Vincent hľadá na Pannu Máriu ako na chrám a príbytok hodný božstva, ako na "plnú milosti" a "bez hriechu", "plne prijímajúcej, otvorenej". Pre dcéry kresťanskej lásky je tak vzorom, ktorý im poukazuje, ako zostať otvorenými na prijatie Boha a nechať sa preniknúť jeho milosťou tak, že sa vyprázdnia zo seba samých. O to sa usilujú čnosti pokory a čistoty.

²²³ O. Andrej Dodin: *Mariánska zbožnosť a duchovná skúsenosť P. Vincenta de Paul /Le culte de Marie et l'expérience religieuse de M. Vincent de Paul/ Cahiers Marials* 68 (1969), str. 169-182.

²²⁴ *Svätý Vincent*, Coste X, str. 105: Konferencia z 8. augusta 1655.

²²⁵ *Svätý Vincent*, Coste X, str. 623: Konferencia z 8. decembra 1658.

Zvestovanie

V tomto tajomstve sv. Vincent kontempluje Pannu Máriu, ktorá prijíma Boží plán; dáva sa mu bezvýhradne tým, že prijíma stať sa Matkou vteleného Slova. Máriino "áno" dalo jej Synovi možnosť vstúpiť do nášho ľudského pokolenia a stať sa jeho súčasťou. Dcéry kresťanskej lásky svojím úplným obetovaním sa Bohu napodobňujú "fiat" Panny Márie a spolu-pracujú so spásanosným plánom Boha, ktorý sa prednostne obracia na chudobných.

Navštívenie

Keď Mária prijala Boží plán a sa mu obetovala, cíti sa vedená navštíviť Alžbetu. Jej darovanie sa stáva službou blížnemu v núdzi. Pre sv. Vincenta dcéry kresťanskej lásky sú pravé "navštevníčky". Preto majú uskutočňovať službu chudobným v postoji Panny Márie pri jej návšteve u Alžbety, t. j. aby sa páčili Bohu, aby slúžili chudobným, a to z lásky.²²⁶

Mariánska úcta sv. Vincenta nie je neznámy, cudzí dodatok k ostatným prvkom, ktoré tvoria jeho kristocentrickú a misionársku spiritualitu. Keď dcéra kresťanskej lásky odovzdáva svoju vieru a skúsenosť, týkajúcu sa Panny Márie, robí tak v úplnej zhode s "duchom" a "cieľom" Spoločnosti. Aj tu možno zbrať praktický zmysel zakladateľa. V jeho mariánskej úcte prevláda nasledovanie jej čností nad oslavou. Výrazy zbožnosti sv. Vincenta k Panne Márii sú jednoduché a ľudové: putuje do mariánskych svätýň v Buglose, na boso v r. 1623 a do Chartres v r. 1629; postí sa pred niektorými sviatkami Panny Márie; modlí sa ruženec a recituje Anjel Pána... Ale jeho zbožnosť sa nerovná zbožným cvičeniam. Nie je prepiata, na rozdiel od mnohých duchovných autorov tej doby; je skôr striedma a harmonická. Neznamená to, že by nebol úprimne pobožným, alebo že by bol "chudobným príbuzným" veľkých svätcov svojej doby. Úcta sa nemeria ani dĺžkou spisov, ani hojnosťou zbožných cvičení, ale intenzitou lásky. U sv. Vincenta - a podľa jeho príkladu v Spoločnosti - mariánska zbožnosť nie je pripojenou časťou, ale dokonale sklbenou do tajomstva Najsvätejšej Trojice a Vtelenia, ktoré tvoria dva stĺpy našej duchovnosti.

Mariánska úcta svätej Lujzy

V textoch svätej Lujzy sú úryvky, týkajúce sa Panny Márie, početnejšie a dlhšie, ako u svätého Vincenta. Ale i napriek tomu sv. Lujza nie je v Cirkvi predstavená ako osobnosť, ktorá by poznačila mariánsku úctu alebo mariológiu. Stred duchovného života sv. Vincenta a sv. Lujzy tvorí tajomstvo Najsvätejšej Trojice a Vtelenia a podľa toho začleňujú Pannu Máriu, hoci každý z nich to robí z iného pohľadu. Okrem krátkych pripomienok a praktických poznámok, ktoré dala zakladateľka sestrám v 18-tich zo svojich spisov a v 33 listoch, kde im navrhovala Pannu Máriu za príklad, zachovalo sa nám 8 spisov, ktoré hovoria výslovne o rôznych mariánskych tajomstvách, zvlášť Nepoškvrnenom Počatí,

²²⁶ Porov. *Svätý Vincent*, Coste IX, str. 258: Pohovor z júla 1646.

Panenstve, Božom materstve a jej spolupráce na Vykúpení.²²⁷ Tieto spisy sú ovocím niektorých z jej meditácií, ktoré tiež neskôr písala.

Používa podobný jazyk a osnovu, ako iní, zvlášť teologickí a mystickí duchovní autori tej doby. Nevie, či ich vtedajšie sestry poznali. Ale aj napriek tomu neverím, že by mali vplyv na mariánsku úctu Spoločnosti. V týchto spisoch sa nespomína ani poslanie Spoločnosti, ani život dcér kresťanskej lásky.²²⁸ Niektorí autori si myslia, že sv. Lujza obohatila vinčenskú spiritualitu tromi prínosmi: Duch Svätý, krst a Panna Mária, čo urobila v dokonalom súlade s vinčenskou perspektívou.²²⁹

Sv. Lujza rada rozjíma o tajomstve Nepoškvrneného Počatia. Vo svojich úvahách svojim mystickým tónom vystupuje k tajomstvu Najsvätejšej Trojice, ktoré si vďačne ctí pre "povýšenie, ktoré učinil Presvätej Panne za to, že bola tak úzko spojená s jeho Božstvom".²³⁰ Na Pannu Máriu nazerá v jej vzťahu s tromi božskými Osobami: "Milovaná dcéra Otca, Matka Syna a nepoškvrnená Nevesta Ducha Svätého".²³¹ Jej Nepoškvrnené Počatie je príčinou všetkých ostatných hodností, ktorými bola okrášlená a ktoré z nej robia vrcholné umelecké dielo Božej všemohúcnosti v ľudskej prirodzenosti.

Svätá Lujza v inom zo svojich mariánskych spisov, ktoré napísala skoro až na konci života, rozjíma o veľkosti Panny Márie ako Matke Božieho Syna. Je to počas svätej omše a toto materstvo spája s obetou Kristovho tela a krvi na oltári.²³²

V jej spisoch o Panne Márii možno zbadat' stav manželky a matky a z nich rozjíma o Panne Márii ako vzore pre rôzne životné stavy: je príkladom pre panny, pre manželky, pre vdovy.²³³

"Zdá sa nemožné, aby Božia добрota jej (Márii) niečo odmietla, pretože jeho božský pohľad sa nikdy neodvrátil od tej, ktorá bola neustále podľa jeho srdca. Preto máme veriť, že jeho vôľa je vždy pripravená udeliť jej to, čo prosí." ²³⁴ Toto pevné presvedčenie o účinnom príhovore Panny Márie viedlo sv. Lujzu na púť do Chartres v polovici októbra 1644. Tu zverila takému mocnému príhovoru dve z jej veľkých starostí: svojho syna a Spoločnosť. Od Panny Márie, ktorú nazvala Strážkyňou a Jedinou Matkou Spoločnosti, žiadala pre ňu čistotu, vernosť a vzájomnú lásku medzi sestrami spoločenstva.

Prejavy osobnej zbožnosti a úcty k Panne Márii u sv. Lujzy sú však dosť odlišné od tých, ktoré možno odvodiť z jej spisov. Tieto texty nám poukazujú na jej pevnú vieroučnú formáciu a vysokú kontempláciu niektorých tajomstiev Panny Márie. Avšak jej prejavy zbožnosti sú skôr ľudové: prísľuby, púte, obrázky, obrazy, kvety, ružence (jeden k úcte človečenstva Božieho Syna 33-mi úkonmi, druhý s 9-timi zrnkami na pamiatku deviatich mesiacov, počas ktorých Kristus bol v lone

²²⁷ porov. *Svätá Lujza*, Duchovné spisy, str. 693, 730, 805, 819,

²²⁸ porov. P. Benito Martinez: *Slečna Le Gras a svätá Lujza de Marillac*, Vydavateľstvo CEME, Salamanka 1991, str. 183-196; *Ozveny Spoločnosti*, september-október 1983, str. 388-393 a november, str. 441-447.

²²⁹ porov. O. Jaime Corera; *Ozveny Spoločnosti*, máj 1994, str. 173-181.

²³⁰ porov. *Svätá Lujza*, Duchovné spisy, str. 819.

²³¹ porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 694.

²³² porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 819.

²³³ porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 693.

²³⁴ porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 818.

svojej Matky²³⁵). Sv. Vincent bojoval za to, aby plnenie týchto cvičení neuvádzalo jeho zverenkyňu do úzkostí, alebo k poverčivosti; dokonca, aby ich vedela opustiť, čo však sa nezaobišlo bez bolesti.²³⁶ "Čo sa týka 33 úkonov na počesť svätého človečenstva a iné podobné, netrápte sa, ak ste ich nemohla vykonať. Boh je Láska a chce, aby sme išli k nemu cez lásku. Necíťte sa preto povinná splniť všetky tieto dobré predsavzatia." ²³⁷

Od r. 1658 a na podnet zakladateľky, zachovávame úkon obnovy zasvätenia Spoločnosti Panne Márii na sviatok Nepoškvrneného Počatia. Bolo tak pridané k zasväteniu 1. januára, na sviatok Bohorodičky. Sú to dve mariánske tajomstvá, uctievané svätou Lujzou.

Najdynamickejší úkon vernosti dcér kresťanskej lásky je bezpochyby ročná obnova svätých sľubov, ktoré konajú na sviatok Zvestovania Pána. Sv. Lujza tak urobila a rozhodla sa k nemu v r. 1642. Je to výraz jej obľuby k ďalšiemu tajomstvu Panny Márie: jej spolupráce pri Vtelení Božieho Syna.

Mariánska úcta dcér kresťanskej lásky

Celá Spoločnosť a každá dcéra kresťanskej lásky osobitne sú dedičkami duchovného pokladu odovzdaného zakladateľmi. Toto duchovné dedičstvo treba zachovať a zaktualizovať. Vernosť charizme Spoločnosti si vyžaduje vernosť osobitnej duchovnosti zakladateľov. Úcta k Panne Márii tvorí súčasť celku tejto duchovnosti. Preto predtým, ako sme začali hovoriť o mariánskej úncte DKL, bolo potrebné priblížiť si, ako prežívali túto úctu sv. Vincent a sv. Lujza.

Všetko, čo bolo povedané v prvej prednáške o mariánskej úncte kresťanov, je použiteľné pre dcéry kresťanskej lásky, ktoré sa usilujú byť predovšetkým "dobrými kresťankami". Ale ich mariánska úcta má tiež určité osobitné odtiene, ktoré v súvislosti s ich vlastnou charizmou prinášajú jej osobitné zafarbenie.

Texty Konštitúcií, ktoré hovoria o Panne Márii, vyjadrujú dynamickú vernosť Spoločnosti k myšlienke Zakladateľov, obohatenou o nové učenie Cirkvi. Pannu Máriu predstavujú ako Nepoškvrnené Počatú, pokornú služobnicu Pána a Matku milosrdenstva.²³⁸ Dcéry kresťanskej lásky ju spoznávajú ako "učiteľku duchovného života" a učia sa od nej žiť čnosti jednoduchosti v tajomstve Nepoškvrneného Počatia, pokore v tajomstve Zvestovania a láske v tajomstve Navštívenia. Podľa vzoru Panny Márie sa odovzdávajú do božích rúk, aby tak urobili zo svojho života kult Boží a z neho záväzok žiť s chudobnými.²³⁹

²³⁵ porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 728.

²³⁶ porov. *Svätá Lujza*, o. c., str. 349, L 304.

²³⁷ *Svätý Vincent*, Coste I, str. 86: List Lujze de Marillac, okolo r. 1630.

²³⁸ porov. K 1.12; 2.11.

²³⁹ porov. K 2.16.

Mariánska úcta dcér kresťanskej lásky sa má inšpirovať z Máriiných tajomstiev. Takto pevne na nich založená, zosúladená do celku vincentovej duchovnosti, má byť v súlade s duchom a cieľom, ktoré identifikujú Spoločnosť v Cirkvi. Táto úcta je vyjadrená detinskou úctou, dôvernou modlitbou, oslavou a vďakou. Prejavy zbožnosti, vyjadrujúce to, čo predstavuje Panna Mária v živote jednotlivcov, sa môžu meniť. Sv. Vincent mal radšej striedmosť ako hojnosť, dával prednosť nasledovaniu čnosti pred obdivom, kvalite pred množstvom. Tradičné modlitby ruženca a Anjel Pána sa modlili aj zakladatelia²⁴⁰ a Konštitúcie ich odporúčajú a dávajú im zvláštny odtieň: modlitbu chudobných a rozjímanie o Máriinom postoji služobnice v tajomstve spásy.²⁴¹ Modlitbou "Preblahoslavená Panna Mária" dcéry kresťanskej lásky sú v súlade s mariánskou úctou sv. Lujzy – v nej si na príhovor Panny Márie prosia vernosť povolaniu a duchu Spoločnosti. Keďže spôsob vyjadrenia mariánskej úcty presne určenými cvičeniami súvisí s rôznymi dobami a kultúrami, je tiež možné, aby tento spôsob bral do úvahy "autentickú tvorivú činnosť" a "úctívú revíziu" ²⁴²

Keď hovoríme o poslanstve z ulice Bac, musíme k nemu logicky pridať celú mimoriadnu duchovnú skúsenosť, ktorej bola svedkom svätá Katarína a ktorú neskoršie opísala. Spomeniem len dva okamihy.

Udalosti sú znameniami, cez ktoré k nám hovorí Boh. Ako máme vidieť toto poslanstvo vo svetle súčasných udalostí? Nemožno hľadať odpoveď na všetky výzvy, ktoré nám adresuje tisícročie, ale máme sa nechať osloviť, počúvať a pokúsiť sa odpovedať na otázky, ktoré nám kladie v tejto chvíli Cirkev.

Budem hovoriť o "operatívnych smerniciach", ktoré navrhuje Svätý Otec Cirkvi ako prednostné úlohy, ktoré treba plniť na začiatku tretieho tisícročia. Spomením súhrnne niektoré z nich, ktoré Ján Pavol II. uviedol vo svojom liste *Novo Millennio Ineunte*. Môžeme ich spojiť s poslanstvom z ulice Bac.

"Prichádzajte k tomuto oltáru, milosti budú rozšírené na všetkých, ktorí budú o ne prosiť"

Tieto slová počula sv. Katarína počas svojho stretnutia s Pannou Máriou v noci z 18. na 19. júla 1830.

Nový pohľad na tento odkaz vo svetle priorít, zdôraznených Svätým Otcom, nám pomôže znovu spoznať ústredné miesto Krista v živote každého kresťana, miesto modlitby, ako prejavu úspechu v apoštolskom poslaní, ktoré závisí skôr od Boha ako od našej snahy a plánov.

Oltár predstavuje Krista. Pozvanie Panny Márie "prichádzajte k to-muto oltáru" určuje spojenie s prvou prioritou, o ktorej hovorí Sv. Otec. Celá II. kapitola tohto apoštolského listu je pozvaním k nazeraniu na rôzne tváre Krista (vteleného, trpiaceho, zmŕtvychvstalého a k vydávaniu

²⁴⁰ porov. *Svätý Vincent*, Coste IX, str. 220; Konferencia z 22. januára 1645; X, str. 620-623; Konferencia z 8. decembra 1658; str. 570; Konferencia zo 6. októbra 1658.

²⁴¹ porov. K 2.16.

²⁴² porov. Pavol VI., exhortácia *Marialis Cultus*, č. 24, 36, 40, 54.

svedectva o ňom, pretože " na veľké výzvy dnešných čias... nás nezachráni nijaká formula, ale Osoba a istota, s akou nám opakuje: Ja som s vami!" 243 Pretože "aj ľudia našich čias, možno nie vždy vedome, prosia dnešných veriacich, aby im nielen "rozprávali" o Kristovi, ale aby im ho v určitom zmysle slova umožnili "vidieť".244

"Prichádzajte k tomuto oltáru". Toto pozvanie Panny Márie znie ako ozvena na ďalšiu prioritu, označenú Sv. Otcom: "dôležitosť Eucharistie" "nielen, aby pre zachovanie prikázania, ale preto, že je potrebná pre opravdivý a dôsledný kresťanský život." 245

"Milosti budú rozšírené na všetkých, ktorí budú o ne prosiť." Tieto slová Panny Márie sú pozvaním k dôvernej prosebenej modlitbe. Ďalšou úlohou vyzdvihnutou Svätým Otcom pre kresťanov tretieho tisícročia je "obnovenou horlivosťou v modlitbe".246 My, kresťania, bez modlitby sa vystavujeme nebezpečenstvu, že naša viera postupne zoslabne a dáme prednosť "konaniu" pred "bytím", programom pred svätosťou. 247

"V rukách držala zemeguľu... táto predstavovala celý svet"

Sv. Katarína opisuje svoje druhé zjavenie Panny Márie – z ktorej pochádza Zázračná medaila – v jej dvoch postojoch: ako tá, ktorá obetuje Bohu symbol sveta a rozširuje svetelné lúče na zemeguľu, na ktorej stojí.

V spojení s týmito jej slovami môžeme vymenovať ďalšie "opera-tívne smernice", ktoré pápež navrhuje na toto tisícročie.

Viacere z nich sú v priamom spojení s vašou vincentskou identitou, s poslaním, ktoré máte v Cirkvi a vo svete. Pretože byť dcérou kresťanskej lásky, ktorá prijala a odovzdala odkaz z ulice Bac, je veľmi dôležitá okolnosť.

Hovoriť si, že ste dcérami kresťanskej lásky znamená cítiť sa poslanými radikálne k chudobným, byť v Cirkvi a vo svete "apoštolkami lásky". To je hlavná črta ich kresťansko – vincentskej identity. Panna Mária vypovedala sv. Kataríne, dcére kresťanskej lásky, svoju súcitnú bolesť nad nešťastiami, ktoré sa približovali. Môžeme povedať, že to bola náhoda?

Štvrtá časť listu Sv. Otca má názov: "Svedkovia lásky". Začína sa slovami Pána Ježiša: "Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať".248 Ako ozvenu na slová sv. Pavla, Ján Pavol II. hovorí: "Pre dejinnú cestu Cirkvi budú potrebné aj v novom storočí mnohé veci. Ale ak bude chýbať láska (agapé), všetko bude daromné." 249 Byť svedkami lásky na začiatku tretieho tisícročia a v životných situáciách Cirkvi a sveta podľa slov pápeža sa konkretizuje v "spiritualitou

²⁴³ Ján Pavol II., *Novo Millennio Ineunte*, č. 29.

²⁴⁴ detto, č. 16.

²⁴⁵ detto, č. 36.

²⁴⁶ detto, č. 38.

²⁴⁷ Porov. detto, č. 30 – 34.

²⁴⁸ Jn 13, 35.

²⁴⁹ *Novo Millennio Ineunte*, č. 42.

spoločenstva medzi všetkými členmi Božieho ľudu" 250, ekumenickým úsilím²⁵¹, medzináboženským dialógom²⁵², pastoráciou rodiny, povolání a lai-kov²⁵³. Preto nás neudivuje postoj Panny Márie, obetujúcej Bohu svet, držiacej ho v rukách a z nich zostupujú lúče na zemeguľu, na ktorej stojí. Tieto sféry a dvanásť hviezd sú symbolmi, ktoré vyjadrujú plnosť a jednotu.

V Spoločenosti musia mať zvláštnu ozvenu dva výroky Svätého Otca: 1) "Storočie a tisícročie, ktoré sa začínajú, budú ešte musieť vidieť – a je žiadúce, aby to videli čo najdôraznejšie – aký stupeň úsilia vie dosiahnuť láska k najchudobnejším." 254 Cirkev a dcéry kresťanskej lásky dokazujú vernosť Kristovi viac svojím rozhodnutím slúžiť chudobným a činnou láskou, ako prítlakom doktríny. 2) "Ide o pokračovanie tradície lásky,... ktorá dnes vyžaduje azda ešte väčšiu vynaliezavosť. Je čas novej "fantázie lásky", ktorá sa uplatňuje ani nie tak a iba účinnosťou poskytnutých pomocných prostriedkov, ako schopnosťou dať pocítiť svoju blízkosť a soli-dárnosť tomu, kto trpí, tak, aby sa toto gesto pomoci necítilo ako ponižujúca almužna, ale ako bratská spoluúčasť... Láska skutkov dáva láske slov nespochybiteľnú silu." 255

Z toho, ako poznáme vinčenské učenie, je isté, že pri týchto slovách Svätého Otca počujeme slová svätého Vincenta. Napríklad "vynaliezavosť" a "fantázia lásky" sú len ozvenou na "nekonečne vynaliezavú lásku"; "nie ponižujúca almužna" nám pripomína, že "keď pomáhame chudobným, nekonáme lásku, ale spravodlivosť"; "láska posilnená skutkami" nás obracia k "láske citovej, ktorá sa premieňa na činnú lásku v službe chudobným". Ako vidíme, Svätý Otec nám vnuká spôsob nového pohľadu na posolstvo z ul. Bac.

Zemeguľa v rukách Panny Márie predstavuje svet. Svetelné lúče z jej otvorených rúk predstavujú milosti. Tu si môžeme priblížiť ďalšie obavy a návrhy Svätého Otca: podporiť v celom svete "civilizáciu lásky" a "kul-túru solidarity".

Vinčenskú rodinu (VR) tvoria milióny členov, patriacich do rôznych vetví tohto veľkého stromu lásky. Pokúsiť sa vytvoriť medzi sebou sieť lásky, ktorá objíma celý svet, nie je neuskutočniteľným snom. Toto spojenie sieťou, ktorú VR už začala, aby prispela k odstráneniu hladu vo svete, je jedným zo znakov. Dcéry kresťanskej lásky s celou VR musia prijať výzvu k spolupráci na globalizácii lásky, aby tak čelili globalizácii ekonómie a bolestnému rozširovaniu chudoby. Neuveriteľný pokrok informatiky nám pripomína a umožňuje možnosť "napojiť sa do siete" vo svetovom prúde lásky, v prospech chudobných.

²⁵⁰ detto, č. 43-45.

²⁵¹ detto, č. 48.

²⁵² detto, č. 55-56.

²⁵³ detto, č. 46-47.

²⁵⁴ detto, č. 49.

²⁵⁵ detto, č. 50.

Na záver

Otec Andrej Dodin uvažoval, že nadšenie v mariánskej úcte Spoločnosti, pochádzajúce z posolstva z r. 1830, nebolo v plnej súvislosti a nadväznosti na mariánsku úctu zakladateľov a ani s cieľom Spoločnosti²⁵⁶. Nie som toho názoru. Myslím si skôr, že udalosti z roku 1830 boli ako vody jedného prítoku, ktorý narastá a obohacuje prietok veľtoku. Nemyslím si ani, že by tento prítok vliaval cudziu vodu a ešte menej, znečisťujúce prvky. Ale ak názor P. Dodina bol presný, potom nová úvaha o posolstve z ul. Bac, vo svetle priorít, zdôraznených Svätým Ocom na začiatku tretieho tisícročia, by nás mala viesť k očisteniu vody, k oprave odchýlok a nanovo nás napojiť na mariánsku úctu Spoločnosti, s ohľadom na jej ducha a cieľ, ktorými má byť oživovaná. Ak kvôli tomu musíme nanovo premeditovať medailu, vychádzajúc od chudobných, nasledujme odporúčanie sv. Vincenta pre dcéry kresťanskej lásky a "obráťme medailu".²⁵⁷

Rovnako nie som toho názoru – často opakovaného –, že mimoriadne udalosti, ktoré sa udiali v kaplnke na ul. Bac a mali za svedka jednu dcéru kresťanskej lásky, Katarínu Labouré, sú považované za odmenu alebo poďakovanie za mariánsku úctu zakladateľov, zdedenú a pestovanú v Spoločnosti. Už sme si povedali, že v dejinách Cirkvi boli svätí a kongregácie, významnejšie v mariánskej úcte. Myslím si skôr, že tieto udalosti sú milosťou, a teda nezištnou, nezaslúženou; je to dar, ktorý máme prijať s vďačnosťou, pestovať a priniesť z neho ovocie v Cirkvi, medzi chudobnými. List Sv. Otca nám označil "operatívne smernice" a pomohol nám zaktualizovať posolstvo tým, že ho budeme čítať vo svetle výziev tretieho tisícročia. Smer určený Sv. Ocom je v spojení s vincentským duchom a cieľom Spoločnosti.

Ján Guitten v 1. kapitole svojej knihy o ulici Bac rád opisuje "mystickú štvrť", kde sa nachádza "táto tajuplná kaplnka", toto "mies-to ticha", ktoré je ako "jaskyňa uprostred Paríža".²⁵⁸

Stojí za to zhrnúť dojmy opísané autorom Jánom Guitten po jeho návšteve kaplnky. Hovorí, že z tohto miesta sa dvíha duchovná vôňa, ktorú môžu zachytiť len rozjímavé osoby. V tomto celku viery a lásky sa má nachádzať istá neviditeľná sila, ktorá nepozorovane priťahuje tisíce pútnikov. Niektorí prichádzajú v skupinách a možno vidieť, že je to modliace sa katolícke spoločenstvo. Ale väčšina tu prichádza individuálne, akoby sa usilovala nezanechať stopu po sebe. Títo ľudia sú ako kvety, ktoré sa otvorili a rozvinuli. Tak, ako kvety v záhrade majú vzhľad, akoby nevedeli jeden o druhom, tak i tu návštevníci sa nerozprávajú medzi sebou, zdajú sa náhodne postavení vedľa seba. Mysleli by ste, že ste v miestnosti stratených modlitieb. Je to modlitba v čistom stave, ticho v tichu, stála modlitba, viac vzývanie ako modlitba. Hoci nepočuť žiaden hluk, zdá sa akoby ticho kaplnky bolo utkané z vlákien zdôverenej prosby, vďaky, otázok, úzkostí, nevyriešiteľných problémov,

²⁵⁶ porov. P. Andrej Dodin, citované dielo v pozn. 1; str. 81-82.

²⁵⁷ porov. J. P. Prager, CM, *Mária chudobných. Nová úvaha o zázračnej medaile od okraja. (Marie des Pauvres, Une relecture de la Médaille Miraculeuse des la périphérie)*; Anály CM, december 1994, str. 513-519

²⁵⁸ Jean Guitten, *Prekonaná povera ("La superstition dépassée")* Vydavateľstvo SOS, Paríž, 1973, str. 17 – 26.

bezvýchodiskových situácií. Zdá sa, že Panna Mária drží svoje deti v náručí. Povedalo by sa, že po tom, ako každý pútnik položil svoje úmysly do jej rúk, odovzdá sa jej slovami: Urob, čo chceš. Ty vieš lepšie, čo je dobré pre mňa. Zdá sa nezvyklé, že by Duch Svätý bol priberčivý, že by vial na jedno miesto a nie na iné. Prečo vanie v kaplnke Zázračnej medaily, na ulici Bac č. 140? Nikto ešte nemôže na to odpovedať. Vieme len, že Duch si zvolil toto miesto a vybral si ho natrvalo, pretože nič neľutuje, čo robí.

Ján Guitton nepoznamenal, alebo zabudol na aktívnu a tichú prítomnosť dcér kresťanskej lásky, ktoré tu spolupracujú na tom, aby bola kaplnka taká, ako ju opísal v jednom zo spomenutých aspektov. To je to, ba ešte viac. Vzhľadom k mojej zverenej úlohe chcem vysloviť všetkým dcéram kresťanskej lásky, všetkým laikom a spolubratom Lazaristom, ktorí navyše k dôležitosti a starosti o ticho, slávia Eucharistiu, vysluhujú sviatosť zmierenia, alebo vedú pobožnosti, evanjelizujú, katechizujú, prijímajú ľudí na pohovor, počúvajú a usmerňujú... Kaplnka je miestom stálej misie, ktorá sa obracia na typický ľud, vytvorený z tisícok tu prechodne žijúcich ľudí. Je to poväčšine ľud chudobných, tých chudobných a maličkých, ktorí kladú svoju dôveru v Boha. Toto "poslanie pre pútnikov" je v úplnom súzvuku s cieľom oboch Spoločností. Pastoračná skupina kaplnky je dôkazom všetkého, čo možno realizovať v úzkej spolupráci s vincent-skou rodinou. Posolstvo tejto ulice je nezaslúženou milosťou, čistým Božím darom jednej dcére kresťanskej lásky, ktorá sa volá Katarína Labouré. Pred touto milosťou je len jedna možná odpoveď: vďačnosť a zodpovednosť za zachovanie a vzrast Božieho daru v Panne Márii a skrze ňu.

Rovnako je obdivuhodné, že po šírke a dĺžke piatich kontinentov sa nachádzajú tisíce farností a kaplniek, v ktorých ako lúče z rúk Panny Márie z ulice Bac evanjelizujú a slúžia chudobným. Všetkým vyslovujem svoju vďaku. Som presvedčený, že keď podporujeme pravú mariánsku zbožnosť a kresťanskú lásku, spolupracujeme, ako aj všetci členovia Vincentskej rodiny, na utíšení hladu po Božom Slove a po chlebe, ktorý pociťujú chudobní.

Na slávnosť Zvestovania Pána v r. 2002 (t. r. 8. apríla) celá Spoločnosť obnovuje svoje sľuby ako znak svojho obetovania sa Bohu pre službu chudobným. Nech tohoročné "Áno" nesie v sebe nové nadšenie pravej úcty k Panne Márii v spojení s vincentským povolaním. Pred 20-timi rokmi Matka Rogé povedala: "Tak, ako sa Cirkev nemôže zrodiť bez Panny Márie..., tak ani Spoločnosť sa nemôže zrodiť bez nej. Ona je jej "Jedinou Matkou" od založenia, vďaka dôvere samotnej svätej Lujzy a svätého Vincenta. Dcéra kresťanskej lásky, ktorá zanedbáva modlitbu k Panne Márii, ktorá nečerpá zo života Panny Márie, pokornej Služobnice Pána, sa práve odkláňa od svojho povolania." 259 Keď som sa rozhodol pre tieto témy, nemal som v úmysle objasniť niektoré poňatia o mariánskej úcte, ale skôr dať podnet v láske k tej, ktorú vzývam ako Jedinú Matku Spoločnosti. Je pochopiteľné, že keď ide o matku, srdce víťazí nad ideami.

²⁵⁹ Matka Lucia Rogé. *Ozveny Spoločnosti*, september – október 1980, str. 220 v orig.

Zjednocujúce prvky vo vincentskej rodine

Paríž, 19. júl 2002

P. Benjamín ROMO, CM

Medzinárodný zástupca VR

O ktorej rodine hovoríme?

Keď hovoríme o vincentskej rodine /VR/, myslíme na všetky skupiny združení a kongregácie, ktoré sa vo svojom životnom štýle a apoštoláte inšpirujú - s jemnými rozdielmi - tým, čo dnes nazývame vincentská charizma.

Vieme, že charizmy sú dary Ducha Svätého, dané Cirkvi cez konkrétnu osobu alebo skupiny osôb, pre službu Cirkvi a sveta.

Svätý Pavol často opakuje, že charizmy sú Božie dary pre službu druhým. V liste Korinťanom píše: "Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Aj služby sú rozličné, ale Pán je ten istý. A rozličné sú aj účinky, ale Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý."²⁶⁰

V tomto príspevku budem hovoriť o tých prvkoch, ktoré podporujú vytváranie jednoty v rôznych vincentských združeniach. Táto jednota, o ktorej dnes hovorím, chce uskutočniť Ježišovu túžbu: "aby boli jedno...". Chceme tiež viac poznať tieto spoločné prvky, ktoré umožnia zjednotiť naše sily, aby sme sa stali účinnejšími nástrojmi spásy pre chudobných. Nebudem hovoriť nič nové. Veď už sa veľa napísalo na túto tému. Mojim úmyslom pri tejto príležitosti je skôr pripomenúť vám, čo sme a čo realizujeme ako rodina.

V našej VR, ako v každej ľudskej rodine, sú členovia, ktorí sa častejšie stretávajú a udržiavajú užšie vzťahy. V rodine sú aj príbuzní, ktorí sa vidia len občas a len príležitostne oslavujú. Naopak, užšie vzťahy existujú napríklad medzi bratmi a sestrami. V našej VR sú združenia, ktoré sú si bližšie, ktoré sa stretávajú častejšie, poznajú sa ako rodní bratia, a tak láska medzi nimi je viditeľnejšia: vedia sa podeliť v hĺbke o svoj život, napredovanie, ťažkosti, atď. Spolupracujú a pomáhajú si vo vzájomnej formácii a k lepšej službe.

Najskôr vám poviem o bratoch a sestrách spojených navzájom úmyslom zakladateľov: tí, ktorí sa zrodili pre službu chudobným.

ZRODENÍ PRE SLUŽBU CHUDOBNÝM

Bratstvá kresťanskej lásky, dnes AIC /Association Internationale des Charités/: Sv. Vincent založil toto spoločenstvo v r. 1617 v Châtillon. Dejiny jeho vzniku sú veľmi známe. Jeho cieľ zostáva

²⁶⁰ 1 Kor 12, 4-6.

stále jasný od čias založenia: "Aby ctili nášho Pána, Ježiša Krista, svojho patróna a jeho svätú Matku, a slúžili chudobným chorým... telesne a duchovne."²⁶¹

Misijná kongregácia /jej členovia sú ešte nazývaní lazaristi/: Sv. Vincent ju založil v r. 1625. Jej cieľom bola evanjelizácia chudobných a formácia kňazov. Ich heslo je: "Poslal ma hlásať Radostnú zvesť chudobným."²⁶²

Spoločnosť DKL: Bola založená v r. 1633 svätým Vincentom a sv. Lujzou. "Hlavný cieľ, pre ktorý Boh povolal a zhromaždil DKL je: aby ctili nášho Pána Ježiša Krista ako prameň a vzor každej lásky, slúžiac mu telesne a duševne v osobe chudobných..."²⁶³ Ich heslom je: Láska Ježiša Krista nás podnecuje."

Konferencie sv. Vincenta: Tento spolok sa zrodil 23. 4. 1833 na schôdzke prvej "Konferencie kresťanskej lásky" vloženej pod ochranu sv. Vincenta de Paul. Jej zakladajúcimi členmi boli Emanuel Bailly, najstarší zo skupiny, spolu so 6-timi študentmi, medzi nimi Frederik Ozanam. V súčasnosti je to veľké medzinárodné hnutie charitatívneho apoštolátu a sociálnej činnosti. Vďaka duchovnému spojeniu a formácii členov má túžbu niesť svedectvo bratskej Kristovej lásky k najchudobnejším.²⁶⁴ Spolu s ďalšími sa usiluje prekonať rôzne druhy biedy.

Vincentská mariánska mládež (1999) je obnovou Združenia dieťok Nepoškvrnenej P. Márie. Vznikla v r. 1847 pod vplyvom zjavení P. Márie sv. Kataríny Labouré v r. 1830. Podľa Štatútov z r. 1999 jej cieľom je: "Formácia členov k pevnému životu podľa viery a nasledovaním Krista evanjelizátora chudobných. Žiť a modliť sa ako Mária s jednoduchosťou a pokorou a uplatňovať spiritualitu Magnifikatu. Podnecovať, oživovať a udržiavať misionárskeho ducha spoločnosti, najmä prostredníctvom skúseností misionárov pri najchudobnejších a mládeži." ²⁶⁵

Združenie Zázračnej medaily: Vytvorilo sa vo VR rovnako pod vplyvom zjavení P. Márie; bolo schválené Píom IX. v r.1847 a Píom X. v r.1909. Cieľom je oslava P. Márie v tajomstve Nepoškvrneného Počatia. Ona je vzorom kresťanského života.: "Cieľom je oslava P. Márie bez hriechu počatej, úsilie o posvätenie jej členov, integrálna formácia ku kresťanskému životu a k apoštolátu kresťanskej lásky, zvlášť voči naj-opustenejším (rodiny a chudobní vo všeobecnosti). Medaila P. Márie či už prostredníctvom symbolov, ktoré predstavuje, ako aj silou, ktorú v sebe nesie, ponúka vzor a pomôcku k dosiahnutiu týchto cieľov."²⁶⁶

Misionárski vincentskí laici (MISEVI): Toto združenie sa zrodilo vo vnútri VR v r. 1999. Jeho cieľ: "Podporovať, uľahčovať a usmerňovať prítomnosť a prácu laických misionárov v misiách "ad gentes", ktoré sú zverené vincentskej rodine alebo ňou vedené". ²⁶⁷

²⁶¹ Sv. Vincent de Paul, Coste XIII, Všeobecné pravidlá Bratstiev kresťanskej lásky.

²⁶² Lk 4, 18.

²⁶³ Pravidlá DKL, I., 1.

²⁶⁴ Porov. Mt 25, 31-46.

²⁶⁵ Medzinárodné štatúty, 1999, čl. 9 (1, 2, 3)

²⁶⁶ Medzinárodné štatúty, 1998, čl. 2: ZZM

²⁶⁷ Medzinárodné štatúty, 1999, čl.2.1

Podľa toho, čo sme doteraz povedali, v každej z menovaných združení VR, môžeme nájsť spoločné prvky, ktorú sú:

Všetky tieto združenia:

- * uznávajú sv. Vincenta za zakladateľa alebo inšpirátora;
- * majú rovnaké poslanie: evanjelizovať chudobných, čo je úloha vincentínov;
- * majú spoločný životný štýl a konkrétnu formu služby chudobným. Toto tvrdenie uvidíme neskôr jasnejšie.

- * majú spoločnú spiritualitu Vtelenia: Boh je prítomný /inkarnovaný/ v chudobnom, čo znamená predovšetkým, že keď hovorím s chudobným, hovorím k Bohu; keď sa stretávam s chudobným, zakúšam stretnutie s Bohom; slúžim Bohu a milujem Ho v službe chudobným...

- * majú spoločný sekulárny (laický) charakter. Charizma vznikla spolu s vytvorením laických združení; bratstvá vznikli ako prvé. Laický charakter ich členov spočíva aj v tom, že žijú svoje poslanie vo svete.

Vincentiskú charizmu môžeme opísať, /nie definovať/ ako štýl kresťanského života v Cirkvi a vo svete. To je spôsob existencie. Nie je to niečo, čo je pridané k osobe. Nie je to oblečenie, ktoré si raz oblečiem, inokedy vyzlečiem podľa okolností, vhodnosti alebo určitých chvíľ. Skôr je to spôsob, akým žil Ježiš stále – 24 hodín denne. Charizma je dar, ktorý určuje spôsob života, vzťahov, činnosti toho, kto ju prijíma. Charizma je sila, ktorá nám dáva možnosť žiť naše krstné povolanie vo svete veľmi jasne určeným spôsobom. Vincentská charizma je dar pre Cirkev, pre službu chudobným.

Dovoľte mi pokročiť v našej úvahe, dajúc odpoveď na otázku, ktorú sme si už položili: Ktoré sú prvky alebo skutočnosti, ktoré nás ako rodinu zjednocujú?

Spoločný štýl vo vincentiskej rodine

Rodina ma spoločné korene, to znamená spoločné ovzdušie a vlastný štýl, vytvorený z princípov a prejavov. Má tradíciu, ktorá sa prenáša ústne alebo od jedných k druhým, v každodennom živote. Ktoré sú tieto princípy, prejavy alebo spoločné prvky, o ktoré sa delíme vo vincentiskej rodine? Naznačím niekoľko črt, ktoré vyjadrujú tento životný štýl a poslanie spoločenstva. Hoci budem o nich hovoriť oddelene, predsa v konkrétnom živote sú navzájom spojené.

1. Stredobodom je Ježiš Kristus, evanjelizátor chudobných

Vo vincentiskej duchovnej skúsenosti nie je nič dôležitejšie, ako zameranie na skúsenosť Ježiša Krista, Evanjelizátora a Služobníka chudobných. To je základ vincentiského poslania, vzor pre kresťana, ktorý chce žiť svoju vieru na spôsob sv. Vincenta. Takto spoznáva Ježiša Krista, upiera pohľad na Toho, ktorý žil v blízkosti chudobných, počúval ich, pomáhal im, odpúšťal im, dával im jesť, kráčal s nimi a ohlasoval im, že Božie kráľovstvo je pre nich a pre tých, ktorí sa stávajú chudobnými.

Táto cesta je úžasná, pretože spočíva v tom, že vstupujeme do Ježiša Krista, máme účasť na jeho živote, myslení, cítení, jeho láske a osu-de. Veď preto sv. Vincent povedal: "Náš Pán Ježiš Kristus je pravý vzor, tento neviditeľný obraz, na ktorom máme vytvárať všetky naše skutky."²⁶⁸ Inokedy povedal: "Spomeňte si, pane, že žijeme v Ježišovi Kristovi smrťou Ježiša Krista a že musíme zomrieť v Ježišovi Kristovi životom Ježiša Krista a že náš život musí byť ukrytý v Ježišovi Kristovi a Ním plný. Aby sme mohli zomrieť ako Ježiš Kristus, musíme žiť ako On."²⁶⁹

Kým je pre mňa Ježiš? S ktorým evanjeliovým obrazom Ježiša viem lepšie stotožniť svoju skúsenosť viery?

2. Milovať Krista v chudobných a chudobných v Kristovi "telesnou a duchovnou" službou.

"Ježiš Kristus v chudobných" a "chudobní v Ježišovi Kristovi" sú dva základy vincentského srdca, s ktorými možno prechádzať po tomto svete. Môžeme rozlíšiť Ježiša Krista a chudobných, ale nemôžeme ich oddeliť. Veľká láska k Ježišovi Kristovi nás zaväzuje k činnému súcitu k chudobným a disponuje nás na utrpenie, čo je cenou, ktorú treba zaplatiť, aby sme pomohli zraneným na ich ceste.²⁷⁰ Vieme dobre, že spása prichádza od Ježiša Krista, ale záruka o prijatí tejto spásy, spočíva v tom, že sa o ňu delíme s chudobnými.

"Drsní a hrubí" chudobní sú pre vincentínov sviatosťou trpiaceho Pána. "Obráťte však medailu a uvidíte vo svetle viery, že Boží Syn, ktorý chcel byť chudobný, sa nám predstavuje v týchto chudobných; On sa vo svojom utrpení skoro nepodobal na človeka."²⁷¹ "Stotožnil sa s chudobnými až do takej miery, že všetko, čo robíme chudobným, považuje za vykonané jeho božskej osobe."²⁷² Preto chudobní, ich štvrte, ulice a nemocnice, sú pre vincentína "posvätnými miestami"²⁷³. Je to tiež dôvod, prečo sv. Vincent hovorí, že "keď zanechávate rozjímanie a svätú omšu kvôli službe chudobným, nestrácate nič, lebo keď slúžite chudobným, idete k samotnému Bohu."²⁷⁴ Dnes hovoríme o celkovej, "integrálnej" službe. Sv. Vincent by povedal, že chudobnému treba prinášať "chlieb a katechizmus".

3. Služiť chudobným praktickou a konkrétnou láskou

²⁶⁸ Sv. Vincent de Paul, Coste XI, 212: Pohovor o rozjímaní z 1. 8. 1655.

²⁶⁹ Sv. Vincent de Paul, Coste I, str. 295: P. Antonovi Portail, kňazovi CM.

²⁷⁰ porov. Lk 10, 25-37

²⁷¹ Sv. Vincent de Paul, Coste XI, str. 32: Úryvok z konferencie o duchu viery.

²⁷² Sv. Vincent de Paul, Coste XIII., str. 81: Konferencia pre panie kresť. Lásky. Správa o stave diel (11. 7. 1657).

²⁷³ Porov. Sv. Vincent de Paul, Coste X, str. 663: Konferencia z 24. 8. 1659: "Drahé sestry, vidíte, že to čo som povedal, si zasluhuje, aby sme si zopakovali. Povieť vám to. Vaším kláštorom a domom je dom nemocných; máte len jeden. Váš kostol je farský kostol a máte sa zbožne zúčastňovať na bohoslužbe. Vašou celou je najatá izba a máte povedať: "Mojou celou je najatá izba". Vašou kláštorňou chodbou sú ulice mesta, kam idete v zime a v každom čase za chudobnými chorými."

²⁷⁴ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 5: Konferencia z 31. 7. 1634.

Vincentická tradícia nalieha na praktickú kresťanskú lásku. To je tajomstvo svätosti vincentína. Sv. Vincent kládol dôraz na činnú lásku. "Keď som bol hladný, nielen že ste sa nado mnou zľutovali, ale dali ste mi aj najesť; keď som bol smädný, nielen, že ste sa ku mne priblížili, aby ste sa na mňa dívali, ale dali ste mi aj napíť; keď som bol vo väzení, neuspokojili ste sa len modlitbou za mňa, ale ste ma aj navštívili..." 275

Od čias sv. Vincenta až podnes sú členovia vincentskej rodiny známi ako muži a ženy, schopní milovať praktickou, konkrétnou a činnou láskou. Milujú tým, že slúžia a neboja sa zašpiniť si ruky v službe chudobným. Vincentíni sa nezrodili pre vysoko postavené miesta, alebo aby sa z nich stali len úradníci; nezrodili sa, aby slúžili podľa presne určených programov, ktoré sa však nedotýkajú biedy chudobných. Naopak, zrodili sa, aby hľadali riešenia na problémy chudobných, riešenia konkrétne, či už krátkodobé, niekoľko mesačné, alebo dlhodobé.

4. Usilujú sa žiť a slúžiť jednoducho a pokorne

Sv. Vincent hovorí: Duch Ježiša Krista je duch jednoduchosti, ktorý spočíva v tom, že hovoríme veci tak, ako sa majú, bez pokrytectva alebo skrývania, s pohľadom upreným na Boha. Sv. Vincent bol presvedčený o dôležitosti jednoduchosti, nazýva ju "moja najobľúbenejšia čnosť"; pri všetkých úkonoch najviac sa usilujem o jednoduchosť." 276 Boh miluje jednoduchých ľudí. 277 Vincentín sa snaží žiť tento štýl ako cestu, ktorá mu umožní pripodobniť sa Bohu a nadviazať úzke a bratské vzťahy s chudobnými.

Nový Zákon vyzdvihuje túto podstatnú pravdu: "Ale vaša reč nech je "áno – áno", "nie – nie. Ostatné pochádza od Zlého." 278 Sv. Vincent chce, aby jeho synovia a dcéry boli jednoduchí v živote a žili pravdivo.

Jednoduchý životný štýl nám pomáha vytvárať "ľahko priechodné" vzťahy medzi nami, rýchlejšie sa spoznávame a približujeme k chudobným, sme autentickí, verní svojim záväzkom a žijeme podľa nich. Jednoduchosť nás zaväzuje k pravdivosti a odhaľovaniu všetkého, čo je klamstvo a dvojtvárnosť.

"Pokora, pokora, pokora", hovoril sv. Vincent, "to je základ evanjeliovej dokonalosti". 279 Sv. Vincent uprednostnene vyzýva tých, ktorí ho nasledujú, aby pozorovali "tento obdivuhodný príklad pokory u nášho Pána Ježiša Krista." 280 Vincent žil hlboko ponorený do tajomstva Božieho Syna, ktorý "sa zriekol seba samého, vzal si prirodzenosť sluhy a stal sa človekom." 281

Pokora nám dáva rozpoznať našu ohraničenosť ako stvorení a ne-vyhnutnosť vykúpenia. Pokoru možno vidieť v postoji vďačnosti za obdržané dary a vedie nás k tomu, aby sme všetko v

²⁷⁵ porov. Mt 25, 35-36.

²⁷⁶ Sv. Vincent de Paul, Coste I, 284: Františkovi du Coudray (6. II. 1634).

²⁷⁷ porov. Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str.391 (1.5.1648): XII, str. 167 (21.3.1657).

²⁷⁸ Mt 5, 37; porov. 2 Kor 1, 17-20.

²⁷⁹ VP II., 7, str. 71 (Konštitúcie a Štatúty /1984/).

²⁸⁰ Sv. Vincent de Paul, Coste XI, str.394

²⁸¹ Fil 2, 7; porov. Sv. Vincent de Paul, Coste XII, str. 109.

živote videli ako milosť. Pokora sa konkretizuje tiež v duchovnej zrelosti, ktorá vedie osobu "k postoju sluhu, služobnice" s túžbou pustiť sa do pokorných skutkov v službe chudobným. Napokon sa prejavuje v činnej túžbe nechať sa evanjelizovať chudobnými "našími pánmi a učiteľmi". Životom v pokore si uvedomujeme, že keď "pomáhame chudobným, konáme len skutky spravodlivosti a nie milosrdenstva."²⁸² Bez pokory by spolupráca nebola možná.

Čo znamená dnes viesť jednoduchý a pokorný štýl života, aby v nás chudobní spoznali svojich služobníkov, bez pocitu urážky alebo napádania?

5. Slúžia chudobnému osobným kontaktom

Vo vincentkej charizme chudobnému sa slúži osobne a v priamom kontakte. Sme vincentíni, pretože sme s chudobným, poznáme ho osobne. Naše programy pomoci nie sú abstraktné, ale sú vypracované na základe poznania ich zranení. Toto je náš štýl a nie iný. U nás nič nemôže nahradiť priamy kontakt s chudobnými. Oni nás učia, čo sme povinní robiť. Ich konkrétne defekty nám určujú program práce, ktorý je potrebný naplniť. Aby toto plánovanie bolo vincentínske, musí obsahovať tieto dva prvky: lásku, ktorá sa stáva konkrétnou pomocou, a potom oslobodzujúcu evanjelizáciu. Chlieb a katechéza. Láska a misia. Evanjelium bez chleba, bez konkrétnej pomoci je okypené, a chlieb bez evanjelia vytvára osoby nanovo závislé, inak povedané: vznikajú nové druhy chudoby. Sv. Vincent povedal: "Musíte sa postarať, aby im nič nechýbalo, či už pre zdravie tela, alebo pre spásu duše."²⁸³

6. Chudobní sú považovaní za "našich pánov a učiteľov"

Tento princíp si osvojíme v priamom kontakte s chudobnými, pohľadom viery, teda skúsenosťou. Chudobní sú trpiacou sviatosťou Ježiša Krista, sviatosťou drsných, nevychovaných, niekedy zapáchajúcich. Oni sú Kristom, znetvoreným na kríži, ale predsa Pánom sveta, dejín a centrom pre tých, ktorí Ho nasledujú.

Chudobní nariaďujú a my poslúchame. Oni sú tí, ktorí hovoria ako, kedy a čo potrebujú a my odpovedáme na ich výzvu. Oni sú učiteľmi a my máme mať slúžiacu lásku poslušného a podriadeného služobníka. Nepomáhame im zhora, ale zdola, nie iba zvonka nezaufato, ale s vnútorným záujmom, nehľadáme ich vďačnosť, ale ich uzdravenie, oslobodenie, aby raz mohli aj oni pomáhať iným.

Chudobní sú naši "učitelia"²⁸⁴. Naučíme sa od nich skutočnej viere v Boha, praktizujú ju spolu s nimi. Sv. Vincent povedal: "Zo skúsenosti viem, že pravé náboženstvo, pravé náboženstvo je medzi chudobnými. Boh ich obdaril živou vierou; veria, dotýkajú sa, zakusujú slová života."²⁸⁵ Oslobodzujú nás od falošných predstáv o Bohu. Keby sme nerobili všetko, čo môžeme, aby sme im

²⁸² Sv. Vincent de Paul, Coste VII, str. 98: 8. 3. 1658: Firmínovi Get, superiorovi v Marseille.

²⁸³ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 119: Konferencia z 14. 6. 1643: Vysvetľovanie pravidiel.

²⁸⁴ Sv. Vincent de Paul, Coste XII, str. 5.

²⁸⁵ Sv. Vincent de Paul, Coste XII, str. 170-171: Konferencia z 14. 3. 1659.

pomohli, tak vedzme, že sme vinní za ich utrpenie.²⁸⁶ Chudobní uzdravujú chýbajúcu rovnováhu našej viery, ktorá hlása to, čo nekoná. Pri nich sa učíme, že brány neba sú vytvorené z dreva kríža a my im môžeme pomôcť niest' kríž a uľahčiť im ho. Keď uzdravujeme ich zranenia, aj naše zranenia sú uzdravované. Preto treba milovať v pote tváre a námahou svojich ramien.²⁸⁷ Naše vedenie laikov vo vinčentskej formácii bez osobnej a priamej služby chudobným môže byť ochudobnené a obmedzené.

7. Milovať láskou citovou, činnou, vynaliezavou a zdieľajúcou

Láska, ktorá je súcitom, náklonnosťou, hlbokým citom na našej vinčentskej ceste, stáva sa láskou činnou, službou vykonávanou v radosť, nadšení a trvalo. Táto láska je nekonečne vynaliezavá, hľadá a nachádza pramene, formy kresťanskej lásky a životné talenty. Je to láska, ktorá chce milovať druhých a konať tak, aby i druhí milovali tak isto. Sv. Vincent povedal: "Nestačí, že ja milujem Boha, ak ho nemiluje môj blížny."²⁸⁸ "Syn Boží sa stal človekom nie iba preto, aby nás zachránil, ale aby sme sa aj my stali záchrancami ako On."²⁸⁹ Sv. Vincent prenáša túto lásku, ktorú objavil a žil: ľudia v rôznych podmienkach, členky bratstiev, šľachtické a jedno-duché dedinské devy, jednoduchí bratia, misionári, laici zo všetkých strán, vojvodkyňa z Aiguillonu a obuvník Klaudius Leglay²⁹⁰. Ak milujeme chudobných a ak ich vidíme v Ježišovi Kristovi, prišli by sme si, aby viacerí boli zapálení za túto vec a hľadali by sme prostriedky, ktorými by sme ich zasvätili do tejto naliehavej práce. Teraz, ako za čias sv. Vincenta, môžeme povedať, že chudobní, ktorí sú úplne bezradní, ktorí trpia, ktorých počet sa zvyšuje zo dňa na deň, sú mojou ťarchou a bolesťou. Z týchto dôvodov potvrdzujem pravdu, že dnes je vinčentská charizma aktuálna a naliehavá.

8. Nechajú sa evangelizovať chudobnými a laikmi

Chudobní nás oslobodzujú od života príliš zameraného na nás samých. Uzdravujú naše zranenia, ktoré vznikli našou zmäčkosťou či krátkozrakosťou; dávajú zmysel a smer nášmu životu. Vedú nás na úzku cestu života, ktorá vedie k životu. Sv. Vincent povedal: "Často máte myslieť na to, že vašou hlavnou záležitosťou je – a to Boh žiada zvlášť od vás – veľká starostlivosť o službu chudobným; oni sú naši páni. Ach, áno, moje sestry, oni sú naši učitelia."²⁹¹

Vzdialiť sa od chudobných znamená vzdialiť sa od Boha; priblížiť sa k chudobným, znamená priblížiť sa k Bohu. Potrebujú Evanjelium, ktoré vinčentská rodina dostala od Ježiša Krista – to je radosťná zvesť, vytvorená z chleba spravodlivosti a služby lásky. Evangelizovať vo vinčentskej tradícii znamená pokračovať v živote Krista a dávať ho poznať, používajúc pritom prostriedky, ktoré používal

²⁸⁶ Porov. *Sv. Vincent de Paul*, Coste XI, str. 202: Pohovor o rozj. 24. 7. 1655.

²⁸⁷ Porov. *Sv. Vincent de Paul*, Coste XI, str. 40: Výňatok z konf. O láske k Bohu

²⁸⁸ *Sv. Vincent de Paul*, Coste XII, str. 262: Konferencia z 30. 5. 1659: O láske.

²⁸⁹ *Sv. Vincent de Paul*, Coste XII, str. 113: Konferencia z 13. 12. 1658.

²⁹⁰ Porov. *Sv. Vincent de Paul*, Coste XII, str. 294: Konferencia z 5. 8. 1659: O morálnej teológii, kázaní, katechizme a vysluhovaní sviatostí.

²⁹¹ *Sv. Vincent de Paul*, Coste IX, str. 119: Konferencia z 14. 6. 1643: Vysvetľovanie pravidiel.

On; evanjelizovať najskôr tých, ktorých aj Ježiš uprednostňoval: chudobných a potom ostatných, ale vychádzajúc vždy zo situácie chudobných a z ich zranení. To je úzka brána²⁹² VR. To je náš spôsob ako žiť lásku. Služiť chudobným, znamená slúžiť Ježišovi a slúžiť Ježišovi, znamená slúžiť chudobným. Zmŕtvychvstalý a žijúci Kristus nás posielal uzdravovať rany po klincoch a ranu v boku²⁹³ ukrižovaného Krista, ktorého utrpenie je predĺžené v dejinách všetkých ukrižovaných a chudobných sveta.

Mnohé aspekty duchovného života svätého Vincenta boli premenené, dokonca podstatne, a to vďaka stretnutiu s laikmi, ktorých mu Boh poslal do cesty. Osoba, ktorá dnes vedie vinčenskú združenie, musí "sa nechať pretvárať Bohom" pozorným počúvaním laikov, ktorým slúži a cez ktorých Boh zjavuje svoju vôľu.

9. Žiť vinčenskú charizmu znamená žiť misionársku charizmu

Byť misionárom znamená vychádzať v ústrety, k stretnutiu s druhými. Ježiš je misionár Otca. Sv. Vincent bol misionárom, ktorý zanechal svoje plány a predstavy, aby sa stal "bytosťou" pre druhých. Povoláva mužov a ženy, aby vyšli zo seba samých a išli k chudobným celého sveta. Pozýva ich ísť tam, kde sú potreby najväčšie a kde sú najchudobnejší. Disponovanosť a mobilita sú základné postoje charizmy. Vincentská charizma sa zrodila so sv. Vincentom, ktorý založil v roku 1617 Bratstvá kresťanskej lásky, dnes AIC. Neskoršie v r. 1625 Misijnú spoločnosť, v r. 1633 so sv. Lujzou Spoločnosť DKL. V čase smrti jeho diela boli prítomné za hranicami Francúzska: v Poľsku, v Taliansku, v Alžírsku, na Madagaskare, v Škótsku...²⁹⁴

10. Dať Márii pravé miesto vo vinčenskej spiritualite²⁹⁵

Mária nie je doplnok vo vinčenskej rodine; nie je ani výlučnou úctou jednej skupiny, či združenia. Mária ukazuje VR spôsob, akým žije jednotu s Ježišom Kristom, počúvaním Slova a službou druhým. Máriánska úcta vo vinčenskej spiritualite je striedma vo vonkajších prejavoch, ale hlboká v praktickom zmysle. Mária je učiteľka duchovného života, učí nás pozornému počúvaniu Slova, je Matkou, ktorá sa prihovára, ktorá nám ukazuje cestu modlitby a miesto chudobných, ako jediný priestor nášho života. Učí nás byť pozornými na potreby chudobných a spôsob, ako im slúžiť. Sv. Vincent povedal: "Sv. Panna sa starala o potreby svojej rodiny a pomáhala i potešovala blížneho. Avšak vždy to robila v Božej prítomnosti."²⁹⁶ Dcéram kresťanskej lásky povedal, že je učiteľkou, od ktorej sa máme naučiť "starostlivosti, bedlivosti a láske, ktorú preukazovala svojmu Synovi".²⁹⁷

²⁹² porov. Mt 7, 13-14.

²⁹³ por. Jn 20, 19-23.

²⁹⁴ Porov. Sv. Vincent de Paul, Coste XI, 402. Vieme, že sám sv. Vincent bol pripravený odísť do misie. "A ja, hoci som starý a vek, ktorý mám, nemôžem zanechať v sebe túto dispozíciu, hoci aj ísť do Indie, aby som získal duše pre Boha, a aj keby som mal cestou zomrieť alebo na lodi."

²⁹⁵ K tomuto bodu som použil prednášku P. R. Maloney, CM "Zázračná medaila, nový obraz pre nové tisícročie", Ed. La Milagrosa, Madrid, 2002.

²⁹⁶ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 340: Konferencia z 18. 8. 1647: O sv. prijímaní.

²⁹⁷ Sv. Vincent de Paul, Coste IX, str. 142: O diele nájdených detí.

Zjavenia sv. Kataríny Labouré sa udiali práve vtedy, keď sa VR začala nanovo rodiť, po tom, čo bola rozptýlená a v istej miere aj rozpustená Francúzskou revolúciou. V desiatročiach po r. 1830 naša Rodina zakúsila veľkú obnovu.²⁹⁸ Vieme, že po tomto láskyplnom zásahu P. Márie zrodili sa dve veľké vetvy: mariánska mládež a združenie zázračnej medaily.

O Frederikovi Ozanamovi sa hovorí, že keď zakladal dielo Konferencií v r.1833, nosil medailu.²⁹⁹ V r. 1843 napísal malé dielo, ktoré obsahovalo prvé publikované správy o zjaveniach sestry Kataríny. 4. 2. 1834 Ozanam chcel vložiť pod ochranu Panny Márie novozaložené konferencie. Za hlavný sviatok konferencií zvolil 8. 12., Nepoškvrnené Počatie Panny Márie. Tento návrh bol jednohlasne schválený členmi spolku.

A.I.C., t.j. panie kresťanskej lásky až do r. 1959 zasväcovali sa 8. decembra Nepoškvrnenej Panne Márii. Spolu s DKL a členmi CM stali sa najhorlivejšími šíriteľmi medaily po zjaveniach sv. Kataríny.

KRÁTKO O ROZDIELNOSTI

Čas nám nedovoľuje detailne rozoberať túto tému, hoci rovnako dôležitú, pretože nemožno hovoriť o jednote ako o uniformite. Ak hovoríme o jednote, musíme začať realitami, ktoré máme spoločné a potom môžeme hovoriť o tých, ktoré nás robia odlišnými. Bohatstvo prinášame do spoločného a našim "odlišným bytím" sa stávame pevnosťou. Spolupráca vyviera z našich odlišností a našej autonómie. Rozdiely medzi rôznymi združeniami existujú a pre nás je to výzva spoznať ich a prežívať ich, pretože sú pre nás najväčším vkladom k účinnej spolupráci. Žiadne združenie nevyčerpáva celé bohatstvo vinčentskej charizmy a toto má svoje dôsledky. Rôzne združenia majú odlišné dejiny, rozdielne spôsoby, ako pracovať pre chudobných, rôzne odtiene vo svojej spiritualite. Úsilie, ktoré mnohé krajiny vynakladajú, aby VR stála na pevných základoch, si vyžaduje nie homogénnosť rôznych inštitúcií, ale vzájomné poznanie, pomoc a spoluprácu.³⁰⁰

Záver

Vedenie laikov jednotlivých združení si vyžaduje od nás presnejšie poznanie týchto realít vinčentskej charizmy, spoločných všetkým a život z nej. Vyžaduje si teoretické a praktické poznanie týchto prvkov, ktoré sú odlišné v každom združení.

Podľa toho, čo sme povedali, môžeme potvrdiť, že existuje identita, ktorá zjednocuje členov VR, ale na druhej strane každé združenie má svoju vlastnú identitu. Z toho môžeme vydedukovať

²⁹⁸ K počtu detailov nárastu VR počas tohto obdobia porovnaj René Laurentin a Philippe Roche, CM, *Katarína Labouré a Zázračná medaila* (Lazaristi, Dcéry kresťanskej lásky, Dessain et Tolra, Paríž, 1976. Porovnaj zvlášť str. 66 a nasl. Porovnaj tiež René Laurentin, *Autentický život Kataríny Labouré* (Desclée De Brower, Lazaristi, DKL, Paríž, 1980).

²⁹⁹ René Laurentin, *Autentický život Kataríny Labouré*, I. kniha (Desclée, De Brower, Lazaristi, DKL: Paríž, 1980, 189)

³⁰⁰ porov. AA. VV. "Oživiť kresťanskú lásku", 3; Vyd. CEME, Salamanka 2002, 238.

určitú istotu, že všetky združenia nemôžu mať rovnaký typ vedenia. Každé združenie má svoj vlastný štýl a toto vyžaduje od osoby duchovného poradcu, detailné poznanie združenia a hlboký rešpekt k jeho vlastnej autonómii.

Ukončujem myšlienkou, že členovia VR sú ľudia, ktorí žijú život ako Ježiš Kristus, robia dobro a spolu so sv. Vincentom sú presvedčení, že "tí, čo milujú chudobných počas svojho života, nebudú sa báť smrti".³⁰¹ Rovnako sú presvedčení, že "si nemôžeme lepšie zaistiť večné šťastie, ako tak, že budeme žiť a zomierať v službe chudobným, v náručí Božej Prozreteľnosti a v stálom zriekaní sa seba samých, aby sme nasledovali Ježiša Krista".³⁰²

³⁰¹ *Sv. Vincent de Paul*, Coste I, 596: jednému kňazovi CM (október 1639).

³⁰² *Sv. Vincent de Paul*, Coste III, 392: Jánovi Barreau, francúzskemu konzulovi v Alžíri.

Lujza de Marillac,
vedúca bratstiev kresťanskej lásky

Paríž, 19. júl 2002
Sestra Alžbeta CHARPY
dcéra kresťanskej lásky

Keď r. 1625 sv. Vincent de Paul prijíma duchovné vedenie Slečny Le Gras, rodenej Lujza de Marillac, tušil, aké miesto bude zaberáť v jeho živote? Nemyslím si, pretože v tej dobe sa mu zdala ako znepokojená, úzkostlivá žena. Slečna Le Gras potrebuje stretávať sa často so svojim duchovným direktorom, ťažko jej padne jeho neprítomnosť v Paríži. Táto žena mala bolestnú minulosť: nevie, kto je jej matka, rodina Marillac odsunula nabok toto nemanželské dieťa. Potom bola Lujza vydaná, hoci osobne sa chcela stať rehoľníčkou; v decembri 1625 ovdovela a zostal jej na výchovu 12-ročný syn.

Pán Vincent bude potrebovať viac rokov k spoznaniu pravej osobnosti Lujzy de Marillac. Choroba a smrť jej manžela ju znepokojili, pretože si myslela, že ju Boh potrestal za nesplnenie daného sľubu stať sa rehoľníčkou. Ale postupne nájde svoju rovnováhu. Vincent jej radí a zapája ju do práce pre chudobných. Postupne sa mu objavuje hĺbka duchovného života jeho zverenkyně, jej ľahkosť nadväzovania kontaktov s osobami, s ktorými sa stretáva, jej dobroprajnosť a tiež rýchlosť pochopiť situácie, jej zmysel pre organizáciu.

Prvá úloha

V máji 1629 obracia sa Vincent de Paul na Lujzu de Marillac. Príjme úlohu ísť do Montmirail na návštevu Bratstiev kresťanskej lásky, založených v tomto meste a v susedných dedinách? Tento návrh necháva Lujze úplne slobodnú odpoveď:

"Ctihodný Otec de Gondy ma žiada, aby som ho prišiel navštíviť do Montmirail čo najskôr (...) Nehovorí Vám Vaše srdce, aby ste tam šli, Slečna? Ak by tomu tak bolo, treba odísť budúcu stredu kočom do Chalons (...) a budeme mať to šťastie uvidieť Vás v Montmirail." 303

Lujza po krátkej úvahe súhlasí s pozvaním svojho vodcu. Jej syn Michal je chovancom v Kolégiu sv. Mikuláša de Chardonnet, a tak môže voľnejšie nakladať s časom. Je si P. Vincent vedomý toho, že Lujza prijíma záväzok, ktorý ju povedie ďaleko, veľmi ďaleko? Je to možné, pretože ju posielajú na cestu skutočným "poslaním do misie".

"Posielam vám listy a spisy, ktoré budete potrebovať pri cestovaní. Chodte teda, Slečna, chodte v mene Nášho Pána.

Prosím Božiu dobrotu, aby vás sprevádzala,
aby vám bol útechou na vašej ceste,

³⁰³ Sv. Vincent de Paul, Coste 1, str. 72: apríl alebo máj 1629

vaším tieňom proti páľave slnka, vašou ochranou pred dažďom a zimou, vaším mäkkým lôžkom v únave,

vašou silou v práci a napokon,

aby vás priviedol v dokonalom zdraví a plnú dobrých skutkov."³⁰⁴

Po tejto 1. ceste Vincent de Paul žiada Lujzu de Marillac navštíviť rôzne bratstvá kresťanskej lásky v kraji Ile-de-France ("francúzskeho ostrova"), na okolí Paríža, ale tiež ďalej, napr. do Montmirail. Štúdium listov Vincenta de Paul Lujze de Marillac nám dáva spoznať, že od tohto dátumu sa reč mení. Už ju neoslovuje "moja dcéra", ale "Slečna". Vincent sa už neobracia na svoju zverenkyňu, ale na svoju spolupracovníčku. Lujza sa stáva vizitátorkou – návštevníčkou bratstiev kresťanskej lásky.

Návšteva Bratstiev kresťanskej lásky

Keď si Vincent de Paul volí Lujzu za spolupracovníčku pre diela bratstiev, táto má 38 rokov. Lujza, postavou malá, rýchla žena, nebola nikdy silného zdravia. Toto jej nezabraňuje cestovať. Najčastejšie ju posielal Vincent, alebo jej odovzdáva výzvy paní kresťanskej lásky. Dôvody návštev sú rôzne: povzbudzovanie členiek bratstva, rozriešenie ťažkostí na viacerých miestach, nové rozbehnutie činnosti bratstva, ktoré nefunguje, ako napr. vo Villeneuve St Georges, pomoc v začiatkoch nového bratstva v Beauvais, Liancourt, ...

Príprava návštevy

Každá návšteva si žiada prípravu: materiálnu a duchovnú.

Bratstvá KL boli najčastejšie založené a rozbehnuté na záver ľudových misií, ktoré kázali Pán Vincent alebo lazaristi. Miesto je známe, dedinské zvyky, alebo niekedy farár ovplyvňujú činnosť bratstva. Lujza rada prijíma od P. Vincenta alebo od jeho spolubratov informácie, ktoré jej pomôžu pri návštevách.

Pred každým odchodom Lujza sa zúčastní na sv. omši a zverí návštevu Pánovi milosrdnej lásky. Prijatie svojho Pána vo sv. prijímaní ju posilňuje. V decembri 1629 si zapíše, čo pocítila pred odchodom do Asnières:

"V stredu počas adventu som odišla do Asnières, napriek tomu, že som sa obávala cestovať kvôli mojej nemoci. Cítila som sa povzbudená poslušnosťou, ktorá ma tam posielala a svätým prijímaním toho dňa. Cítila som sa pobádaná vykonať úkon viery." ³⁰⁵

Zverené poslanie prežíva ako úkon viery. Je si vedomá, že je poslaná vykonať dobro, ktoré ju prevyšuje. Počas sv. omše, 5. februára nasledujúceho roku (1630), Lujza de Marillac je vedená viac prehĺbiť zmysel svojho poslania:

"Počas sv. prijímania sa mi zdalo, že Náš Pán mi vnukol myšlienku, aby som ho prijala ako Ženicha mojej duše, dokonca to bolo na spôsob zásnub." ³⁰⁶

³⁰⁴ Sv. Vincent de Paul, Coste I, 72 – 73: 6. mája 1629.

³⁰⁵ Sv. Lujza de Marillac, Duch. spisy 702: december 1629: Návšteva bratstva v Asnières.

³⁰⁶ Sv. Lujza de Marillac, Duch. spisy 702: február 1630: Návšteva bratstva v St Cloud.

Vo výročný deň jej svadby s Antonom Le Gras, manželom, ktorého jej vybrala rodina, Lujza prijíma Boha "ženícha svojej duše" a sväté prijímanie Kristovho Tela spečatí tento zväzok, ktorý ju pozyva, aby všetko opustila a nasledovala svojho Ženícha. Vo svojej správe pokračuje:

"Cítila som sa silnejšie spojená s Bohom v tejto mimoriadnej úvahe a myšlienke opustiť všetko, aby som nasledovala svojho Ženícha a odteraz na Neho hľadela takto; aby som znášala ťažkosti, ktoré stretnem a prijímala ich ako spoločný majetok (manželov)." 307

Lujza sa cíti povolaná žiť s Pánom, s ktorým má všetko "spoločné". Tak ako On, obetuje sa pre údy Kristovho Tela; tak ako On, bude znášať ťažkosti života. V tomto svetle, ktoré ju ožaruje, môže znovu čítať Matúšovo evanjelium: "Čokoľvek ste urobili jednému z týchto najmenších, mne ste urobili." Lujza prijíma túto milosť "mystickej svadby" v úkone chudoby, ako celkom závislá na Bohu v "začínajúcej misionárskej činnosti" 308

Takéto chápanie zmyslu prijatej misie bude Lujza prehľbovať počas dlhých rokov. Bude sa usilovať deliť sa o ňu so všetkými, s ktorými bude pracovať. Dcéram kresťanskej lásky vysvetlí, že každé prijaté poslanie od Boha je na jeho slávu a dobro chudobných:

"Budú si pamätať, že v prvom rade majú hľadiť na Pána Boha a jeho slávu, potom na záujem osôb, s ktorými budú prichádzať do styku, aby im lepšie slúžili podľa spôsobilosti ich ducha. A predovšetkým si treba dávať pozor, aby sme si neprisvojovali diela, na ktorých sa môžeme z Božej milosti podieľať, či už by to bolo zo samolúbosti, zadostučinenia alebo márne-myselnosti, lebo týchto sa máme často zriekať." 309

Toto poslanie pri trpiacich údoch Kristových pre Lujzu de Marillac nie je len "osobnou záležitosťou". Má sa žiť spoločne, v Cirkvi. Žiadať si radu, overovať si, čo bolo povedané, čo sa urobilo, je pre Lujzu nevyhnutnosťou. Misia jej nepatrí.

Cesta

Na cestovanie používa Lujza de Marillac zvyčajné prostriedky. Na krátke vzdialenosti sa najčastejšie ide pešo (v 17. storočí 10 – 15 km nena-háňa strach), alebo na koni. Na dlhšie cesty je tu koč – dostavník, nie veľmi pohodlný dopravný prostriedok, s poštovými prepriahacími stanicami (miesto, kde si kone odpočinuli). V týchto hostincoch Lujza spoznáva pestrú zmes. Konštatuje tiež vysoké ceny za stravu. Skúsenosť ju viedla k podaniu praktických rád pri cestovaní dcér kresťanskej lásky:

³⁰⁷ Sv. Lujza de Marillac, Duch. spisy 702: február 1630: Návšteva bratstva v St Cloud.

³⁰⁸ Sv. Lujza de Marillac, Duch. spisy 702: február 1630: Návšteva bratstva v St Cloud.

³⁰⁹ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 763: jún 1647: Poučenie pre sestry poslané do Montreuil sur Mer.

"Poprosia hostinskú, aby im dala v hostinci nejakú malú izbu na spanie ... Keďže chlieb je drahý v hostincoch, urobia dobre, ak si ho nakúpia viac u pekára, aby mali dostatok." 310

Počas cestovania Lujza de Marillac mala taký zvyk, že keď zahliadla vežu kostola, poslala svojho anjela strážcu, aby pozdravil Pána vo Sviatosti Oltárnej. Sestry zachytili jej jednoduchú modlitbu:

"Môj drahý anjel strážny, prosím ťa, choď tam, kde býva môj Ježiš. Povedz tomuto Božskému Spasiteľovi, že sa mu klaniam a milujem z celého srdca. Pozvi toho poklonyhodného väzňa lásky, aby prišiel do môjho srdca a v ňom prebýval. Toto srdce je príliš malé, aby mohlo pojať takého veľkého kráľa, ale chcem ho rozšíriť láskou a vierou."

Počas cesty Lujza čítala, rozprávala sa s cestujúcimi a tiež mala i čas na spanie.

Návšteva

Keď Lujza prišla na určené miesto, musela si nájsť ubytovanie. Zdá sa, že si chcela zachovať slobodu, pretože len málokedy zašla k predsedníčke alebo členke bratstva. Často ide do nočľahárne (hostinca) tak, ako to bolo v Neufville alebo v Pont Saint Maxence, alebo k súkromníkom, k pánovi Ricard v Beauvais, k pánovi Caille, k pekárovi vo Verneuil.

Návšteva prebieha v dvoch navzájom sa dopĺňajúcich častiach: Lujza si nachádza čas a prostriedky, aby spoznala život a fungovanie bratstva. Usiluje sa vdýchnuť mu nový dynamizmus. Toto koná prostredníctvom stretnutí s členkami bratstva a návštevami chudobných. Takto badá, aký život sa tam vedie. Jej pozorovací duch a zmysel jej v mnohom poslúžia. Jej kompetencia v mnohých oblastiach jej pomáhajú prinášať presné odpovede.

Všetky tieto ženy, angažované v bratstvách kresťanskej lásky vo svojich dedinách, majú dobrú vôľu, ale dosť rýchlo sa objavujú ťažkosti v ich vzájomných vzťahoch, rôzne spôsoby pohľadu na službu chudobným, otázky o tom, kto má byť prijatý do bratstva. Lujza ich počúva s veľkou pozornosťou. Správy z jej návštev sú veľmi podrobné.

Ťažkosti vo vzájomných vzťahoch

Sú časté a týkajú sa v prvom rade tých, ktorí majú zodpovednosť v bratstve.

³¹⁰ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 727: Praktické rady pre cestujúce sestry.

"Zdá sa, že medzi sestrami vládne dosť srdečnosti. Niektoré z nich niekedy šomrú na vedenie úradníčok." 311

Medzi členkami vedenia bratstva sa nachádza Pokladníčka, poverená finančnými záležitosťami. Každý deň dáva potrebné peniaze tej, ktorá pripravuje v ten deň jedlo, aby nakúpila potraviny. Vo Verneuil existuje ťažkosť vo vzťahu s pokladníčkou, považovanú za príliš autoritatívnu:

"Sťažujú sa, že pokladníčka je náročná a nesúhlasí ľahko s názormi ostatných." 312

V Sannois je zase pokladníčka ochotná, všetko chce robiť sama. Výsledok: ostatné ženy z bratstva cítia, že sa ich to už netýka.

"Sestry kresťanskej lásky trochu ochladli v činnosti a často zanechali návštevu chorých, keď prišla na nich rada kvôli pokladníčke, ktorá je taká ochotná, že varí aj za tie, ktoré sú na rade." 313

Lujza de Marillac bude potrebovať veľký takt, šikovnosť, aby dala pochopiť pokladníckam ich úlohu a našla rovnováhu medzi príliš veľkou strnulosťou alebo prílišnou ochotou. Činnosť jedných nemá sa stať prekážkou pre činnosť druhých. Treba sa vedieť stiahnuť, aby sme mohli nechať pôsobiť druhých.

Činnosť Prokurátora³¹⁴ je niekedy nesprávna, ale ženy sa neodvážia nič povedať tomuto mužovi, poverenému správou majetku združenia.

"Prokurátor bratstva požichal peniaze 25-tim osobám, bez zálohy. Zdá sa, že je v dispozícii požičať ešte pri ďalších príležitostiach. Úradníčky sa neodvážia protirečiť, pretože si počína príliš absolútne, autoritatívne." 315

Lujza chápe ťažkosti vo vzájomných vzťahoch, ale uznáva tiež potrebu mať niekoho, kto vie spravovať, viesť. Bola by rada, keby všade bol taký vzťah s prokurátorom, ako tomu bolo v Bulles. Vo svojej správe poznamenáva:

"Prokurátor riadi skoro všetko s veľkou láskou, je tam prijímaný a majú ho veľmi radi." 316

Ako viesť jedných i druhých, aby pracovali spoločne? Lujza sa musí naučiť povzniesť ponad osobné nedorozumenia, keď sa jedná o dobro chudobných.

³¹¹ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 717: Návšteva bratstva vo Verneuil, 1633.

³¹² Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 716: Návšteva bratstva vo Verneuil, 1633.

³¹³ Návšteva bratstva v Sannois— Duchovné spisy 703.

³¹⁴ "Úlohou prokurátora je spravovať a zariaďovať záležitosti, týkajúcich sa hmotných fondov bratstva, so súhlasom a vedením p. farára, predsedníčky, pokladníčky a druhej asistentky, navrhovať na každom zasadnutí, ktoré sa bude konať za týmto účelom, stav vecí, ktoré prevedie." (Pravidlo bratstva v Châtillon-les-Dombes – Coste XIII, 426).

³¹⁵ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy, 703: Návšteva bratstva vo Franconville.

³¹⁶ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 720: Správa z návštevy z Bulles.

Ťažkosti vo vzťahoch sú niekedy spojené s neporozumeniami - hádkami v dedine, medzi obyvateľmi. Ako ich prekonať? V v Neuf-ville Lujza de Marillac poznamenala veľmi užitočnú činnosť predsedníčky bratstva:

"Medzi sestrami sú často malé nedorozumenia, ktoré narušujú ich službu, pretože nechcú byť doprevádzané tými, proti ktorými mali nejaké nedorozumenie. Ale predstavenej sa niekedy darí napraviť to." 317

Lujza má radosť pri konštatovaní, že v Pont-Saint-Maxence je činnosť bratstva prospešná nielen pre chorých, ale tiež pre celú dedinu.

"Sú medzi sebou veľmi srdečné a láskavé pri vykonávaní skutkov lásky a dokonca ich manželia ich k tomu povzbudzujú. Spomínané sestry poznamenali, že odkedy je toto bratstvo ustanovené, ľud je lepší." 318

Lujza de Marillac si rada prečíta so všetkými členkami bratstva časť pravidiel, kde sa hovorí o vzájomných vzťahoch, a k tomuto úryvku neváha pridať komentár:

"Budú sa mať navzájom veľmi rady, ako sestry, ktoré Náš Pán zhromaždil a zjednotil zväzkom svojej lásky." 319

Služba chudobným

Lujza de Marillac sa ukazuje veľmi pozornou k spôsobu, ktorým panie vykonávajú svoju službu pri chorých. Vo svojej správe zaznamenáva aj ten najmenší detail. V Bulles zases poznamenáva nepresnosť v návštevách:

"Chudobní chorí v Bulles sú navštevovaní trikrát za deň, prinášajú im uvarené jedlo, ale nie rovnako, pretože každá sestra chce vziať z domu, čo sa jej zdá vhodné, aby uspokojila chorých." 320

Vo Verneuil sa jej zdá, že chorých navštevujú neskoro:

"Chudobní sú obslužení každý deň, tak ako predpisuje pravidlo, ale hlavné jedlo im nesú až o jedenástej hodine." 321

V Pont-Saint-Maxence sú návštevy prerušené počas epidémie, zvlášť z opatrnosti. Lujza by si priała, keby panie prichádzali včasráno a boli veľkodušnejšie v tom, čo prinášajú:

"V Pont-Sainte-Maxence sestry bratstva navštevujú chorých starostlivo mimo času nákazy... keď sestry konajú návštevu, prinášajú všetko uvarené, ale to len na obed a nechávajú málo bujónu." 322

³¹⁷ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 720: Návšteva v bratstve Neufville.

³¹⁸ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 719: Návšteva v bratstve Pont Saint Maxence

³¹⁹ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 724: Návrh pravidiel.

³²⁰ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 720: Návšteva v bratstve v Bulles.

³²¹ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 718: Návšteva v bratstve vo Verneuil.

Spôsob služby chudobným je niekedy zdrojom nezhôd medzi členkami. Prvé pravidlo zo Chatillonu, ktoré slúžilo za vzor pre ďalšie pravidlá bratstiev, je veľmi podrobné:

"Tá, ktorá bude na rade, vezme od pokladníčky toľko, koľko bude potrebovať na potraviny pre chudobných v ten deň, pripraví obed, prinesie ho chorým. Osloví ich veselým a láskavým pozdravom, pripraví im stolík ku posteli, prestrie obrúsok, tanier, lyžicu a chlieb, umyje im ruky a pomodlí sa s nimi modlitbu pred jedlom. Potom im nadrobí chlieb do misky a položí mäso na tanier. Keď im všetko pripraví na spomínanom stolíku, pozve láskavo chorého, aby sa najedol pre lásku k Ježišovi a jeho svätej Matke. Všetko s láskou, akoby to robila pre svojho syna, alebo skôr pre samého Boha, ktorý sám povedal, že čo sme urobili chudobným, jemu samému sme urobili." 323

Ale miesta, okolnosti môžu viesť k úprave tohto presného programu:

"Mnoho sestier míňa určenú sumu podľa svojich predstáv, bez ohľadu na pravidlo." 324

V Sannois, predstavená bratstva so súhlasom pokladníčky zjednodušuje službu. Uspokojuje sa s tým, že dá peniaze chudobným.³²⁵ Vo Francoville Lujza poznamenáva, že len zriedkakedy dávajú mäso chudobným. Tá istá situácia existuje v Conflans.

"So súhlasom pána farára dali peniaze chorým. Často nedávali mäso chorým." 326

Bez súdenia takéhoto konania, ktoré škodí chorému, Lujza de Marillac povzbudzuje dámy bratstiev, aby si opäť prečítali pravidlá a aby podľa nich konali.

Starostlivosť o chudobných

Návštevnícke sa často dostáva do uší táto otázka: "Koho sa máme ujímať? Kto je skutočne chudobný? Čo robiť, ak chorí, ktorí si žiadajú starostlivosť bratstva, majú majetok?" Otázky sú stále aktuálne. Lujza de Marillac sa ukazuje veľmi pozornou na tieto rôzne dotazy paní.

V Sannois sa pýtajú na oprávnenosť bratstva v tejto dedine...

"Majú ťažkosti s prijímaním chorých, hovoria, že netreba bratstvo v Sannois, alebo tam prijímať len tých, ktorí nič nemajú kvôli tomu, že ich je veľmi málo alebo vôbec nie sú." 327

Lujza má overiť prípad, ktorý sa stal aj na iných miestach:

³²² Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 719: Návšteva v bratstve v Pont-Saint-Maxence.

³²³ Sv. Vincent, Coste XIII, 427-428: Pravidlá bratstva v Châtillon.

³²⁴ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 703: Návšteva bratstva v Francoville.

³²⁵ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 703: Návšteva bratstva v Sannois.

³²⁶ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 704: Návšteva bratstva v Conflans.

³²⁷ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 718: Návšteva bratstva v Sannois.

"Našla sa jedna chorá žena, ktorá mala majetok a ktorý rozdala pred alebo počas choroby niektorým z príbuzných, bez toho, aby o tom vedeli sestry z bratstva. Teraz nevedia, či v takom prípade majú pomáhať takým osobám kvôli tomu, že toto darovanie mohlo byť urobené náročky." 328

V Neufville obyvateľstvo reaguje na pomalosť dám v prijímaní chudobných do opatery bratstva.

"V Neufville dedinčania šomrú, že chorých neprijímajú dosť rýchlo, ako sa patrí a úradníckam je tak zabránené robiť to, čo majú, keď nastane taký prípad, že niekto, kto má majetok, je tak zadĺžený, že by ho nevedel predať." 329

V Gournay obyvatelia bedlia nad užívaním svojich zbierok.

"Ľud šomre, že z ich zbierok dávajú odslúžiť sväté omše." 330

Pri všetkých týchto otázkach Lujza de Marillac pozyva členky bratstiev, aby sa stretli a spoločne premýšľali. Rozhovor pomôže vidieť rôzne záležitosti. Lujza de Marillac sa ukazuje veľmi kompetentná po právnickej stránke, používa presné výrazy. Oddeluje hmotný majetok, ktorý môže byť v prípade potreby predaný (nadbytočné šatstvo, cínový riad, atď...) od pôdy a domu. Tu sa ešte robí rozdiel medzi pôdou, ktorou si chorý nemôže "pomôcť", t. j. zemou, z ktorej nemôže čerpať žiadnu výhodu, úžitok, pretože nič neprináša, alebo bola daná do hypotéky a "voľné a vyrovnané jutro (plošná miera)", t. j. pôda, ktorá nie je zadĺžená alebo daná do hypotéky, a tým pádom je zdrojom prínosu pre vlastníka. 331

"Rozhodnutie bolo také, že chudobní chorí, ktorí mali nejaký nábytok alebo nadbytočné oblečenie, či cínový riad a iné podobné veci, víno alebo trochu obilia, alebo pec na chlieb, toto všetko malo byť predané predtým, ako sa im bude pomáhať. A ak chorý by mal nejaké pole, ktorým si nemôže pomôcť, má byť prijatý do starostlivosti spomínaného bratstva, ale nie ten, ktorý má voľné a vyrovnané jutro." 332

Ďalšia dôležitá otázka sa týka darov alebo dedičstva, ktoré dali a uzatvorili chorí počas svojho života alebo po smrti.

³²⁸ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 720: Návšteva bratstva v Neufville.

³²⁹ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 720: Návšteva bratstva v Neufville.

³³⁰ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 719: Návšteva bratstva v Gournay.

³³¹ Slovník práva a praxe – Claude Joseph Ferrière – 3. vydanie, 1778 – I. zv., str. 68, na "pomoc" a str. 621 na "voľné a vyrovnané".

³³² Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 725: Návšteva bratstva v Gournay.

"Pýtali sa tiež, či by mohli pomáhať chorým ktorí, ak mali nejaký majetok, čo chceli dať bratstvu v prípade smrti, alebo keď sa uzdravia, aby mohli vrátiť, čo utratili?"³³³

Aj tu Lujza prináša presnú odpoveď. Služba, ktorú konajú v bratstve kresťanskej lásky, je služba nezištná, nezisková "bez nároku na odmenu". Dámy, dobrovoľníčky nie sú "zálohované", odmeňované platom.

Pri dedičstvách treba konať s veľkou opatrnosťou. Chorý nemá byť k tomu navádzaný členkami bratstva, jeho krok musí byť úplne slobodný. Podmienky prijatia dedičstva sú jasné: chorý nemá mať dlhy, ani dedičov.

V správe Lujza zapisuje odpoveď, ktorú dala dámam kresťanskej lásky:

"Odpovedalo sa im, že (...) keby sa im stalo, že sa budú starať o chorého, ktorý by chcel po smrti darovať, čo mal, bez toho, aby bol k tomu pobádaný sestrami, môžu to prijať, len aby menovaný chorý nedlhoval nič a aby nemal chudobných dedičov." ³³⁴

Duchovný život

Lujza neukončí svoju návštevu bez pohľadu na duchovný život skupiny. Myslím si, že asi položila niekoľko otázok, pretože ženy z bratstva sa nezdajú, že by o ňom hovorili spontánne. Počas návštevy v Herblay Lujza konštatuje, že sestry kresťanskej lásky sú ešte vo svojej prvotnej horlivosti. Ale v Sannois nadšenie ochladlo.

"Spomínané sestry, aspoň väčšina, zanechávajú sväté prijímanie už niekoľko mesiacov; potrebujú byť vzpružené nejakou kázňou..." ³³⁵

Lujza všade zaznamenáva so zadostučinením starosť všetkých týchto dám viesť chorých vo chvíli smrti a zabezpečiť im príchod kňaza.

Výsledky návštevy

Možno je ťažšie hovoriť o výsledkoch návštevy. Ale Lujza de Marillac zaznamenáva na viacerých miestach rozhodnutie – záväzok byť vernejšími pravidlám, pozornejšími v presnosti v službe.

"V Conflans väčšina je oddaná a všetky prisľúbili zachovávať pravidlá." ³³⁶

³³³ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 725: Návšteva bratstva v Gournay.

³³⁴ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 725-726: Návšteva bratstva v Gournay.

³³⁵ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 703: Návšteva bratstva v Sannoy.

Lujza nezaznamenala nadšenie, ktoré vzbudila medzi obyvateľmi. Omnoho neskôršie pripomenula niekoľko spomienok dcéram kresťanskej lásky a jedna z nich rozpráva:

"Raz bola v jednej dedine, kde boli všetky ženy také potešené, že ju môžu počuť, že to povedali aj svojim mužom. Tí ju tiež chceli vidieť; povedali im, že muži tam nechodia. Ale títo sa schovali pod posteľ a po kútoch miestnosti. Potom sa pýtali, či aj nespovedá." 337

Pri jej odchode zástup bol veľmi nadšený, všetci sa tlačili okolo koča, ktorý ju mal odvieť do Paríža. Deti doprevádzali rodičov, ktorí prejavovali svoj obdiv voči nej.

"Pri odchode z toho miesta všetci, ba i deti utekali k nej, až jedno dieťa padlo pod koleso koča; ale ona pozdvihla svoju dušu k Bohu a prosila za toto dieťa. Nebolo vôbec zranené, za čo ďakovala Bohu." 338

Príchod návštevníčky (vizitátorky), animátorky je veľmi očakávaný v mnohých bratstvách. Výzvy najčastejšie prichádzajú cez Pána Vincenta:

"Slečna Tranchot si Vás veľmi praje vo Villeneuve – Svätý Juraj, kde je zlá situácia v bratstve. Myslím si, že Náš Pán Vám vyhradí úspech v tomto dobrom diele." 339

O niekoľko mesiacov prichádza nové pozvanie.

"Vašu prítomnosť a prácu si vyžaduje bratstvo v Champigny." 340

Lujza bola vo Villeneuve – Sv. Juraj, tu dostala listok od P. Vincenta de Paul:

"Popýtajte sa, prosím, ako napreduje bratstvo v Crosnes. Je to dedinka, vzdialená od Villeneuve asi vo vzdialenosti ako od brány sv. Viktora k Notre-Dame. Ak by ste mali k dispozícii koňa, nestratili by ste tam čas." 341

Vlastnosti animátorky

Môžeme sa pýtať, čo mohlo vyvolať také nadšenie u paní kresťanskej lásky. Určite objavili u Lujzy de Marillac vlastnosti, ktoré im pomohli pochopiť dôležitosť ich vlastného záväzku.

Pozorné počúvanie

Jej pozorné počúvanie im umožnilo vyjadriť svoje ťažkosti, otázky. Počas všetkých stretnutí s dámami kresťanskej lásky Lujza spoznávala, ako si počúvanie vyžaduje zabudnutie na seba. Naučila sa

³³⁶ Sv. Lujza de Marillac, Duchovné spisy 704: Návšteva bratstva v Conflans.

³³⁷ Spoločnosť DKL v začiatkoch, Dokumenty Spoločnosti 803, 923: Svedectvo Barbory Bailly.

³³⁸ Spoločnosť DKL v začiatkoch, Dokumenty Spoločnosti 803, 923: Svedectvo Barbory Bailly.

³³⁹ Sv. Vincent de Paul, Coste I, 130: 12. októbra 1631.

³⁴⁰ Sv. Vincent de Paul, Coste I, 159: jún 1632.

³⁴¹ Sv. Vincent de Paul, Coste I, 162: 10. júla 1632.

umlčať v sebe starosti o svojho syna (starosť, ku ktorej sa často vracala vo svojich listoch P. Vincentovi de Paul). Bolo nutné, aby bola úplne disponovaná zachovať mimoriadnu pozornosť k tomu, čo sa hovorilo. Tieto ženy pochopili, že Lujza de Marillac zachytáva všetko, čo hovorili, a že sa usiluje zachytiť podstatu ich myšlienky. Toto počúvanie im pomohlo mať dôveru v seba, pretože sa cítili uznané v tom, čo robili. Jednoduchosť, s akou ich Lujza počúvala, ponúkala hovoriacim pravú útechu a pomáhala im nachádzať riešenia na ich ťažkosti alebo problémy.

Úctu ku všetkým

Dámy kresťanskej lásky boli zachytené jej úctou ku každej z nich. Nikdy nezbadali u Lujzy prísne úsudky o ich postojoch a správaní. Vedela poznamenať niečo, čo nebolo správne, ale s takým veľkým taktom, láskou k chudobnému, že jej slová boli dobre prijaté. Zdá sa, že Lujza de Marillac vedela, ponad zdanie a vonkajšok, spoznať a oceniť možnosti každej členky bratstva, ktoré navštívila.

Kompetencia

Kompetencia Lujzy de Marillac v mnohých oblastiach uľahčovala jej rady a rozhodnutia. Túto skúsenosť, prax nadobudla Lujza postupne po rokoch; poučila sa u odborníkov v oblasti práva alebo financií, pozorovala spôsob, ako si počínajú lekári a tiež čítaním. Lujza si bola vedomá, že treba vedieť a stále sa vzdelávať, aby mohla učiť druhých.

Úskalie, ktorým sa treba vyhnúť

Ak má Lujza de Marillac veľa dobrých vlastností, ak vedela dynamicky posilňovať dámy kresťanskej lásky, musela čeliť rôznym osobným úskaliám. Početná korešpondencia s Vincentom de Paul pomáha ich spoznať.

Nadmerná aktivnosť

Jedno z úskalí, ktoré číhalo na Lujzu, je veľmi časté u tých, ktorí sa naplno dávajú v nadšenej misii. Rizikom je chcieť robiť veľa! Vincent de Paul ju upozorňuje:

"Buď požehnaný Boh za zlepšenie Vášho zdravia a chuti, s akou pracujete na spáse duší! Veľmi sa však obávam, že robíte až príliš... Dávajte si pozor, prosím Vás, Slečna. Náš Pán chce, aby sme mu slúžili rozumne; ináč sa opak volá nevhodná horlivosť." 342

Lujza pravdepodobne nepochopila upozornenie. Keď bola v Beau-vais, dostala ďalší, podrobnejší list:

"Buď požehnaný Boh za to, že ste sa vrátili zdravá! Dobre sa starajte zachovať si lásku Nášho Pána a jeho chudobných údov a dávajte si pozor, aby ste nerobili príliš. Diabol pokúša dobré duše, pobáda ich, aby robili viac, ako môžu, aby potom nemohli urobiť už nič. Duch Boží povzbudzuje konať pomaly dobro, ktoré možno rozumne vykonať, aby sa robilo vytrvale a dlho. Robte takto, Slečna a budete konať podľa Ducha Božieho." 343

³⁴² Sv. Vincent, Coste I, 84: máj 1630: Pán Vincent Lujze de Marillac.

³⁴³ Sv. Vincent, Coste I, 96: 7. decembra 1630: Pán Vincent Lujze de Marillac.

Veľká, múdra rada, ktorú ťažko prijímala aktívna povaha Lujzy!

Znechutenie pri ťažkostiach

Ďalším úskalím bolo znechutenie pri ťažkostiach a neúspechoch. Ak bolo prijatie srdečné v mnohých dedinách, existovali aj miesta, kde jej prítomnosť nebola žiadaná. Vo Villepreux farár nepripúšťa, aby jedna žena prišla do jeho farnosti a prehovorila k jeho farníckam. Vincent jej radí a pomáha prijať toto odmietnutie:

"Slečna, je veľmi ťažké robiť dobro bez protirečenia. Keďže však musíme, ako nám je to možné, pomáhať v ťažkostiach blížneho, myslím si, že urobíte niečo, čo je Bohu príjemné:

Navštívte pána farára, ospravedlnite sa mu za to, že ste bez jeho dovoľenia prehovorili sestrám z bratstva a devám. Chceli ste tak urobiť celkom jednoducho ako v Saint Cloud a inde, a že toto vás učí, aby ste svoju povinnosť ohlásiť sa vopred urobili vždy, a ak to nepovažuje za správne, tak už neprídete. Podľa môjho názoru by ste mali to urobiť. Náš Pán bude mať väčšiu slávu z vášho podriadenia sa, ako zo všetkého dobra, ktoré by ste mohli urobiť.

Krásny diamant má väčšiu hodnotu ako celá hora kameňa, jeden úkon čnosti poslušnosti a podriadenia stojí viac ako množstvo dobrých skutkov, ktoré konáme pre druhého." 344

Postoj voči pochvalám

Ak je ťažké prijať odmietnutie, Lujza tiež uznáva, že nie je ľahké zachovať si vyrovnaný postoj pri mnohých chválach, ktorých sa jej dostáva. Zverila svoje obavy Vincentovi de Paul, ktorý jej odpovedá: "Bud'te však spokojná a spojte svojho ducha s urážkami, opovrhnutím a zlým zaobchádzaním, ktoré musel pretrpieť Boží Syn, keď budete uctievaná a chválená. Zaiste, Slečna, duch skutočne pokorný sa pokoruje pri chválach ako aj pri urážkach a robí ako včela, ktorá robí rovnako svoj med aj z rosy, ktorá padá na palinu, ako aj z rosy, ktorá padá na ružu." 345

Lujza de Marillac, animátorka bratstiev chcela a vedela pomáhať každej zo žien, zapojenej do tohto diela Lásky. Pomáhala im pochopiť svoje povolanie v Cirkvi a vo svete a tiež splniť ho. Spoločne prežívali dobrodružstvo viery, zaangažovanej do služby chudobným.

Lujza našla svoju silu v Božom slove, v Láске Krista, prijímanej zvlášť v eucharistii. Toto jej pomáhalo púšťať sa do animácie bratstiev. Vo svojom živote zrealizovala to, čo Vincent de Paul povie neskôr o jednom zo svojich spolubratov, menovaným predstaveným veľkého seminára v Agde:

"Jedna veľká vec, o ktorú sa musíte starostlivo usilovať, je mať hlboké spojenie s Naším Pánom v rozjímaní. Je to rezervár, v ktorom nájdete poučenia, ktoré Vám budú potrebné do budúcej práce. Keď budete mať nejakú pochybnosť, utiekajte sa k Bohu a povedzte mu: Pane, ty si Otec svetiel, pouč ma, čo treba, aby som robil pri tomto stretnutí." 346

³⁴⁴ *Sv. Vincent*, Coste I, 81: apríl 1630: Pán Vincent Lujze de Marillac.

³⁴⁵ *Sv. Vincent*, Coste I, 98: 22. októbra 1630: Pán Vincent Lujze de Marillac.

³⁴⁶ *Sv. Vincent*, Coste XI, 344 – 1656: Pán Vincent Antonovi Durandovi.

Byť služobníkom nie je zamestnanie, je to dar.
Byť služobníkom nasledovaním Ježiša
znamená obetovať sa z lásky.

Služobník sa nestavia do popredia...
Nie je svetlom....
Je rukou, ktorá zodvihuje plameň do výšky,
nehovorí, aby rozkazoval..., ale aby pomáhal.

Jeho úlohou je umožniť blaho,
umensňovať trápenie,
vytvárať priaznivé podmienky,
aby sa mohlo zrodiť šťastie,
pripraviť pôdu,
spievať pieseň, ktorú nevymyslel.
Jeho čas mu už nepatrí.

Nie sme vymenovanými za služobníkov,
sme povolanými, sme pozvanými
a rozhodujeme sa, že sa nimi staneme
ako odpoveď na túto výzvu.

Byť služobníkom prináša veľké riziko,
pretože zostáva už len dar seba samého.
Pane, ty nás povolávaš, aby sme boli
služobníkmi,
aby sme žili podľa evanjelia...
Vlož do nás svoju odpoveď,
urob z nás „služobníkov lásky“.

Byť služobníkom nie je zamestnanie, je to dar.
Byť služobníkom nasledovaním Ježiša
znamená obetovať sa z lásky.

Služobník sa nestavia do popredia...
Nie je svetlom....
Je rukou, ktorá zodvihuje plameň do
výšky,
nehovorí, aby rozkazoval..., ale aby
pomáhal.

Jeho úlohou je umožniť blaho,
umensňovať trápenie,
vytvárať priaznivé podmienky,
aby sa mohlo zrodiť šťastie,
pripraviť pôdu,
spievať pieseň, ktorú nevymyslel.
Jeho čas mu už nepatrí.

Nie sme vymenovanými za služobníkov,
sme povolanými, sme pozvanými
a rozhodujeme sa, že sa nimi staneme
ako odpoveď na túto výzvu.

Byť služobníkom prináša veľké riziko,
pretože zostáva už len dar seba
samého.

Pane, ty nás povolávaš, aby sme boli
služobníkmi,
aby sme žili podľa evanjelia...
Vlož do nás svoju odpoveď,
urob z nás „služobníkov lásky“.